

ΕΚΛΟΓΗ

ΤΟΜΟΣ Ζ'

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1951

ΤΕΥΧΟΣ 63

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Χρόνια Πολλά»	«Η «Εκλογή»	13
Τὰ ἐπόμενα πενήντα χρόνια τοῦ αἰῶνος μας	Bertrand Russell	15
Μέσα σὲ πενήντα χρόνια	Wickham Steed	22
Γιατὶ πιστεύω στὸν Θεό	A. J. Cronin	28
Ὁ χρόνος ποὺ πέρασε (Εἰκονογραφ. ἡμερολόγιο, ἐκτὸς κειμένου)		33
Ὁ τρόμος στὴν Ἱστορία	Παν. Κανελλόπουλος	49
Τὸ σπανιότερο γραμματόσημο τοῦ κόσμου	Frank Croft	58
Τὸ Βυζαντινὸ Μουσεῖο		61
Τί ἔκαναν τὸ 1901 οἱ Μεγάλοι Ἄνδρες τοῦ 1951		70
Τὸ μυστικὸ τῆς ἐπιτυχίας στὴν πολιτικὴ	Dale Carnegie	74
Τὰ νειῶτα περνᾶνε	Corey Ford	78
«Μικρό...» «Νανό...» «Πικό...»	Φ. Κ.	81
Οἱ περισσευέωνες τοῦ Αἰγαίου (ἔγχρωμο)	Roger Tourte	84
Ἐνα φλυτζάνι τσάι	Richard Sidney	91
Ἡ ἱστορία τοῦ Φερδινάνδου	«Life»	107
Σαρκί Γκουλμπενκιάν, ὁ πλουσιώτερος ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας	«New Yorker»	113
Ἡ τέχνη τῆς φωτογραφίας	Σ. Δ. Α.	121
Ἡ γυναῖκα στὸν εἰκοστὸ αἰῶνα	Winthrop Sargeant	124
Θαλασσινὸ ταχυδρομεῖο	David Clayton	136
ΤΡΙΑ ΓΙΟΡΤΙΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ :		
Πρωτοχρονιά στὸ βουνό	Γ. Α. Βλάχος	94
Τα δῶρα τῶν Μάγων	O. Henry	97
Ἐνα καινούργιο ἀστéρι	Gerald Kersh	103

ΔΡΧ. 4.000

ΜΗΝΙΑΙΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Μερικοί από τούς ξένους συνεργάτας της "Έκλογης"

GERALD KERSH. Άγγλος συγγραφέας και δημοσιογράφος. Γεννήθηκε το 1909 και δούλεψε σε πολλές θέσεις ώσπου να αποκτήσει όνομα και να μπορέσει να ζήσει από την πένα του. Το 1935 έβγαλε το πρώτο του μυθιστόρημα που το απέσυρε όμως γρήγορα, γιατί προκάλεσε ζωηρές συζητήσεις, λιβέλλους ακόμη και δικαστικές αγωγές. Τηρήτησε στον πόλεμο το 1939 και το 1943 έγινε πολεμικός ανταποκριτής της εφημερίδας the people. Εργάστηκε ακόμη στο Τμήμα Κινηματογράφου του Υπουργείου Πληροφοριών (1943-1944). Αργότερα υπέγραψε συμβόλαια με την Μέτρο Γκόλντουν και έγραψε αρκετά σεναρία. Έχει δημοσιεύσει αρκετά μυθιστορήματα, άρθρα και διηγήματα σε εφημερίδες και περιοδικά καθώς και μερικά ποιήματα. Από τα βιβλία του αναφέρουμε μερικά: Night and the City (1940), They Die with their Boots Clean (1941), The weak and the Strong (1945), Sad Road to the Sea (1947), Clock without Hands (1949), κ.ά.

HENRY WICKHAM STEED. Άγγλος ιστορικός, συγγραφέας, γλωσσολόγος και δημοσιογράφος της παλαιάς σχολής. Γεννήθηκε το 1871 και σπούδασε στην Ίένα, στο Παρίσι και στο Βερολίνο. Έκαμε πολλά χρόνια ανταποκριτής των «Τάιμς» στο Βερολίνο, στη Ρώμη και στη Βιέννη. Το 1914 έγινε συντάκτης του τμήματος εξωτερικών υποθέσεων των «Τάιμς». Από το 1919 ως το 1922 ήταν αρχισυντάκτης της ίδιας εφημερίδας. Στην περίοδο 1925-1938 δίδαξε στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου ιστορία της κεντρικής Ευρώπης. Ο Ουίχαμ Στήντ έχει γράψει περίπου 20 βιβλία με θέματα από την ιστορία και τα προβλήματα της Ευρώπης. Τα συγγράμματά του έχουν ιδιαίτερη αξία γιατί προέχονται από άνθρωπο που έζησε και παρακολούθησε ο ίδιος την πιο μοιραία εποχή της Ευρώπης.

BERTRAND RUSSEL. Ο μεγάλος αυτός Άγγλος φιλόσοφος που πριν από λίγο καιρό τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας για το 1951, γεννήθηκε το 1872. Σπού-

δασε στο Κάιμπριτζ φιλοσοφία και μαθηματικά και γρήγορα έγινε ύψηλης στο Τσόνιτς Κόλλετζ του Κάιμπριτζ. Το 1908 έγινε μέλος της «Βασιλικής Εταιρείας», πολύ νέος ακόμη για μια τέτοια τιμή. Μετα τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο ταξίδεψε στη Ρωσία και το 1920 πήγε στην Κίνα, όπου έκανε μια σειρά μαθημάτων στο Πανεπιστήμιο του Πεκίνου. Και από τα δύο του ταξίδια έγραψε τις εντυπώσεις του και τις εξέδωσε. Το 1940 κυκλοφόρησε ένα από τα σαράντα περίπου συγγράμματά του, το «Περί Παιδείας», το οποίο εξασχολούει να είναι πολύτιμος βοηθός για τους παιδαγωγούς. Πριν από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο πήγε στην Αμερική για να διδάξει στο Πανεπιστήμιο της Καλιφορνίας. Το 1940 δέχτηκε να γίνει καθηγητής στο Δημοτικό Κολλέγιο της Νέας Υόρκης και το 1944 ξαναγύρισε στην Αγγλία και στο Κάιμπριτζ. Το 1946 κυκλοφόρησε το μεγάλο έργο του: «Ιστορία της Δυτικής Φιλοσοφίας» για το οποίο δούλεψε πολλά χρόνια. Πολλά από τα βιβλία του έχουν μεταφραστεί σε ξένες γλώσσες.

Ο ROGER TOURTE γεννήθηκε στη Ρένς, το 1901. Αρχιτέκτων και ζωγράφος, είναι γνωστός για το γυφο του κόσμου που έκαμε μαζί με τη γυναίκα του Ζω, με τα πόδια. Την πρωτομαγιά του 1929, νέοι, μόλις είχαν παντρευτεί, ξεκίνησαν από το Παρίσι με ένα εκδρομικό σακίδιο ο καθένας. Από το Παρίσι έφθασαν στην Αθήνα, μετά μέσω Περσίας στις Ινδίες, στη Βιρμανία, Ινδοκίνα, Κίνα, Ιαπωνία και μετά στον Καναδά και στις Ηνωμένες Πολιτείες. Τότερα από τρία χρόνια ξαναγύρισαν στο Παρίσι και ξεκίνησαν για το δεύτερο ταξίδι τους στην Αφρική. Το ζεύγος Τούρτ, μαζί με τα δύο του παιδιά που απέκτησε καθ' οδόν, βρίσκεται τώρα στην Αθήνα. Από τα ελληνικά νησιά μας έδωσε τις φωτεινές και όμορφες ακουαρέλλες που δημοσιεύουμε στο τεύχος αυτό. Από τις διάφορες χώρες που γύρισε το ζεύγος Τούρτ μας έδωσε ενδιαφέρουσες ταξιδιωτικές εντυπώσεις και έργα ζωγραφικής.

ΤΕΥΧΟΣ 63ον

"Έκλογη", ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ 4.000

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ. ΤΗΛ. 54.873

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Έσωτ. Έτησ. 45.000
Έσωτ. Έξαμ. 23.000

Έξωτ. Έτησ. \$ 3.50
Έξωτ. Έτησ. £ 1.50

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση άρθρων και εικόνων της «Έκλογης» χωρίς την άδεια των συγγραφέων και των εκδοτών.

Το εξώφυλλον του κ. 'Ι. Μόραλη

ΣΚΟΥΡΑΣ
ΦΙΑΜΣ

ΡΕΞ - ΑΤΤΙΚΟΝ ΠΑΝΘΕΟΝ - ΑΣΤΥ

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΝΕΟΙ ΘΡΙΑΜΒΟΙ

- Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΣ
- ΠΙΝΚΥ, Η ΜΙΓΑΣ
- ΣΑΜΨΩΝ ΚΑΙ ΔΑΛΙΔΑ
- ΠΑΝΙΚΟΣ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ
- Ο ΑΚΑΤΑΝΙΚΗΤΟΣ
- ΣΧΟΙΝΙ ΚΑΙ ΑΜΜΟΣ
- ΚΗΛΙΔΕΣ ΣΤΟ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ
- ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΩΝ ΘΗΣΑΥΡΩΝ
- Η ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ
- ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΝΟΤΟΥ
- ΠΙΚΡΗ ΝΙΚΗ
- Ο ΛΕΥΚΟΣ ΠΥΡΓΟΣ
- ΣΤΡΟΜΠΟΛΙ
- Ο ΓΚΡΕΜΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΙΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1. Μιά συνοικία που θυμίζει... γλέντι—Μουσικός φθόγγος.
2. Έγνώρισε πολλές ή Έλλάς.
3. Ή γενέτειρα του Άλφρέδου ντε Βινύ—Παρακινεί—Καί αυτό έπικροτεί.
4. Θα τις δρῆτε σε κάθε τράπουλα—Νότα.
5. Τόν άγαπά ό θορυβοποιός—Πόλις της Β. Ίταλίας (γεν.).
6. Καί μία της Ν. Γαλλίας, όπως προφέρεται γαλλιστί — Γενάρχης μίας φυλής—Δίφθογγος.
7. Τελικός σύνδεσμος—Έργον του Στέφαν Τσβάιχ.
8. Τίτλος των διπλωματικών αντιπροσώπων της Βενετίας εις την Κωνσταντινούπολιν έπι Βυζαντινών—Ή Έλληνική είναι κλασσική (αίτ.).
9. Το φορούσαν άλλοτε οι στρατιωτικοί κάτω από τον λαιμόν, ως σημείον ύπηρεσίας—Είναι άσφάλεια των καταστηματαρχών.
10. Άρθρον—Άρχαία πρωτεύουσα της Μυθονίας εις την Μεσοποταμίαν.
11. Καλλιεργείται, κολληγικώς—Μιά από τις πρώτες λέξεις των παλαιών άλφαδηταρίων.
12. Προτίθεται θηλέων—Την προκαλούν πολλά φάρμακα (γεν.).

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1. Ζή στο νερό και στην ξηρά—Προστακτική έμβαπτίσεως ή... καταχρήσεως.
2. Κοντά στη φύσι γίνεται.....παράδλασσημα—Έτσι θα ήμπορούσαν να συνοψισθούν και οι γνωστοί «Καμπαλλέρος»—Μουσικός φθόγγος.

3. Γενικόν όνομα αίρέσεων στη Ρωσία, αί όποιαί άπεσχίσθησαν της Έκκλησίας τῷ 1654.
4. Είναι ζωντανός όργανισμός — Μέτρον έπιφανειών—Λιπαρόν σκεύασμα.
5. Άκρωτήριον της Κεφαλληνίας—Τό ήμισυ του όλου...
6. Άναφορική άντωνυμία—Ρωσικό

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

- γυναικείο όνομα.
- Δικάζεται στο μονομελές—Την διεκδικούν οι αντίπαλοι
- Καί εκεί φυτρώνει ή χουρμαδιά (δοτ.)—Δύο γράμματα.....άπογευματινά—Έργον το όποιον κατέκρινεν ή Γαλλική Άκαδημία τη είσηγήσει του Ρισελιέ.
- Τρώγει άπ' όλα—Άντωνυμία—Προορίζονται για τους καλούς Μουσουλμάνους.
- Πρόθεσις—Υπάρχουν πολλά τέτοια ζῶα.
- Είναι διαφανείς—Ένας προφήτης.
- Άπό αυτήν κινδυνεύει και ή Εύρώπη (γεν.)—Καθένας χωριστά.....άν διαβασθῇ ξανά.
(Λύσις στη σελίδα 144)

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

ΘΕΑΤΡΟ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΥΒΕΛΗΣ : Η 'Ελληνική Σκηνή θα ανεβάσει το έργο του ακαδημαϊκού κ. Σπύρου Μελά «Μιά νύχτα μιὰ ζωή».

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ : Στις 2 'Ιανουαρίου θα δοθή η δεύτερη Ποιητική 'Απογευματινή στην οποία θα απαγγελθούν ποιήματα του Γρυπάρη, του Μαλακάση, του Χατζοπούλου, του Παπαντωνίου καθώς και ένα διήγημα του Παπαδιαμάντη, «'Ερωτας στα χιόνια» το οποίο θα διαβάσει ο Νίκος Παρασκευάς. Στο τέλος του α' δεκαημέρου του 'Ιανουαρίου θα παιχθή το δεύτερο έργο της 'Απογευματινής Σκηνής: «'Ανθρωποι και Ποντίκια» του Στάιμπεκ, με σκηνοθεσία του Καρόλου Κούν.

Μετά τις 20 'Ιανουαρίου θα παιχθή η: «'Αδάφη Λωρεόλα» του Μπραίντνι, με πρωταγωνίστρια την κ. Κυβέλη.

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ : Στο πρώτο δεκάημερο του 'Ιανουαρίου, στο Θέατρο Κοτοπούλη θα ανεβαστή «Το 'Επάγγελμα της κ. Ουώρρεν» του Μπέρναρντ Σώ. Τον πρώτο ρόλο θα έχη η κ. Μαρίκα Κοτοπούλη, ενώ η κ. Μελίνα θα ζωτανέψει το ρόλο που πριν από 20 χρόνια δημιούργησε η κ. Κυβέλη. Επίσης θα συμμετάσχουν οι κ.κ. Τσαγανέας, 'Ηλιόπουλος, Μαρίδης και Πάλλης. Σκηνικά 'Ανεμογιάννη.

ΑΛΙΚΗΣ : 'Ο Θίαςος Μουσαούρη συνεχίζει τό: «'Πέγκ, καρδούλα μου».

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ : Συνεχίζεται η παράστασις του έργου του κ. 'Αποστολίδη: «'Δρ Νικολός».

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ : 'Ο Θίαςος Λογοθετίδης θα συνεχίσει το έργο του Λετράζ «ΟΙ γυναίκες του Λώτ».

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΟΡΦΕΥΣ : Οί συναυλίες της Κυριακής συνεχίζονται. Την συναυλία της πρώτης Κυριακής του 'Ιανουαρίου θα διευθύνη ο αρχιμουσικός Σέρμαν με σολίστ την κ. Τζίνα Μπαχάουερ.

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ : Στις 4 'Ιανουαρίου 1951 θα εκτελεστή για πρώτη φορά το έργο του κ. Μ. Καλομοίρη: «'Ξωτικά Νερά» υπό την διεύθυνσι του αρχιμουσικού Σέρμαν. Επίσης για τις 25 'Ιανουαρίου αγγέλλεται «'Η Πουλημένη Μνηστή» του Σμέτανα. 'Εντός του 'Ιανουαρίου αναμένεται ο Χάνς Σμιθ "Ισσεροτετ ο οποίος θα διευθύνει και θα δώσει τις χορογραφίες για την «'Αρπαγή από το Σεράϊ» του Μότσαρτ, με σκηνοθεσία του Γκυ Σαινκλέρ.

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ : 'Από τον 'Ιανουάριο, στην ώρα «'Εδώ Εύρώπη» του Σχεδίου Μάρσαλ, θα αρχίσει η μετάδοσις των φωνοταινιών. Στην ώρα αυτή θα ακούμε μερικά από τα ωραιότερα μουσικά κομμάτια όλου του κόσμου, τα οποία απέκτησαν ελληνικά κείμενα. Μεταξύ των άλλων μουσικών έργων έχουν έκλεγή και μερικές συνθέσεις 'Ελλήνων καλλιτεχνών, όπως π.χ. τα «'Τρίπτυχα» του Καλομοίρη, «'Τρεις Χοροί» του Πετρίδη, «'Ποιμενική Ζουίτα» του Βάρβογλη, και «'Εισαγωγή από ένα δράμα» του Εύαγγελάτου.

Στις 4 'Ιανουαρίου η 'Ελληνική πιανίστα κ. Τζίνα Μπαχάουερ θα παίξει με την Συμφωνική 'Ορχήστρα του Σταθμού (21.15). Στις 7 'Ιανουαρίου θα αναμεταδοθή από τον Ραδιοφωνικό Σταθμό 'Αθηνών η συναυλία της Κρατικής 'Ορχήστρας με σολίστ την κ. Τζίνα Μπαχάουερ και διευθυντή τον αρχιμουσικό Σέρμαν.

Δώρα *απ' το* *Μινιόν*

Τό
πιο **LUX**
ΔΩΡΟ

Η
ΒΟΥΡΤΣΙΑ ΜΑΛΛΙΩΝ
ΝΑΪΛΟΝ

πού μεταχειρίζονται σήμερα όλες
οι Βεντέττες και πού άρχισε να κα-
τακτά και τις 'Ελληνίδες.
από 45.000

Χαρίζει στίλπνότητα στα
μαλλιά και στοματά της
τριχοπτώση

MINION

Στις 8 'Ιανουαρίου θα μεταδοθῇ ρεσιτάλ τῆς κ. Τζίνας Μπακάουερ (20.45). 'Επίσης στίς 11 'Ιανουαρίου θα μεταδοθῇ συναυλία με τὴν συμφωνικὴ ὀρχήστρα τοῦ Σταθμοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσι τοῦ κ. Σέρμαν.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ (Καλλιτεχνικὸ Γραφεῖο 'Αθηνῶν): 'Αγγέλλεται ρεσιτάλ τοῦ πιανίστα 'Ιουλίου Κάτσιεν.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΖΑΠΠΕΙΟ: 'Αρχιτεκτονικὴ 'Εκθεσις ὀργανωμένη ἀπὸ τὸ 'Εθνικὸ 'Ιδρυμα, στὴν ὁποία συμμετέχουν οἱ σχετικὲς κρατικὲς ὑπηρεσίαι καὶ οἱ 'Αρχαιολογικὲς Σχολές.

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ: 'Εκθεσις τῆς 'Ιατροχειρουργικῆς 'Εταιρίας καὶ ἑκθεσις ζωγραφικῆς τῆς κ. Ε. Καπαϊτζί.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΡΟΜΒΟΥ: 'Εκθεσις ζωγραφικῆς τῆς διδος Ντίνας 'Αντωνάκου.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΖΑΧΑΡΙΟΥ (Ροῦζβελτ 28): 'Αγγέλλεται ἑκθεσις ζωγραφικῆς—χαρακτικῆς τοῦ κ. Δ. Γιαννουκάκη.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ: 'Αγγέλλεται γιὰ τὰ τέλη 'Ιανουαρίου ἡ 'Εκθεσις τῆς 'Ελληνικῆς Κονσέρβας.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ: Τίς Τετάρτες ἔχει διαλέξεις ἡ Χριστιανικὴ Γωνιά (6.30—7.30) καὶ τίς Παρασκευὲς ἡ Λαογραφικὴ 'Εταιρία (7—8 μ.μ.). 'Επίσης γιὰ τίς 16 'Ιανουαρίου (Τρίτη) ἀγγέλλεται διάλεξις τοῦ Συλλόγου τῶν Ζαππιδῶν (5.30—6.30 μ.μ.).

ΑΘΗΝΑΙΟΝ: 'Ο Μορφωτικὸς Σύλλογος «'Αθηναίων» διανύει τὴν Α' περίοδο τοῦ πέμπτου ἔτους του, (Δεκέμβριος 1950—Φεβρουάριος 1951), μετὰ σειρά ἐκλεκτῶν μαθημάτων ἀπὸ τοὺς κ. κ. Π. Παπανοῦτσο (Αἰσθητικὰ προβλήματα), Ν. Τατάκη (Χριστιανικὴ καὶ Βυζαντινὴ Φιλολογία), Θρ. Σταύρου ('Αριστοφάνης), Κ. Θ. Δημαρά ('Η Νεοελληνικὴ Σάτι-

**Ἀκούστε
αὐτὸν
τὸν δίσκο!**

**ΜΙΛΗΣΤΕ
ΑΓΓΛΙΚΑ**

ΓΑΛΛΙΚΑ • ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ • ΙΤΑΛΙΚΑ • ΙΣΠΑΝΙΚΑ

(Κυκλοφοροῦν 21 γλώσσαις)

Θὰ μιλήσετε ὅποια γλῶσσα θέλετε, μετὰ τὸν τρόπο πὺ μᾶθετε νὰ μιλάτε 'Ελληνικὰ ὅταν εἰσάστε παιδί, ἀκούοντάς ἀπλοῦστα τοὺς δίσκους τοῦ Linguaphone

Ἐνα καὶ μόνον τέταρτον ἡμέραν

J. ROSTON
Ἐφευρέτης τοῦ
LINGUAPHONE

Χιλιάδες πρόσωπα, βρῆκαν στὸ Linguaphone τὸ πρᾶκτικὸ καὶ ἐλκυστικὸ μέσο γιὰ κατόρθωσι στίς ξένες γλώσσας.

ΜΗ ΛΕΤΕ· ΑΥΡΙΟ· ΑΡΧΙΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ

Τὸ LINGUAPHONE
ΣΑΣ ΣΤΕΛΛΕΤΑΙ
ΜΕ ΔΟΚΙΜΗ
8 ΗΜΕΡΩΝ

Ζητήστε τὸ δωρεάν τεύχος

LINGUAPHONE Τετάρτη 30, 'Αθῖνας

Κύριε Διευθυντά,
'Αποστείλατέ μου, παρακαλῶ, τὸ τεύχος σας χωρὶς καμμιά ὑποχρέωσί μου.

Ὄνομα

Διεύθυνσις

ΙΖΟΛΑ Α.Β.Ε
ΣΩΛΗΝΟΥΡΓΕΙΑ-ΧΥΤΗΡΙΑ-ΕΜΑΓΕ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΑΙΓΑΙΟΥ 40 ΚΑΛΛΙΘΕΑ • ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 96-234

ρα), 'Αγγ. Τερζάκη (Τὸ Θέατρο στὴν 'Αναγέννησι), Χ. Ι. Καρούζο (Δελφοί: ἡ τέχνη στὴ συνάφειά της μὲ τὴ Θρησκεία καὶ τὴν 'Ιστορία), Ν. Χατζηκυριάκο—Γκίκα ('Αποκατάστασις τῆς 'Ελληνικότητος στὴν Τέχνη), Π. Α. Μιχελῆ ('Η ἀρχιτεκτονικὴ ὡς Τέχνη), Μαν. Χατζηδάκη (Προβλήματα τῆς 'Ιστορίας τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης), καὶ Σ. Ξεφλούδα (Τὸ Σύγχρονο Μυθιστόρημα). 'Επίσης ἡ Εἰρήνη Παῖδουσι καὶ Σοφία Γεδεών συνεχίζουν τὴ σειρά «Μαθήματα γιὰ Γονεῖς», ἡ μὲν πρώτη μὲ θέμα «Συνεργασία Οἰκογενεῖας καὶ Σχολείου» καὶ ἡ δεύτερη μὲ θέμα: «'Η Ψυχολογία τοῦ Παιδιοῦ».

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ: Στὴν Αἴθουσα τοῦ Παρνασσοῦ ἀπὸ τὶς 7—9 'Ιανουαρίου θὰ συνεδριάξῃ ἡ 'Ιατροχειρουργικὴ 'Εταιρία. Στὶς 16 'Ιανουαρίου θὰ μιλήσῃ ὁ 'Ιατρός Θεοδωρίδης. Στὶς 17 'Ιανουαρίου θὰ δοθῇ διλέξεις τοῦ Μεταψυχικοῦ Συνδέσμου 'Αθηνῶν. Στὶς 19 'Ιαν. διλέξεις τῆς 'Ενώσεως Φυσικῶν, στίς 24 'Ιαν. διλέξεις τῆς 'Ενώσεως Πνευματικῶν 'Εργατῶν 'Ελλάδος καὶ στίς 30 'Ιαν. διλέξεις τοῦ Μεταψυχικοῦ Συνδέσμου 'Αθηνῶν.

Στὴν ἴδια αἴθουσα ὁ 'Ελληνογαλλικὸς Σύνδεσμος ὁργανώνει ρεσιτὰλ καὶ διαλέξεις μὲ πιθανὲς ἡμερομηνίες τὴν 10ην, 18η καὶ 25ην 'Ιαν. 'Ακόμῃ τὸ Καλλιτεχνικὸ Γραφεῖο 'Αθηνῶν θὰ ὁργανώσῃ ρεσιτὰλ πιάνου μὲ τοὺς 'Ελλήνες καλλιτέχνες: Σοφία Κασσελίδου, Γεώργιο Γασκούνῃ καὶ Ντότα Οἰκονόμου.

'Η Κινηματογραφικὴ Λέσχῃ ἀγγέλλει τὴν προβολὴν κινηματογραφικῶν ταινιῶν στίς 4, 12, 18 καὶ 25 'Ιανουαρίου (9—10 μ.μ.). Εἴσοδος ἐλευθέρᾳ διὰ τὰ μέλη τῆς Λέσχης.

ΜΟΥΣΕΙΑ

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ: 'Ωραι ἐπισκ: Καθημερινὰ καὶ Κυριακὰς, 7½ π.μ.—7½ μ.μ. Εἴσοδος δρχ. 1.500 (Κυρ. καὶ Πέμπτη ἐλευθέρᾳ).

Τὴν ἡμέρα τῆς Πανσελήνου ἡ ἄνοδος θὰ ἐπιτραπῇ καὶ τὴν νύχτα, 9—12. Εἰσιτήριο δρχ. 2.000. (Τὸ μουσεῖον τῆς 'Ακροπόλεως εἶναι κλειστὸ λόγῳ ἐπισκευῶν).—

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ (Τοσίτσα—Μπου-

μπουλίνας): 'Ωραι ἐπισκ: Καθημερινὰ καὶ Κυριακὰς 8 π.μ.—2 μ.μ. Κυριακὰς 9 π.μ.—1 μ.μ. Εἴσοδος δρχ. 1.500 (Πέμπτη καὶ Κυριακὴ ἐλευθέρᾳ).

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ('Οδὸς Βασ. Σοφίας 22): 'Ωραι ἐπισκ: Καθημερινὰς 8 π.μ.—1.45' μ.μ. Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς 9.30' π.μ.—12.45' μ.μ. Εἴσοδος δρχ. 1.500 (Πέμπτη καὶ Κυριακὴ ἐλευθέρᾳ).

ΜΠΕΝΑΚΗ ('Οδὸς Κουμπάρη 1): 'Ωραι ἐπισκ: Καθημερινὰς 10 π.μ.—1 μ.μ. ἑκτὸς Τρίτης. Εἴσοδος δρχ. 1.500 (Δευτέρα, ἐλευθέρᾳ).

ΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (Μοναστηράκι): 'Ωραι ἐπισκ: Καθημερινῶς 9 π.μ.—1 μ.μ. Εἴσοδος ἐλευθέρᾳ.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ: 'Ανοιχτὸ κάθε Τρίτη, 9 π.μ.—1 μ.μ.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

1η 'Ιαν. **ΓΗΠΕΔΟΝ ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΥ:** Πανιώνιος—Α.Ε.Κ. (Τελευταῖος ἀγὼν γιὰ τὸ κύπελλο Χριστουγέννων).

3η 'Ιαν. **ΓΗΠΕΔΟΝ ΠΑΝΙΩΝΙΟΥ** (Νέα Σμύρνη): Πανιώνιος—Νίκολσον (Βιέννης).

6η 'Ιαν. **ΓΗΠΕΔΟΝ ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΥ:** Παναθηναϊκὸς—'Αούστρια (Βιέννης).

7η 'Ιαν. **ΓΗΠΕΔΟΝ ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΥ:** Α.Ε.Κ.—'Αούστρια (Βιέννης).

10η 'Ιαν. **ΓΗΠΕΔΟΝ ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΥ:** 'Ολυμπιακὸς—'Αούστρια (Βιέννης).

'Η «'Εκλογὴ» θέλει νὰ κατορθώσῃ νὰ συγκεντρώσῃ σ' αὐτὸ τὸ «'Ημερολόγιο τῶν 'Αθηνῶν», ὅλη τὴν καλλιτεχνικὴν, πνευματικὴν, ἀθλητικὴν κίνησιν τῆς πρωτεύουσας καὶ νὰ παρουσιάσῃ μίαν εἰκόνα ὅσο τὸ δυνατόν πρὸς ὅρτια καὶ ἀκριβῆ. Γι' αὐτὸ παρακαλεῖ θερμῶς νὰ τῆς ἀποστέλλωνται—ἀπ' ὅσους ἐνδιαφέρονται νὰ περιληφθοῦν εἰς τὸ «'Ημερολόγιο»—προγράμματα καὶ ἡμερομηνίες μέχρι τῆς 15ης κάθε μηνός.

ΣΗΜ. «'Εκλογῆς»: ('Όλας τὰς ἡμερομηνίας τὰς δημοσιεύμεν μὲ ἐπιφύλαξιν. Λόγῳ πιθανῆς ἀναβολῆς ἢ μετακινήσεως.)

Αἱ χιλιάδες τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΓΗΣ», τῆς «ΓΑΛΗΝΗΣ» καὶ τοῦ «ΝΟΥΜΕΡΟΥ 31.328»

διαβάζουν τώρα τὸ νέο μυθιστόρημα τοῦ

ΗΛΙΑ ΒΕΝΕΖΗ ΕΞΟΔΟΣ

«Ο Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς Ἀθηνῶν εἰς τὴν ἐκπομπὴν τοῦ τῆς Κυριακῆς 10 Δεκεμβρίου 1950 ἀνήγγειλε τὴν κυκλοφορίαν τοῦ νέου ἔργου τοῦ διεθνoῦς πλέον φήμης Ἑλληνοῦ συγγραφέως μὲ τὰ ἀκόλουθα σχόλια:

«Αἱ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΛΦΑ» Ι. Μ. ΣΚΑΖΙΚΗ μᾶς παρουσίασαν τὸ νέο μυθιστόρημα τοῦ Ἡλίου Βενέζη, τὴν «Ἑξοδὸν». Ὁ Βενέζης, ὁ πεζογράφος ποὺ μᾶς εἶχε δώσει, στὸ ἀληθινόν του ἔκλεινο «Νούμερο», τὸ δρᾶμα τῶν αἰχμαλώτων τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς, κ' ἔπειτα μὲ τὴν «Γαλήνη» τοῦ τοῦ ἔπος τῆς προσπάθειας τοῦ οὐζώματος τῶν προσφύγων στὰ ἑλληνικὰ χῶματα, ἦταν προετοιμασμένος ψυχικὰ καὶ πνευματικὰ νὰ δῇ καὶ νὰ ζήσει τὸ καινούριον δρᾶμα τῆς μετακινήσεως τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν ποὺ προκάλεσαν στὸ 1940-41 οἱ εἰσβολὲς τῶν κατακτητῶν στὰ χῶματά μας. Ἡ τραγικὴ αὐτὴ μετακίνησις, ποὺ ἐνέπνευσε στὸν Βενέζη τὴν «Ἑξοδὸν», τοῦ ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ μᾶς προσφέρει θαυμάσιες σελίδες ἀνθρώπινης συμπόνης. Ἡ ἔξοδος τῶν πληθυσμῶν μας, διαγμένων ἀπὸ τὴν φοβὴν τῶν βαρβάρων καὶ τῶν ἐξολοθρευτῶν, ἦταν φυσικὸ νὰ δημιουργήσῃ μιὰ πλήρη ἀναστάτωση στὴν ἀνθρώπιναν σκέψιν, ποὺ ἦταν καὶ τὸ βάθος τοῦ πολιτισμοῦ μας. Ὁ τρόμος κυριεψέ πάλι τίς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ἡ ἔνδεικα καὶ ἡ πείνα τοὺς ἐξοθλίωσε, καὶ τὸ ἐνοπλιζόμενον αὐτοσυντηρήσεως ἐκτόπισε ἀπὸ μέσα τοὺς κάθε τι ἄλλο. Οἱ ἀξίες τῆς ζωῆς υποβιβάστηκαν στὸ μηδέν, ὅμως ἡ πάλιν τοὺς γιὰ τὴν ὑπόσχεσιν καὶ τὴν ἐπιβίωσιν πῆρε διαστάσεις τιτανικές. Καὶ μέσα τοὺς ἔμεινε κορυμμένη βαθὴ ἡ σπῆδα τῆς ἀνθρωπιάς, ἡ ἐστία τοῦ ξαναγεννητοῦ τους. Ὁ Βενέζης ἀναπαράστηκε ὅλο αὐτὸ τὸ σύμπλεγμα τῶν νέων ἀνθρωπίνων σχέσεων μὲ τὴν γνωστὴ ὑποβλητικότητα τῆς ἀφηγηματικῆς τοῦ τέχνης. Ἡ κάθοδος τῶν πληθυσμῶν, τὰ ἀγρία περιστατικά τοῦ δρόμου, τὸ πένθος καὶ τὰ δάκρυα συνθέτουν τὸν μῦθον τῆς «Ἑξοδου», στὴν ὁποία πανάχαρες ἑλληνικὲς παραδόσεις συνδέονται μὲ σύγχρονα περιστατικά καὶ δίνουν τὸν τόνο τῆς συνεχείας στὰ περτωμένα τοῦ τόπου μας.»

Η «ΕΞΟΔΟΣ»

ἕνας μεγάλος πυκνοτυπωμένος τόμος, μὲ πολλὴν καλαισθητὸν ἀπλότητα, κυκλοφορεῖ καὶ εἰς πλυτελῆ ἐκδοσὶν ἡριθμημένην.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ Εἰς ὅλα τα βιβλιοπωλεῖα

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Ο ΚΛΕΦΤΗΣ ΤΟΥ ΠΟΔΗΛΑΤΟΥ

Ίσως η καλύτερη ταινία του 1950. Δημιουργία του Ιταλού ντά Σίκκα, θεωρήθηκε από την διεθνή κριτική σαν ένα μικρό άριστο έργο. Η βασική πλοκή: Από ένα φτωχό άνθρωπο κλέβουν τη μοναδική του περιουσία, ένα ποδήλατο...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΗ ΣΤΗ ΣΕΛΗΝΗ

Έγχρωμη παραγωγή της "Ηγκλ-Λάιον" που παρουσιάζει με εξαιρετική επισημονική ακρίβεια τις πιθανές περιπέτειες που θα αντιμετώπιζαν οι πρώτοι διαπλανητικοί ταξιδιώτες. Πολύ καλογυρισμένο και πολύ ενδιαφέρον και διασκεδαστικό.

Ο ΘΡΥΛΟΣ ΤΩΝ ΦΟΡΣΑΙΤ

Η Γκρήρ Γκάρσον και ο Έρρολ Φλύν, εξαιρετικό ντουέτο στους δύο κυρίους ρόλους του γνωστού άριστου έργου του Γκάλσγουορθ. Ήραίο σενάριο και καλά γυρισμένη η ταινία.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΧΩΡΙΣ ΟΝΟΜΑ

Είς τα στρατόπεδα συγκεντρώσεως πολιτικών προσφύγων ένας κόσμος χωρίς όνομα, χωρίς εθνικότητα, ζη αυτή την στιγμή ένα βουδύ δράμα. Η ταινία του Γκέζα Ραντβάνι (σκηνοθέτου «Κάπου στην Ευρώπη») το ζωντανεύει με θερμό αίσθημα και πολλή δύναμη. Παίζουν η Σιμόνη Σιμόν, η Φρανσουάζ Ροζέ και η Βαλεντίνα Κορτέζε.

ΤΑ ΦΩΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

Μία από τις ωραιότερες δημιουργίες του Τσάρλυ Τσάπλιν, που γνωρίζει τώρα τη δεύτερη εποχή δόξας σε όλες τις πόλεις όπου προβάλλεται.

Θα προβληθούν πολλά έργα. Η «Εκλογή» πιστεύει ότι μεταξύ των καλύτερων θα είναι αυτά τα όκτώ που ξεχωρίζει εδώ.

ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ

Υπερπαραγωγή του Σέλστικ του 1947, Έγχρωμη, ξεχωρίζει από τα συνηθισμένα «κάου-μπόυ» με τον πλούτο και την έρμηνεία. Είς τους πρώτους ρόλους: Γκρέγκορ Πέκ, Τζένιφερ Τζόνς, Τζόζεφ Κόττεν.

ΜΑΝΤΕΛΕΝ

Η "Ανν Τόντ ζωντανεύει στην οθόνη την ήρωίδα ενός έγκληματος που συντάραξε την Βικτωριανή Αγγλία. Η δίκη της είναι το κυριότερο σημείο του έργου, το οποίο έχει σκηνοθετηθεί από τον Ντάβιντ Λήν, τον εξαιρετικό δημιουργό των έργων «Σύντομη Συνάντησις», «Μεγάλες προσδοκίες» και «Όλιβερ Τουϊστ».

Η ΔΙΧΑΣΜΕΝΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

(The big Lift)

Η «αερογέφυρα» του Βερολίνου είναι το κεντρικό θέμα σ' αυτό το επίκαιρο σύγχρονο φιλμ, γυρισμένο στην πρωτεύουσα της Γερμανίας. Παίζει ο Μοντγκόμερυ Κλίφτ και ο Πάβλ Ντούγκλας.

Αυτές οι δύο σελίδες αποτελούν προγνωστικά της «Εκλογής». Δεν ανήκουν εις την διαφήμιση, όπως ενόμισαν μερικοί αναγνώσται μας. Έντός του Δεκεμβρίου

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Σὲ μᾶς, μαζί μὲ μᾶς, Χριστέ, γεννήθηκες,
σιτῆς Ἀγροτιάς τῇ φτωχικῇ σπηλιά μας...
Φτωχοί, ἐμεῖς, τὴν πόρτα μας Σ' ἀνοίξαμε,
καὶ διάπλατη, ἐμεῖς, τὴν ἀγκαλιά μας...

Ἐμεῖς φτωχοὶ ισοπάνηδες Σοῦ δώσαμε
τῶν ζῶν μας τὸ σανὸ γι' ἀπαλὸ στρώμα,
τὰ χνῶτα τους, γιὰ ζεστασιὰ Σοῦ θέρμαναν
τὸ θεῖο καὶ βρεφικό Σου σῶμα...

Τὰ μάτια μας, ἡ λάμψη Σου τὰ γέμισε,
τ' αὐτιά μας τῶν Ἀγγέλων τὸ τραγούδι,
καὶ τὴν καρδιά μας μονομιᾶς Σ' ἀνοίξαμε,
νὰ Σὲ δεχοῦμε, Ἐσένα, θεῖο λουλούδι...

Μικροὶ καὶ ταπεινοί, τί ἄλλο μπορούσαμε,
Χριστέ μου, νὰ προσφέρουμε σὲ Σένα ;
Πλούσιοι, ὅπως οἱ Μάγοι, ἐμεῖς δὲν εἴμαστε,
νὰ φέρουμε χρυσό, λιβάνι, σμέρνα...

Τὴν Πίστη τὴν ἀγνή, Χριστέ μου, ἐδώσαμε
κ' ἡ Πίστη μας μεγάλωσε κ' ἐσιάτη...
Κ' ἐπλήθιανε, κ' ἀπλώθηκε καὶ σκόρπισε
ὅλες τὶς παλιὲς πλάνες καὶ τὰ λάθη...

Σὰν σήμερα, Χριστέ μου, Ἐσὺ γεννήθηκες,
Κ' ἐμεῖς, φτωχὴ ἀγροτιά, Σὲ προσκυνᾶμε...
Δός μας, Χριστέ, καὶ πάλι Ἐμᾶς τὴ φώτιση,
τὴν Ἀγία Σου ζωή, ν' ἀκολουθᾶμε !...

Ο Κώστας Χατζόπουλος (ψευδ. Πέτρος Βασιλικός) (1871-1920) εἶναι ἀπὸ τοὺς γλυκύτερους ποιητὰς τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως. Στὰ τραγούδια του («Τραγούδια τῆς Ἑρμιᾶς», «Ἐλεγεία καὶ Εἰδύλλια», «Ἀπλοὶ Τρόποι», «Βραδυνοὶ Θρύλοι»), ἔφερε κατὰ τὸν ἀέρα τῶν Γάλλων καὶ Γερμανῶν ἰδίως συμβολικῶν, ποὺ ἐπιζητοῦσαν τὸ ποιητικὸ ἀποτέλεσμα μὲ τὸν ρυθμὸ καὶ τὴ μελωδία. Ὡς πεζογράφος ἔδωσε τὸν «Πύργο τῆς Ἀχροποταμιᾶς» (ἡθογραφία), τὸν «Υπεράνθρωπο» (σάτιρα τῶν ἐπηρεασμένων ἀπὸ τὰ νησιεῖκα κηρύγματα λογίων) καὶ τὸ συμβολικὸ μυθιστόρημα «Φθινόπωρο» ποὺ κατατάσσεται μεταξὺ τῶν ἀριστουργημάτων τῆς νεοελληνικῆς πεζογραφίας. Διέπρεψεν ἐπίσης ὡς μεταφραστὴς τοῦ Γκαίτε («Φάουστ», «Ἰφιγένεια» κλπ.). Εἰς τὰ 1899 ἐξέδωσε τὸ πρῶτο περιοδικὸ τῆς δημοτικῆς, «Τέχνη».

Ἐκλογὴ

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλου τοῦ κόσμου

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ

Κάθε χρόνος ποὺ περνᾷ εἶναι μέσα σιτῇ ροῇ τοῦ καιροῦ σὰν τὸ ξεκόκκισμα κομπολογιοῦ. Ἐνας φεύγει κ' ἔρχεται ἄλλος... Ὅμως αὐτὸν τὸν ἄλλο προσπαθοῦμε νὰ τὸν κρατήσουμε ὅσο πὺθ πολὺ μπορούμε σιὰ δάκτυλά μας καί, μέσα σιὰ περιθώρια ποὺ ἀφίνει, νὰ χαροῦμε τὶς χαρὲς του καὶ νὰ ἐκμειταλλευθοῦμε τὶς εὐκαιρίες του.

Ὁ καινούργιος αὐτὸς χρόνος εἶναι καινούργιος καὶ γιὰ τὸ περιοδικὸ τοῦτο. Ἡ νέα «Ἐκλογὴ» θέλει πρῶτα-πρῶτα νὰ ἐδχηθῇ στοὺς ἀναγνώστες τῆς πολλῇ εὐτυχία καὶ κάποιαν ἡρεμία, ὅση μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ μέσα στοὺς ταραγμένους καιροὺς ποὺ περνοῦμε. Δύσκολα μπορεῖ κανεὶς νὰ χαμογελάσῃ διὰ τὸν οὐρανὸ τοῦ κόσμου μαζεύονται τόσα σύννεφα καὶ διὰ τὴν ἡλμυρίδα, ὅση μπορεῖ νὰ γίνεταί τῷ ἐνὸς πολέμου ποὺ γίνεται τῷ ὄρα πολλὴ μακροῦνᾶ μας, σιτῇ Ἀνατολή, ἀπειλεῖ νὰ γίνῃ πυρκαϊὰ μεγάλη γιὰ νὰ ζώσῃ πά-

λιν ὁλόκληρο τὸν κόσμο. Ὅμως καὶ σιτὶς μεγαλύτερες συμφορὲς ὁ ἄνθρωπος κατορθώνει πάντα νὰ βρῇ κάποιαν ἄσπετον γωνιά, μικρὴ γωνιά, εὐτυχίας γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Εἶναι αὕτη ἡ ἀθεράπευτη αἰσιοδοξία ποὺ τὸν βοηθεῖ—καὶ εἶναι ἀληθινὸ εὐτύχημα ποὺ εἶναι ἀθεράπευτη, γιὰ τὴν ἀλλοιῶς ἡ ζωὴ του θὰ κυλοῦσε χωρὶς ἥλιο καὶ χωρὶς χαρὰ. Ἡ ἴδια αἰσιοδοξία γίνεται τὸ θεμέλιο κάθε προόδου καὶ εἶναι ὁ μοχλὸς τοῦ πολιτισμοῦ, πνευματικοῦ καὶ τεχνικοῦ.

Ἡ «Ἐκλογὴ» πιστεύει σ' αὐτὴ τὴν ἀνάγκη τῆς αἰσιοδοξίας καὶ θέλει νὰ εἶναι πάντα ἕνα μικρὸ παράθυρο ἀπ' ὅπου, ὁ ταλαιπωρημένος ἀπὸ τὴν ἀνηυχία τοῦ καθημερινοῦ δράματος ἀναγνώστης, νὰ μπορῇ νὰ βλέπῃ ἕναν ὀρίζοντα πὺθ φωτεινὸ, πὺθ καθαρό, ἐλπιδοφόρο. Οἱ σελίδες τῆς θὰ εἶναι πάντα ἕνας καθρέφτης τῆς καλύτερης πνευ-

ρᾶς τοῦ ἀνθρώπου. Θὰ δίνουν, ὅπως προσπάθησαν νὰ δώσουν, σὲ ἄρθρα καὶ μελέτες περιεκτικές ὅ,τι μπορεῖ νὰ ἐνδιαφέρει τὸν νεώτερον ἄνθρωπον ἀπὸ τὶς ἐπιδόσεις τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τεχνικῆς. Καὶ μαζὶ μ' αὐτὰ ὅ,τι μπορεῖ νὰ διασκεδάσῃ, νὰ τέρψῃ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ, για-

τί, καθὼς ἔλεγε καὶ ἓνας μεγάλος σοφός, τὸ γέλιο εἶναι ἐκείνο ποὺ ξεχωρίζει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὰ ζῶα.

Ἀρχίζουμε λοιπόν, τὸν καινούργιο μας χρόνον μὲ τὴν αἰσιοδοξία καὶ μὲ τὴν ἐμπιστοσύνη μας σὶ τὸν ἄνθρωπο καὶ σὴ ζωή. Χρόνια πολλά...

Η «ΕΚΛΟΓΗ»

Ἀληθινὸ πουλί...

Τὸ πρῶτο ἄρθρο γιὰ τὸ αὐτοκίνητο, γραμμένο ἀπὸ τὸν Μέντερλινγκ, τὸν γνωστὸ Βέλγο δραματογράφου, δημοσιεύθηκε στὸ περιοδικὸ «Harper's» τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1902, μὲ τὸν τίτλον «Αὐτοκίνητιστικὴς ἐντυπώσεις». Τὸ αὐτοκίνητο ἐθεωρεῖτο τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἐξαιρετικὸ ἀπόκτημα, ἀφοῦ μὴ μὴχανὴ τῶν 20 ἱππων κόστιζε κάπου 2.500 λίρες.

Ἀλλὰ καὶ πάλι ἡ τιμὴ του δὲν ἦταν τίποτε ὅταν σκεφτῇ κανεὶς πόσο περίπλοκος ἦταν ὁ μηχανισμὸς τοῦ αὐτοκινήτου καὶ πόσο φορικαλέα ἡ ὄψις του. Ἀς ἀφήσουμε ὅμως τὸν Μέντερλινγκ νὰ μᾶς τὰ πῇ :

«Καλὰ καὶ ὁ συμπιεστής καὶ ὁ ἐξαεριστήρας καὶ τὸ σύστημα λιπάνσεως καὶ τὸ σύστημα ψύξεως... Ἐκεῖνο ποὺ χρειάζεται νὰ ἔχῃ τὰ μάτια του τέσσερα ὁ οδηγὸς εἶναι ὁ ἀναφλεκτήρας... Καὶ σὰν νὰ μὴν ἔφτασαν ὅλα αὐτά, ὑπάρχουν γύρω τους ἕνα σωρὸ ἄλλα ὄργανα ποὺ οὔτε νὰ τὰ σκεφτῶ δὲν τολμῶ. Κρυμμένο μέσα στὴ θήκη του, σὰν μανιασμένο θερίδι μέσα στὴν κλούβα του, ὑπάρχει ἓνα μυστηριώδες καὶ σκοτεινὸ μηχανήμα ποὺ ἀλλάζει τὴν ταχύτητα. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἂν

τὸ γυρίσῃς λιγάκι τὴν ὥρα ποὺ βρίσκεσαι στοὺς πρόποδες ἑνὸς λόφου, ἀρχίζει σειρὰ τῆς ἐκρήξεις καὶ μεταδίδει μὲ τέτοια μανία τὴν κίνησιν στὸ ξυμβολο, ὥστε ὁ ἄνθρωπος ποὺ βρίσκεται μέσα στὸ αὐτοκίνητο ἀρχίζει νὰ χοροπηδάῃ ὡς τὸ τελευταῖο του κοκαλάκι. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως, ἡ κίνησιν αὐτῇ, μεταδίδεται στοὺς τροχοὺς καὶ, τετραπλασιασμένη, ἀναγκάζει τὸ ὄρος νὰ κλείνῃ ταπεινὰ τὴ ράχη καὶ νὰ φέρῃ τὸν κατακτητὴ ὡς τὴν κορυφὴν του».

ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΠΕΝΗΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΑΙΩΝΟΣ ΜΑΣ

Τοῦ

BERTRAND RUSSELL

Ο αἰώνας μας, ὡς τώρα ἔδειξε μιὰ καταπληκτικὴ ἀντίθεσι ἀνάμεσα στὴν θεωρία καὶ στὴν πράξι. Στὸν κόσμον τῆς θεωρίας ἔκαμε καταπληκτικούς θριάμβους ποὺ ξεπερνοῦν κάθε προηγούμενο. Στὸν κόσμον τῆς πράξεως, ὅστόσο, ἔδειξε, σὲ ὀρισμένες ἰσχυρὲς χώρες, μιὰ ἀσυγκράτητη βαρβαρότητα, ποὺ δύσκολα τὴν συναντοῦμε ἀκόμη καὶ σὲ καθυστερημένες διανοητικὰ νεαρὲς φύσεις. Ἡ κατάστασις αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ πολὺ: ἢ οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν πράξιν πρέπει νὰ συνεισποῦν, ἢ ἄλλοιῶς ἡ ἐπιστήμη καὶ τὸ πνεῦμα θὰ ξεπέσουν.

Δὲν χρειάζεται νὰ πῶ ὅτι αὐτὸ ποὺ ἔχω στὸ νοῦ μου εἶναι ὁ Πόλεμος. Ἄν ὁ κόσμος ἐξακολουθήσῃ νὰ βασανίζεται ἀπὸ μεγάλους πολέμους, ἡ ἐπιστημονικὴ πρόοδος πολὺ γρήγορα θὰ εἶναι ἀδύνατη. Τὸ δυστύχημα εἶναι ὅτι κανένας δὲν μπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ πῶς εἶναι πιθανόν στὸ μέλλον νὰ γίνουν κι' ἄλλοι μεγάλοι πόλεμοι. Ἀλλὰ καθὼς ἐπιθυμῶ νὰ μιλήσω γιὰ τὶς ἐλπίδες ποὺ μπορούμε νὰ στηρίξουμε στὴν πρόοδον καὶ τὶς νέες ἐφευρέσεις, θὰ πάρω ὡς προϋπόθεσι ὅτι μέσα στὰ ὑπόλοιπα πενήντα χρόνια τοῦ αἰῶνα μας δὲν θὰ γίνῃ κανένας πόλεμος τόσο σοβαρὸς ὥστε νὰ

ἔχῃ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα γιὰ ὅλο τὸν κόσμον.

Στὸν αἰῶνα μας ὅλες οἱ ἐπιστήμες προχώρησαν πολὺ, ἰδιαίτερα ὅμως οἱ φυσικὲς. Οἱ φυσικοὶ καὶ οἱ ἀστρονόμοι ἔμαθαν πολλὰ περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἦταν γνωστὰ ὅταν ἤμουν ἐγὼ νέος, γιὰ τὰ μεγαλύτερα καὶ γιὰ τὰ μικρότερα ἀντικείμενα τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως, γιὰ τὰ ἄστρα καὶ τὰ ἄτομα. Οἱ ἀνακαλύψεις ποὺ ἔγιναν σχετικὰ μὲ τὸν κόσμον τῶν ἀστρῶν προσείλκυσαν λιγώτερη προσοχὴ ἀπὸ τὶς ἀτομικὲς ἀνακαλύψεις, γιὰτὶ ἀκόμα δὲν ἔγινε καμμιὰ ἐφαρμογὴ στὸν πόλεμον. Ἄν τις ἀντικρύσουμε ὅμως σὰν καθαρὴ γνῶσις, εἶναι τὸ ἴδιο ἐνδιαφέρουσες καὶ τὸ ἴδιο καταπληκτικὲς. Πρωτοπόρος στὴν γνῶσιν μας γιὰ τὸ σύμπαν ἦταν ὁ Αἰνστάιν, καὶ στὴν γνῶσιν μας γιὰ τὰ ἄτομα ὁ Ράδερφορντ καὶ ὁ Μπόρ.

Τὸ σύμπαν, μᾶς λένε οἱ ἀστρονόμοι, ἀρχισε νὰ ὑπάρχῃ ἀπὸ ἓνα ὀρισμένο χρονικὸ σημεῖον καὶ ἡ ἔκτασις του εἶναι περασμένη, ἂν καὶ διαρκῶς γίνεται μεγαλύτερη. Ὅλα τὰ μέρη τοῦ σύμπαντος κινοῦνται μακριὰ ἀπὸ μᾶς, καὶ ὅσο μακρότερα βρίσκονται, τόσο πιὸ γρήγορα κινοῦνται καὶ ἀπομακρύνονται. Μερικὰ ἀπὸ τὰ πιὸ μακρινὰ μπορεῖ νὰ κινοῦνται

ταχύτερα και από το φως. Έτσι δεν θα μπορούσαμε ποτέ να τα δούμε, όσο ισχυρά τηλεσκοπία και αν αποκτήσουμε, γιατί το φως που εκπέμπουν δεν μπορεί ποτέ να αλλάξει κατεύθυνση και να στραφεί προς την πηγή του.

☆

Οι γνώσεις μας για τα άτομα δεν είναι ακόμα καθόλου πλήρεις.

Όσο τώρα νομίζαμε ότι όλα τα άτομα κάθε στοιχείου ήταν εντελώς όμοια και ότι όλα ήταν ακατάλυτα. Καθένας ξέρει π.χ. ότι το κοινό ουράνιο είναι μίγμα τριών ειδών ατόμων από τα οποία μόνο το ένα είναι χρήσιμο για τις βόμβες. Όσο για το ακατάλυτο των ατόμων ξέρουμε ότι το άτομο ενός βαρέος στοιχείου μπορεί να διασπασθεί σε δύο άτομα ελαφροτέρων στοιχείων. Αυτό συμβαίνει στη φύση με τα ραδιενεργά στοιχεία και μπορεί να γίνει τεχνητά και μέσα στα εργαστήρια. Ακόμη μπορούμε τώρα να δημιουργήσουμε νέα είδη ατόμων. Το πλουτώνιο π.χ. είναι ένα στοιχείο που δεν παρουσιάζεται, όσο ξέρουμε, παρά μόνο όταν το δημιουργήσει ο άνθρωπος.

Ολόκληρη η επιστήμη της ατομικής φυσικής θρίσκειται ακόμα στην παιδική της ηλικία και δεν μπορεί κανείς να θέσει ένα όριο στις λογικές προσδοκίες που μπορούμε να έχουμε από τον τομέα της θεωρητικής όσο και της πρακτικής προόδου. Θα μπορούσαμε χωρίς αμφιβολία να μεταβάλλουμε την γεωγραφία εξαφανίζοντας βουνά και αλλάζοντας την πορεία των ποταμών. Ίσως να μπορούσαμε να αλλάξουμε και

το κλίμα. Δεν είναι καθόλου απίθανο πολλές περιοχές, που σήμερα είναι ξηρές, να γίνουν αληθινά παραγωγικές. Σίγουρα δεν θα είναι πολύ δύσκολο να στείλουμε μια ρουκέτα στο φεγγάρι, αν και δεν ξέρω πώς θα μπορούσε να κανονιστεί το ταξίδι του γυρισμού της. Το πρώτο ταξίδι στις περιπτώσεις αυτές, θα είναι πολύ ριψοκίνδυνο. Ίσως εκείνος που θα αποτύχει στην προσπάθειά του να διαδεχθεί τον Στάλιν, να μην εκκαθαρισθεί αλλά να διορισθεί Μέγας Κομισσάριος της επικρατείας των Σοβιετών στην σελήνη με την άδεια να επιστρέψει, αν μπορέσει.

Της βιολογίας τα επιτεύγματα δεν ήταν ως τώρα τόσο εντυπωσιακά όσο της φυσικής. Πάντως οι μελλοντικές δυνατότητες είναι το ίδιο ενδιαφέρουσες. Η θεωρία της γενετικής του Μέντελ έχει εξοστρακισθεί από τη Ρωσία γιατί η βραδύτητα των μεθόδων της δεν ικανοποιεί τη Σοβιετική Κυβέρνηση. Όσο η προοπτική που δίνει στο ζήτημα της κληρονομικότητας προσφέρει τεράστιες δυνατότητες μεταβολών. Ηδη διευκολύνει τη βελτίωση της ράτσας των φυτών και των κατοικίδιων ζώων. Φαίνεται πως η κληρονομικότητα εξαρτάται από τα «γένη» που γενικά δεν επηρεάζονται από ό,τι συμβαίνει στο υπόλοιπο σώμα. Είναι γνωστό όμως ότι τα γένη μπορούν να επηρεάζονται από τις ακτίνες Χ, αν και ως τώρα τα αποτελέσματά ήταν βλαβερά.

Ίσως με τον καιρό να βρεθεί τρόπος ώστε τα αποτελέσματα να είναι ευεργετικά. Αν μπορούσαμε μ' αυτά τα μέσα να καθορίζουμε από πριν τον χαρακτήρα ενός ανθρώπου, τα αποτελέσμα-

τα θα είναι αφάνταστα. Πολύ πιθανό να είναι ολέθρια γιατί, όπως φαίνεται, οι απόψεις των πολιτικών ως προς το είδος των ανθρώπων που θα διαλέγουν για τις χώρες τους, δεν πρόκειται να είναι και πολύ λογικές. Η υποταγή και η αφοσίωση στο κόμμα θα είναι οι αρετές που θα συγκεντρώνουν την μεγαλύτερη εκτίμησι.

Δεν μπορούμε να αποκλείσουμε την πιθανότητα ότι πολύ γρήγορα οι βιολόγοι θα δημιουργήσουν ζωντανή ύλη. Στα έργα στήρια παράγονται κάθε μέρα όλο και περισσότερα οργανικά στοιχεία και δεν είναι δυνατόν να χαράξουμε μια γραμμή και να πούμε: η επιστήμη δεν μπορεί να προχωρήσει περισσότερο από εδώ. Εάν επιτευχθεί η τεχνητή παραγωγή ζωντανής ύλης, θα είναι κάτι τόσο μικρό και πρωτόγονο ώστε θα πρέπει να περάσουν πολλές χιλιάδες χρόνια προτού μπορεί να το δη κανείς χωρίς μικροσκοπιο. Ελπίζω να μην αποδειχθεί ότι πρόκειται για κάποιον θανατηφόρο θάκιλλο που θα καταστρέψει στο τέλος τους δημιουργούς του.

☆

Ο νους του ανθρώπου είναι το τελευταίο πράγμα στον κόσμο που μένει έξω από την επίδραση της επιστήμης. Και αυτό όχι μόνο γιατί είναι δύσκολο για την επιστήμη να μπη στα μυστικά του, αλλά και γιατί δεν μας αρέσει να ξέρουμε ότι το μυαλό υπακούει σε κανόνες. Ξέρουμε ότι με το μυαλό των άλλων έτσι γίνεται, ότι ο κ. Χ. θα φέρη την τάδε αντίδραση στην τάδε πρόκληση, αλλά πιστεύουμε ότι το δικό μας μυαλό δεν είναι τόσο μηχανικό. Εμείς

κάνουμε ό,τι μας αρέσει και κάνενας ανόητος επιστήμων δεν μπορεί να μας πείση να κάνουμε το αντίθετο. Όλα αυτά ωραία και καλά. Αλλά υπάρχει πάντα η ψυχολογία που μελετά τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί των άλλων ανθρώπων το μυαλό.

Δύο άνθρωποι της προηγούμενης — από τη δική μου — γενεάς μας βοήθησαν περισσότερο από κάθε άλλον να κατανοήσουμε καλύτερα και περισσότερα τις διανοητικές λειτουργίες. Οι δύο αυτοί άνδρες ήταν ο Παυλώφ και ο Φρόυντ. Οι μέθοδοι που ακολουθήσαν ήταν εντελώς διαφορετικές και γενικά οι δόξαδοι του ενός περιφρονούσαν τους δόξαδους του άλλου. Πραγματικά όμως πρέπει κανείς να υπολογίσει το ίδιο και τους δύο.

Ο Παυλώφ δούλευε καθ' όλη σχεδόν τη διάρκεια της Ρωσικής Επανάστασεως χωρίς καθόλου να την προσέξει. Αργότερα η Σοβιετική Κυβέρνηση έδειξε απέναντί του την ίδια ανοχή που είχαν δείξει οι Τσάροι απέναντι στον Τολστόι. Ο Παυλώφ δούλευε με βάσι την εξωτερική παρατήρηση και μόνο, και πειραματιζόταν σε σκύλους, όχι σε ανθρώπους. Αν δείξετε σ' έναν πεινασμένο σκύλο ένα κομμάτι κρέας θα θελήσει να το φάη. Αν όμως του μεταδώσετε πολλές φορές ηλεκτρικά σοκ κάθε φορά που δοκιμάζει να φάη το κρέας, με τον καιρό σ' αυτό το σημείο θα γίνει «ασκητικός» και ούτε και το καλύτερο κομμάτι κρέας δεν θα μπορεί να το κάνει όρεξι. Ο Παυλώφ μετέδωσε στους σκύλους του κάθε είδους ξέεις. Αν του είχαν παραχωρήσει ένα σχολείο για να το διευθύνει όπως ήθελε αυτός, φαντάζομαι πως όλα τα παιδιά

θὰ γίνονταν πρότυπα ἀρετῆς. Εἶναι καταπληκτικό πόσα πράγματα ἀνεκάλυψε, παρατηρώντας προσεχτικά τὶς ἀντιδράσεις τῶν σκόλων στὸ κρέας καὶ στὸ ἡλεκτρικό σόκ.

Ὁ Παυλῶφ ὥστόσο ἀσχολήθηκε μόνο μὲ τὶς ἐξωτερικὲς ἐκδηλώσεις. Ὁ Φρόντ μελέτησε τὶς ἐπιθυμίες, τὰ πάθη καὶ τὶς θαθεῖα κρυμμένες ἀντιδράσεις ἀπὸ τὶς ὁποῖες ξεπηδοῦν οἱ ἐξωτερικὲς ἐκδηλώσεις. Ὁ Φρόντ, ὅπως ξέρουμε ὅλοι, ἔδινε μεγάλη σημασία στὸ ὑποσυνειδητο πού ἐμπνέει τὰ ὄνειρά μας, πού προκαλεῖ τὶς παραδρομὲς τῆς γλώσσας μας καὶ ὑποκινεῖ τὶς πράξεις μας ἐκεῖνες πού σὲ μᾶς τοὺς ἴδιους φαίνονται περίεργες καὶ ἀπροσδόκητες. Ὁ Φρόντ ἔκανε τοὺς ἀνθρώπους νὰ προσέξουν πόση σημασία μπορεῖ νὰ ἔχουν φαινομενικὰ ξεχασμένες ἐντυπώσεις τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ ἐπιθυμίες πού μᾶς φαίνονται ταπεινὲς ὅταν τὶς βλέπουμε λογικά καὶ πού γι' αὐτὸ τὸ λόγο κι' ἐμεῖς οἱ ἴδιοι δὲν πιστεύουμε ὅτι τὶς ἔχουμε.

Ἔτσι θεωρήθηκε ἓνα εἶδος σπὸρ νὰ ψάχνῃ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον γιὰ νὰ βρῇ τὴν κρύβει τὸ ὑποσυνειδητό του. Ἀλλά, παρ' ὅλο αὐτὸ πὺντι πᾶν γιὰ τὴν ἀπόδειξη καὶ τὸν φροῦδισμό, κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ὁ Φρόντ κατηύθυνε τὴν προσοχή μας σὲ ζητήματα πολὺ σημαντικά πού οἱ προηγούμενοι ψυχολόγοι τὰ εἶχαν ὅσο δὲν ἔπρεπε ὑποτιμήσει.

Ἡ μελέτη τῆς λειτουργίας τῶν ἐνδοκρινῶν ἀδένων καὶ τῶν ἐκκρίσεων τοὺς φώτισε πολὺ τὰ αἷτια τῶν ψυχικῶν μας καταστάσεων. Ὅτι κάνουν φυσικά οἱ ἀδένες μπορεῖ νὰ γίνῃ τεχνητὰ μὲ ἐνέσεις. Αὐτὸ ὡς ἓνα σημεῖο τὸ

ξέρουμε ἀπὸ παλαιότερα. Τὸ καινούργιο εἶναι ὅτι οἱ γνώσεις μας ἔχουν ἀποκτήσῃ μεγάλη ἀκρίβεια καὶ ὅτι ἀνακαλύψαμε πόσο μεγάλο ρόλο παίζουν οἱ ἀδένες. Ἔχουμε κακὴ ἰδέα γιὰ τὸν ἄνθρωπο πού πνίγει τὶς λύπες του στὸ κρασί, γιὰτὶ τὸ κρασί τὸν θλάπτει καὶ παραλύει τὶς ἱκανότητές του. Ἄν ὅμως ἀνακαλύψαμε ἓνα φάρμακο—καὶ πολὺ πιθανὸ νὰ τὸ ἀνακαλύψουμε—πού θὰ ἔπνιγε τὶς λύπες, χωρὶς νὰ παρυσιάξῃ τὰ μειονεκτήματα τοῦ κρασιοῦ, τὰ ἀποτελέσματα θὰ ἦταν πολὺ περίεργα.

Χωρὶς ἀμφισβόλια ἡ κυβέρνησις θὰ εἶχε τὸ μονοπώλιο καὶ θὰ κατέπνιγε κάθε ἀντιδραστικὴ κίνησι, δίδοντας τὴ σχετικὴ δόσι στοὺς δυσαρρεστημένους. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἓνα ὁλοκληρωτικό κράτος μόνις θὰ ἀποκτοῦσε κάποια σταθερότητα θὰ ἔχανε καὶ τὸ μικρότερο κίνητρο πού τὸ κάνει τώρα νὰ ἀποφεύγῃ νὰ θλάπτῃ τοὺς σκλάβους του. Αὐτὸ θὰ ἦταν ἱσως χειρότερο καὶ ἀπὸ τὸ ἀλκόλ παρ' ὅλο ὅτι ὀργανικά δὲν θὰ ἔθλαπτε σὲ τίποτε.

Ἡ ψυχολογία τοῦ πλήθους εἶναι ἓνα θέμα πού ἡ μελέτη του ἔχει τεραστία πρακτικὴ σημασία, ἀλλὰ θρίσκεται ἀκόμη στὰ σπάργανα. Καθένας μας ἔχει τύχει νὰ νοιώσῃ συγκίνησι σὲ μιὰ ἐνθουσιώδη συγκέντρωσι, μιὰ συγκίνησι πού μεγαλώνει πολὺ ἀπὸ τὴν παρουσία καὶ ἄλλων ἀνθρώπων πού αἰσθάνονται κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο. Ὅταν ἡ συγκίνησι αὐτὴ εἶναι ὕγιης καὶ λογικὴ τότε θὰ ἀποτελέσῃ κίνητρο γιὰ χρήσιμες πράξεις. Ὅταν ὅμως ἡ συγκίνησι εἶναι ἀρρωστημένη καὶ παράλογη, τότε ὁ ὑστερισμός τοῦ πλήθους προκαλεῖ ὅτι χειρότερο μπορεῖ νὰ προκαλέσῃ ὁ ἄνθρω-

πος : ἀγριότητες, διωγμούς, ἀδικαιολόγητους πολέμους.

Οἱ σύγχρονες δικτατορίες μελέτησαν τὴν τέχνη νὰ προκαλοῦν ὑστερικὲς ἐκδηλώσεις τοῦ πλήθους : τοὺς ἀρέσουν οἱ μᾶζες τῶν ἀνθρώπων, οἱ μπάντες, τὰ φῶτα. Ἄν πρόκειται κάποτε οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀποκτήσουν λογικότητα σχετικὰ μὲ τὴν πολιτικὴ, πρέπει νὰ μάθουν κάθε φορὰ πού αἰσθάνονται τὴν διέγερσι αὐτὴ νὰ ρωτοῦν τὸν ἑαυτὸ τους : «Θὰ πίστευα ὅσα λέει αὐτὸς ὁ ὁμιλητὴς ἂν τὰ ἔλεγε ἡσυχά, μόνο σὲ μένα, χωρὶς τὸ πλήθος γύρω, χωρὶς τὶς μουσικὲς καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ φῶτα ;» Τὶς περισσότερες φορὲς ἡ ἀπάντησι θὰ εἶναι ἀρνητικὴ γιὰτὶ ἡ ἀλήθεια δὲν χρειάζεται τέτοιους ἀκολουθοῦς.

Καὶ ἐδῶ πάλι ἡ γνώσι σὲ χέλια ἀκατάλληλα εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνη.

☆

Ὅταν μπροστὰ στὸ φῶς τῶν ἐπιστημονικῶν ἐπιτεύξεων, ὅσων ἔγιναν ὡς τώρα καὶ ὅσων θὰ γίνουν στὸ ἄμεσο μέλλον, βλέπω τὶς πιθανὲς ἐξελιγείς πού θὰ ἔχουμε μέσα στὰ ἐπόμενα πενήντα ἢ ἑκατὸ χρόνια, ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἓνας τεράστιος κίνδυνος ἀπειλεῖ τὴν ἀνθρωπότητα : ἐνὼ τὸν κίνδυνο τῆς πνευματικῆς ὑποδουλώσεως. Κάθε τι πού συμβαίνει αὐξάνει τὴ δύναμι τῶν κυβερνήσεων. Ἡ φυσικὴ θὰ δώσῃ «καλύτερες» ἀτομικὲς θόμβες, ἡ βιολογία θὰ δώσῃ τὰ μέσα γιὰ τὸν μικροβιακὸ πόλεμο, ἡ φυσιο-λογία καὶ ἡ ψυχολογία θὰ δεῖξουν πῶς θὰ μπορούν νὰ προκαλοῦνται τὰ πάθη καὶ τὰ ψυχικά συμπλέγματα πού θὰ χρειάζονται, ἐνὼ ἡ ψυχολογία τοῦ πλήθους θὰ διδάξῃ πῶς νὰ προκαλῇ-

ται τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς ὁμαδικῆς παραφροσύνης πού θὰ κρύβῃ ἀπὸ τὸν πλήθος τὶς ἀνόητες θυσίες πού καλεῖται νὰ κάνει πρὸς ὁφελος τῶν κυβερνητῶν του.

Ὁ ὁλοκληρωτισμός γίνεται μὲ τὴν σύγχρονη ἐπιστήμη, κακὸ πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ ὅτι ἦταν πρῶτα. Ποτὲ ἄλλοτε οἱ παλῆς ἐλευθερίες δὲν ἦταν τόσο σπουδαῖες. Ἐλευθερία τῆς σκέψεως, ἐλευθερία τοῦ τύπου, ἐλευθερία τοῦ λόγου, ἐλευθερία νὰ κρίνῃς τὴν κυβέρνησι καὶ διάφορα νόμιμα συστήματα γιὰ νὰ ἀλλάζουν κάθε ἐλευθερία ἂν τὸ ἐπιθυμῇ ἡ πλειοψηφία : ὅλα αὐτὰ εἶναι παλῆς ἀσύμβολα πού ἐπειδὴ εἶναι παλῆς ἔχουν χάσει τὴ γοητεία τους. Ποτὲ ὅμως ὡς τώρα στὴν ἱστορία τοῦ ἀνθρώπου γένους, ἡ σημασία τους δὲν ἦταν τόσο μεγάλη ὅσο σήμερα.

☆

Ἡ διαπίστωσι αὐτὴ μὲ φέρνει σ' ἓναν ἄλλον τομέα τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως. Ἡ ἀκριβὴς γνώσι πού μᾶς παρέχεται ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη δὲν εἶναι τὸ πᾶν γιὰ τὸν ἄνθρωπο : Ὁ ἄνθρωπος χρειάζεται νὰ βρῇ ἓναν τρόπο ζωῆς, νὰ μάθῃ τοὺς σκοποὺς πού πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ, νὰ μάθῃ τὴ διαφορά ἀνάμεσα στὸ ὕψηλο καὶ στὸ χυδαῖο. Καὶ αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος τὸ ἀντλεῖ ἀπὸ τὴ θρησκεία, ἀπὸ τὴν φιλοσοφία, ἀπὸ τὴν ποίησι καὶ ἀπὸ τοὺς θαυμαστοὺς ἥρωες τῆς ἱστορίας. Καμμιά ὀργάνωσι καὶ καμμιά ἐπιστήμη δὲν μπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ τὴν ἔννοια τῶν ἀξιών σὲ κάτι περιττό, ὅπως καμμιά ἐπιστήμη δὲν μπορεῖ μόνῃ της νὰ δείξῃ πῶς ἓνα σύνολο ἀξιών πρέπει νὰ προτιμηθῇ ἀπὸ ἓνα ἄλλο. Τὰ ἐπόμενα πενήντα χρόνια θὰ πρέπει νὰ διαλέξουν

ἀνάμεσα σὲ δυὸ ἀντιλήψεις γιὰ τὸ τί κάνει τὴ ζωὴ ἀξία νὰ τὴν ζήσῃ κανεὶς. Τὴν μιὰ ἀντίληψιν τὴν συμμερίζομαι· τὴν ἄλλην τὴν ἀπεχθάνομαι.

Ὅταν διαβάζω τὶς ἀντικειμενικὲς ἐξομολογήσεις ἀνθρώπων ποὺ κατηγοροῦνται ἀπὸ τὴν Σοβιετικὴ Κυβέρνησι γιὰ ἀνόητα καὶ ἀδύνατα ἐγκλήματα ποὺ καθέννας ξέρεי ὅτι δὲν τὰ ἔχουν διαπράξει, αἰσθάνομαι ἕνα εἶδος ἀπρόσωπης ντροπῆς: αἰσθάνομαι πὼς τὸ εἶδος τῶν ἀνθρώπων ἔχει ξεπέσει καὶ οἱ διώκται ποὺ χαιρόνται τὴν ἐπιτυχία τους εἶναι πιὸ ξεπεσμένοι ἀπὸ τὰ δυστυχησμένους τους θύματα. Δὲν με ἱκανοποιεῖ ἡ ἐξηγήσι ὅτι ὅλα αὐτὰ ὀφείλονται σὲ ἀπλή κακοήθεια. Ὑπάρχει κάτι βαθύτερο: εἶναι μιὰ ἀντίληψιν τῆς ζωῆς ποὺ ἐγὼ τὴν θρίσκω ἀνατριχιαστικὰ τρομερῇ.

Διωγμοὶ καὶ ἀπώλεια τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας θὰ πατατηροῦν ὅπου συνδυαστοῦν αὐτοὶ οἱ δύο παράγοντες: ἡ γενικὴ πεποίθησι γιὰ τὴν σημασία ποὺ ἔχει ἡ διατήρησι ἑνὸς δογματισμοῦ καὶ μιὰ ομάδα ἀτόμων ποὺ θεωρεῖ καθήκον καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τιμωρῇ κάθε παρέκκλισιν ἀπὸ τὸ δόγμα. Ὅσο ὑπάρχουν οἱ δυὸ αὐτοὶ ὅροι, τὰ ἀποτελέσματα θὰ εἶναι τὰ ἴδια, ἄσχετα ποιοὶ θὰ εἶναι τὸ δόγμα. Καὶ εἶναι σχεδὸν βέβαιον ὅτι ὁ προσηλυτισμὸς τοῦ πληθους ἀπὸ ἕνα φανατισμὸ σὲ ἕναν ἄλλο εἶναι ἐντελὼς ἀχρηστος.

Ἄν στὰ ἐπόμενα πενήντα χρόνια τοῦ αἰῶνα μας συνεχιστῇ ἡ ὄχι ἡ λαμπρὴ πνευματικὴ δουλειὰ ποὺ ἔγινε στὰ πενήντα χρόνια ποὺ μᾶς πέρασαν, αὐτὸ ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπὸ τὸ ἂν θὰ ἀποφευχθῇ ὁ παγκόσμιος πόλε-

λεμος ἢ ὄχι. Ἐξαρτᾶται ὅμως ἀκόμη ἀπὸ τὸ ἂν θὰ μπορέσωμε νὰ διατηρήσωμε τὴν ἐλευθερία μας ἀπέναντι στὸν φανατισμὸ ποὺ μᾶς καταδιώκει κάτι ποὺ ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη ἔμαθε μὲ τόσο πόνον. Ἡ Ρωσία δὲν εἶχε ποτὲ αὐτὴ τὴν ἐλευθερία, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν λιγὸχρονη διακυβέρνησι τοῦ Κερένσκυ. Μὲ ἕνα ὀκτάμηνο μόλις διάλειμμα πέρασε ἀπὸ τὴν τσαρική στὴν κομμουνιστικὴ μισαλλοδοξία. Εἶναι τρομερὸ σφάλμα νὰ θεωρήσουμε τὸν Ρωσικὸ κομμουνισμὸ κίνημα προοδευτικὸ καὶ μοντέρνο. Στὰ 9)10 τῶν θεωριῶν τοῦ καὶ τῶν ἐκδηλώσεών του εἶναι ἕνας νέος τύπος μεσαιωνισμοῦ ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἡ Ρωσία δὲν ἀπηλλάγη ποτέ.

Ὑπάρχει ἕνας σοβαρὸς κίνδυνος μήπως ἡ Δύσι, στὸν ἀγῶνα τῆς ἐναντίον τῆς Ρωσικῆς μισαλλοδοξίας, φέρει ἕνα διαφορετικὸ μίγμα τοῦ ἴδιου κακοῦ. Ὑπάρχει πάντα ὁ πειρασμὸς νὰ χτυπήσῃ κανεὶς τὸν Σατανᾶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Βελζεβούλ, γιὰτὶ αὐτὸς εἶναι ὁ καλύτερος τρόπος γιὰ νὰ πραγματοποιηθῇ φαινομενικὰ ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός. Γιὰ νὰ πραγματοποιηθῇ ὅμως ἀληθινὰ ὁ σκοπὸς πρέπει νὰ διαλέξουμε ἕναν δρόμον πιὸ δύσκολον.

Ἡ μεγαλύτερη ἀξία τοῦ δυτικοῦ μας πολιτισμοῦ ἔγκειται στὸ ὅτι ἀκριβῶς ἀνακάλυψε πὼς πολλὰ ἀπὸ ὅσα θεωροῦνται γνωστὰ καὶ βέβαια εἶναι ἀβέβαια. Ὁ Γαλιλαῖος ἤξερε πολὺ λιγώτερα γιὰ τὴ φυσικὴ καὶ τὴν ἀστρονομία ἀπὸ ὅ,τι νόμιζαν πὼς ἤξεραν οἱ ἀντίπαλοί του. Ἕνας σύγχρονος ἀμερόληπτος οἰκονομολόγος ἢ κοινωνιολόγος ξέρει λιγώτερα ἀπὸ ὅσα νομίζει ὅτι ξέρει ἕνας ὀρθόδοξος Μαρξιστῆς. Καὶ ὄχι μόνον ξέρει λιγώτερα, ἀλλὰ καὶ

γι' αὐτὰ ποὺ ξέρει, παραδέχεται πὼς δὲν εἶναι ἐντελὼς ἀναμφισβήτητα. Ἰσως αὐτὸ νὰ εἶναι δυσάρεστο, εἶναι ὅμως ἡ τιμὴ μὲ τὴν ὁποία πληρώνεται ἡ πρόοδος. Ἄν ὁ Δυτικὸς πολιτισμὸς πρόκειται νὰ διατηρήσῃ τὴν χαρακτηριστικὴ του ἀξία, πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ προτιμᾷ τὴν ἔρευνα ἀπὸ τὸ δόγμα· πρέπει νὰ ἐξασφαλιστῇ ἀπὸ τὴν πίεσιν τῶν ἀμαθῶν. Γιὰ χάρι τῆς ἀρχῆς αὐτῆς πέθανε ὁ Τζιορτάνο Μπρουῖνο, γι' αὐτὴν ὑπέφερε τὴν ἱερὰ Ἐξέτασι ὁ Γαλιλαῖος καὶ προτίμησε τὴν ἐξορία ὁ Ντεκάρτ. Τότε φάνηκε ὅτι ἡ μάχη εἶχε κερδηθῇ, ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ φάνηκε σὰν εἰρήνη ἦταν μόνον ἀνακωχή.

Αὐτὸ ποὺ παίζεται σήμερον δὲν εἶναι μόνον ὁ πολιτισμὸς στὴ στε-

νή του ἔννοια. Μπορεῖ τὸ σιτάρι νὰ φυτρώσῃ στὶς θόρειες χώρες; Μπορεῖ ἡ αὐστραλιανὴ ἔρημος νὰ γίνῃ εὐφορῇ; Μπορεῖ ἡ φτώχεια τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Κίνας νὰ λείψῃ; Ἄν ἡ ἐπιστήμη μείνῃ ἐλεύθερη ἢ ἀπάντησι θὰ εἶναι «ναί». Ἄν ὅμως δὲν μείνῃ, τότε ἡ ἀπάντησι ἀσφαλῶς θὰ εἶναι «ὄχι».

Υλικὴ ὀργάνωσι καὶ πνευματικὴ ἐλευθερία: αὐτὰ τὰ δύο θὰ χρειάζεται ὁ κόσμος πάνω ἀπ' ὅλα στὰ χρόνια ποὺ ἔρχονται. Ἄν εἴμαστε συνετοὶ μπορούμε νὰ τὰ συνδυάσουμε. Ἄν εἴμαστε ἀνόητοι θὰ θυσιάσουμε τὸ ἕνα γιὰ τὸ ἄλλο καὶ πιθανώτατα θὰ χάσουμε καὶ τὰ δύο. Ἐλπίζω νὰ φανοῦμε συνετοί.

(Ἀπὸ τὸ «Illustrated», Λονδῖνο)

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Χρειάστηκε νὰ μείνω ἀρκετοὺς μῆνες στὴ Ρωσία γιὰ νὰ μπορέσω νὰ καταλάβω τί εἶναι ἐκεῖνο ποὺ τὴν κάνει τόσο ἀλλοιότικη ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμον. Κατεβαίναμε τὴν Συμκάγια, ἕνα μεγάλο δρόμον, γεμᾶτο κόσμον. Τόσο πολὺς ἦσαν ὁ κόσμος, ποὺ ἀναγκαστήκαμε νὰ ἐγκαταλείψουμε τὸ πεζοδρόμιον καὶ νὰ περπατᾶμε στὴ μέση. Ὡστόσο ἀπὸ ὅλο αὐτὸ τὸ πλῆθος δὲν ἀκούγες παρὰ τὸ ντράκ-ντροῦκ ποὺ ἔκαναν τὰ βαρεῖα παπούτσια. Νομίζω πὼς ἐκείνη τὴ στιγμή κατὰλαβα πραγματικὰ τί θὰ πῇ ἐλευθερία. Σταθήκαμε κι' ἀκούσαμε. Ἀπὸ τοὺς δρόμους τοῦ κόσμου ἀκούς συνήθως ἕνα βουητὸ ποὺ σοῦ θυμίζει πὼς ὑπάρχουν ἄνθρωποι: κάποια ἐντονη συζήτησι σ' αὐτὴ τὴ γωνιά, τὸ σφύριγμα κάποιου ποὺ φωνάζει τὸ φίλον του, τὶς φωνὲς ἑνὸς μικροπωλητῆ, ἢ τοῦ οδηγοῦ ἑνὸς ταξί... ὅλα αὐτὰ σμίγουν σὲ ἕνα βουητὸ ποὺ σημαίνει ἐλευθερία, ποὺ εἶναι κάτι ποὺ δὲν τὸ ἀκούμε παρὰ ὅταν περάσῃ. Στὸ ὀλοκληρωτικὸ κράτος οἱ ἄνθρωποι περπατοῦν χωρὶς νὰ μιλοῦνε, ἀπὸ φόβον μήπως θεωρηθοῦν ὑποποί.

George Moorad

1901 — 1951

ΜΕΣΑ ΣΕ ΠΕΝΗΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ

Τοῦ

WICKHAM STEED

Όταν γυρίζω στά περασμένα πενήντα χρόνια καὶ ἀφίνω τὴ σκέψι μου νὰ τριγυρίζη στὶς μεταβολές πού ἔχω δῆ, καταλαβαίνω πόσο στενὰ εἶναι δεμένα τὰ ἄτομα μὲ πολλὰ ἀπὸ τὶς μεταβολές αὐτές. Τόσο, ὥστε νὰ φαίνεται πὼς εἶναι ἀδύνατο νὰ διαχωριστοῦν. Μιὰ ἀπὸ τὶς κυριώτερες πολιτικές μεταβολές τῆς πρώτης δεκαετίας τοῦ αἰῶνος μας ἦταν ἡ σύναψις τῆς Ἀγγλογαλλικῆς Ἐγκαρδίου Συνεννοήσεως, στὶς 8 Ἀπριλίου 1904. Ὅλοι ἤξεραν ὅτι ἐπίσημοι καὶ ἀναγνωρισμένοι δημιουργοὶ τῆς ἦταν ὁ Λόρδος Λάνσντοουν καὶ ὁ Ἀρθούρ Τζαίημς Μπάλφουρ ἀπὸ μέρους τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ ὁ Πῶλ Καμπὸν καὶ ὁ Τεοφίλ Ντελκασσέ ἀπὸ μέρους τῆς Γαλλίας. Ποιὸς ὅμως, μιλώντας γιὰ κείνη τὴν ἐποχὴ, δὲν σκέπτεται ὅτι ὁ Ἐδουάρδος 7ος τῆς Ἀγγλίας ἦταν ὁ πραγματικὸς δημιουργὸς τῆς συνθήκης αὐτῆς; Ποιὸς, μιλώντας γιὰ τὴν πρόοδο τῆς ἀεροπορίας, μπορεῖ νὰ ξεχάσῃ ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1909 ὅταν ὁ Μπλεριὸ πέταγε πρῶτος ἀπὸ τὴν Γαλλία στὴν Ἀγγλία; Καὶ ποιὸς μπορεῖ γὰ παραβλέψῃ τὸ ἀκόμη τολμηρότερο κατόρθωμα, ὕστερα ἀπὸ 11 χρόνια, τοῦ Τζῶν Ἀλκοκ καὶ τοῦ Οὐίττεν Μπράουν πού διέσχισαν τὸν Ἀ-

τλαντικὸ μὲ ἀεροπλάνο ἀπὸ τὴ Νέα Γῆ στὴν Ἰρλανδία; Κι' ἐδῶ ὅμως πάλι, νομίζω πὼς ἡ πρόοδος τῆς ἀεροπορίας μπορεῖ νὰ μετρηθῇ ὄχι τόσο μὲ τὴν ἀπαρίθμηση τῶν τεχνικῶν ἐπιτεύξεων ὅσο μὲ μιὰ κουβέντα πού εἶπε ὁ Μπλεριὸ στὸν Αὐτοκράτορα τῆς Αὐστρίας Φραγκίσκο Ἰωσήφ τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1909. Ὁ Μπλεριὸ εἶχε πετάξῃ ἐπάνω ἀπὸ ἕνα πρόχειρο ἀεροδρόμιο κοντὰ στὴ Βιέννη, σὲ ὕψος 20 μέτρων. Ὅταν προσγειώθηκε ὁ Αὐτοκράτωρ τὸν συνεχάρη καὶ τοῦ εἶπε: «Εἶναι ἀραγε ἀλήθεια ὅτι χθὲς ἕνας Γάλλος ἀεροπόρος πέταξε πάνω ἀπὸ τὸν Πύργο τοῦ Ἀϊφελ;». «Μάλιστα, Μεγαλειότατε, εἶπε ὁ Μπλεριὸ· εἶναι ἀλήθεια ἂν καὶ καθέννας δὲν μπορεῖ νὰ ἀνθέξῃ σὲ τόσο ὕψος!»

Ὁ Πρῶτος Παγκόσμιος Πόλεμος τοῦ 1914-1918 ἔφερε μεγάλες πολιτικὲς καὶ τεχνικὲς μεταβολές. Κανένας Ἀγγλος δὲν μπορεῖ ὅταν σκέπτεται τὴν ἔναρξιν αὐτοῦ τοῦ πολέμου νὰ λησμονήσῃ τὸ θάρρος τοῦ Ἐντουαρντ Γκρέη, τότε Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ὅταν ἔβγαζε τὸν ἱστορικὸ του λόγο στὴν Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων στὶς 3 Αὐγούστου 1914, ὕστερα ἀπὸ ἔντονη πολιτικὴ κρίσι μιᾶς ἐβδομάδος. Καὶ ἀκόμη, ἐγὼ τοῦ-

λάχιστον, δὲν μπορῶ νὰ ξεχωρίσω τὴ νίκη τῶν Συμμάχων, τὸ φθινόπωρο τοῦ 1918, ἀπὸ τὶς ἡρωϊκὲς μορφές τοῦ Κλεμανσώ καὶ τοῦ Φός. Τοὺς εἶχα γνωρίσει καλὰ καὶ τοὺς δύο καὶ ξέρω πὼς χωρὶς αὐτοὺς ὁ πόλεμος ἴσως νὰ μὴν εἶχε κερδηθῇ. Μήπως μποροῦμε νὰ ξεχωρίσουμε τὸ ὄνομα τοῦ Ἀμερικανοῦ Προέδρου Οὐίλσον ἀπὸ τὴν ἰδρυσιν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, τὴ στιγμὴ πού δίχως αὐτὸν θὰ μποροῦσε καὶ νὰ μὴν ἰδρυόταν καθόλου; Καὶ ποιὸς μπορεῖ νὰ σκεφθῇ τὸν Δεύτερο Παγκόσμιον Πόλεμο, χωρὶς ὁ νοὺς του νὰ πάῃ ἀμέσως στὸν Οὐίνστον Τσώρτσιλ καὶ στὸν Φραγκλῖνο Ροῦζβελτ; Αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ. Καὶ ἀφοῦ αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ, ἡ συγγραφὴ τῆς ἱστορίας θὰ μένῃ πάντα μιὰ τέχνη χωρὶς ποτὲ νὰ μπορῇ νὰ γίνῃ ἀκριβὴς ἐπιστήμη, ὅσο πλούσια καὶ αὐθεντικὰ καὶ ἂν εἶναι τὰ ἐπίσημα ντοκουμέντα στὰ ὁποῖα στηρίζεται.

☆

Ἡ ἀλήθεια συχνὰ βρίσκεται στὰ κενὰ μεταξὺ τῶν γραμμῶν καὶ τῶν λέξεων. Ποιὸ ἐπίσημο ἔγγραφο π. χ. δείχνει τὶς ἀμφιβολίες καὶ τὶς κακὲς προαισθήσεις πού ἔνοιωσαν τόσο ἄνθρωποι στὶς 22 Ἰανουαρίου 1901 ὅταν πέθανε ἡ Βασίλισσα Βικτώρια τῆς Ἀγγλίας καὶ ἀνέβηκε στὸ θρόνο ὁ Ἐδουάρδος 7ος; Τὴν ἡμέρα ἐκείνη εἶχε χαθῇ μιὰ συνειδήσις καὶ προσφιλὴς Βασίλισσα καὶ τὴ θέσι τῆς ἔπαιρνε ἕνας πρίγκιπας ὄρμος στὰ χρόνια, μὰ κοσμοπολίτης στὴ ζωὴ, πού δὲν φημιζόταν καὶ πολὺ γιὰ τὴν πολιτικὴν του διορατικότητά. Κανείς τότε δὲν μποροῦσε νὰ προβλέψῃ ὅτι ἐννέα χρόνια ἀργότερα, στὶς 7

Μαΐου 1910, οἱ εἰρηνόφιλοι ἄνθρωποι ὅλου τοῦ κόσμου θὰ αἰσθάνονταν βαθειὰ θλίψιν καὶ ἀγωνία μαθαίνοντας τὸν θάνατό του.

Τὸ μυστικὸ τῆς μεταστροφῆς αὐτῆς βρισκόταν στὴν προσωπικότητα τοῦ Ἐδουάρδου. Εἶχα τὴ μεγάλη τύχη νὰ μιλήσω ἀρκετὲς φορὲς μαζί του. Καὶ ἔχω πεισθῇ ὅτι κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ γράψῃ τὴν πραγματικὴ καὶ λεπτομερειακὴ ἱστορίαν τῆς πρώτης δεκαετίας τοῦ αἰῶνος μας ἂν δὲν κατανοήσῃ ἀπολύτως τὴν ἐπίδρασιν τῆς προσωπικότητος αὐτοῦ τοῦ μονάρχου. Ὁ Ἐδουάρδος ἦταν ἡ προσωποποίησις τῆς ἀγαθότητος. Ἄν ἐνόμιζε ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἡ παραμικρὴ πιθανότης νὰ ἐμποδισθῇ μιὰ φιλονικία ἢ νὰ γίνῃ κάτι καλὸ, ἄρπαζε τὴν εὐκαιρία καὶ μάλιστα ἐντελῶς αὐθόρμητα. Δημιουργοῦσε γύρω του μιὰ ἀτμόσφαιρα καλῆς θελήσεως. Ἦταν ὅμως αὐστηρὸς καὶ ἀποφασιστικὸς ὅταν χρειαζόταν. Πολλὲς φορὲς ἔκανα τὴ σκέψιν κατὰ πόσο ἡ Αὐстроουγγαρία καὶ ἡ Γερμανία θὰ ἄρχιζαν τὸ 1914 τὸν Πρῶτον Παγκόσμιον Πόλεμον ἂν ζοῦσε ἀκόμη ὁ Ἐδουάρδος. Γιατὶ ἀπλούστατα, σκέπτομαι ὅτι θὰ εὕρισκε ἕναν τρόπο νὰ προειδοποιήσῃ ἐγκαίρως τὸν ἀνεψιὸν τοῦ τὸν Γερμανὸν Αὐτοκράτορα ὅτι ἡ Μεγάλῃ Βρετανία δὲν θὰ μποροῦσε νὰ μείνῃ οὐδετέρα ἂν ἡ Γερμανία χτυποῦσε τὴ Γαλλία μὲ πρῶτον στόχον τὸ Βέλγιον. Ξέρω πὼς εἶχε συνεχῶς στὸ νοῦν του αὐτὴ τὴν πιθανότητα. Μετὰ τὸν θάνατό του ἡ Γερμανία ἔπαιξε στὰ ζάρια τὴ βρετανικὴ οὐδετερότητα καὶ ἐνθάρρυνε τὴν Αὐστρίαν νὰ χτυπήσῃ τὴ Σερβίαν, ἐνῶ ὁ Γερμανικὸς στρατὸς θὰ ἔφθανε στὴ Γαλλία περνώντας ἀπὸ τὸ Βέλγιον. Ὁ Βρεταννὸς Ὑπουργὸς τῶν Ἐξω-

τερικῶν, δεσμευμένος ἀπὸ τὶς Γερμανικὲς μηχανογραφίες πού ἀπασχολοῦσαν τοὺς ἴδιους τοὺς συναδέλφους του, δὲν μποροῦσε νὰ προειδοποιήσῃ τὴ Γερμανία παρὰ ὅταν ἦταν πιά ἀργά. Κι' ἔτσι ἡ Εὐρώπη πέρασε τὴν θύελλα καὶ βγήκε ριζικά ἀλλαγμένη.

Τελευταίως, ὑπάρχει ἔντονη ἡ τάσις νὰ παραβλέπουμε τὸν πόλεμο τοῦ 1914 καὶ νὰ συγκεντρῶνουμε ὅλη μας τὴν προσοχήν σὲ ὅ,τι ἔγινε πρὶν ἢ μετὰ τὸν πόλεμο τοῦ 1939 - 1945. Τὸ χρονικὸ διάστημα ἀνάμεσα στοὺς δύο πολέμους τὸ ὠνομάσαμε «μεγάλῃ ἀνακωχή». Νομίζω πῶς ἡ ἀποψὶ αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη. Ἡ ἱστορία—καὶ λέγοντας «ἱστορία» ἔννοῶ τὴν πορεία τῆς ἀνθρωπότητος—δὲν κινεῖται μὲ ρυθμὸ βραχέων κυμάτων. Ἄν παρουσιαστοῦν ξαφνικὲς ἀλλαγές, συχνά εἶναι ἀποτέλεσμα δυνάμεων πού ἐτοιμάζαν ἀπὸ καιρὸ τὸ ἔργο τους, καὶ πού δὲν τίς εἶχαμε οὔτε παρατηρήσει, οὔτε παρακολουθήσει. Οἱ δυνάμεις αὐτὲς ἔχουν ἕναν βραδύ, μακρόσυρτο ρυθμὸ, σὰν τῶν μεγάλων κυμάτων τοῦ ὠκεανοῦ ἂν τὰ συγκρίνουμε μὲ τὰ μικρά, θιαστικά κύματα τῆς Μάγχης. Γιὰ μένα ἡ περίοδος μεταξὺ τῶν δύο Παγκοσμίων Πολέμων εἶναι σημαντική γιὰ ἄλλες μεταβολές καὶ ὅχι γι' αὐτὲς πού—ὅπως ὁ Ἰταλικὸς Φασισμὸς καὶ ὁ Γερμανικὸς Ναζισμὸς—ἀναψαν πάλι τὴ φωτιά τὸ 1939. Καὶ πρῶτῃ ἀνάμεσα σ' αὐτὲς τίς μεταβολές θεωρῶ τὴ βαθμιαία ἀλλαγὴ στὴν ἀντίληψί μας γιὰ τὸν ἴδιο τὸν πόλεμο καὶ γιὰ τὸ δίκαιο τοῦ δικαιώματος τῆς οὐδετερότητας.

☆

Πραγματικὰ δὲν μπορῶ νὰ δῶ ἄλλῃ πιὸ βασικὴ πολιτικὴ ἢ ἡ-

θικὴ ἀλλαγὴ ἀπ' αὐτὴν πού ἄρχισε μὲ τὸν πόλεμο τοῦ 1914 - 18. Πρὶν ἀπὸ τὸ 1914 ὁ πόλεμος, ἀκόμη καὶ ἕνας ἐπιθετικὸς πόλεμος, ἔθεωρεῖτο νόμιμο μέσον γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς πολιτικῆς ἐνὸς ἔθνους. Ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ περιφημοῦ Γερμανοῦ στρατιωτικοῦ συγγραφέως Κλάουσεβιτς ὅτι ὁ «πόλεμος δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο παρὰ ἡ συνέχισις τῆς πολιτικῆς μὲ ἄλλα μέσα» δὲν προκαλοῦσε σοβαρὰ ἀντιρρήσεις. Ἄν ὁ πόλεμος γινόταν σύμφωνα μὲ ὁρισμένους ἀναγνωρισμένους κανονισμούς, τότε τὸν θεωροῦσαν ἀπόλυτα νόμιμη πράξις. Ἀπὸ τὴ νομιμότητα αὕτη τὰ μὴ ἐμπόλεμα κράτη, ἀντλοῦσαν τὰ δικά τους δικαιώματα, τὰ δικαιώματα τῶν οὐδετέρων. Ὡς τὴν ἀνοιξὶ τοῦ 1917 ἡ πιὸ ἰσχυρὴ οὐδέτερη χώρα, οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖες, διατήρησε ὅλα τὰ δικαιώματα πού τῆς ἔδινε ἡ οὐδετερότητά της καί, τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1917, κήρυξε τὸν πόλεμο ἐναντίον τῆς Γερμανίας ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἡ τελευταία εἶχε παραβιάσει τὰ δικαιώματα αὐτά. Ὡστόσο, σιγά-σιγά, τὸ αἶσθημα ὅτι ὁ ἐπιθετικὸς πόλεμος εἶναι ἐγκλημα ἐναντίον τῆς ἀνθρωπότητος ἔγινε τόσο ἰσχυρό, ὥστε ὅλοι κατάλαβαν πῶς ἡ ὀλοκληρωτικὴ κατάργησις τοῦ πολέμου ἀπὸ μιὰ ἑνωσίῃ ἢ μιὰ μόνη συμμάχια τῶν εἰρηνοφίλων ἔθνων, ἦταν ἀπαραίτητη γιὰ τὴ διαφύλαξιν τοῦ πολιτισμοῦ. Ἔτσι, στὴ Διάσκεψιν τῆς Εἰρήνης πού ἔγινε στὸ Παρίσι τὸ 1919, καταρτίστηκε ὁ καταστατικὸς χάρτης τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, κυρίως χάρις στὴν ἐπιμονὴ τοῦ Προέδρου Οὐίλσον. Καὶ ὅταν μερικοὶ συμπατριῶτες του τὸν ρώτησαν γιατί δὲν εἶχε ἐπιμενεῖ ὥστε ὁ καταστατικὸς χάρτης νὰ προ-

θλήπῃ τὴν προσπάθειαν τῶν δικαιωμάτων τῆς οὐδετερότητας γιὰ τὰ ὁποῖα εἶχε πολεμήσῃ ἡ χώρα του, ὁ Οὐίλσον ἀπάντησε: «Στὴν Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν δὲν θὰ ὑπάρχουν οὐδέτεροι».

Θεωρητικὰ θὰ εἶχε δίκαιο, ἂν οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖες ἔπαιρναν μέρος στὴν Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν. Στὴν πράξι ἡ ἐγκατάλειψις τῆς οὐδετερότητας ἦταν μιὰ ἀλλαγὴ πολὺ ριζικὴ καὶ πολὺ ξαφνικὴ γιὰ νὰ τὴν δεχθῇ ἡ Ἀμερικανικὴ Γερουσία.

Ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν καὶ τὸ Καταστατικὸ τῆς δὲν ἔγιναν δεκτὰ ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴν Γερουσία, ἐνῶ ἄλλα ἔθνη, μέλη τῆς Κ. Τ. Ε., φοβήθηκαν νὰ πάρουν δραστηκὰ μέτρα γιὰ τὴν κατάργησιν τοῦ πολέμου, μήπως οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖες διεκδικήσουν τὰ δικαιώματα τῆς οὐδετερότητός τους. Ἐπὶ τέλους, τὸ 1928, οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖες θέλησαν νὰ ἐξαλείψουν τίς ἀνησυχίες μὲ τὴ Συμφωνία τῶν Παρισίων καὶ τὴν «ἀποκήρυξιν τῆς ἰδέας ὅτι ὁ πόλεμος μπορεῖ νὰ εἶναι ὄργανο ἐθνικῆς πολιτικῆς». Ἄν καὶ τὴν συμφωνία τὴν ὑπέγραψαν περισσότερες ἀπὸ πενήντα χώρες, οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖες δὲν ἤθελαν νὰ παραδεχθῶν ὅτι ἡ ἀποκήρυξις τοῦ πολέμου συνεπάγεται καὶ ἐγκατάλειψιν τῆς οὐδετερότητας, ἀφοῦ κανένα νόμιμο δικαίωμα δὲν μπορεῖ νὰ ἀντλήται ἀπὸ μιὰ παράνομη πράξι. Ἔτσι, ἡ κατάργησις τοῦ πολέμου ἀπὸ τὴν κοινὴν ἐνέργειαν τῶν εἰρηνοφίλων ἔθνων δὲν ἦταν δυνατό νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ ὁ κόσμος κύλησε γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ πρὸς τὴν καταστροφὴ. Ἡ καταστροφὴ ἔφτασε τὸ 1939 μὲ τὴν ἐισβολὴν τοῦ Χίτλερ στὴν Πολωνία. Ἡ μεταβολὴ ὅμως στὴν

ἀντίληψιν σχετικὰ μὲ τὴ νομιμότητα τοῦ πολέμου κέρδιζε διαρκῶς ἔδαφος ὥσπου πῆρε πάλι συγκεκριμένη μορφή μὲ τὸν Χάρτη τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν πού υἱοθετήθηκε στὸν Ἅγιο Φραγκίσκο τὸ 1945, προτοῦ ἀκόμη τελειώσῃ ὁ Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος. Τότε ξαναζωντάνεψε ἡ ἐλπίδα ὅτι ὁ πόλεμος θὰ μποροῦσε ὀριστικὰ νὰ καταργηθῇ ἀπὸ ἔθνη ἐνωμένα γιὰ νὰ διασώσουν τὴν εἰρήνην. Ἄν καὶ ἡ στάσις τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας προκαλοῦσε ἀμφισβητήσεις, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1950 ἡ ἐμπιστοσύνη ξανασηλωθῆκε, ὅταν τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη ἔδρασαν ἐναντίον τῆς ἐπιθέσεως τῶν Κομμουνιστῶν τῆς Βορείου Κορέας. Καμμιά οὐδετερότης δὲν ἀναγνωρίστηκε, οὔτε δικαιώματα οὐδετερότητας παραχωρήθηκαν στὰ κράτη πού δὲν πῆραν μέρος στὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς ἐπιθέσεως αὐτῆς. Ἔτσι δημιουργήθηκε ἕνα προηγούμενο ἐξαιρετικῆς σημασίας. Ἡ βασικὴ μεταβολὴ στὴν περὶ πολέμου ἀντίληψιν πού ἄρχισε τὸ 1914-1918 ἔγινε φανερὰ δεκτὴ σὰν δεσμευτικὸς νόμος ἀπὸ μεγάλη πλειοψηφία τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν.

Θὰ ἦταν φυσικὸ νὰ ἀναρωτηθῇ κανεὶς ἂν ἡ μεταβολὴ αὕτη μπορῇ νὰ θεωρηθῇ μόνιμη, καὶ ἀκόμη, ἂν μποροῦμε νὰ τὴν συγκρίνουμε σὲ σημασίᾳ μὲ τὴν πιὸ χτυπητὴν μεταβολὴν πού ἔφερε ἡ Ρωσικὴ ἐπανάστασις τοῦ 1917 καὶ ἡ ἐξάπλωσις τοῦ κομμουνισμοῦ στὴν Εὐρώπην καὶ στὴν Ἀσίαν. Εἶναι ἀραγε ἀλήθεια ὅτι τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη ἐπενέβησαν στὴν Κορέαν γιὰ νὰ ὑπερασπιστοῦν μιὰ βασικὴ ἀρχὴ καὶ ὅχι γιατί φοβήθηκαν τὴ Σοβιετικὴ Ρωσία καὶ θέλησαν νὰ ἀναχατίσουν τὴν ἐπιθετικὴν

της τακτική έναντίον και άλλων
έθνων ;

Τά κίνητρα που ώθουν τούς ανθρώπους σπανίως είναι απλά. Ένα φωτισμένο συμφέρον χρησιμεύει συχνά ως έρεισμα ήθικων και νομικών θεσμών. Υπάρχει μεγάλη δύναμη στο λεγόμενο ότι ό ίδιος ό νόμος καθιερώνεται από τό συμφέρον μιάς κοινότητας ή όποια διέπεται από αυτόν. Όποια και αν είναι ή αλήθεια πιστεύω πως τά 'Ηνωμένα Έθνη έδρασαν αναμφισβήτητα για λόγους άρχων στην Κορέα. Κανένας δέν μπορούσε νά είναι βέβαιος ότι δέν θά εύρισκαν τή Σοβιετική Ρωσία και τήν Κομμουνιστική Κίνα πίσω από τούς Βορειοκορεάτες. Ριψοκινδύνεψαν πάνω σέ ένα ζήτημα άρχής, μιάς άρχής μέ τήν όποία είναι δεμένο, όπως πιστεύω, τó μέλλον τού δυ-

τικού πολιτισμού και ή έλευθερία
τού πνεύματος.

Ίσως νά είναι πολύ νωρίς άκόμη για νά κρίνουμε αν ή στάσι αυτή τών 'Ηνωμένων Έθνών έναντίον τής ένόπλου έπιθέσεως θά μάς βοηθήση νά αποφύγουμε τήν καταστροφή ένός Τρίτου Παγκοσμίου Πολέμου. Είναι βέβαιό όμως ότι ή τελειωτική καταστροφή θά ήταν αναπόφευκτη αν ή στάσι αυτή ήταν διαφορετική. Υπάρχει κάτι καινούργιο στη ζωή τών έθνών και τών ανθρώπων. Και αυτό τó καινούργιο είναι ή μεταβολή στην αντίληψή τους για τόν πόλεμο που έπαψε νά θεωρηται πρᾶξι νόμιμη, πρᾶγμα που άκόμη και οί πιο τολμηροί ιδεαλιστάι δέν θά μπορούσαν νά προβλέψουν πριν από πενήντα χρόνια, τότε που ό αιώνας μας άρχιζε νά χαράζει.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΧΙΟΥΜΟΡ

Ένα καράδι μέ επιβάτες διαφόρων έθνικοτήτων αναγκάζεται νά προσαράξη σέ ένα νησί τής Πολυνησίας.

Λίγες μέρες άργότερα άρχίζει νά παρατηρήται στο νησί μεγάλη κίνηση : Οί Γερμανοί στρατολογούν ιθαγενείς, οί 'Αμερικανοί άνοίγουν ένα μεγάλο κατάστημα, οί Αυστραλοί προσπαθούν νά φτιάξουν ένα ίπποδρόμιο που.. δυό Σκωτσέζοι προσφέρονται νά χρηματοδοτήσουν και δυό Έγγλέζοι περιφέρονται άξιολόγητοι. Περιμένουν νά βρεθῇ κάποιος νά τούς συστήση.

Λόρδος Χάλιφαξ

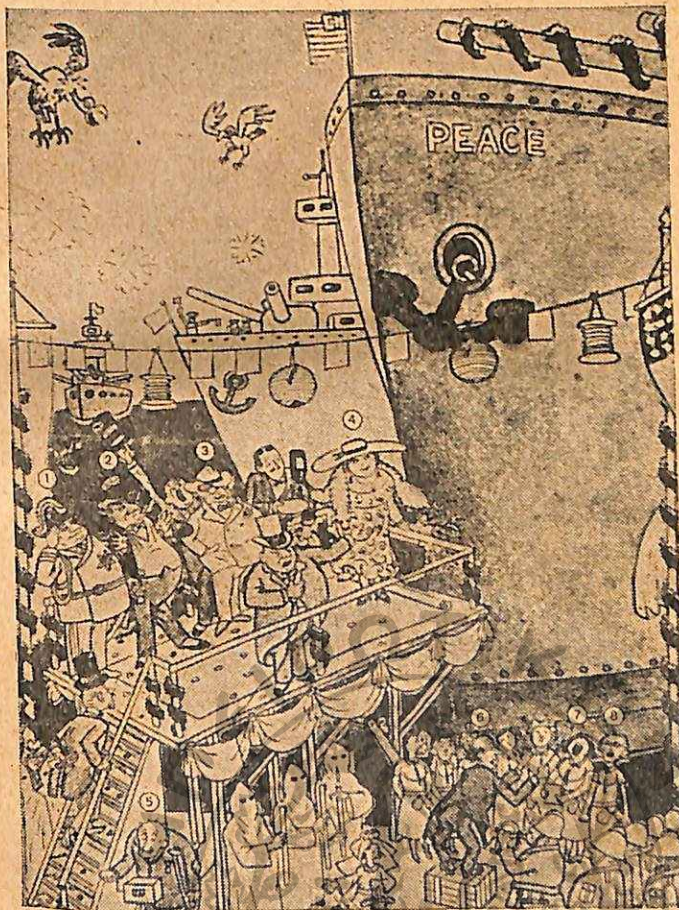
Αν θέλετε κάτι νά γίνη καλά, μὴν τó κάνετε μόνοι σας, έκτός αν πραγματικά ξέρετε πως νά τó κάνετε.

— Τι άστεία ιδέα ήταν αυτή, βρέ παιδί μου, νά βάψης τó αυτοκίνητό σου μαύρο από τή μιά μεριά και κόκκινο από τήν άλλη ! ;

— Καθόλου άγανητέ μου ! Σέ περίπτωση άτυχήματος, οί μισοί μάρτυρες θά λένε κόκκινο, οί άλλοι μισοί μαύρο και άντε ό δικαστής νά βγάλῃ συμπέρασμα.

Λεόν Βαλμπέρ

ΜΙΑ ΗΡΩΪΚΗ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Τήν γελοιογραφία αυτή τήν δημοσίευσε πρό μηνός ή κομμουνιστική έπιθεώρησης «Δικοβντράζ» τής Τσεχοσλοβακίας, μέ τήν πεποίθησι ότι κοροιδεύει τούς «Αμερικανούς πολεμοκαπηλούς» που καθελκύουν ως «Καράδι τής Ε'ρήνης» ένα καμουφλαρισμένο πολεμικό. Μέ τρόπο και μέ φρ'κη άντελήφθησαν, όταν ήταν πιά άργά, ότι ό σκιτσογράφος—ό όποιος έν τῷ μεταξύ είχε εξαφανισθῇ—είχε δώσει στους «Αμερικανούς» τίς φουσογνώμες τών γνωστότερων κομμουνιστών ήγετών. Τά αντίτυπα αυτής τής επαναστατημένης γελοιογραφίας πωλούνται τώρα ακριβώς εἰς τήν μαύρη αγορά.

Τά πρόσωπα, που σημειώνομε μέ αριθμούς, είναι :
1. 'Ο 'Αρχιστράτηγος Γιαροσλάβ Προκάτσκα. 2. 'Ο Πρόεδρος Γκόττβαλτ. 3. 'Ο 'Αντιπρόεδρος Ζντένεκ. 4. 'Η Μάρθα Γκόττβαλτ. 5. 'Ο 'Υπουργός τής Παιδείας Ζντένεκ Νέγιεντλ. 6. 'Ο Πρωθυπουργός Άντονίν Ζαποτόκυ. 7. 'Η Μαρία Ζέρενοβα. 8. 'Η βουλευτίνα Άνέκα Χοτινόβα—Σπούρνα.

ΓΙΑΤΙ ΠΙΣΤΕΥΩ ΣΤΟ ΘΕΟ

Του

A. J. CRONIN

Κατά γενικόν κανόνα ο σεβασμός δεν είναι εκείνο που χαρακτηρίζει τον φοιτητή της Ιατρικής. Όταν σπούδαζα Ιατρική στο Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης δεν ήμουν διαφορετικός από τους συμφοιτητάς μου στο ζήτημα αυτό. Όλοι μας τεμαχίζαμε τα πτώματα που ήταν ποτισμένα με φορμόλη για μας το ανθρώπινο σώμα δεν ήταν παρά μία περίπλοκη μηχανή. Καμμιά νεκροψία δεν μάς φανέρωνε κάτι που να μπορούσε να ταυτιστεί με μιαν άθάνατη ψυχή. Όταν σκεπτόμουν το Θεό το έκανα με το υπεροπτικό χαμόγελο που έχει ο βιολόγος όταν ακούει ένα παλιό παραμύθι.

Όταν πήρα το δίπλωμά μου ξεκίνησα να ανακαλύψω τον κόσμο. Έγκαταστάθηκα σέ μία πόλι με άνθρακωρυχεία, στην Ουαλλία. Ή εξέασκησι του έπαγγέλματός μου μου έδωσε την ευκαιρία να ξρθω σέ άμεση έπαφή με τη ζωή: είδα πώς οί άνθρωποι, οί σύντροφοί μου, πάσχιζαν να ζήσουν παλεύοντας με τεράστιες δυσκολίες. Για πρώτη φορά είσέδσα στην περιοχή της ανθρώπινης ψυχής. Ένώ βοηθούσα στην έπιτέλεσι του θαύματος της γεννήσεως, και τις γαλήνιες νύχτες άκουγα να χτυπούν τα άόρατα, αλλά άνελέητα φτερά του θανάτου, οί πεποιθήσεις μου άρχισαν σιγά σιγά να χάνουν τη σιγουριά τους. Ή πείρα μου άπεκάλυπτε νέες άξίες. Κατάλαβα ότι

ο όρίζων της ζωής ήταν πιο πλατός από ό,τι με είχαν διδάξει τα βιβλία μου—πολύ πιο πλατός από ό,τι είχα φανταστή. Με λίγα λόγια έπαψα να πιστεύω στην άνωτερότητά μου. Χωρίς να το αντίληφθώ είχα κάμει το πρώτο βήμα στο δρόμο που οδηγεί στο Θεό.

Το μικρό Ουαλλικό μου χωριό, κυκλωμένο από ψηλά βουνά, κατοικημένο από ανθρώπους θλιμμένους και σιωπηλούς, ήταν ποτισμένο από μία θαθεία πίστι, από μία πίστι που την έβλεπα στις περισσότερες έκδηλώσεις της ζωής. Σπάνιες ήταν οί έβδομάδες που δεν μου έφερναν νέες αποδείξεις για την άκλόνητη έμπιστοσύνη που είχε το χωριό μου στο Θεό.

☆

Δέν θα ξεχάσω ποτέ την ήμέρα που στο όρυχείο καταπλακώθηκαν 14 εργάτες. Έπί πέντε ή μέρες έμειναν θαμμένοι, ένω όλο το χωριό προσευχόταν. Όταν τέλος ή «ύπηρεσία διασώσεως» μπόρεσε να τους πλησιάση, άκουσε να θγαίνη από τα σπλάχνα της γής ένα τραγούδι—ένas ύμνος: «Ω Θεέ, συμπαράσάτη μας έκ πάντων τών αίωνων». Αυτόν τον τρόπο είχαν διαλέξει οί θαμμένοι άνθρωρύχοι για να στηρίξουν το θάρρος τους. Και όταν ξαναείδαν το φώς, έξαντλημένοι, αλλά γεροί, όλο το πλήθος ξανάρχισε τον ύμνο που

θγαίνοντας από χιλιάδες στήθη άντήχησε χαρούμενα στη στενή κοιλάδα και ξεπέρασε τους λόφους. Τη στιγμή που μαζί με τους 14 εργάτες ανέβαινα στην έπιφάνεια της γής, ζαλισμένος από το έκτυφλωτικό φώς που διαδεχόταν, το πηχτό σκοτάδι του όρυχείου, το πλάτος του ύμνου αυτού μ' έκανε να νοιώσω ότι είχα παρασυρθί από μία παλίρροια. Το θέαμα αυτής της πίστεως ήταν άπερίγραπτα συγκινητικό. Όσοτόσο κείνη τη στιγμή νόμιζα ότι έπρόκειτο για μία περαστική συγκίνηση. Τώρα ξέρω ότι μου άφησε άνεξίτηλα τα ίχνη της.

Ύστερα από ένα χρόνο έφυγα από την Ουαλλική κοιλάδα και έγκαταστάθηκα σ' ένα μικρό χωριό, χωρίς νοσοκομείο, χωρίς ύγειονομική ύπηρεσία, στην κομινεία του Μόνμαουθ. Ή μόνη μου συνεργάτις ήταν μία νοσοκόμος της περιοχής.

Ήταν μία γυναίκα καμμιά πενηνταριά χρονών, με γερό σώμα και με πρόσωπο ρυτιδωμένο. Δέν ήταν ώραία, αλλά είχε μία τέτοιαν ελκρινεία στο φωτεινό της βλέμμα, που τα χαρακτηριστικά της, όσο κοινά και άν ήταν, πραγματικά, σέ γοήτευαν. Σ' όλες τις δύσκολες περιπτώσεις, ή παρουσία της μου έδινε κουράγιο. Καθόταν με τέτοιο τρόπο στο προσκέφαλο του άρρώστου για να του δίνη τα φάρμακα, να του δένη το τραύμα και να μου ψιθυρίη μία ένθαρρυντική λέξι όταν μ' έβλεπε σέ άβεβαιότητα, που ή παρουσία της μου έγινε άπαραίτητη.

☆

Είκοσι όλόκληρα χρόνια περιποιόταν μόνη της τους κατοίκους της περιοχής. Ή δουλειά της ή-

ταν τρομερά σκληρή: κάθε μέρα έπρεπε να κάνη κάπου 20 χιλιόμετρα δρόμο—για να μη μιλήσω για τις νύχτες. Την έθαύμαζα για το κουράγιο, για την ύπομονή και το κέφι της. Το κύριο χαρακτηριστικό αυτής της γυναίκας ήταν ότι λησμονούσε τελείως τον έαυτό της. Ποτέ δέν αισθανόταν τόσο κουρασμένη ώστε να μην πάη κάπου όταν την ζητούσαν τη νύχτα.

Όπως ήταν φυσικό ο μισθός της ήταν ελάχιστος, παρ' όλη τη λατρεία που της είχε ο κόσμος. Ένα θράδυ, καθώς πίναμε το τσάι μας, ύστερα από σκληρή δουλειά, τόλμησα να τη ρωτήσω: «Μά γιατί δέν ζητάτε μεγαλύτερο μισθό; Είναι γελοίο να δουλεύετε για τόσο λίγα...»

Σήκωσε έκπληκτη τα φρύδια και χαμογέλασε: «Έχω ό,τι μου χρειάζεται για να ζήσω», μου άπάντησε.

— Όχι, έπέμεινα. Θα έπρεπε τουλάχιστον να κερδίζετε μία λίρα παρά πάνω την έβδομάδα. Ο Θεός ξέρει άν το αξίζετε.

Έπακολούθησε σιωπή. Χαμογελούσε πάντοτε, αλλά το βλέμμα της είχε γίνει τόσο αυστηρό, που με έκανε να αισθάνωμαι άσχημα.

— Γιατρέ, μου είπε άν ο Θεός γνωρίζει ότι το αξίζω, τι να ζητήσω παρά πάνω; Για μένα μόνο τουτο έχει σημασία.

Τα λόγια αυτά μπορεί να φανώνται κοινά. Άλλά ή έκφρασις των ματιών της έλεγε πολλά. Κατάλαβα πώς ή ύπαρξις της ήταν ένας καθαγιασμός, μία διαρκής μαρτυρία της πίστεως της στο Θεό. Φωτίσθηκα απότομα και ένιωσα τον πλούτο της ζωής της και το κενό της δικής μου ζωής.

Μία καταστροφή σ' ένα όρυ-

χεϊο, τὰ λόγια μιᾶς ἀπλῆς νοσοκόμας ἦταν ἀρκετὰ γιὰ νὰ μὲ ὑψώσουν ἀπὸ τὸ λίκνασμα τοῦ σκεπτικισμοῦ στὴ στέρεη γῆ τῆς πίστεως.

☆

Δὲν εἶμαι καθηγητὴς τῆς θεολογίας. Ποτὲ δὲν μὲ συγκινοῦσε ἡ πίστι πού προσφέρεται σὰ θέαμα στὶς δημόσιες πλατεῖες. Δὲν προπαγανδίζω στὸ ἄρθρο μου αὐτὸ κανένα ἰδιαίτερο δόγμα εἰς θάρος ἑνὸς ἄλλου. Μιλῶ ἀπλῶς γιὰ τὴν πίστι στὸ Θεό—ἕνα θέμα πού πολλοὶ τὸ ἀποφεύγουν καὶ τὸ θρῖσκουν ἀμφίβολου γούστου, ἀλλὰ πού ἀξίζει περισσότερη προσοχή, ἰδίως σήμερα.

Πραγματικά, ποτὲ ἄλλοτε τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν εἶχε τὴν ἐπιτακτικὴ μορφή πού ἔχει σήμερα, ποτὲ δὲν ἦταν τόσο ζωτικό. Ἡ μισή ἀνθρωπότητα, ὑποταγμένη σὲ μιὰν ἀθεϊστικὴ ἰδεολογία, ἔχει ἀποδυθῆ σὲ ἀδυσώπητη πάλη κατὰ τῆς θρησκείας. Καὶ αὐτὸ τὸ βῆμα τοῦ δημιουργοῦ θέλουν νὰ τὸ θάψουν διὰ παντός μέσα στὴ λάσπη. Τὸν ἴδιο αὐτὸ καιρὸ, ἐμεῖς, οἱ ἄλλοι μισοί, παρὰ τὴν πνευματικὴ πείνα πού ροκανίζει τὶς ψυχές μας, στέκουμα, οἱ περισσότεροι, ἀδιάφοροι γιὰ τὸ Θεό, γιὰ ὅ,τι ἀληθινὸ ἔχει ἡ ζωὴ, σὲ σημεῖο πού νὰ ἀδιαφοροῦμε γιὰ τοὺς τρομεροὺς κινδύνους πού ἀπειλοῦν τὴν πνευματικὴν μας ὑπαρξιν. Πραγματικά, ὁ πνευματικὸς κατήφορος πού ἐνισχύεται ἀπὸ τὴν πρόοδο τῆς ἐπιστήμης καὶ τὴν κατάρρευσι τῆς παραδόσεως, κάνει πολλοὺς ν' ἀμφισβητοῦν τὴν ὑπαρξιν τοῦ Θεοῦ. Ἄλλοι, ἀπελπισμένοι ἀπὸ ἕνα σύμπαν πού τὸ σκοτεινιάζει ἡ ἀμφιβολία, οἱ συγκρούσεις καὶ ὁ φόβος, προσπαθοῦν νὰ λησμονήσουν τὸ μέλ-

λον καὶ καταποντίζονται στὴν παραγορία τῶν συγχρόνων ἀπολαύσεων.

Ἐπειδὴ ἔχω βαθειὰ συνείδησι τῆς κρίσεως αὐτῆς πού περνᾷ ἡ ἀνθρωπότης ἀποφασίζω νὰ προσδιορίσω ὠρισμένους σταθμούς τῆς σκέψεώς μου καὶ τῆς πνευματικῆς μου ζωῆς, πού ἔδωσαν σάρκα καὶ ὁστά στὴν πίστι μου.

Πρέπει ἄλλωστε νὰ τονιστῇ εὐθὺς ἀμέσως ὅτι ἡ μόνη δύναμι στὸν κόσμον πού εἶναι ἱκανὴ νὰ προκαλέσῃ τὴν πίστι, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Ὁ Θεὸς δὲν λύνεται σὰν μαθηματικὴ ἐξίσωσι. Ἡ ὑπαρξὶς τοῦ δὲν λύνεται σὰν ἕνα ὁποιοδήποτε μαθηματικὸ πρόβλημα. Καθ' ὅλες τὶς ἐνδείξεις ἕνα ὄν ἀπειρο δὲν μπορεῖ ν' ἀναλυθῇ μὲ τὴ λογικὴ μας, μὲ ὅρους πεπερασμένους. Τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα εἶναι ἀπολύτως ἀνίκανον γι' αὐτὴν τὴ δουλειά. Ἀλλὰ δὲν λείπουν ὠρισμένα ἀπλὰ ἐπιχειρήματα πού μᾶς βοηθοῦν νὰ ἀνακαλύψουμε τὸ Θεό...

Ἄν ἀντικρύζουμε τὸ σύμπαν μέσα στὸ μυστήριο, στὰ θαύματά του καὶ στὸ ἄπειρό του, ἡ ἰδέα τοῦ δημιουργοῦ δὲν μπορεῖ νὰ μὴ μᾶς γεννηθῇ στὸ μυαλό. Ποιὸς μπορεῖ νὰ κυττάξῃ μιὰ ἑσπερινή νύχτα τ' ἀστέρια πού λάμπουν στὸ ἄπειρο, χωρὶς νὰ πεισθῇ ὅτι ἡ γέννησι τοῦ κόσμου ὀφείλεται σὲ κάτι τὸ ἐντελὲς διαφορετικὸ ἀπὸ τὴν ἀπροσδιόριστὴ καὶ τυφλὴ τύχη; Καὶ αὐτὸς ὁ πλανήτης μας πού περιστρέφεται μέσα στὸ διάστημα καὶ διαγράφει τὸν κύκλο τῶν ἐποχῶν του μὲ ρυθμὸ μετρημένο, δὲν εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι εἶναι κάτι περισσότερο ἀπὸ μιὰ μάζα ὕλης πού ἀποσπᾶσθαι κάποτε ἀπὸ τὸν ἥλιο;

Ἀπορρίψετε, ἂν θέλετε, τὴ βιβλικὴ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ πού ζυ-

μώνει τὸν κόσμον μὲ τὰ ἴδια τοῦ χέρια καὶ τοῦ δίνει μορφή σὲ ἕξι ἡμέρες. Χαμογελάστε, ἂν σὰς τὸ λέγῃ ἡ καρδιά σας, μὲ τὶς διάφορες ἱστορίες τῆς Γραφῆς. Δεχθῆτε τὰ δόγματα τῆς ἐξελέξεως μὲ τὰ ἀπολιθώματά του, μὲ τὰ στοιχειώδη τοῦ εἶδη καὶ τὴ διδασκαλία τοῦ γιὰ τὰ φυσικὰ αἰτία. Θὰ βρεθῇτε μπροστὰ στὸ ἴδιο πρωταρχικὸ καὶ ἀδιαπέραστο μυστήριο. «Οὐδὲν ἐκ τοῦ μηδενός» λέει τὸ ρητὸ πού μαθαίνομε στὸ σχολεῖο.

☆

Ἐδῶ καὶ μερικὰ χρόνια, στὸ Λονδίνο, κάλεσα ἕνα σοφὸ ζωολόγο νὰ κάμῃ μιὰ διάλεξι σὲ μιὰν ἐργατικὴ λέσχῃ, πού τὴν εἶχα ἱδρύσει ὁ ἴδιος. Ἦταν μιὰ λαμπρὴ διάλεξι παρ' ὅλο πού δὲν ἦταν αὐτὸ πού περίμενα. Ξεκινώντας ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅτι πρέπει νὰ λέμε πάντοτε τὴν «ἀλήθειαν» στοὺς νέους, ὁ φίλος μου εἶχε διαλέξει γιὰ θέμα τὴν καταγωγή τοῦ κόσμου μας. Φαντακτὸς ἄθεος, ἐξηγήσε πὼς ἐδῶ καὶ χιλιάδες χρόνια, οἱ προϊστορικὲς θάλασσες ἀπέθεσαν πάνω στὸν φλοιὸ τῆς γῆς ἕναν ἀφρό ἀπὸ τὸν ὁποῖο βγήκε—δὲν μᾶς ἐξηγήσε πὼς—ἡ πρώτη μορφή ζωῆς: τὸ πρωτοπλασματικὸ κύτταρο. Τὸ συμπέρασμα τῆς διαλέξεως χαιρετίσθηκε μὲ χειροκροτήματα, ἀλλὰ σὲ λίγο ἀπλώθηκε μιὰ βαρεῖα σιωπὴ. Ἕνα παλληκάρι μὲ πνεῦμα πολὺ μέτριο, σηκώθηκε νευρικὰ:

—Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, εἶπε, μᾶς ἐξηγήσατε πὼς τὰ μεγάλα κύματα χτυποῦσαν τὴ στεριά δὲν μᾶς εἶπατε ὅμως ἀπὸ πού ἦρθε αὐτὸ τὸ νερό...

Ἡ ἀφέλεια αὐτῆς τῆς ἐρωτήσεως, τόσο ἀντίθετης στὸν ἐπιστημονικὸ τόνον τῆς διαλέξεως, ἐφε-

ρε σύγχυσι στὸ ἀκροατήριον. Ἀκολούθησε σιωπὴ. Ὁ ὁμιλητὴς φάνηκε ταραγμένος, διστακτικὸς. Κοκκίνισε καὶ προτοῦ μπορέσῃ νὰ ἀπαντήσῃ, τὸ πλήθος ξέσπασε σὲ γέλια. Μιὰ μόνη φράσι, ἐλπυμένη ἀπὸ ἕνα ἀπλοϊκὸν ἄνθρωπον, ἦρθε νὰ γκρεμίσῃ ὅλο τὸ λογικὸ οἰκοδόμημα πού εἶχε ἀνεγείρει ὁ ρεαλιστὴς ἐπιστήμων τοῦ ἐργαστηρίου.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πάντα ὅτι ὁσο καὶ ἂν οἱ σοφοὶ ἐρευνοῦν τὴ φύσι καὶ τὰ αἰτία τῶν τρομακτικῶν γεγονότων πού χάνονται στὴ νύχτα τοῦ χρόνου, τίποτε δὲν μᾶς δίνει τὸ δικαίωμα νὰ ἀρνηθοῦμε κατὰ τρόπο θάσιμον τὴν ὑπαρξιν τοῦ Θεοῦ. Ἀντίθετα ὅλα μᾶς ὁδηγοῦν στὸ συμπέρασμα ὅτι στὴ δημιουργία τοῦ κόσμου, στὴν πορεία του καὶ στὴ λειτουργία τῶν φυσικῶν νόμων, ἐπενέβη, ἐπεμβαίνει καὶ θὰ ἐπεμβαίνει πάντοτε μιὰ ἀνώτερη διάνοια.

Ἐν τούτοις ὁ θρίαμβος τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ πόνου πάνω στὴ γῆ ἀπομακρύνει πολλοὺς καλοπροαίρετους καὶ εὐλκρινεῖς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ δρόμον τῆς πίστεως. Πὼς νὰ πιστέψω, λένε, σ' ἕνα ὄν Θεῖο τὴ στιγμή πού βλέπω αὐτὸν τὸν κόσμον νὰ γίνεται ἔρμαιο τῶν θυελλῶν, τῶν κατακλυσμῶν, τῆς πείνας, τῶν ἐπιδημιῶν, τῶν σεισμῶν, τῶν κεραυνῶν, τῶν φοβερῶν ἀσθενειῶν, τοῦ θανάτου ὑπὸ τὶς φρικτότερες μορφές του; Σίγουρα ὁ Θεὸς πρέπει νὰ εἶναι κάποιος ἀξιολύπητος ἀρχιτέκτων, ἀφοῦ ὁ κόσμος πού ἔφτιαξε ἔχει τόσο λίγη σχέσι μὲ τὸ Θεῖο.

Σ' ὅλες αὐτὲς τὶς σκέψεις ὑπάρχει μιὰ ἀπάντησι, καὶ πούθεν νὰ δὲν ἐκφράσθηκε πιὸ ἀπλᾶ καὶ πιὸ ὠραία παρὰ σ' αὐτὴν τὴν κραυγὴ τῆς καρδιᾶς: στὸ βιβλίον τοῦ Ἰωβ. Ἐκεῖνος πού ἔβγαλε

την κραυγή αυτή, κατάλαβε την αληθινή σημασία και τον αληθινό λόγο του σύντομου περάσματος του ανθρώπου πάνω στη γη. 'Αλλά εμείς, αλλοίμονο!, στην υλιστική εποχή που ζούμε, παρασυρμένοι από το άκρόεστο πάθος μας για τις γήινες απολαύσεις, ξεχνούμε ότι οι απολαύσεις αυτές δεν είναι ούτε το άλφα, ούτε το ωμέγα της ζωής μας. 'Όταν δεχθούμε την ιδέα του Θεού και της δικής μας αθανασίας, καταλαβαίνουμε ότι η ζωή μας, στο βαθύτερο νόημά της δεν είναι μία πορεία προς την απόλαυση, αλλά ένας σταθμός — πολύ σύντομος — προπαρασκευής, μία απλή στιγμή δοκιμασίας. 'Η μοίρα μας είναι πραγματικά να υποφέρουμε: και όσο πιο πολύ προσπαθούμε να ξεφύγουμε από τον πόνο, τόσο πιο πολύ υποφέρουμε. Κάποιος σοφός είπε: «'Όσο ζητάς να ξεφύγεις από τον πόνο, τόσο αυτός θα είναι για σένα πηγή κακού — τόσο θα σε ακολουθή»,

'Αντίθετα, αν δεχθούμε τον πόνο, την απογοήτευση και την κακοτυχία, πίνοντας το πικρό ποτήρι της θλίψεως, θριαμβεύουμε σ' αυτή την υπέρτατη δοκιμασία και στην αποδοχή της θελήσεως του

Θεού. Παίρνουμε συνείδησι της ματαιότητας των επιθυμιών μας και των γήινων θησαυρών που αποκτούμε με τέτοια λαχτάρα. 'Ενισχυμένοι από το Πνεύμα, υποτασσόμαστε. Μόνο με το εσωτερικό φως μπορούμε να δούμε τον Θεό. 'Η αποκάλυψι του Θεού μόνο από την καρδιά μας μπορεί να έρθει.

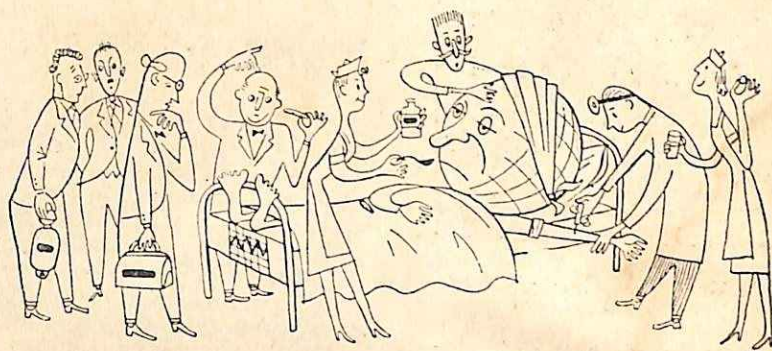
'Ο 'Αβραάμ Λίνκολν είχε τη συνήθεια να γονατίζει κάθε βράδυ και να στρέφει τη σκέψι του στο Θεό. 'Εμείς έχουμε γίνει άπραγοι τόσο πολύ «παιδιά της εποχής μας», ώστε να μη μπορούμε πια να μιμηθούμε αυτόν το μεγάλον άνθρωπο; Στο παρελθόν αναντίρρητοι άνθρωποι έφτιαξαν τη ζωή τους έχοντας για πρότυπο το Θεό και έδωσαν το πιο φωτεινό παράδειγμα αληθινής ευγένειας. Το θάρρος τους έμπύχωσε τους αποθαρρυνμένους, έδωσε δύναμι στους κουρασμένους και έλπιδα σε κείνους που την είχαν χάσει μέσα στα σκοτάδια της αμφιβολίας. 'Ο Θεός είναι παντού, πάνω και γύρω μας, μέσα στις θάλασσες και στους ούρανους. Είναι μέσα στον καθένα μας αν θέλουμε να τον ζητήσουμε.

ΤΟ ΑΙΩΝΙΟ ΧΡΗΜΑ

"Αν ένας άνθρωπος κερδίσει χρήματα είναι καταφρενής. "Αν τα κρατήσει είναι καπιταλιστής. "Αν τα ξοδέψει είναι άσωτος.

"Αν πάλι ένας άνθρωπος δεν κερδίσει λεφτά είναι άκαμάτης. "Αν δεν προσπαθήσει να κερδίσει, του λείπει κάθε φιλοδοξία. "Αν τα κερδίσει χωρίς να δουλέψει είναι παράσιτο. Και αν μαζέψει λεφτά ύστερα από μια δόκιμη ζωή σκληρής δουλειάς είναι γέρο - Σάβλων...

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ 1950

Ο ΧΡΟΝΟΣ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ

Στις ακόλουθες σελίδες γίνεται μία σύντομος επισκόπηση των σημαντικωτέρων ελληνικών και διεθνών γεγονότων του έτους 1950. Διαβάζοντας τις σελίδες αυτές ο αναγνώστης θα ξαναφέρει στην μνήμη του πολλά από τα γεγονότα του έτους, άλλα από τα οποία θα του φανούν πολύ μακρινά και άλλα πολύ πρόσφατα.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

5. 'Η υπό τον 'Αλεξ. Διομήδη κυβέρνηση υποβάλλει την παραίτησή της συνεπεία παραίτησεως του 'Αρχιστρατήγου 'Αλ. Παπάγου και του υπουργού των Στρατιωτικών Παν. Κανελλοπούλου.

6. 'Εσχηματίσθη νέα κυβέρνηση, υπηρεσιακή, υπό τον 'Ι. Θεοτόκη με κύριο σκοπό την εντός των βραχυτέρων δυνατών προθεσμιών διενέργειαν νέων εκλογών — 'Ο στρατάρχης Παπάγος αποσύρει την παραίτησή του.

'Η κυβέρνηση της Μ. Βρετανίας αγγέλλει την «ντε γιοϋρε» αναγνώρισι της 'Ερυθράς Κινεζικής κυβέρνησεως του Πεκίνου.

8. Είς την «'Εφημερίδα της Κυβερνήσεως» δημοσιεύεται διάταγμα περί διαλύσεως της Βουλής και

προκηρύξεως εκλογών για την 19ην Φεβρουαρίου.

14. Το βρετανικόν υποδύχιον «Τράκιουλεντ» έδυσθήσθαι συγκρουσθέν προς σουηδικόν σκάφος. 'Εκ των 80 ανδρών του πληρώματός του έσωθησαν μόνον 15.

15. Είς την Κύπρο αρχίζει ή διεξαγωγή του υπό της 'Εθναρχίας οργανωέντος δημοψηφίσματος για την ένωσιν της μεγαλονήσου με την 'Ελλάδα.

'Η αμερικανική κυβέρνησις ανέκαλεσεν όλους τους εν Κίνα διπλωματικούς της αντιπροσώπους μετά την πραξικοπηματική κατάληψι του εν Πεκίνω αμερικανικού προξενείου υπό των έρυθρών Κινέζων, την 13ην 'Ιανουαρίου.

16. Οι αντιπρόσωποι της Σοβ. 'Ε-

Ο Κ. Μαλίκ εγκαταλείπει την συνεδρίαση του Ο.Η.Ε.

νώσεως εις τὸ Συμβούλιον Ἀσφαλείας καὶ τὰς διαφόρους ἐπιτροπὰς τοῦ Ο.Η.Ε. ἀπέχουν τῶν συνεδριάσεων εἰς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας γιὰ τὴν συμμετοχὴ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἐθνικιστικῆς Κίνας.

18. Ἀρχίζει ἀπεργία διαρκείας τῶν ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων.

Ἡ ὑπηρεσιακὴ ἐλληνικὴ κυβέρνησις ἀνακοινεῖ τὴν ἀπόφασιν περὶ ἀναβολῆς τῶν ἐκλογῶν καὶ ὀρίζει ὡς ἡμέραν διεξαγωγῆς αὐτῶν τὴν 5η Μαρτίου.

21. Ἀγγέλλεται ὅτι μεταξὺ τῶν Στάλιν καὶ Μάο-Τσέ-Τούγκ ὑπεγράφη εἰς τὴν Μόσχᾳ «σύμφωνον φιλίας», ὡς προοίμιον ὑπογραφῆς συμφώνου εὐρυτέρας σημασίας.

22. Εἰς τὴν Κύπρῳ ἔλξηε τὸ δημοψήφισμα γιὰ τὴν ἑνωσιν. (βλ. καὶ 28 Ἰανουαρίου).

Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἐγένετο ἀποχαιρετιστήριος τελετὴ τῆς τελευταίας ἐν Ἑλλάδι βρετανικῆς ταξιαρχίας.

Ἡ κυβέρνησις τῆς Βουλγαρίας ἀνήγγειλε τὸν «αἰφνίδιον» θάνατον τοῦ πρωθυπουργοῦ Κολλάρωφ.

25. Εἰς τὸ Νέο Δελχὶ ἐγίνε με ἐπί-

σημὴ τελετὴ ἡ ἀνακήρυξις τῶν Ἰνδῶν εἰς Δημοκρατίαν.

26. Ἀγγέλλεται ἡ νέα θεωρία τοῦ Ἀϊνστάϊν περὶ βαρύτητος ἡ ὁποία θὰ ἐπηρεάσῃ πολὺ τὴν ὅλην ἐξέλιξιν τῆς ἐπιστήμης.

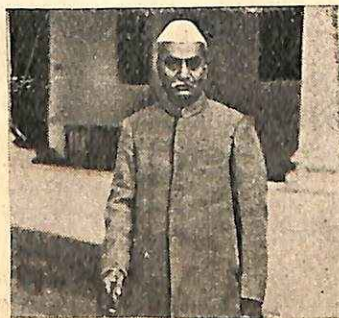
27. Εἰς τὴν Οὐάσιγκτων ὑπεγράφησαν οἱ «διμερεῖς συμφωνίες» μεταξὺ ἀφ' ἑνὸς τῆς κυβερνήσεως τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου τῶν κυβερνήσεων τῶν ἄλλων κρατῶν - μελῶν τοῦ Ἀτλαντικοῦ Συμφώνου. Οἱ συμφωνίες ἀφορῶν τὸν δι' ἀμερικανικῆς ἐνισχύσεως ἐπανεξοπλισμὸν τῶν ἐν λόγῳ κρατῶν.

28. Ὑπὸ τῆς Ἑθναρχίας Κύπρου ἀνακοινούνται τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διεξαχθέντος δημοψηφίσματος συμφώνως πρὸς τὰ ὁποῖα τὰ 95,7% τῶν δικαιουμένων ψήφου κατοίκων ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως μετὰ τὴν Ἑλλάδα.

31. Λόγῳ ἀπεργίας τοῦ συντακτικοῦ καὶ ἐργατικοῦ προσωπικοῦ διακόπτεται ἡ ἐκδοσις ὅλων τῶν ἡμερησίων ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων.

Ἡ ἀπεργία ἐπεξετάθη ἀργότερα καὶ εἰς τὰς περισσοτέρας τῶν ἐπαρχιῶν.

Ὁ Πρόεδρος Τρούμαν ἀνεκοίνωσεν ἐπίσημως ὅτι ἔδωσε διαταγὴ νὰ κατασκευασθῇ ἡ «βόμβα τοῦ ὑδρογόνου».

Ὁ Δρ Ραζέντρα Πρασάντ, πρῶτος Πρόεδρος τῶν Ἰνδιῶν

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Οἱ Βασιλεῖς εἰς τὴν περιοδεῖαν τους.

1. Τὸ «Διεθνὲς Συμβούλιον Γυναικῶν», στὸ ὁποῖο ἀντιπροσωπεύονται τὰ ἐθνικὰ συμβούλια γυναικῶν 30 χωρῶν, ἀπευθύνει ἀπὸ τὴν Ζυρίχῃ ἐκκλησίην πρὸς τὰ σλαυικὰ κράτη ν' ἀποδώσουν τὰ ἀπαχθέντα Ἑλληνόπουλα.

3. Ὁ νέος πρεσβευτὴς τῆς Ἰταλίας Ἀλεσσανδρίνι ἐπιδίδει τὰ διαπιστευτήριά του εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα.

6. Εἰς τὴν Γαλλίαν σχηματίζεται ἡ πρώτη κυβέρνησις ἀπὸ τὴν λήξιν τοῦ πολέμου στὴν ὁποία δὲν μετέχουν οἱ σοσιαλισταί.

9. Ὁ στρατιωτικὸς νόμος ποῦ εἶχε ἐπιβληθῇ ἐξ ἀφορμῆς τῆς σλαυοκομμουνιστικῆς ἐπιθέσεως αἰρεται εἰς ὁλόκληρην τὴν Ἑλλάδα.

14. Τὸ Πρωτοδικεῖο Ἀθηνῶν ἐκδίδει τὴν πρώτην τὴν ἀπόφασιν περὶ ἀ-

κωρώσεως ἀγοραπωλησίας ἀκινήτου ἐπὶ κατοχῆς.

Εἰς τὴν Μόσχαν ὑπογράφεται ρωσο-κινεζικὴ συνθήκη τοῦ ἐγκαίνιαζεν τὴν στενωτάτην συνεργασίαν μεταξὺ τῆς Σοβιετικῆς Ἑνώσεως καὶ τῆς Ἑρυθρᾶς Κίνας.

18. Οἱ Βασιλεῖς ἀναχωροῦν διὰ περιοδεῖαν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν θεμελίωσιν σχολείων.

20. Διακόπτονται αἱ διπλωματικαὶ σχέσεις μεταξὺ Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ Βουλγαρίας.

23. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν διεξάγονται ἐκλογὲς ὕστερα ἀπὸ ἐντατικὸ προεκλογικὸ ἀγῶνα. Τὸ ἐργατικὸ κόμμα κερδίζει πλειοψηφία 7 ἐδρῶν ἔναντι τῶν συντηρητικῶν καὶ φιλελευθέρων.

Ὁ Κ. Ἀττλν ἀναλαμβάνει νὰ σχηματίσῃ κυβέρνησιν.

25. Λήγει ἡ ἀπεργία τῶν συντακτῶν καὶ ἐργατῶν ἡμερησίων ἐφημερίδων καὶ ἐπαναρχίζει ἡ ἐκδοσις τους ποῦ εἶχε διακοπῇ ἀπὸ τῆς 31ης Ἰανουαρίου.

Ἡ ὑπογραφή τοῦ Συμφώνου μεταξὺ Σοβιετικῆς Ρωσίας καὶ Ἑρυθρᾶς Κίνας.

ΜΑΡΤΙΟΣ

Έκλογαί της 5ης Μαρτίου. Ψηφίζει ο κ. Παν. Κανελλόπουλος.

2. Είς την πρωτεύουσα και είς όλκληρη την 'Ελλάδα ο προεκλογικός αγών για τις εκλογές της 5ης Μαρτίου έχει φθάσει στο αποκορύφωμά του.
3. Δημοσιεύεται Βασιλικό Διάταγμα με το οποίο ορίζεται ότι ο στρατάρχης Παπάγος παραμένει, τιμής ένεκεν, ισοβίως εν ενεργεία είς τόν στρατόν.
5. Είς όλη την 'Ελλάδα διεξάγονται με απόλυτη τάξι και ήρεμία οί εκλογές για την ανάδειξι της νέας Βουλής.
6. 'Αρχίζει ή ανακοίνωσις των πρώτων αποτελεσμάτων των εκλογών (όριστικά αποτελέσματα των εκλογών 6λ. 31 Μαρτίου).
12. Είς τὸ Βέλγιο διεξάγεται δημοψήφισμα για την επάνοδο του Βασιλέως Λεοπόλδου είς τὸν θρόνο του. 'Απὸ τοὺς ψηφοφόρους 57,68% ἐψήφισαν ὑπὲρ τῆς ἐπανάδου.
17. Οί σοσιαλισταὶ καὶ κομμουνισταὶ τοῦ Βελγίου ὀργανώνουν ἀπεργίαι καὶ παραχώδεις ἐκδηλώσεις γιὰ ν' ἀποτρέψουν τὴν ἐπάνοδο τοῦ Λεοπόλδου είς τὸν θρόνο του. 'Η βελγικὴ κυβέρνησις ὑποβάλλει τὴν παραίτησί της.
22. 'Ο ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος Κ. Τσαλδάρης λαμβάνει ἀπὸ τὸν Βασιλέα ἐντολὴν σχηματισμοῦ

κυβερνήσεως, ὡς ἀρχηγὸς τοῦ πλειοψηφήσαντος κόμματος, ἀλλὰ τὴν καταθέτει αὐθημερόν. 'Η ἐντολὴ δίδεται κατόπιν είς τὸν ἀρχηγὸ των Φιλελευθέρων Σοφ. Βενιζέλου.

Φθάνουν είς τὴν 'Αγγλίαν τὰ πρῶτα ὑπερφρούρια «Β.29» τὰ ὁποῖα τῆς παραχωροῦν αἱ 'Ηνωμέναι Πολιτεῖαι βάσει τοῦ «προγράμματος στρατιωτικῆς βοήθειας πρὸς τὴν Εὐρώπην».

23. Δύο σχεδὸν ἐβδομάδες μετὰ τὴν διεξαγωγὴ των εκλογών σχηματίζεται κυβέρνησις Φιλελευθέρων ὑπὸ τὸν Σοφ. Βενιζέλου με σύμπραξιν τοῦ κόμματος Π. Κανελλοπούλου. Είς τὴν Ρώμην ὑπογράφεται ἰταλο-τουρκικὴ συνθήκη φιλίας καὶ συνδιαλλαγῆς.

'Η Κυβέρνησις τοῦ κ. Σ. Βενιζέλου.

'Ο Λεὼν Μπλούμ.

30. Συνέρχεται είς τὸ Στρασβούργον τὸ «Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης» με συμμετοχὴν των ὑπουργών των 'Εξωτερικῶν των περισσοτέρων κρατῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης.

Είς ἡλικίαν 76 ἐτῶν, ἀποθνήσκει

ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος τῆς Γαλλίας, Λεὼν Μπλούμ.

31. Γίνεται ἀνακοίνωσις των ἐπιστῆμων ἀποτελεσμάτων των εκλογών τῆς 5ης Μαρτίου. Συμφώνως πρὸς αὐτὰ λαμβάνουν : Τὸ Λαϊκὸν Κόμμα 62 ἔδρες, οἱ Φιλελεύθεροι 56, ἡ Ε.Π.Ε.Κ. (Πλαστήρας - Τσουδερός) 45, τὸ κόμμα Παπανδρέου 35, ἡ Δημοκρατικὴ Παράταξις 18, ἡ Παράταξις Π.Α.Π. (Μανιαδάκης-Κοτζιάς) 16, τὸ κόμμα Π. Κανελλοπούλου 7, τὸ κόμμα Ζέρβα 7 καὶ τίς ὑπόλοιπες διάφορα ἄλλα.

'Ο 'Αμερικανὸς πρεσβευτὴς Γκράιντνυ ἀπευθύνει πρὸς τὸν πρῶθυπουργὸν Σ. Βενιζέλου βαρυσήμαντον ἐπιστολήν, είς τὴν ὁποίαν τονίζει τὴν ἀνάγκη σταθερᾶς κυβερνήσεως καὶ βελτιώσεως των κρατικῶν ὑπηρεσιῶν.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

2. 'Ο ἀντιπρόεδρος τῆς κυβερνήσεως Π. Κανελλόπουλος παραιτεῖται γιὰ νὰ διευκολύνῃ τὸν σχηματισμὸ σταθερωτέρως «κυβερνήσεως τοῦ κέντρου».

6. 'Ο Γάλλος παρατηρητὴς τῆς Βαλκανικῆς 'Επιτροπῆς Γκιγιωσὸν τραυματίζεται πυροβοληθεὶς ἀπὸ τὸ βουλγαρικὸν ἔδαφος.

14. Παραιτεῖται ἡ ὑπὸ τὸν Σοφ. Βενιζέλου κυβέρνησις.

15. Σχηματίζεται νέα κυβέρνησις ὑπὸ τὸν Ν. Πλαστήραν με συμμετοχὴν των κομμάτων Παπανδρέου καὶ Βενιζέλου ἀλλὰ χωρὶς προσωπικὴν συμμετοχὴν τοῦ τελευταίου.

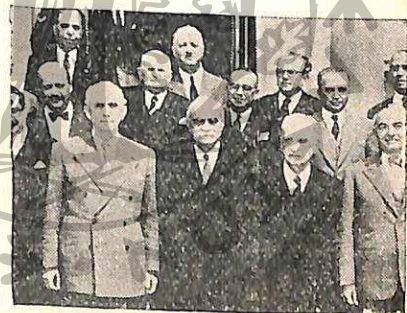
17. 'Αρχίζουν αἱ ἐργασίαι τῆς νέας Βουλῆς.

20. 'Αγγέλλεται ἡ παραχώρησις είς τὴν 'Ελλάδα ὑπὸ τῆς 'Αμερικῆς δύο ἀντιτορπιλικῶν ἀνοικτῆς θαλάσσης.

Στὴν Νέα 'Υόρκη γίνεται με με-

γάλη ἐπιτυχία ἡ «'Εκθεσις τοῦ ἐλληνικοῦ φορέματος», ἡ ὁποία κατόπιν περιοδεύει καὶ είς ἄλλας μεγάλας πόλεις τῆς 'Αμερικῆς.

21. 'Επέρχεται ἐπαφὴ μεταξὺ τοῦ πρῶθυπουργοῦ Πλαστήρα καὶ τοῦ Γιουγκοσλαύου ἐπιτετραμμένου Σέχοβιτς με σκοπὸν τὴν βελτίωσι των ἑλληνο-γιουγκοσλαυικῶν σχέσεων.

'Η κυβέρνησις τοῦ κ. Ν. Πλαστήρα.

ΜΑΪΟΣ

9. Συμφωνείται ή ανταλλαγή πρεσβευτών μεταξύ 'Ελλάδος και Γιουγκοσλαβίας.

Ο αρχηγός της αμερικανικής αποστολής Πόρτερ μεταφέρει αεροπορικώς από τα Χανιά εις τας 'Αθήνας τὸν αἰγᾶγρον (κρί-κρί) πού ἐδωρήθη ἀπὸ ἓνα Κρητικὸν στὸν Ἀμερικανὸ Πρόεδρο Τρούμαν.

Τὸ Κρί-κρί φθάνει εις τὰς 'Αθήνας.

11. Εἰς τὸ Λονδίνον ἀρχίζει διάσκεψις τῶν ὑπουργῶν τῶν 'Εξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας (Μπέβιν), τῆς Γαλλίας (Σουμάν) καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ('Ατσεσον) γιὰ τὸν συντονισμό τῶν προσπαθειῶν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. Ἡ Γαλλία προτείνει νὰ ἐνοποιηθῇ ἡ γαλλο-γερμανικὴ παραγωγή ἄνθρακος.

12. Ο Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ο. Η.Ε. Τρύγκβε Λῆ φθάνει εἰς τὴν Μόσχα καὶ ἀρχίζει συνομιλίας μετὰ τοὺς Ρώσους ἐπισήμους γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ προσέγγισι μετὰ τοῦ Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ καὶ τῶν Δυτικῶν Δυνάμεων.

13. Λήγει χωρὶς οὐσιαστικὰ ἀποτελέσματα ἡ Διάσκεψις τῶν τριῶν ὑπουργῶν τῶν 'Εξωτερικῶν εἰς τὸ Λονδίνο. (βλ. 11 Μαΐου).

Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς «Ἐνώσεως τῶν

'Ερυθρῶν Σταυρῶν», τῆς Γενεῦθς ἀναγνωρίζει ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ τίποτε γιὰ τὸν ἐπαναπατισμὸ τῶν 'Ελληνοπαίδων πού ἔχουν ἀπαχθῇ στὰ σλαβικὰ κράτη.

14. Εἰς τὴν Τουρκία διεξάγονται ἐκλογὲς Ἐθνοσυνελεύσεως πού ἀπολήγουν σὲ συντριπτικὴ ἥττα τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος (Τὸ Λαϊκὸν Κόμμα, πού εἶχε ἰδρύσει ὁ Κεμάλ, ἐκυβέρνησε τὴν Τουρκία ὡς «νόμιμον κόμμα» ἐπὶ 27 συνεχῆ ἔτη).

Ο Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ο.Η.Ε. Τρύγκβε Λῆ συναντᾶται στὴν Μόσχα μετὰ τὸν Στάλιν.

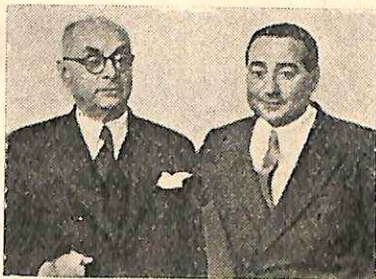
Ο 'Αρειος Πάγος κηρύσσει «συνταγματικὸν» τὸν νόμον περὶ ἀκυρώσεως τῶν κατοχικῶν ἀγοραπωλησιῶν.

19. Ο Τρύγκβε Λῆ ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴν Μόσχα χωρὶς νὰ ἐπιτύχῃ κατέναντα οὐσιαστικὸ ἀποτέλεσμα.

20. Ἀρχίζει ἀπεργία τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

21. Ο ἀρχηγὸς τοῦ τουρκικοῦ δημοκρατικοῦ κόμματος Τζελάλ Μπαγιάρ ἐκλέγεται Πρόεδρος τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας ἀντὶ τοῦ ἰσμέτ Ἰνονοῦ.

23. Φθάνουν στὴν Ζυρίχη ὀκτὼ ἀπὸ τὰ κατὰ χιλιάδας ἀπαχθέντα

Ο κ. Τζελάλ Μπαγιάρ, Πρόεδρος τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας καὶ ὁ κ. Ἀντνάν Μεντερές πρῶτος υπουργὸς τῆς νέας κυβερνήσεως.

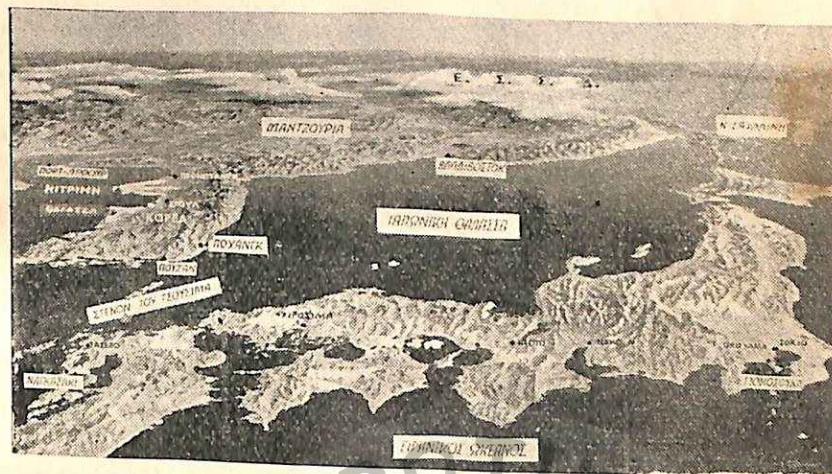
ἀπὸ τοὺς Σλαῦους 'Ελλήνοπούλα.

24. Ἡ Ἀγγλία κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ νὰ γίνῃ ἡ κομμουνιστικὴ Κίνα μέλος τοῦ Ο.Η.Ε.

27. Λύεται ἡ ἀπεργία τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων πού εἶχε ἀρχίσει τὴν 20ὴν Μαΐου.

29. Ἀγγέλλεται ὅτι ὁ Ἀμερικανὸς πρεσβευτὴς στὴν Ἑλλάδα Γκράιντνυ θὰ μετατεθῇ στὴν Περσία.

ΙΟΥΝΙΟΣ

Ἡ προσοχὴ ὅλου τοῦ κόσμου στρέφεται πρὸς τὸ νέον μέτωπον τῆς Κορέας.

5. Ο Πρόεδρος Τρούμαν ἐνέκρινε νέες μεγάλες πιστώσεις γιὰ τὴν καταπολέμησι τοῦ κομμουνισμοῦ.

15. Ἀγγέλλεται ἀνεπισήμως ὅτι τὸν Ἀμερικανὸ πρεσβευτὴν ἐν Ἀθήναις Γκράιντνυ θὰ ἀντικαταστήσῃ ἓνας ἐκ τῶν ὑφυπουργῶν τοῦ Στέιτ-Νηπάρτμεντ, ὁ κ. Πιουριφού.

18. Ο Ἀμερικανὸς ὑπουργὸς τῆς Ἀμύνης Τζόνσον καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου Μπράντλεϋ ἐπισκέπτονται τὸ Τόκυο. Ἡ ἐπίσκεψις αὐτὴ δίνει ἀφορμὴ σὲ φήμες ὅτι στὴν Ἀπω Ἀνατολὴ ἐπείκεινται πολεμικὰ γεγονότα.

22. Ἀντιπρόσωποι τῶν ἑλληνικῶν κομμάτων ἐπιδίδουν στὴν Κυπριακὴ πρεσβεΐα διακήρυξιν τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς (μετ' ὑπογραφὰς 205 βουλευτῶν) γιὰ τὴν ἑνωσὶ τῆς Κύπρου.

25. Ἀρχίζει ἡ ἐπίθεσις καὶ ἡ εἰσβολὴ τῶν δυνάμεων τῆς κομμουνιστικῆς Βορείου Κορέας στὸ ἔδαφος τῆς Νοτίου.

27. Ο Πρόεδρος Τρούμαν δίνει διαταγὴν εἰς τὰς ναυτικὰς καὶ αεροπορικὰς δυνάμεις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν νὰ ὑποστηρίξουν τὴν Νότιον Κορέαν στὸν ἀγῶνα τῆς ἐναντίον τῶν Βορειοκορεατῶν.

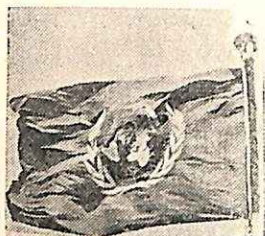
28. Ἡ πρῶτεύουσα τῆς Νοτίου Κορέας Σεούλ καταλαμβάνεται ἀπὸ τὰ βορειοκορεατικὰ στρατεύματα.

Ο ἀγγλικὸς στόλος τοῦ Εἰρηνικοῦ διατάσσεται νὰ συνεργασθῇ μετὰ τὸν ἀμερικανικὸν γιὰ τὴν ἐνίσχυσι τῆς Νοτίου Κορέας.

30. Ἀρχίζει ἡ δράσις τῆς ἀμερικανικῆς αεροπορίας στὸ μέτωπο τῆς Κορέας.

ΙΟΥΛΙΟΣ

1. Αρχίζει ή απόδασις αμερικανικού στρατού στην Κορέα.

Η σημαία του Ο.Η.Ε. κυματίζει για πρώτη φορά εις το πεδίο της μάχης.

5. Οι Βορειοκορεάται εξακολουθούν να προελαύνουν στην Νότιο Κορέα ενώ καταφθάνουν διαρκώς νέες αμερικανικές ενισχύσεις.

Αγγέλλεται ή εξόντωση του αρχηγού του Τζουλιάνο που είχε τρομοκρατήσει επί πολλά χρόνια την Σικελία.

7. Το Συμβούλιον Ασφαλείας εξουσιοδοτεί την Αμερική να διορίση τον αρχιστράτηγο του στρατού των Ηνωμένων Εθνών στην Κορέα.

8. Ο Πρόεδρος Τρούμαν ονομάζει τον στρατηγό Μάκ Άρθουρ αρχηγό των δυνάμεων του Ο.Η.Ε. στην Κορέα.

10. Αγγέλλεται επισήμως ό διορι-

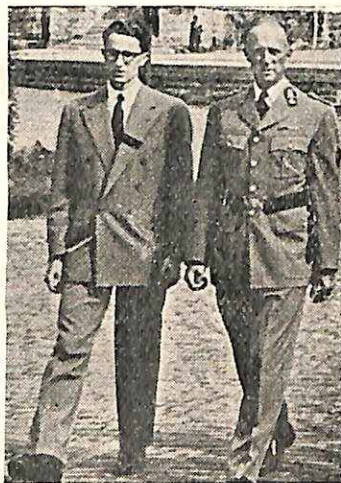
Ο Σικελός ληστής Σαλβατόρε Τζουλιάνο.

σμός του Τζών Πιουριφού ως πρεσβευτού της Αμερικής εν Αθήναις.

14. Οι Βορειοκορεάται διασπούν την γραμμήν άμυνας των Αμερικανών στον ποταμό Κούμ και συνεχίζουν την προέλασί τους.

15. Το έφετείο των Αθηνών εκδίδει την πρώτη του απόφασι περί έπιστροφής ακινήτου αγορασθέντος επί κατοχής.

20. Τα αμερικανικά στρατεύματα εκκενώνουν την Ταειγιόν, σημαντι-

Ο Βασιλεύς Λεοπόλδος και ό διάδοχος Μπωντουέν.

κώτατο σημείο άμυνας εις την Νότιο Κορέα.

Η ελληνική κυβέρνηση ανακοινώνει ότι θα διαθέση 6 μεταγωγικά αεροπλάνα για τον άγωνα των Ηνωμένων Εθνών στην Κορέα.

Αγγέλλεται ότι ό αϊγαγρος—τό «κρί - κρί» — που έδώρησε στον Πρόεδρο Τρούμαν ένας Κρητικός, έφθασε αεροπορικώς, μαζί με τον δωρητήν, στην Νέα Υόρκη.

21. Ύστερα από 6 έτών εξορία έπιστρέφει εις το Βέλγιον ό βασι-

λεύς Λεοπόλδος. Η έπιστροφή του δίνει το σύνθημα για νέες έσωτερικές ανωμαλίες.

Αγγέλλεται ό θάνατος του πρώην πρωθυπουργού του Καναδά και μεγάλου φίλου της Ελλάδος Μακένζυ Κίνγκ.

26. Η Βουλή ψηφίζει το νομοσχέδιο περί έξηλεκτρισμού.

27. Ο αντιπρόσωπος της Σοβιετικής Ένώσεως εις το Συμβούλιο Ασφαλείας του Ο.Η.Ε. που είχε αποχωρήσει από τον Ιανουάριο εις ένδειξιν διαμαρτυρίας (βλ. 16

Ιανουαρίου) πληροφορεί τον Γενικό Γραμματέα Τρύγκβε Λή ότι θα επανέληθ και θα προεδρεύση του Συμβουλίου κατά τον μήνα Αύγουστον.

Αγγέλλεται ότι ή Αγγλία, ή Τουρκία, ή Αυστραλία και ή Νέα Ζηλανδία στέλνουν στρατό στην Κορέα για να ενισχύσουν τους Αμερικανούς.

30. Υπογράφεται ύπουργική απόφασις διορισμού δικαστικών εις αντικατάστασιν των απολυομένων δημάρχων.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

1. Αρχίζουν αί συνεδριάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας υπό την προεδρίαν του Ρώσου Μαλίκ πού, καθώς αποδεικνύεται, έχει για μόνο του σκοπό την παρέλκυσιν της λήψεως αποφάσεων για το ζήτημα της Κορέας.

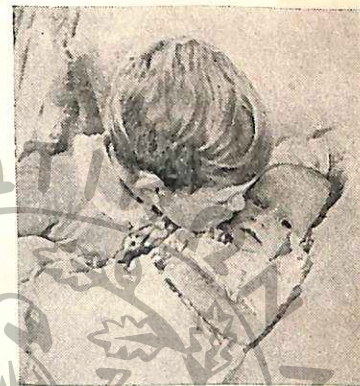
Ο βασιλεύς Λεοπόλδος του Βελγίου μεταβιβάζει προσωρινώς την εξουσία εις τον διάδοχόν του Μπωντουέν και αναχωρεί στο έξωτερικό.

5. Ο στρατός των Ηνωμένων Εθνών εξακολουθεί να υποχωρή στην Κορέα αλλά και να λαμβάνη διαρκώς ενισχύσεις.

9. Τα στρατεύματα των Ηνωμένων Εθνών αναλαμβάνουν θωελλώδη άντεπίθεσι εις το μέτωπο του ποταμού Ναγκτάγκ.

11. Η Εύρωπαϊκή Συνέλευσις, στο Στρασβούργον, αποδέχεται πρότασιν του Τσώρτσιλ περί δημιουργίας ενιαίου εύρωπαϊκού στρατού.

14. Φθάνει εις τας Αθήνας ό Άγγλος ύφυπουργός των Έξωτερικών Νταϊβις. Η έπίσκεψίς του σχετίζεται με την προσπάθεια βελ-

Ο πρίγκιψ Κάρολος της Αγγλίας και ή νεογέννητος πριγκίπισσα Άννα.

τιώσεως των έλληνο-γιουγκοσλαβικών σχέσεων.

15. Το Διαδοχικό ζεύχος της Αγγλίας αποκτά το δεύτερο παιδί του, την πριγκίπισσα Άννα.

17. Δημιουργείται κυβερνητική κρίσις διά της αποχωρήσεως του κόμματος των Φιλελευθέρων από την κυβέρνηση.

Εις το Άλιβέριο, τον Λάδωνα, την Άγραν Έδέσσης και τον ποτα-

Ο κολυμβητής Ζηργάνος.

κυβέρνησης υπό τον Σοφ. Βενιζέλον με την επιδιώξιν να διευρυνθή με τὰ ἄλλα κόμματα τοῦ κέντρου.

- 22.** Ἡ ἀπαγωγή τῆς Τασούλας Πετρακογιώργη, κόρης φιλελευθέρου βουλευτοῦ, ἀπὸ τὸν Κώστα Κεφαλογιάννη, ἀδελφὸ βουλευτοῦ τῶν Λαϊκῶν, δημιουργεῖ ἀνώμαλο κατὰστασι στὴν Κρήτη ὅπου ἀπειλεῖται... πόλεμος μεταξὺ τῶν νομῶν Ἡρακλείου καὶ Ρεθύμνου.

Ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Δυτικῆς Γερμανίας Δρ Ἀντενάουερ ζητεῖ τὸν ἐπανεξοπλισμὸ τῆς χώρας του.

Ὁ Ἕλλην Ἱάσων Ζηργάνος φθάνει ἑβδομος εἰς τὸν «Μαραθῶνιο τῆς Μάγχης».

- 25.** Ἀγγέλλεται ἡ συγκέντρωσις κινεζικῶν δυνάμεων στὸ σύνορα Βορείου Κορέας καὶ Μαντζουρίας.

- 27.** Στοὺς νομοὺς Ἡρακλείου καὶ

μὲ Λούρο γίνονται τὰ ἐγκαίνια τῶν ἔργων ἐξηλεκτρισμοῦ.

Νέα ἰσχυρὰ ἐπίθεσις τῶν κομμουνιστῶν δημιουργεῖ κρίσιμον κατάστασιν γιὰ τὶς δυνάμεις τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν στὴν Κορέα.

- 18.** Δυνάμεις τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν κάμνουν ἐπιτυχὴ ἀπόβασιν εἰς τὴν νῆσον Ἰντσόν, 20 μίλλια νοτιοδυτικῶς τῆς Σεούλ.

- 21.** Σχηματίζεται νέα ὀλιγομελὴς

Τὸ ζεύγος Κεφαλογιάννη.

Ρεθύμνου τῆς Κρήτης κηρύσσεται ὁ στρατιωτικὸς νόμος γιὰ ν' ἀποφευχθῇ ἡ αἱματοχυσία ἐξ αἰτίας τοῦ «ἐπεισοδίου τῆς Τασούλας». (6λ. 22 Αὐγούστου).

- 28.** Ἡ κυβέρνησις Βενιζέλου διευρύνεται μετὰ τὴν συμμετοχὴν τοῦ κόμματος Γ. Παπανδρέου, ὁ ὁποῖος γίνεται καὶ ἀντιπρόεδρος τῆς.

Δηλώσεις τοῦ Ἀμερικανοῦ στρατηγοῦ Μὰκ Ἀρθουρ γιὰ τὴν νῆσον Φορμόζα δημιουργοῦν σοβαρὸ ζήτημα Ἐρυθρᾶς Κίνας καὶ Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Ὁ Πρόεδρος Τρούμαν καλεῖ τὸν Μὰκ Ἀρθουρ νὰ ἀναίρεσῃ τὰ ὅσα εἶπε.

- 30.** Ὁ Ἀμερικανὸς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν προειδοποιεῖ τοὺς Κινέζους κομμουνιστὰς ὅτι τυχὸν ἐπέμβασίς τους γιὰ νὰ βοηθήσουν τοὺς Βορειοκορεάτας θὰ θεωρηθῇ, ὡς «ἐπίθεσις».

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

- 1.** Γνωστοποιεῖται ὅτι εἰκοσαμελὴς κομμουνιστικὴ συμμορία εἰσῆλθε εἰς τὸ ἑλληνικὸ ἔδαφος ἀπὸ τὴν Ἀλβανία. Ἕνας ἀπὸ τοὺς συμμορίτας ἐφόνησε τὸν ἀρχηγὸ τῆς συμμορίας καὶ παρεδόθη εἰς τὰς ἀρχάς.

Ἀποφασίζεται ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν ἡ ἀποστολὴ ἑλληνικῆς στρα-

τιωτικῆς μονάδος εἰς τὴν Κορέα.

- 9.** Ἡ κυβέρνησις Βενιζέλου-Παπανδρέου καταψηφίζεται ἀπὸ τὴν Βουλὴ καὶ ἔτσι δημιουργεῖται νέα κυβερνητικὴ κρίσις.

- 11.** Ἀγγέλλεται ὁ θάνατος τοῦ ἁλλοτε Νοτιοαφρικανοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ παλαιοῦ μεγάλου φίλου τῆς Ἑλλάδος στρατάρχου Σμάτς

Ὁ κ. Σ. Βενιζέλος.

- 12.** Στὴν Οὐάσιγκτων ἀρχίζει διάσκεψις τῶν ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν Ἀγγλίας (Μπέβιν), Γαλλίας (Σουμάν) καὶ Ἡνωμ. Πολιτειῶν (Ἀτσεσον).

Ὁ Ἀμερικανὸς ὑπουργὸς τῆς Ἀμύνης Τζόνσον ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὸν στρατηγὸ Τζώρτζ Μάρσαλ.

- 13.** Ὁρκίζεται νέα κυβέρνησις μετὰ πρωθυπουργὸ τὸν ἀρχηγὸ τῶν Ὁ Γιὰν Σμάτς.

Φιλελευθέρων Σοφ. Βενιζέλον καὶ μετὰ συμμετοχὴ τῶν Τσαλδάρη, Παπανδρέου καὶ Ζέρβα.

- 15.** Κεραυνοβόλος ἀπόβασις δυνάμεων τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν στὰ νότια τῆς Σεούλ μεταβάλλει ἄρδην τὴν πολεμικὴν κατάστασιν στὴν Κορέα. Ἀρχίζει ἡ κατάρρευσις τοῦ βορειοκορεατικοῦ μετώπου.

- 16.** Ἀμερικανοὶ καὶ Νοτιοκορεάται κυκλώνουν τὴν πρωτεύουσα τῆς Νοτίου Κορέας Σεούλ.

- 19.** Οἱ τρεῖς ὑπουργοὶ τῶν Ἐξωτε-

ρικών (6λ. 12 Σεπτεμβρίου) ἀποφασίζουν νὰ θέσουν τέρμα στὴν ἐμπόλεμον κατάστασιν μετὰ τὴν Γερμανία καὶ νὰ ἀναγνωρίσουν ὡς νόμιμον κυβέρνησιν τὴν Ὁμοσπονδικὴν κυβέρνησιν τῆς Βόννης.

Κομμουνιστικαὶ δυνάμεις τοῦ Βιετμίνχ (Γαλλικὴ Ἰνδοκίνα) ἀρχίζουν ἐπίθεσιν ἐναντίον τῆς γαλλικῆς φρουράς.

Ἀρχίζει στὸ Λέγκ-Σαξές ἡ 5η σύνοδος τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Ο.Η.Ε.

Ἕνας μικρὸς Νοτιοκορεάτης ὄρφανός ὑποδέχεται τὰ στρατεύματα τοῦ Ο.Η.Ε. πρὸ ἀπελευθερώσεων τὴν Σεούλ.

Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Πιουριφύ.

22. Φθάνει στὰς Ἀθήνας ὁ νέος

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

2. Ὁ νοτιοκορεατικὸς στρατὸς διαβαίνει τὸν 38ο παράλληλο ἐνῶ αἱ δυνάμεις τοῦ Ο.Η.Ε. περιμένουν τὴν σχετικὴ ἀπόφασιν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως.

4. Ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Τουρκία καλοῦνται ἐπισήμως νὰ συνεργασθοῦν μὲ τὰ κράτη τοῦ Ἀτλαντικοῦ Συμφώνου γιὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἀμύνης στὴν Μεσόγειο.

7. Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις διὰ ψήφων 47 ἔναντι 5 καὶ μὲ 7 ἀποχὰς ἀποφασίζει νὰ καταληφθῇ προσωρινῶς καὶ ἡ Βόρειος Κορέα ἀπὸ δυνάμεις τῶν Ἡνωμ. Ἐθνῶν.

8. Τὴν στιγμὴν ποὺ τὰ στρατεύματα τῶν Ἡνωμ. Ἐθνῶν διαβαίνουν τὸν 38ο παράλληλο ὁ στρατηγὸς Μὰκ Ἀρθουρ καλεῖ τοὺς Βορείους νὰ παραδοθῶν.

9. Ὁξύνονται αἱ σχέσεις Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας ἐξ ἀφορμῆς τῆς νηϊδὸς τοῦ Ἐβρου Ἀλφα.

13. Θάνατος τοῦ διευθυντοῦ τῆς «Ἑστίας» Ἀχ. Κύρου.

16. Ὁ Πρόεδρος Τρούμαν καὶ ὁ στρατηγὸς Μὰκ Ἀρθουρ συναντῶνται σὲ μυστικὴ σύσκεψιν στὴν

πρεσβευτῆς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Πιουριφύ.

25. Ἡ κυβέρνησις ἀποφασίζει ὀριστικῶς νὰ γίνῃ ἡ ὑδρευσίς τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τὴν λίμνη Ὑλίκη.

26. Τὰ στρατεύματα τῶν Ἡνωμ. Ἐθνῶν συμπληρώνουν τὴν ἀνακατάληψιν τῆς Σεούλ (6λ. 16 Σεπτεμβρίου) καὶ συνεχίζουν ἀπὸ ὅλες τὰς κατευθύνσεις τὴν προέλασίν τους πρὸς τὸν 38ο παράλληλο.

30. Τὰ στρατεύματα τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἔφθασαν στὸν 38ο παράλληλο καὶ ἀναμένουν διαταγὴν ἂν θὰ τὸν διαβοῦν ἢ ὄχι.

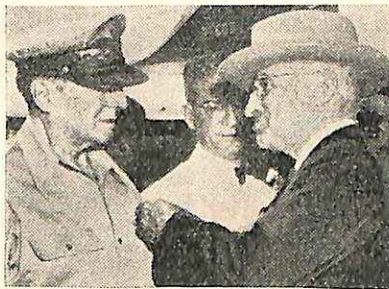
νησίδα Γουέγκ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ.

17. Οἱ κομμουνισταὶ τοῦ Βιετμὶνχ ἐξοντώνουν ἐκλεκτὰ γαλλικὰ στρατεύματα τῆς Ἰνδοκίνας.

19. Ἡ πρωτεύουσα τῆς Βορείου Κορέας Πιδγκ-Γιάγκ καταλαμβάνεται ἀπὸ τὰς δυνάμεις τῶν Ἡνωμ. Ἐθνῶν.

21. Ἀγγέλλεται ὅτι ἐπῆλθε συμφωνία γιὰ τὴν ἐξαγωγή ἑλληνικῶν καπνῶν στὴν Γερμανία.

23. Αἱ Ἡνωμ. Πολιτεῖαι ἀποφασίζουν νὰ βοηθήσουν οικονομικῶς τὴν Γιουγκοσλαβίαν ποὺ ἀπειλεῖται ἀπὸ λιμόν.

Εἰς τὴν νῆσον Γουέγκ συναγτᾶται ὁ Πρόεδρος Τρούμαν μὲ τὸν στρατηγὸ Μὰκ Ἀρθουρ.

25. Ὑπογράφεται νόμος μετατροπῆς τῶν ἀνωνύμων τίτλων σὲ ὀνομαστικούς (ὀνομαστικοποίησις τῶν μετοχῶν).

26. Ἐπιβεβαιοῦνται ἡ συγκέντρωσις μεγάλων κινεζικῶν κομμουνιστικῶν δυνάμεων στὰ σύνορα Μαντζουρίας καὶ Βορείου Κορέας.

Κινεζικὰ κομμουνιστικὰ στρατεύματα εἰσβάλλουν στὸ Θιβέτ.

28. Μέσα σὲ ἐθνικὸ συναγερμὸ ἐορτάζεται ἡ ἐπέτειος τοῦ «ΟΧΙ».

29. Θάνατος τοῦ Βασιλέως τῆς Σουηδίας Γουσταύου Ε΄

Ὁ ἀποθανὼν Βασιλεὺς Γουσταῦος, μὲ τὸν ἑγγόνό του.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

1. Δύο Πορτορικανοὶ φανατικοὶ ἐπιχειροῦν νὰ δολοφονήσουν τὸν Πρόεδρο Τρούμαν. Ὁ ἓνας φονεύεται καὶ ὁ ἄλλος συλλαμβάνεται ἀπὸ τὴν φρουρὰ τοῦ Προέδρου.

Θάνατος τοῦ Μπέρναρντ Σῶ.

2. Ἡ πολιτικὴ χροιά ποὺ ἐδόθη στὸ σκάνδαλο τοῦ Ο.Λ.Π. ὁδηγεῖ σὲ παραίτησιν τῆς κυβερνήσεως.

Δυνάμεις τῆς Ἐρυθρᾶς Κίνας ἀρχίζουν νὰ ἐνισχύουν τὸν δορυκομματικὸν στρατὸν τὴν στιγμὴν ποὺ ἀνεμένετο ὅτι θὰ κατέθετε τὰ ὅπλα.

3. Ὁρκίζεται νέα κυβέρνησις ὑπὸ

Κυβέρνησις Βενιζέλου.

τὸν Σοφ. Βενιζέλον μὲ συμμετοχὴν τῶν Παπανδρέου καὶ Ζέρβα, χωρὶς τὸ Λαϊκὸν κόμμα.

Στὴν Κορέα αἱ δυνάμεις τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ὑποχωροῦν πρὸ ἰσχυρᾶς κομμουνιστικῆς πίεσεως.

5. Ὁ Ἀγγλος Βουλευτὴς Σνδου εἰς λόγον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων ὑποστηρίζει τὴν ἀπόδοσιν τῶν Ἑλγινεῶν μαρμάρων καὶ τῆς καρυάτιδος τοῦ Ἐρεχθείου.

7. Ἡ Γιουγκοσλαβία ἀποδίδει στὴν Ἑλλάδα 52 στρατιωτικούς καὶ 5 πολίτας ποὺ εἶχαν ἀπαγάγει οἱ συμμορίται πρὸ δύο σχεδὸν ἐτῶν.

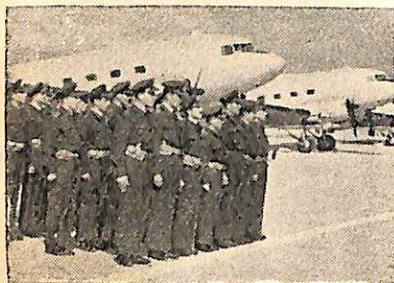
Ὁ Βασιλεὺς τοῦ Νεπάλ παρατίθεται τοῦ θρόνου ὑπὲρ τοῦ ἐγγονοῦ του, τριετοῦς Μαχαράγια Γιανέντρα.

Στὴν Ἀμερικὴ διεξάγονται ἐκλογαὶ ἀντιπροσώπων τοῦ Κογκρέσου (Ἐκλογαὶ νέων βουλευτῶν καὶ ἀνανέωσις τῶν δύο τρίτων τῶν γερουσιαστῶν). Οἱ Δημοκρατικοὶ διατηροῦν τὴν πλειοψηφίαν καὶ στὰ δύο σώματα.

10. Συνεχίζεται ἡ εἰσδοξὶς κινεζικῶν δυνάμεων στὴν Βόρειο Κορέα.

Ὁ Μπέρναρντ Σῶ.

Οι Έλληνες αεροπόροι αναχωρούν δια το μέτωπον της Κορέας.

Φθάνουν εις τα ελληνικά σύνορα εικοσιένα από τα άπαχθέντα παιδιά.

12. Θάνατος του πρώην πρωθυπουργού Άλεξ. Διομήδους.

15. Στην μονή Παλαισημερολογιτών της Κερατέας άνευρίσκεται φυλακισμένη σε υπόγειο μία γρηά της οποίας την περιουσία είχε σφετερισθή ή ήγουμένη της μονής. Τουτο οδηγεί σε αποκάλυψη σειράς σκανδάλων εις βάρος της μονής και πολλών παλαισημερολογιτών.

Αναχωρεί το ελληνικόν τάγμα της Κορέας. Δύο ημέρας πριν άνεχώρησαν και τα 6 αεροπλάνα.

16. Έπέρχεται διάσπασις του Λαϊκού Κόμματος σε δύο ομάδες.

18. Αξίωσις της Αιγύπτου όπως τα άγγλικά στρατεύματα άποχωρίσουν από το Σουέζ.

20. Ένώ τα στρατεύματα του Ο.Η.Ε. στην Κορέα προσεγγίζουν στα μαντζουριανά σύνορα, γίνονται συγκεντρώσεις των Κινέζων κομμουνιστών διαρκώς άπειλητικότεραι.

Αμερικανοί αρχαιολόγοι αναγγέλλουν ότι εύρηκαν το δεξιό χέρι της Νίκης της Σαμοθράκης.

21. Τα στρατεύματα των Ήνωμένων Έθνών φθάνουν σε πολλά σημεία στα σύνορα Κορέας - Μαντζουρίας και πιστεύεται ότι επίκειται το τέλος της κορεατικής έκστρατειας.

Ο κ. Μπέβιν δηλώνει ότι δια λόγους ασφαλείας, ή Άγγλία αρ-

νείται να εγκαταλείψη το Σουέζ.

23. Φθάνουν σε κρίσιμο σημείο οι σχέσεις Άγγλίας και Αιγύπτου κατόπιν αξιώσεως της τελευταίας όπως άνακληθούν όλαι αι εκεί βρεταννικαί δυνάμεις.

24. Η Γιουγκοσλαυία παραδίδει στην Ελλάδα έπτά ακόμη στρατιωτικούς που είχαν αιχμαλωτισθή από τους κομμουνιστοσυμμορίτας.

25. Τα πρώτα από τα Έλληνόπουλα του παιδομαζώματος που είχαν άπαχθή στην Γιουγκοσλαυία έπιστρέφουν στην πατρίδα τους και στα σπίτια τους. Από περίπου 8.000 που κρατούνται παραδίδονται μόνον 21 παιδιά.

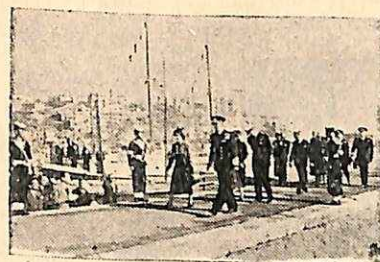
26. Ίσχυρά κινεζικά στρατεύματα αρχίζουν στην Κορέα μεγάλη επίθεσι εναντίον των δυνάμεων των Ήνωμένων Έθνών.

Σφοδροτάτη θύελλα προκαλεί μεγάλη έκτάσεως καταστροφή στην Νέα Υόρκη.

28. Γίνεται επίσημος άναγγελία της άποκαταστάσεως όμαλών σχέσεων μεταξύ Ελλάδος και Γιουγκοσλαυίας.

29. Αρχίζει μεγάλη υποχώρησις των δυνάμεων των Ήνωμένων Έθνών στην Κορέα για ν' άποφύγουν την κύκλωσί τους από τους Κινέζους που φθάνουν σε όλο και μεγαλύτερο αριθμό από την Μαντζουρία.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Αφίεις του Διαδοχικού ζεύγους της Μ. Βρεταννίας.

2. Οι Κινέζοι άποστέλλουν διαρκώς ενισχύσεις στην Κορέα και άναγκάζουν τα στρατεύματα των Ήνωμένων Έθνών σε συνεχή υποχώρησι. Η διεθνής κατάσταση περιέρχεται σε όξυτάτη κατάσταση.

4. Ο Άγγλος πρωθυπουργός Άτλυ φθάνει στην Ουάσιγκτων και αρχίζει συνομιλίες με τον Πρόεδρο Τρούμαν για κοινή αντιμετώπισι της διεθνούς κρίσεως.

5. Φθάνουν εις τας Αθήνας ή διάδοχος του άγγλικού θρόνου και ο Δούξ του Έδιμβούργου για έβδομαδιαία επίσκεψι.

Οι Κινέζοι κομμουνισταί καταλαμβάνουν την πρωτεύουσα της Βορείου Κορέας Πιόγκ-Γιάγκ που έξεκένωσαν τα στρατεύματα των Ήνωμένων Έθνών.

Ανακοινούται ο διορισμός του πρώην ύφυπουργού των Έξωτερικών της Γιουγκοσλαυίας ως πρεσβευτού στας Αθήνας.

Φθάνει στας Αθήνας ο πρώτος από της λήξεως του πολέμου Γερμανός διπλωματικός αντιπρόσωπος.

6. Αρχίζουν στην Άγκυρα συνομιλίες μεταξύ των αντιπροσώπων των έπιτελείων Ελλάδος και

Τουρκίας σχετικά με την ασφάλεια των δύο χωρών.

8. Λήγουν στην Ουάσιγκτων αι συνομιλίες Τρούμαν - Άτλυ με την λήφι άποφάσεως για σταθερά αντιμετώπισι της κομμουνιστικής άπειλής.

9. Αι δυνάμεις των Ήνωμένων Έθνών στην Κορέα άποσύρονται έντεθεν του 38ου παραλλήλου.

12. Αναχωρούν ή διάδοχος της Άγγλίας Έλισάβετ και ο Δούξ του Έδιμβούργου (6λ. 5 Δεκεμβρίου).

14. Η Γενική Συνέλευσις του Ο. Η.Ε. έγκρίνει την κατάπαυσι του πυρός στην Κορέα, αλλά ή άπόφασις δέν έχει καμμία πρακτική σημασία.

15. Ο Πρόεδρος Τρούμαν έκφωνεί κοσμοϊστορικής σημασίας λόγο κηρύσσω την χώρα του σε «κατάστασιν έκτάκτου ανάγκης» και καταγγέλλων τους Ρώσους ότι έξωθούν την ανθρωπότητα σε τρίτο παγκόσμιο πόλεμο. Αι Ήνωμένοι Πολιτείαί εύρίσκονται από την στιγμή εκείνη επί ποδός πολέμου, το φάσμα του οποίου πλανάται άπειλητικότερο από κάθε

Ο Πρωθυπουργός της Μ. Βρεταννίας κ. Άτλυ συναντάται με τον Πρόεδρο Τρούμαν.

άλλη φορά επάνω από την ανθρωπότητα.

Γιουγκοσλαβίαν κ. Καπετανίδης έφθασεν εις Βελιγράδιον.

18. 'Ο πρόεδρος Τρούμαν ανεκοί-

νωσε ότι ο στρατηγός 'Αϊζενχάουερ διωρίσθη 'Ανώτατος Διοικητής των εν Ευρώπη στρατιωτικών δυνάμεων του Βορείου - ατλαντικού Συμφώνου.

19. 'Υπό λίαν δεδαρυσμένην ατμόσφαιραν αρχίζει εις τας Βρυξέλλας ή διάσκεψις των χωρών του Συμφώνου του 'Ατλαντικού. 'Η διάσκεψις αποφασίζει την ένισχυσιν της άμύνης της Δύσεως, ή όποία μπορεί να ανασταλή αν ή Ρωσία φανή πρόθυμος να συνεργασθ ή εις την ειρ-

νική διαδίκωσι των 'Εθνών.

'Ο νέος πρέσβυς της 'Ελλάδος εις

20. 'Ο νέος πρέσβυς της Γιουγκο-

σλαβίας κ. Ράντος Γιόβανόβιτς έφθασεν εις 'Αθήνας.

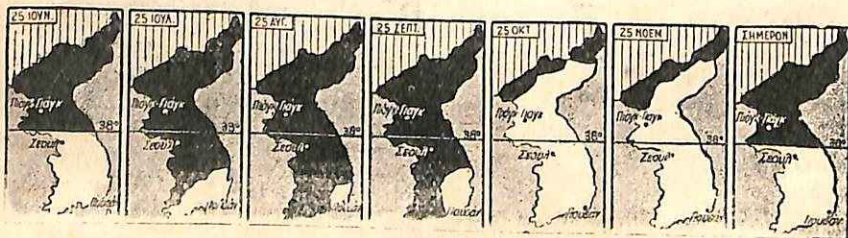
'Ο στρατηγός 'Αϊζενχάουερ, 'Ανώτατος Στρατιωτικός Διοικητής των εν Ευρώπη στρατιωτικών δυνάμεων του Βορειοατλαντικού.

21. Το 'Ατλαντικόν Συμβούλιον συνεφώνησε παμψηφεί εις τόν επανεξοπλισμό περιωρισμένου αριθμού Γερμανών. Αί Γερμανικά στρατιωτικά μονάδες θα τεθούν υπό την ήγεσία του στρατηγού 'Αϊζενχάουερ.

22. 'Ο ύπουργός των 'Εξωτερικών της κομμουνιστικής Κίνας κ. Τσου εν-Λαϊ άνήγγειλε ότι το Πεκίνο αρνείται να δεχθ ή την έκκλησι

της τριμελούς 'Επιτροπής του Ο. Η.Ε. περί καταπαύσεως του πυρός εις την Κορέα.

Εις το μέτωπο της Κορέας ή κατάσταση παραμένει στάσιμος. 'Ο 38ος παράλληλος χωρίζει πάλι τὰ δύο στρατόπεδα.

Ο ΤΡΟΜΟΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Του

ΠΑΝ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

'Εχομε την χαρά να δημοσιεύσωμε ένα απόσπασμα από το τέταρτο κεφάλαιο του βιβλίου «'Ο Εικοστός Αιώνας» ('Η πάλη μεταξύ ανθρωπισμού και άπανθρωπίας) που μόλις έκυκλοφόρησε.

Το θάνατο τόν επικαλέσθηκε ο Λένιν ως κύριο συνεργάτη και βοηθό του στο ιστορικό έργο που ανάλαβε να πραγματοποιήσει. Το ότι το πραξικόπημα του «'Οκτωβρίου» δέ θρήκε σοβαρή αντίσταση—μόνο στη Μόσχα χρειάστηκε μερικές μέρες για να επιβληθεί—αυτό δέν έκανε τόν Λένιν και τούς φίλους του να γίνουν πιό ανθρώπινοι και να δείξουν γενναιοφροσύνη απέναντι των δυνάμεων που έπεναν. Χρησιμοποιώντας ως άφορμή το γεγονός ότι μερικοί στρατηγοί πήραν την πρωτοβουλία ν' αντίσταθουν στο νέο καθεστώς, καθιέρωσαν την πιό «νόμιμη» τρομοκρατία που γνώρισε ή ιστορία. 'Η τρομοκρατία στη Γαλλική 'Επανάσταση είχε ως κύριο ήθικό και ψυχολογικό κίνητρο τις έμφύλιες ρήξεις μέσα στους ίδιους τούς κόλπους των επαναστατών. Στη Ρωσία οι τέτοιες ρήξεις, από τη στιγμή που πήραν οι μπολσεβίκοι την έξουσία στα χέρια τους, ήταν άγνωστες. 'Η έθνοσυνέλευση, που οι εκλογές για τη συγκρότησή της είχαν προκηρυχθεί πριν από το κομμουνιστικό πραξικόπημα και έγιναν το Δεκέμβριο του 1917, διαλύθηκε τόν 'Ιανουάριο του 1918, όταν διαπιστώθηκε ότι ή πλειοψηφία αντιπροσώπευε τις μετριοπαθείς σο-

σιαλιστικές ροπές, χωρίς καμμιάν αντίσταση. 'Ωστόσο, ή τρομοκρατία εξαπολύθηκε ως «νόμιμο» όπλο του κράτους και μάλιστα όχι μόνο σ' εκείνες τις επαρχίες όπου ή προσέγγιση άντεπαναστατικών στρατευμάτων ή, αργότερα, των άνεπαρκών έκστρατευτικών σωμάτων που έστειλαν οι Γάλλοι, οι 'Αγγλοι και αυτοί οι 'Αμερικανοί, καθιστούσε ίσως τὰ δικαιώματα ή τὰ μέτρα του τρόμου αναγκαία, αλλά παντού, σ' ολόκληρη τη Ρωσία. 'Η τρομοκρατία έγινε, ως «νόμιμο» όπλο του κράτους, καθεστώς μόνιμο στην κομμουνιστική Ρωσία και, με τη συχνότητα κυμάτων που άλλοτε ογκώνονται και άλλοτε μοιάζουν κάπως πεσμένα, χαρακτηρίζει τη ζωή της ως τὰ σήμερα. 'Υπολογίζεται ότι τουλάχιστον δέκα εκατομμύρια Ρώσοι έχασαν τη ζωή τους στα τρία πρώτα χρόνια που έπακολούθησαν την επικράτηση του Λένιν στη Ρωσία.

'Ο Τρότσκι, όπως είδαμε και παραπάνω, αναγκάστηκε στα 1920, παίρνοντας φυσικά έντολή από τόν Λένιν και το πολιτικό γραφείο του κομμουνιστικού κόμματος, να γράψει ένα ολόκληρο βιβλίο για ν' άπαντήσει στην κριτική του Κάουτσκι. Το βιβλίο του «Τρομοκρατία και Κομμουνι-

σμός» (ή «'Αντι - Κάουτσκι») είναι μια εξυπνότατη άπολογία που ωστόσο, μ' όλη την εξυπνάδα και διαλεκτική ευχέρεια του συγγραφέα, στέκεται μόνο και μόνο άν την πάρουμε σάν τόν άπολογισμό της πιό κυνικής άπανθρωπίας. 'Ο Τρότσκι παραπέμπει στά μεγάλα προηγούμενα της Ιστορίας: στη θρησκευτική μεταρρύθμιση, στην άγγλική επανάσταση του ΙΖ' αιώνα, στη μεγάλη γαλλική επανάσταση, στόν εμφύλιο πόλεμο τών 'Αμερικανών, στήν κομμούνια του Παρισιού. Παντού προβάλλει ή τρομοκρατία. Γράφοντας, βέβαια, στά 1920, τού ήταν εύκολώτερο νά παραβάλλει την τρομοκρατία που σημειώθηκε στίς παραπάνω περιστάσεις με την τρομοκρατία που σημειώθηκε στη Ρωσία. Στά 1920 δέν είχε ακόμα ύπερνηκηθεί τό «πολεμικό» στάδιο του ρωσικού κομμουνισμού, κ' έτσι ήταν κάπως εύκολο, άποσιωπώντας πολλά πραγματικά γεγονότα, νά τά ρίξει όλα στήν άμυνα του κράτους, που στό διάστημα της τριετίας είχε άνοιχτά μέτωπα στρατιωτικών έπιχειρήσεων με έχθρους τούς ξένους ή τούς Ρώσους άντεπαναστάτες, τόν Κολτσάκ, τόν Ντενίκιν και άλλους. 'Ομολογώντας ο Τρότσκι ότι ή κατάληψη της έξουσίας από τά σοβιέτ, τό Νοέμβριο του 1917, έγινε χωρίς αντίσταση, γιατί ή άστική τάξη είχε χάσει τό ήθικό της, και ότι πολλές έπαρχιακές πόλεις παραδόθηκαν στά σοβιέτ μ' ένα άπλό τηλεγράφημα που έφτασε άπό την Πετρούπολη ή άπό τη Μόσχα, λέει ότι ή «κόκκινη τρομοκρατία» δέ θα ήταν ανάγκη καν νά εκδηλωθεί άν με την ώθηση και προτροπή τών ξένων δέν άρχιζαν, άμέσως ύστερ' άπό την έ-

πικράτηση τών σοβιέτ, οί άντεπαναστατικές έέργειες. "Όταν ή κόκκινη τρομοκρατία, όπως την ονομάζει ο ίδιος, εκδηλώθηκε άργότερα κ' έναντίον του, θα κατάλαβε ο Τρότσκι ότι ο έξωτερικός κίνδυνος και οί άντεπαναστατικές έέργειες μπορεί νά χρησίμευαν ως πρόσχημα, δέν ήταν όμως και ο άληθινός λόγος που ώθησε τούς μπολσεβίκους νά σκοτώσουν επάνω από έξήμιση χιλιάδες δασκάλους κ' επάνω από 355 χιλιάδες μέλη της λεγόμενης «ιντελλιγέντσια». 'Ο Τρότσκι γράφει: «'Η τρομοκρατία του τσαρισμού στρεφόταν έναντίον του προλεταριάτου. 'Η τσαρική χωροφυλακή έπνιγε τούς έργάτες που άγωνίζονταν γιά τό σοσιαλιστικό καθεστώς. Οί δικές μας "Εκτακτές" Επιτροπές τουφεκίζουν τούς μεγαλογιοκλήμονες, τούς κεφαλαιοκράτες, τούς στρατηγούς που προσπαθούν ν' άποκαταστήσουν τό κεφαλαιοκρατικό καθεστώς. Την καταλαβαίνετε αύτή την... άπόχρωση; Γιά μās τούς κομμουνιστές είναι πάρα πάνω από άρκετή». "Ετσι έγραφε ο Τρότσκι στά 1920, παρουσιάζοντας ως «στρατηγούς» και «μεγαλογιοκλήμονες» τούς χιλιάδες χωρικούς και μικροαστούς που έπесαν θύματα της τρομοκρατίας στά πρώτα τρία χρόνια του έρωθρου καθεστώτος. 'Ως μεγαλογιοκλήμονας και καπιταλιστας θα κυνηγήθηκε, φαίνεται, ο ίδιος ο Τρότσκι άργότερα, όταν ο Στάλιν χρειάστηκε νά τόν ξεπαστρέψει!

'Η τρομοκρατία στη Ρωσία έγινε σκοπός. Σ' όλες τις περιπτώσεις που μνημονεύει ο Τρότσκι στό βιβλίο του, καταφεύγοντας σέ Ιστορικά προηγούμενα, ήταν άπλό μέσον ή ήταν κάτι λιγώτερο κι' άπό μέσον ψύχραιμα ύ-

πολογισμένο· ήταν άποτέλεσμα άναρχίας, συνάρτηση άκαθοδήγητων παθών, έέργεια άμεση και βιολογικά άδέσμευτη. Στη Ρωσία, μπορεί νά πρόβαλε ή τρομοκρατία ως συνάρτηση άκαθοδηγητων παθών στήν ύπαιθρο, όταν με την έμμεση ένοχή του Λένιν έξαπολύθηκε, πριν ακόμα τό σοβιετικό κράτος ως κράτος «όλοκληρωτικό» οργανωθεί. "Όσο όμως προχωρούσε ή οργάνωση του κράτους επάνω στήν Ιστορικά πρωτότυπη άρχή του «όλοκληρωτισμού», τόσο ή τρομοκρατία γινόταν κάθε μέρα ή κάθε νύχτα και περισσότερο «σκοπός».

'Ο τρόμος έγινε άμέτρητες φορές ο ύπέρτατος νόμος στήν Ιστορία. Καθωδήγησε ως άτομικός φόβος τούς ανθρώπους στίς πιό ταπεινές πράξεις ή καμιά φορά, πολύ σπανιότερα, και σέ πράξεις έντιμες, ακόμα και γενναίες. Κάμποσοι είν' εκείνοι που φάνηκαν γενναίοι από φόβο. Τό κράτος όμως του φόβου, τό κράτος του τρόμου που είν' ο ύπερθετικός τού φόβου, είναι πάντοτε ένα κράτος σκοτεινό και μαύρο, άναγγέλλει και σημειώνει στήν Ιστορία τις «νύχτες» της. Κ' οί νύχτες της Ιστορίας είναι πολύ περισσότερες άπό τις μέρες της. 'Ο 'Αντρέ Σενιέ, τόν 'Απρίλιο του 1791, δυό χρόνια πριν άνεβεί στό ικρίωμα γιά νά παραδώσει τό νεαρό κεφάλι του στή λαϊμητόμο, έγραψε ένα δοκίμιο γιά τό φόβο. "Ήδη την άνοιξη του 1791 ο «επαναστάτης» Σενιέ διαπίστωνε ότι ή επανάσταση είχε διαρκέσει περισσότερο άπ' ό,τι έπρεπε (τή διαπίστωση αύτή την είχε κάνει μάλιστα άπό τόν Αύγουστο του 1790 σέ μιάν άλλη έξοχη διατριβή του) και ότι τό Παρίσι ολόκληρο είχε καταντήσει, πριν

ακόμα από την έξαπόλυση της μεγάλης τρομοκρατίας, ο ναός του φόβου. Τό δοκίμιο του Σενιέ γιά τό φόβο — γιά τό φόβο που κατείχε όλους μίν τύχει και τούς πούν «αριστοκράτες» — είν' ένα από τά πιό χαρακτηριστικά πνευματικά δημιουργήματα που βγήκαν από την καρδιά και τη σκέψη ενός ανθρώπου σέ μιá κρίσιμη ώρα της Ιστορίας. Τό ότι, ωστόσο, μπόρεσε ένας άνθρωπος που ζούσε στό Παρίσι την ώρα εκείνη νά γράψει γιά τό φόβο και νά υπογράψει μάλιστα τό δοκίμίο του λέγοντας χαρακτηριστικά και χαριτωμένα ότι μπορεί νά πρόσφερε άρκετές θυσίες κι' ο ίδιος στό θωμό του φόβου, αλλά ότι δέν ήταν διατεθειμένος νά κάνει και τη θυσία νά κρύψει τ' όνομα του συγγραφέα, αυτό μονάχο του δείχνει την άπόσταση που χωρίζει τό επαναστατημένο Παρίσι από την κομμουνιστική Ρωσία. Ούτε στη Γαλλική 'Επανάσταση, ούτε σ' όποιαδήποτε άλλη περίοδο της Ιστορίας που έδωσε στη νύχτα, στό σκοτάδι και στόν τρόπο τά πρωτεία, δέν έλειψε από τό τείχος του τρόμου ή ρωγμή. 'Ο Μιχαήλ Ψελλός έζησε και είδε τό ξέσπασμα του δ'χλου στίς 19 'Απριλίου του 1042 στήν Κωνσταντινούπολη. Είδε τις γυναίκες που ως τότε ήταν φυλαγμένες στά έσωτερικά τών σπιτιών νά βγαίνουν στούς δρόμους και νά γίνονται Μαινάδες. Είδε και τρώαζε. Κι' ώνόμασε αυτό που είδε (ο τρόμος τόν έκανε ποιητή και τού χάρισε τη δύναμη γιά μιá θαυμαστή διατύπωση) «μέγα και δημοσιώτατον μυστήριον». Τί σήμανε όμως ή μέρα εκείνη του 1042; Δέ σήμανε τίποτ' άλλο παρά ένα ξέσπασμα. Τί σήμαναν όλες εκείνες οί φο-

θερές σκηνές τρομοκρατίας που περιγράφει ο Δίων στη Ρωμαϊκή Ιστορία του και που έκαναν τη Ρώμη να πέφτει από τις πιο λαμπρές και φωτεινές ημέρες στις πιο μαυρές νύχτες; Ξεσπάσματα παθών, παθολογικά φιλοδόξων ανθρώπων έκδικητικές ενέργειες, ακαθοδήγητων ή έστω και καθοδηγημένων παθών συνέπειες, σεισμοί και καταιγίδες ήταν όλα όσα η Ιστορία μας πρόσφερε ως τον Κ' αιώνα, ως εικόνες τρόμου. Στη Γαλλική Επανάσταση παρατάθηκε η νύχτα του τρόμου πολύ περισσότερο απ' ό,τι ο ΙΗ' αιώνας, ύστερ' από τόσα «φώτα», ήταν δικαιολογημένο να επιτρέψει. 'Αλλά και μέσ' στη νύχτα αυτή που στοίχισε τη ζωή μυριάδων ανθρώπων και ενάρετων ανθρώπων, ο τρόμος έγινε ο υπέρτατος νόμος της Ιστορίας, όχι όμως και ο σκοπός του κράτους. "Οχι μόνον ο Δαντόν και οι φίλοι του, αλλά και αυτός ο Ροβεσπιέρρος και οι δικοί του, ήρθε η στιγμή που σκέφθηκαν, ύστερ' από τον άφανισμό των Γιρονδίνων, δηλαδή ύστερ' από τον Μάιο του 1793, ότι η τρομοκρατία παρατράβηξε. Συνασπισμένοι ακόμα ο Δαντόν και ο Ροβεσπιέρρος στέλνουν στη λαιμητόμο τον Έμπερ, τον Φάμπρ ντ' Εγκλαντίν και άλλους, που ήταν οι άκαταλόγιστοι κήρυκες του χάους, του τρόμου και της καταστροφής. 'Ο Ναπολέων έλεγε ότι στην Τουλώνα, όπου είχε συνδεθεί στενά με τον Αύγουστινο Ροβεσπιέρρο, είχε δει έπιστολές του Μαξιμιλιανού Ροβεσπιέρρου προς τον αδελφό του, έπιστολές που καυτηριάζανε τις υπερβολές των τρομοκρατών λέγοντας ότι οι υπερβολές αυτές ατιμάζουν και σκοτώνουν την Επανάσταση. Γι'

αυτό και στο σημείωμά του για τη Συμβατική Συνέλευση, που το υπαγόρευσε ο Ναπολέων στην 'Αγία 'Ελένη, ισχυρίζεται ότι όταν ήρθε η ώρα να σταλεί κι' ο Δαντόν με τους φίλους του στη λαιμητόμο, ο Ροβεσπιέρρος διάσασε πολύ, και αν στο τέλος θυσίασε τον Δαντόν και το στενό του φίλο και συμφοιτητή Κάμιλλο Ντεμουλνέ που είχαν ζητήσει τον τερματισμό της τρομοκρατίας, αυτό τόκανε μόνο και μόνο γιατί δεν τόλμησε να τους υποστηρίξει και ν' αντισταθεί στους ξεαλλωτές, όπως ο Μπιγιόν-Βαρν και ο Κολό-ντ' Ερμουά που κυριαρχούσαν ακόμα στην Επιτροπή της Κοινής Σωτηρίας και στη μάζα των 'Ιακωβίνων. Την εικόνα αυτή του Ροβεσπιέρρου την έπικυρώνει κι' ο 'Ανρί Μπερώ στο βιβλίο του «'Ο φίλος μου ο Ροβεσπιέρρος». Μόνο οι 'Ιακωβίνοι ως ασύδοτη μάζα μπορούν ίσως να θεωρηθούν (κι' έτσι τους βλέπει άλλωστε κι' ο Τρότσκι στο βιβλίο του «Τρομοκρατία και Κομμουνισμός») ως πρόδρομοι των μπολσεβίκων στην άναγωγή του τρόμου σε σκοπό. 'Οστόσο, και οι 'Ιακωβίνοι ως άμορφη μάζα ούτε θεωρητικά μπόρεσαν να συλλάβουν το «όλοκληρωτικό» κράτος που συνάρτησή του είναι η τρομοκρατία ως σκοπός, ούτε πρακτικά κατάφεραν να εδραιώσουν το καθεστώς τους ως «κράτος». Ούσιαστικά ισχύει και για τα φοβερά έτη της μεγάλης τρομοκρατίας (1793-1794) ό,τι λέει ο Σατωμπριάν στα θαυμάσια απομνημονεύματά του για το έτος 1790 που το πέρασε στο Παρίσι πριν φύγει για την 'Αμερική. Πολλά κεφάλαια είχαν κίλους πέσει, κι' ο λαός είχε γίνει δχλος περιφέροντάς τα και χοροπηδώντας γύρω τους. 'Ο καννιβαλισμός

είχε εισβάλει ξανά στην καρδιά της Ιστορίας. Και γράφει ο Σατωμπριάν ότι διαβάζοντας πριν από τη Γαλλική Επανάσταση την Ιστορία των δημόσιων ταραχών σε διάφορους λαούς, δεν καταλάβαινε το πώς μπορούσε κανένας να ζει στους χρόνους εκείνους, το πώς μπορούσε ο Μονταίνιος να συγγράφει, όταν από στιγμή σε στιγμή κινδύνευε να άπαχθεί από τους καθολικούς ή τους Ούγενότους. Και το κατάλαβε ο Σατωμπριάν όταν έζησε ο ίδιος στο Παρίσι την πτώση της Βαστίλλης, παρακολουθώντας την μάλιστα, αυτός ο άριστοκράτης, ως άμεσος θεατής, και όταν σ' άλλες, ακόμα πιο δραματικές, περιστάσεις αντίκρυσε το θάνατο με διπλάσιασμένο (όπως λέει ο ίδιος) το αίσθημα της ζωής μέσα στη νύχτα των παθών. Θά μπορούσε όμως να αισθανθεί το ίδιο ύστερ' από τον 'Οκτώβριο του 1917 στη Μόσχα ή στην Πετρούπολη;

☆

'Ο Λένιν, διερμηνεύοντας μια διάχυτη τάση στον ρωσικό κομμουνισμό, αλλά και με κάποια προσωπική δημιουργική πρωτοβουλία, εγκαινιάζει στην Ιστορία το «όλοκληρωτικό» κράτος, και μαζί του την τρομοκρατία ως «σκοπό». 'Ο όρισμός του «όλοκληρωτικού» κράτους είναι άπλός. Είναι η βαρβαρότητα μέσ' στον πολιτισμό. Στους βαρβάρους που είναι από τη φύση τους θάρβαροι, ο «άνθρωπος» δεν υπάρχει ακόμα ή αρχίζει μονάχα να ξυπνάει. Φυσικό, λοιπόν, είναι να μην έχει το «κράτος» των βαρβάρων τόπο για τον άνθρωπο, για την προσωπική του συνείδηση. 'Ολοι οι άνθρωποι στο προ-Ιστορικό καθεστώς ήταν οι ίδιοι

ή σχεδόν οι ίδιοι. 'Ο «άνθρωπος» όμως γεννιέται όπου άκριβώς οι άνθρωποι παύουν να είναι όλοι οι ίδιοι. Στους θάρβαρους που έχουν κι' αυτοί θέβαια την εξέλιξη τους και περνούν από πολλά στάδια προϊστορικά πριν φτάσουν στην Ιστορία και στον ανθρωπισμό, ο «άνθρωπος» γεννιέται φυσιολογικά μέσ' από το χάος της άνωθυμίας ως άρχηγός και τύραννος ή προφήτης και σωτήρας. Κι' από τη στιγμή εκείνη που γεννιέται ο «έννας», γεννιέται κι' ο «δεύτερος», γεννιέται και ο κάποιος άλλος, γεννιούνται άμέτρητοι «άγνωστοι». 'Ιστορικά ασύλληπτες είναι οι φυσικές και ψυχικές διαδικασίες που σημειώθηκαν στα βάθη των συνειδήσεων και του άπειρου χρόνου και που μας έφεραν ως το κατώφλι της Ιστορίας. Οι θάρβαροι, όπως τους είδε ο Τάκιτος, δηλαδή οι θάρβαροι που εξαπολύθηκαν με τις έδρομές τους για να εισβάλουν στο χώρο τιμ έλλνορρωμαϊκού κόσμου, δεν ήταν πιά θάρβαροι στην πρωταρχική τους οντότητα, τη λογική και ήθικα για μας ασύλληπτη. 'Οπου υπάρχει ο ήρωας, έχει ξυπνήσει ο «άνθρωπος». Και ο 'Αρμίνιος ήταν ήρωας. Γι' αυτό στους θάρβαρους που περιγράφει ο Τάκιτος, το «κράτος» έχει πάψει νάναι πέρα για πέρα «όλοκληρωτικό». 'Υπάρχουν ήδη στη σφαίρα της ζωής τους οι άρχές της τιμής, της κάποιας προσωπικής ευθύνης, που είν' άνεκτη ως δώρο φυσικό και που αν έρχεται σε αντίφαση με το έπίσημα καθιερωμένο συμφέρον της κοινότητας συζητιέται κάπως και δε χτυπιέται προκαταβολικά και δογματικά. 'Η φύση δε γνωρίζει το δόγμα. Δεν το γνωρίζει πάντως από τη στιγμή που άφίνει τον «άν-

θρῶπο» νὰ ὑπάρχει. «Ὁλοκληρωτικό» στὴν ἀπόλυτη ἔννοια τοῦ ὅρου δὲν μπορεῖ νὰ ὑποτεθεῖ παρὰ μόνον ἐκεῖνο τὸ προϊστορικό καθεστῶς πού στοὺς κόλπους του εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἀνύπαρκτος. Ἐκεῖ εἶναι κ' ἡ βαρβαρότητα ἀπόλυτη.

Ἡ βαρβαρότητα ὅμως αὐτὴ πού ὑπάρχει πρὶν ἀπὸ τὸν πολιτισμό, πρὶν ἀπὸ κάθε ἔχνος πολιτισμοῦ, εἶναι φυσικὴ, εἶναι μιὰ ἡθικὰ οὐδέτερη κατάσταση, ὅπως ἡ ἀγέλη τῶν ζώων. Ἡ βαρβαρότητα, ἀντίθετα, πού σημειώνεται μέσ' στὴν ἐξελιγμένη ἱστορία μὲ τὴν ἀπόπειρα τοῦ «ὀλοκληρωτισμοῦ», δηλαδή τῆς ὀλοκληρωτικῆς ὑποταγῆς τῶν συνειδήσεων σ' ἓνα ἐνιαῖο καὶ μονοκόμματο σχῆμα ἡθους καὶ σκέψεων, εἶναι κάτι τὸ θαυτάτα ἀφύσικο, εἶναι μιὰ παραβίαση τῆς ἰδίας τῆς ζωῆς. Ἡ βαρβαρότητα αὐτὴ πάει νὰ πνίξει τὸν ἄνθρωπο πού ὑπάρχει, πού ἔμαθε νὰ ἀγαπάει καὶ νὰ ποινάει, πού ἔμαθε νὰ προτιμάει καμμιὰ φορὰ καὶ τὴ μοναξιά ἀπὸ τὴν κοινότητα ἢ τὴ φιλία μὲ τὸν πολιτικό του ἀντίπαλο ἀπὸ τὴ φιλία μὲ τὸν ὁμοϊδέατῃ του.

Σ' αὐτὲς τὶς ἀπλὲς παρατηρήσεις θρίσκειται ὀλόκληρο τὸ πρόβλημα. Ὁ ἄνθρωπος—καὶ εἵδαμε στὸ δεύτερο κεφάλαιο ὅτι ὑπάρχει ὁ ἄνθρωπος κ' ὅτι δὲν εἶναι πρόληψις ἢ ὑπόστασις του—δὲν κινδυνεύει ἀπὸ τὸν κομμουνισμό ὡς οἰκονομικὸ σύστημα, ὡς ἐξωτερικὸ πλαίσιο καὶ καθεστῶς κοινωνικῆς ζωῆς. Ὁ ἄνθρωπος κινδυνεύει ἀπὸ τὸ πείραμα τοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ πού ἄρχισε στὰ 1917 στὴ Ρωσία καὶ πού, συνδυασμένο ἀναγκαστικά μὲ τὴν τρομοκρατία ὡς μόνιμο ὄπλο τοῦ κράτους, πάει νὰ πνίξει κάθε προ-

σωπικὰ ὑπεύθυνο στοιχεῖο μέσ' στὴ συνειδήσή του, πάει νὰ ἱσοπεδώσει τὶς ψυχὲς καὶ τὰ πνεύματα προκαλώντας μιὰν ἀφύσικη βαρβαρότητα μέσα στὸ πλαίσιο τοῦ πιὸ ἐξελιγμένου τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, πάει ν' ἀρνηθεῖ μὲ τὴ βία καὶ τὴν τρομοκρατία ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος μέσα σὲ χιλιάδες χρόνια μεγάλῃς καὶ ὀδυνηρῆς ψυχικῆς ἐμπειρίας ἀνακάλυψε μέσα του ὡς λόγο καὶ νόημα τοῦ ἑαυτοῦ του. Ὁ Λεβινισμός, θασισμένος θέβαια καὶ σ' ἀρκετὲς πολιτικὰ ἀνεύθυνες θεωρητικὲς ἐκφράσεις καὶ φάσεις σκέψεων τῶν Μάρξ καὶ Ἐνγκελς, ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ ἀλλαγὴ στὴν οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ πραγματικότητα δὲ θὰ μπορούσε νὰ ἐπιχειρηθεῖ καὶ νὰ πετύχει χωρὶς τὸν «ὀλοκληρωτικό» ἔλεγχον τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ κράτος, χωρὶς τὴν τρομοκρατία καὶ τὴ βία σ' ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς. Γιὰ τὸ Λεβινισμό, ἐμπόδια στὴν πραγματοποίηση τοῦ κομμουνισμοῦ δὲν εἶναι μόνον οἱ κεφαλαιοκράτες ἢ ὁ Κολτσάκ καὶ ὁ Βράνγκελ, ἀλλὰ καὶ ἡ αἰσθηματολογία τοῦ μικροαστοῦ, ἡ καλωσύνη ἀπέναντι πού κατατρεγμένου πού ζητάει ἄσυλο στὸ σπίτι ἢ στὴν καρδιά μας, ἡ φιλία μας μ' ἓναν ἄνθρωπο πού δὲν ἀνήκει στὸ κομμουνιστικὸ κόμμα ἢ καὶ ἡ υπερβολικὰ προσωπικὴ φιλία μας μ' ἓνα μέλος τοῦ ἴδιου τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, ἡ οἰκογενειακὴ ἀλληλεγγύη καὶ ἡ συζυγικὴ ἀφοσίωση ὡς αὐτόνομο ἡθικὸ γεγονός πού μπορεῖ σὲ ὀρισμένη κρίσιμη στιγμή νὰ συναγωνισθεῖ τὸ κομματικὸ χρέος, ἢ προτίμησή μας γιὰ ἓνα ποίημα ἢ μιὰ μουσικὴ σύνθεση πού χωρὶς νάχει μιὰν ἄμεση σχέσιν μὲ τὴν πολιτικὴ δὲν εἶναι ὥστόσο ἔκφραση τοῦ κομματικοῦ δόγματος ἢ

δὲν ὑπηρετεῖ ἄμεσα τὸ κόμμα, τὸ ὀνειροπόλημα τοῦ ἔφηβου πού ὤθου νὰ βρεῖ τὸν ἑαυτό του ὑπεύθυνον ἔχει ἀνάγκη νὰ ξεπεράσει κάθε ἐμπειρικὴ πραγματικότητα, ἄρα καὶ τὸν κομμουνισμό. Ὅλα αὐτά, γιὰ τὸ Λεβινισμό, εἶναι ἐμπόδια, εἶναι «μπουρζουάδικες» προλήψεις, εἶναι κίνδυνοι πού πρέπει ν' ἀντιμετωπισθοῦν μὲ τὴν τρομοκρατία. Ὅπως τουφεκίστηκε ὁ Κολτσάκ, ἔτσι πρέπει νὰ τουφεκιστοῦν καὶ ὅσοι χωρὶς νὰ σηκώσουν τὰ ὄπλα κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ τολμοῦν νὰ σταθοῦν παράμερα ὡς ἄνθρωποι συναισθηματικά καὶ ἠθικὰ ἐλεύθεροι. Ἐνας ἀσιατικὸς μηδενισμὸς καὶ ἀπάνθρωπος φανατισμὸς ἔκανε τὸν κομμουνισμό νὰ ἐξαρτήσῃ τὴν ἐπικράτησή του ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη ἄρνηση τοῦ ἀνθρώπινου στοιχείου μέσα στὸν ἄνθρωπο. Ἐχθρὸς τοῦ κομμουνισμοῦ κατάντησε νᾶναι ὁχι μόνον ἐκεῖνος πού λέει «Ὅχι» στὸν κομμουνισμό, ἀλλὰ κ' ἐκεῖνος ἀκόμα πού λέει «Ναί» στὸ κοινωνικὸ καὶ οἰκονομικὸ κομμουνιστικὸ σύστημα, ἀλλὰ πού τολμάει, μὲ ὁσοδήποτε χαμηλὴ φωνή, νὰ λέει «Ναί» καὶ σὲ μερικές ἄλλες ἀλήθειες, σὲ ἀλήθειες δικές του πού εἶν' ἀσχετές μὲ τὴν πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ πραγματικότητα. Τὸ κομμουνιστικὸ κράτος, σύμφωνα μὲ τὶς ἀρχές τοῦ Λεβινισμοῦ, πρέπει νὰ μπαίνει παντοῦ καὶ νὰ μὴν ἀφίνει τίποτα στὴ δικαιοδοσία τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνῶ στὴν οὐσία τῶν οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν του μέτρων καὶ μεταρρυθμίσεων ὁ Λένιν, ὁ «ὀρθόδοξος» Μαρξιστής, ἦταν λιγώτερο ἄκαμπτος ἀπ' ὅ,τι θὰ περιμένε κανένας, καὶ μάλιστα σχεδὸν «ὀρτορουνιστής», στὴ βασικὴ πολιτικὴ καὶ ἠθικὴ ἀρχὴ τῆς ὀλο-

κληρωτικῆς ὑποταγῆς τοῦ ἀνθρώπου στὸ κράτος, δηλαδή στὴν ἀρχὴ τοῦ ἀφανισμοῦ τῶν συνειδήσεων, ἦταν ἀπόλυτος καὶ ἀμείλικτος. Μὲ τὸν Λένιν μεταφέρθηκε οὐσιαστικά ὁ κομμουνισμὸς ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ πεδίο τοῦ κοινωνικοῦ κινήματος στὴν κλειστὴ σφαῖρα τοῦ πολιτικοῦ δόγματος. Στὸς Μάρξ καὶ Ἐνγκελς τὸ κοινωνικὸ κίνημα ἔρχεται στὴν πρώτη γραμμὴ καὶ ἡ πολιτικὴ θεωρία στὴ δευτέρη. Μὲ τὸν Λεβινισμό ἀντιστράφηκαν οἱ ὅροι. Τὸ κοινωνικὸ κίνημα μῆκε σὲ δευτέρη γραμμὴ καὶ ὑποτάχθηκε οὐσιαστικά στὸ δόγμα τοῦ ὀλοκληρωτικοῦ κράτους. Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι πιά ἡ ἀπελευθέρωση τοῦ ἐργάτη. Τὸ πρόβλημα εἶναι ἡ ὑποταγὴ ὅλων—καὶ μαζί μ' ὅλους καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐργάτη—στὸ μονοσήμαντο καὶ ἄκαμπτο δόγμα τοῦ ὀλοκληρωτικοῦ κράτους. Ὁ Λένιν θὰ σκέφθηκε ἴσως, γλυστρώντας ἀπὸ τὸ δογματικὸ καὶ ἀφηρημένο ἀνθρωπισμὸ στὴν πρακτικὴ ἀπανθρωπία, ὅτι ἀφοῦ δὲν μπορεῖ νᾶναι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐλεύθεροι ὡς ἠθικὲς συνειδήσεις, δὲν πρέπει νᾶναι ἐλεύθερος κανένας. Κανένας ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἴδιον ἢ μᾶλλον οὔτε ὁ ἴδιος, γιὰ τὴν ὁποῖα δὲ βλέπει στοὺς ἄλλους τὴν ἠθικὰ ἐλεύθερη προσωπικότητα, δὲν εἶναι οὔτε ὁ ἴδιος ἐλεύθερος. Ὁ τύραννος εἶναι δοῦλος, εἶναι ὑποδουλωμένος στὶς μανίες του.

Τὸ ὀλοκληρωτικὸ κράτος, ἀφοῦ ἐλέγχει τὸ καθεστὶ καὶ θεωρεῖ ἀμάχητο ἢ κίνδυνο καὶ τὴν πιὸ ἀθώα καὶ γιὰ τὸ κράτος ἀκίνδυνη ἰδιωτικὴ αὐτοπαρξία τοῦ ἀνθρώπου, ἀνάγει ἀναγκαστικά τὴν τρομοκρατία σὲ σκοπὸ. Γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ἐλέγχεται καὶ αὐτὴ ἀκόμα ἡ σχέση τῶν συζύγων μετὰξὺ τους, πρέπει ὁ τρόμος νὰ

φτάνει κι' ως τὰ ἐνδότερα τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας. Ὁ κάθε ἄνθρωπος, ἀκόμα καὶ ὁ ἀδερφός ἢ ὁ σύζυγος, πρέπει νὰ μπορεῖ νὰ νῆται ὁ σπιοῦνος καὶ ὁ καταδόχης. Τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο παρὰ ὅτι εἶναι τῆς θέσης του στὴ μάσκα. Ὁ ἄνθρωπος, μαζὶ μὲ τὴ συνείδησή του, χάνει καὶ τὸ πρόσωπό του. Τὸ πρόσωπο ἐκφράζει καὶ καθρεφτίζει τὴ συνείδησή μας πολὺ ἀμεσώτερα κι' ἀπὸ τὰ λόγια ἢ τὴ πράξις μας. Τὸ πρόσωπο τοῦ ἀνθρώπου εἶναι θεῖο. Τὸ ὁλοκληρωτικὸ κράτος ἐχθρεύεται τὸ πρόσωπο τοῦ ἀνθρώπου. Προτιμᾷ τὴ μάσκα. Προτιμᾷ τὴν ἀνέκφραστη πρόσοψη, τὸ μάτι τὸ γυάλινο, τὸ χρῶμα τὸ κίτρινο ἢ ἔστω τὸ ἄδηλο, τὰ χεῖλη τὰ σφιγμένα (ὅπως τοὺς γρόνθους τοὺς σφιγμένους, ποτὲ τὴν ἀνοιχτὴ παλάμη), τὴν κίνηση τῆς σπασμωδικῆς πού σημαίνει τὴν ἀναστολή τοῦ αὐθόρμητου καὶ ἀμεσοῦ τρόπου ζωῆς. Μέσα στὸ πλαίσιο τοῦ ὁλοκληρωτικοῦ κράτους, ὁ ἄνθρωπος δὲ βλέπει στὸ πρόσωπο τοῦ διπλανοῦ του τὸν ἄνθρωπο· βλέπει μονάχα τὸν ἐνδεχόμενο κατὰ δόξιν, τὸν ἐνδεχόμενο δῆμιον. Ἡ σχέση ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους παύει νὰναι ἀνθρώπινη. Ἡ σχέση μὲ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ μας παύει λίγο-λίγο νὰναι ἀνθρώπινη. Σ' ὅσους μάλιστα γεννιοῦνται καὶ ἀνατρέφονται μέσα στὸ ἀπάνθρωπο σχολεῖο τοῦ ὁλοκληρωτικοῦ κράτους, δὲν ἀρχίζει κἀν ποτὲ ἡ σχέση μὲ τὸ διπλάνο τους ἢ μὲ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸ τους νὰναι ἀνθρώπινη.

Τὰ σκέφθηκε τάχα ὅλα αὐτὰ ὁ Λένιν; Ἐγκαινιάζοντας στὴν ἱστορία τὸ ὁλοκληρωτικὸ κράτος, ἤξερε τάχα ποιὲς θάταν οἱ συνέπειες τῆς λειτουργίας του στὴν ἠθικὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου; Εἶναι

δύσκολο νὰ δώσουμε μιὰ κατηγορηματικὴ ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα αὐτό. Διαβάζοντας τὴς ἐπιστολὲς πρὸς τὴ μητέρα του καὶ πρὸς τὴς ἀδερφές του, δὲ μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι ἔχουμε τὴν ἐντύπωση ὅτι ὁ ἄνθρωπος πού μιλάει μέσ' στὴς ἐπιστολὲς αὐτὲς εἶναι ἀπόλυτα ξένος πρὸς τὸ ἰδιωτικὸ αἶσθημα τῆς στοργῆς, τὸ ἠθικὸ αὐτόνομο, τὸ οὐσιαστικὰ ἀνθρώπινον. Ὡστόσο κι' αὐτὸς ὁ Ἑρρίκος Μπαρμπύς, πού προλογίζει μιὰ γαλλικὴ συλλογὴ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Λένιν, τονίζει χαρακτηριστικὰ ὅτι οὔτε στὴς ἐπιστολὲς πρὸς τὴ μητέρα του δὲν παύει ὁ Λένιν νὰναι ἐκεῖνος — ὁ «Τιτάν», ὅπως λέει ὁ Γάλλος μυθιστοριογράφος — πού ἐνσαρκώνει τὴν Ἐπαναστάση. Οὔτε στὴς ἐπιστολὲς αὐτὲς δὲν ἐκδηλώνονται, ὅπως ἐκδηλώνονται στὴς ἐπιστολὲς ὅλων τῶν ἄλλων μεγάλων ἀνδρῶν οἱ «μικρὲς πλευρὲς» τοῦ μεγάλου. Ὁ Λένιν ἦταν «ἐπαγγελματίας ἐπαναστάτης», ἦταν σὲ ὅλα τοῦ ὁ ἴδιος, ταυτισμένος μὲ τὸν ἐπαναστατικὸ ἑαυτὸ του σὲ σημεῖο ἀπίστευτο, «λυτρωμένος» ἢ «στερημένος» ἀπὸ ὅποιοδήποτε δεύτερο «ἐγὼ» μέσα του (μικρότερο ἢ μεγαλύτερο). Μήπως ὅμως καὶ ὁ μικρότερος ἑαυτός μας δὲν εἶναι ἀναγκαῖος γιὰ νὰ μᾶστε ἀνθρώποι ἄληθινοί; Μήπως οἱ μικρὲς πλευρὲς μας δὲν εἶναι πολλὲς φορὲς πῶς οὐσιαστικὰ ἀνθρώπινες ἀπὸ τὴς λεγόμενες μεγάλες; Χωρὶς νὰ μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι ἡ στοργὴ τοῦ Λένιν γιὰ τὴ μητέρα του δὲν ἦταν ἓνα αὐτόνομο ἠθικὸ γεγονός μέσ' στὴν ψυχὴ του, δὲν εἴμαστε καὶ βέβαιοι ἂν ἡ στοργὴ αὐτὴ θάταν ἡ ἴδια ἢ ἂν θὰ μποροῦσε κἀν ν' ἀνθέξει καὶ νὰ ἐπιζήσει σὲ περίπτωση πού ἡ μητέρα του θὰ εἶχε διαφωνήσει μὲ

τὸν ἐπαγγελματία ἐπαναστάτη. Ποῦ θάβρισκε τόπο μέσ' στὴ συνείδησή του μιὰ τέτοια μητέρα, ἀφοῦ κάθε «μικρὴ πλευρά» μέσα του εἶχε λείψει; Ὁ καταλυτὴς τῶν συναισθηματικῶν προλήψεων θ' ἄφινε τάχα τὸν ἑαυτὸ του νὰ παραδοθεῖ στὸν πειρασμὸ μιᾶς στοργῆς πού θάρχόταν σὲ ἀντίφασιν μὲ τὸν μονοκόμματο ἐπαναστατικὸ ἑαυτὸ του;

Ἡ βιογραφικὴ αὐτὴ παρένθεση ἦταν ἀναγκαῖα. Μπορεῖ ὁ Λένιν, ἐγκαινιάζοντας τὸ ὁλοκληρωτικὸ κράτος πού ἀφανίζει τὴν ἠθικὴ αὐθυπαρξία τοῦ ἀνθρώπου,

νὰ μὴν ἤξερε ποιὲς θάταν πέρα γιὰ πέρα οἱ συνέπειες τῆς λειτουργίας του στὴν ἠθικὴ ζωὴ τῆς ἀνθρωπότητας, ἀναμφισβήτητο ὅμως εἶναι, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ὅτι μόνον ἓνας ἄνθρωπος, πού κι' ὁ μεγάλος θαυμαστής του Ἑρρίκος Μπαρμπύς τὸν βλέπει ὡς τὸν μονοκόμματο καὶ μονοσήμαντο «ἐπαγγελματία ἐπαναστάτη», μποροῦσε, θεσπίζοντας τὸ ὁλοκληρωτικὸ κράτος, ν' ἀδιαφοροῦσε γιὰ τὴς συνέπειες πού θὰ εἶχε ἢ πράξει τοῦ αὐτοῦ! Ἄν ὅχι τίποτ' ἄλλο, ὁ Λένιν πάντως ἀδιαφόρησε.

Η ΧΑΡΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ...

Ἕνας Αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας εἶναι πανευτυχής. Ἐχει ὅλα τὰ καλὰ τοῦ κόσμου. Εἶναι ὠραῖος, νικηφόρος στὴς ἐκστρατεῖες του. Μὲ ὅ,τι καταπιάνεται, τὸ τελειώνει καλὰ. Ὅ,τι ζητάει ἢ καρδιά του, γίνεται ἀμέσως.

Ἀλλὰ τὰ χρόνια περνοῦν καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ ἀνακαλύπτει πῶς τὰ πάντα εἶναι μάταια. Καὶ στενοχωριέται, στενοχωριέται φρικτὰ. Μιὰ μέρα ἀποφασίζει νὰ πεθάνῃ. Ἀλλὰ ἡ αὐτοκτονία δὲν εἶναι καὶ εὐκολο πρᾶγμα.

Στὸ τέλος ἀποφασίζει νὰ πάῃ στὸν κουρέα του.

— Σαῦ δίνω ὀκτὼ μέρες καιρό, τοῦ λέει, νὰ μοῦ κόψῃς τὸ λαϊμό. Ἄν τὸ κᾶνῃς θὰ πάρῃς πολλὰ χρήματα. Θὰ φροντίσω ἐγὼ γι' αὐτό. Ἐκεῖνο πού δὲν θέλω νὰ ξέρω εἶναι τὸ πότε θὰ μὲ σκοτώσῃς.

Ὁ κουρέας εἶχε πολλὰ ξυράφια μὲ λαβὲς στολισμένες μὲ πολύτιμες πέτρες: ζαφείρια γιὰ τὴ Δευτέρα, ρουμπίνια γιὰ τὴν Τρίτη κ.τ.λ. Καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ ἀναρωτιέται, πῶς ἄραγε θὰ πεθάνῃ; Μὲ τὸ ξυράφι μὲ τὰ ρουμπίνια, μὲ τὰ σμαράγδια ἢ μὲ τὰ διαμάντια; Τὴν πρώτη ἡμέρα, καθὼς τὸν ξυρίζει ὁ κουρέας, γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ζωὴ του φοβάται καὶ βρίσκει τὸ πρᾶγμα διασκεδαστικό.

Τὴ δεύτερη μέρα τρέμει πρὶν ὁ κουρέας ἀρχίσῃ καὶ ἡ εὐχαρίστησι ἔχει ἤδη ἀρχίσει νὰ μετριάζεται.

Τὴν τρίτη μέρα ἡ ἀγωνία του δὲν τὸν ἀφίνει νὰ εὐχαριστήσῃ τίποτε. Εἶναι ἀνυπόφορη.

Τὴν τετάρτη μέρα βρίσκει τὴ ζωὴ ἐξάσσια καὶ διατάζει νὰ ἐκτελεστῇ ὁ κουρέας του.

ΤΟ ΣΠΑΝΙΩΤΕΡΟ γραμματόσημο τού κόσμου

Του

FRANK E. CROFT

Ενα απόγευμα του 1873, στη Τζώρτζταουν της Βρεταννικής Γουϊάνας, ένας μαθητάκος, ο Βερνόν Βών φυλλομετρούσε ένα παλιό λεύκωμα όπου κρατούσε τὰ γραμματόσημά του. «Πάλι στρώθηκες στο παιχνίδι με τὰ χρωματιστά χαρτάκια σου;» είπε ο πατέρας του χαμογελώντας.

— «Όχι, δέν παίζω. Τώρα θά κάνω έμποριο, απάντησε σοβαρά τὸ παιδί.

Ἡ συλλογή του μικροῦ Βερνόν εἶχε κάπου 200 γραμματόσημα, τὰ περισσότερα ὄχι παλιότερα ἀπὸ κεῖνον. Εἶχε λίγα ἀχρησιμοποίητα κομμάτια καὶ νόμιζε πὼς λίγα ἀκόμη τέτοια ἂν κατῴρθωνε νὰ συγκεντρώσῃ, τὸ λεύκωμά του θά γινόταν θαῦμα. Διάλεξε λοιπὸν τὰ πιὸ φθαρμένα γραμματόσημα πού θά ἀντήλλαζε μετὰ καινούργια. Πρῶτα ἀπ' ὅλα ξεχώρισε ἕνα πού ὁπωσδήποτε ἔπρεπε νὰ τὸ ξεφορτωθῇ.

Ἦταν ἕνα ὀκτάγωνο, φωτεινό, κόκκινο γραμματόσημο τῆς Βρεταννικῆς Γουϊάνας, μᾶλλον χοντροφτιαγμένο, πού παρίστανε ἕνα καραβάκι μετὰ τρία κατάρτια. Γύρω-γύρω στὸ καράβι ἦταν τὸ ἔμβλημα τῆς Ἀποικίας «*Damus Petimusque Vicissim*» (Δίνουμε καὶ παίρνουμε μετὰ τῆ σειρά μας), οἱ λέξεις «Βρεταννικὴ Γουϊάνα» καὶ ἡ τιμὴ του: «ἕνα σέντ». Ἐπάνω εἶχε γραμμé-

να μετὰ μελάνι τὰ ἀρχικὰ τοῦ ὑπαλλήλου τοῦ ταχυδρομείου πού τὸ εἶχε σφραγίσῃ ὥστε νὰ μὴ μπορῇ νὰ ξαναχρησιμοποιηθῇ.

Τὴν ἄλλη μέρα πρωτὶ-πρωτὶ ὁ Βερνόν τὸ πήρε καὶ πήγε κατ' εὐθείαν σὲ ἕνα γραμματοσημολέκτη, τὸν Νέιλ Μάκ Κίννον. «Τι θά ἔλεγεσ γιὰ ἔξι σελλίνια;» πρότεινε ὁ Μάκ Κίννον.

Ὁ Βερνόν τὰ δέχτηκε χωρὶς συζήτησι. Φυσικὰ δέν ἤξερε πὼς ἔδινε ἕνα γραμματόσημο πού ἡ ἀξία του ἐπρόκειτο νὰ ἀνέθῃ σὲ χιλιάδες δολλάρια, πὼς ἕνας βασιληᾶς θά συναγωνιζόταν δισηκατομυριούχους γιὰ τὴν ἀπόκτησί του καὶ πὼς ἡ ὑπαρξί του θά μετατρεπόταν σὲ χρυσοθηρικὸ παιχνίδι στὴ μικρὴ ἀποικία τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

Ἡ Βρεταννικὴ Γουϊάνα τοῦ 1856, ὅπως τὴν ὀνομάζουν οἱ εἰδικοί, εἶναι σήμερα τὸ πιὸ πολυτίμο γραμματόσημο τοῦ κόσμου. Εἶναι μοναδικό. Οἱ Scott Publications τῆς Νέας Ὑόρκης τὸ ἔχουν στὸν τελευταῖο κατάλογο μετὰ τιμὴ 50.000 δολλάρια καὶ μετὰ τὴν ὑποσημείωσι πὼς ἀπὸ ὅ,τι εἶναι γνωστὸ τὸ γραμματόσημο αὐτὸ εἶναι μοναδικό. Ὁ σημερινὸς του κάτοχος ἐπλήρωσε γιὰ νὰ τὸ ἀποκτήσῃ 45.000 δολλάρια καὶ τελευταῖα ἀρνήθηκε 60.000 δολλάρια πού τοῦ πρόσφεραν γιὰ νὰ τὸ δώσῃ. Σύνεχίζοντας τὸ σχετικὸ

σημείωμα λέει ὅτι οὔτε καὶ μετὰ 100.000 δολλάρια δέν τὸ ἀγοράζει κανεὶς σήμερα!

Τὸ 1856 ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ταχυδρομείου τῆς Νέας Γουϊάνας ἔδωσε ἐντολὴν στὴν ἐφημερίδα τῆς Τζώρτζταουν «*The Royal Gazette*» νὰ τυπώσῃ μερικὰ γραμματόσημα τοῦ 1 καὶ τῶν 4 σέντς γιὰ νὰ ἐξυπηρετῇται ὁ κόσμος ὅπου νὰ φθάσουν τὰ κανονικὰ γραμματόσημα ἀπὸ τὸ Λονδίνο. Ἡ ἐφημερίδα τύπωσε ἕνα γραμματόσημο μετὰ μιὰ ξυλογραφία πού χρησιμοποιοῦσε γιὰ διαφήμισι μιὰ ναυτικὴ ἐταιρεία.

Ὁ Μάκ Κίννον γύρισε στὴ Γλασκώβη τὸ 1882 καὶ ζήτησε νὰ πουλήσῃ τὴ συλλογὴ του. Παρ' ὅλη τὴ διαφήμισι πού τῆς ἔκανε, δέν κατῴρθωσε καὶ μεγάλα πράγματα. Τὴν καλύτερη προσφορὰ τὴν ἔκανε ἕνας γνωστὸς συλλέκτης τῆς ἐποχῆς ὁ Ε.Λ.Πέμπερτον. Ἐνας ἄλλος συλλέκτης ὅμως, ἕνας Τόμας Ρίντπαθ, πήγε καὶ ὄρθηκε ὁ ἴδιος τὸν Μάκ Κίννον καὶ πρόσφερε περισσότερα ἀπὸ τὸν Πέμπερτον. Πλήρως 110 λίρες (550 δολλάρια), καὶ γύρισε στὸ Λονδίνο μετὰ τὴ συλλογὴ.

Πολὺ γρήγορα ὁ Ρίντπαθ πούλησε τὴ Γουϊάνα του στὸν μεγαλύτερο φιλοτελιστὴ τῆς Εὐρώπης, στὸν Βαρῶνο φὸν Φερράρι γιὰ 750 δολλάρια. Ὁ Βαρῶνος ἄφησε τὴ συλλογὴ του στὸ Ταχυδρομικὸ Μουσεῖο τοῦ Βερολίνου. Μετὰ τὸν Α' Παγκόσμιον Πόλεμον, τὸ 1922, ἡ συλλογὴ πούληθηκε στὴ Γαλλικὴ Κυβέρνησι ἐναντι πολεμικῶν ἐπανορθώσεων.

Ὅλοι περίμεναν πὼς ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Γεώργιος Ε', μανιώδως γραμματοσημοσυλλέκτης, ἰδίως γραμματοσημῶν τῆς Βρεταννικῆς Αὐτοκρατορίας θά πρόσφερε τὰ περισσότερα καὶ θά

ἐπαίρνε τὴ Γουϊάνα. Ἐνας ἄλλος συλλέκτης, ὁ Ἄρθουρ Χίντ, ἀπὸ τὴ Γιούτικα τῆς Νέας Ὑόρκης, ἀποφάσισε νὰ ἀποκτήσῃ τὴ Γουϊάνα ἄσχετα πόσα θὰ πλήρωνε. Δύο ἀκόμη σοβαροὶ συναγωνισταὶ ὑπῆρχαν: Ἐνας κύριος Μπούρρος, καπνοβιομήχανος, καὶ ὁ Πέμπερτον.

Ἡ δημοπρασία ἀνοίξε μετὰ πρῶτῃ προσφορὰ 5.000 δολλάρια καὶ ἡ τιμὴ αὐξανόταν κάθε φορὰ κατὰ 1.000 δολλάρια, ὥπου ἔφτασε τὰς 10.000 δολλάρια. Στὸ μείον αὐτὸ ὁ Πέμπερτον μετὰ λύπῃ του ἀναγκάστηκε νὰ ἀποσυρθῇ. Μέσα σὲ λίγα μὰ δραματικὰ λεπτά, ἡ τιμὴ ἀνέθηκε στὰς 20.000 δολλάρια. Ἐδῶ, πρᾶγμα παράξενο στ' ἀλήθεια, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ βασιλέως παραιτήθηκε τοῦ ἀγώνος. Στὰ 30.000 δολλάρια οἱ δύο πού εἶχαν μείνει, ὁ Μπούρρος καὶ ὁ Χίντ, στάθηκαν γιὰ λίγο διστακτικοί. Τελικῶς ὁ Ἀμερικάνος δέχτηκε νὰ τὰ δώσῃ. Ὁ Χίντ πήρε τὸ γραμματόσημο πληρώνοντας μαζί μετὰ τοὺς φόρους 37.000 δολλάρια.

Γρήγορα, συλλέκτες καὶ ἔμποροι, τόσο στὴν Εὐρώπῃ ὥς καὶ στὴν Ἀμερικὴ, ἄρχισαν νὰ ζητοῦν Βρεταννικὰς Γουϊάνας, μετὰ τὴ σκέψι ὅτι ἀφοῦ ἕνα γραμματόσημο τόσης ἀξίας βρέθηκε ἔτσι κατὰ τύχην, ἀσφαλῶς μιὰ συστηματικὴ ζήτησι θά ἔφερνε στὸ φῶς καὶ ἄλλα.

Κάποιος, κάτοικος τῆς Τζώρτζταουν ἔγραφε στὴν οἰκογένειά του, στὸ Λάνκασαϊρ: Καμμιά φορὰ σκέπτομαι ἂν μετὰ τὸ κυνήγι τῶν χρυσοῦ παρατηρήθηκε ποτὲ στὴν Καλιφόρνια τέτοιος πυρετός. Κάθε καράβι ἀδειάζει ὁλόκληρο πλῆθος γραμματοσημοκυνηγῶν πού κατακλύζουν τὰ

ξενοδοχεία, γεμίζουν τὰ μαγαζιά, ακόμη και τις σοφίτες.

Ακόμη και σήμερα, ύστερα ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια, ἀπὸ τότε πὺν πωπώθηκε ἡ Γουϊάνα τοῦ ἑνὸς σέντ, αἰσιόδοξες ψυχές ξεκινᾶνε γιὰ τὴν Γουϊάνα, μὰ γιὰ τὴν ὥρα δὲν ἀνακάλυψαν τίποτε.

Ὁ Χίντ ἔχει ἀσφαλίσει τὸ γραμματόσημο γιὰ 50.000 δολάρια. Λίγα χρόνια μετὰ τὴ δημοπρασία ἔτυχε κάποτε νὰ θρεθῇ στὰ ἀνάκτορα τοῦ Μπάκιγχαμ. Σὲ μιὰ στιγμή ὁ Ἀμερικάνος ἦταν σκυμμένος πάνω ἀπὸ μιὰ κρυστάλλινη προθήκη γεμάτη γραμματόσημα. Καθὼς σήκωσε τὸ κεφάλι του εἶδε δίπλα του τὸ βασιλῆα Γεώργιο Ε΄.

— Εἰστε ὁ Ἀρθουρ Χίντ ; ρώτησε ὁ βασιλῆας.

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε !.

Ὁ βασιλῆας χαμογέλασε. «Θέλω νὰ ξέρης, εἶπε, πὼς δὲν σοῦ κρατάω κακία πὺν μοῦ πῆρες τὴ Γουϊάνα».

Ὅταν ὁ Χίντ πέθανε, στὰ 1933, ἄφησε κληρονομιά τὴ συλλογὴ του σὲ κάτι μακρυνούς συγγενεῖς του, πὺν φυσικὰ περίμεναν καὶ τὴ Γουϊάνα. Ἡ κυρία Χίντ ὅμως ἰσχυριζόταν πὼς ὁ ἄντρας της τὴν προώριζε γι' αὐτήν. Ἡ ὑπόθεσι πῆγε στὰ δικαστήρια. Ἐφτάσε μέχρι τὸ ἀνώτατο δικαστήριο πὺν τελικὰ τὴν κατὰκύρωσε στὴ χήρα.

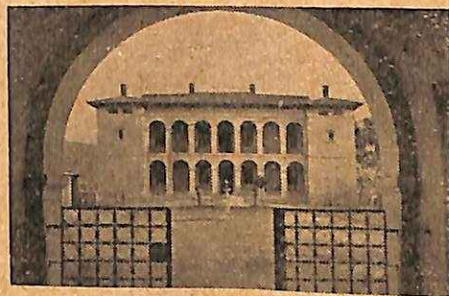
Δέκα χρόνια ἀργότερα, στὶς 7 Αὐγούστου τοῦ 1940, τὸ περίφημο γραμματόσημο ξανάλλαξε ἰδιοκτήτη. Τὸ ἀγόρασε κάποιος πὺν ἤθελε νὰ μείνῃ ἀγνωστός. Τὴν ἀγοραπωλησία διαπραγματεύτηκε ὁ Φίνιπαρ Κέννυ, γενικὸς διευθυντὴς σήμερα μιᾶς ἀπὸ τις μεγαλύτερες ἐταιρίες ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως γραμματοσήμων, Τζ. Στόλου.

Τίποτα ὅμως δὲν συναγωνίζεται σὲ δραματικότητα ἓνα ἐπεισόδιο πὺν συνέβη στὸ σπίτι τοῦ Χίντ, πρὶν ἀπὸ εἴκοσι χρόνια. Λίγο μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Χίντ ὁ ἐκδότης τῆς Stamp and Cover Collectors Review, πῆρε ἀπὸ ἓναν ἀναγνώστη ἓνα γράμμα μὲ μιὰ καταπληκτικὴ ἱστορία.

Ὁ γράφων ὅταν ἦταν νέος πὺν ταξίδευε μὲ φορτηγὰ καράβια καὶ εἶχε μαζέψει ἄρκετὰ γραμματόσημα. Ἐνας φίλος του πὺν ἔμενε στὴ Γουϊάνα, ἐπειδὴ ἤξερε τὴ μανία του μὲ τὰ γραμματόσημα, τοῦ χάρισε ἓνα πάκο φάκελλα ὅλα μὲ γραμματόσημα. Πολλὰ χρόνια ἀργότερα, ὅταν ὁ ναυτικός ἀποφάσισε νὰ πουλήσῃ τὴ συλλογὴ του, εἶδε πὺν ἦταν κάτοχος μιᾶς Γουϊάνας τοῦ ἑνὸς σέντ.

Καθὼς εἶχε διαβάσει ὅλα τὰ σχετικά μὲ τὴ δημοπρασία τοῦ 1922 πῆρε τὸ γραμματόσημο καὶ ξεκίνησε γιὰ τὸ σπίτι τοῦ Χίντ, στὴ Γιούτικα. Ὁ Χίντ ἐξέτασε τὸ γραμματόσημο μὲ προσοχή, καὶ πρόσφερε στὸν ναυτικὸ ἓνα τεράστιο ποσὸ πὺν θὰ τοῦ τὸ πλήρωνε ἀμέσως.

— Τὴν ἄλλη μέρα, εἶχα κιόλας τὰ χρήματά, κατέληγε τὸ γράμμα. Ὁ κ. Χίντ πῆρε τὸ γραμματόσημο καὶ ἐγὼ τὰ λεπουδάκια μου. Μετὰ μοῦ πρόσφερε ἓνα ποῦρο. Τὸ πῆρα κι' αὐτό. Πῆρε κι' ἐκεῖνος ἓνα καὶ ἄναψε ἓνα σπέρτο. Φυσικὰ νόμισα πὼς θὰ ἄναβε τὸ ποῦρο. Μὰ, ὁ ἀθεόφοβος, ἀντὶ νὰ ἀνάψῃ τὸ ποῦρο, πῆρε τὸ γραμματόσημο καὶ τὸ κράτησε πάνω ἀπὸ τὴ φλόγα. Μετὰ μὲ κύτταξε καὶ μοῦ εἶπε : μιὰ μόνο Βρετανικὴ Γουϊάνα ὑπάρχει : μιὰ, τοῦ 1856, ἀνοιχτοκόκκινη, τοῦ ἑνὸς σέντ! ».

Τὸ κτίριο τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν.

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Ἐνα κομμάτι τῆς παλιᾶς Ἀθήνας μέσα στὴ Λεωφόρο Βασιλίσσης Σοφίας, ἓνα ἀρχιτεκτονικὸ κομψοτέχνημα τοῦ περασμένου αἰῶνος δίπλα σὲ ἄχαρους στρατώνες. Αὐτὸ εἶναι τὸ Βυζαντινὸ μας Μουσεῖο. Πολλοὶ θὰ εἶναι σίγουρα οἱ Ἀθηναῖοι πὺν ὄχι μόνο δὲν τὸ ἔχουν ποτὲ ἐπισκεφθῇ, μὰ πὺν δὲν ξέρουν ὅτε καὶ ἂν πὺν εἰσέρχεται, ἂν δὲν ἀγνοοῦν τελείως τὴν ὑπαρξὴ του. Τίσες καὶ τόσες φορές περνοῦμε τὴν ὁδὸ Βασιλίσσης Σοφίας καὶ ὅμως σπάνια προσέχουμε ἀμέσως μετὰ τὴν Πλατεία Ρηγίλλης, πηγαίνοντας πρὸς τοὺς Ἀμπελοκήπους, δεξιὰ, τὸ κτίριο τοῦ Μουσείου, παλιὸ ἀρχοντικό τῆς Δούκισσας τῆς Πλακεντίας, μισοκρυμμένο ἀπὸ τὸ δρόμο μὲ ἓναν ἀπλὸ ἀσβεστωμένο τοῖχο.

Τὸ Βυζαντινὸ Μουσεῖο τῶν Ἀθηνῶν ἰδρύθηκε μὲ εἰδικὸ νόμο τὸ 1914, μὲ σκοπὸ τὴν «συγκέντρωσιν τῶν ἔργων τῆς Βυζαντινῆς, χριστιανικῆς καὶ μεσαιωνικῆς τέχνης ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ Χριστιανισμοῦ μέχρι τῆς καθιδρύσεως τοῦ

Ἑλληνικοῦ Κράτους». Ὁ νόμος δημοσιεύθηκε χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀκόμη τὸ κτίριο. Ἀπὸ τότε ὅμως ἄρχισαν νὰ συγκεντρώνονται στὰ ὑπόγεια τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἔργα βυζαντινῆς καὶ μεταβυζαντινῆς γλυπτικῆς, ζωγραφικῆς καὶ μικροτεχνίας καὶ νὰ ταξινομοῦνται ἐκεῖ ἀνάλογα μὲ τὸ χωρὸ πὺν ὑπῆρχε. Τὸ 1923 ἐνώθηκε μὲ τὸ Μουσεῖο τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς συλλογῆς τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας καὶ αὐτὸ βέβαια πλοῦτισε πολὺ τὸ νεοσύστατο μουσεῖο. Ἀργότερα τὸ Μουσεῖο ἀπέκτησε πολλές ὡραίες εἰκόνες καὶ ἀμφία ἀπὸ κειμήλια τῶν προσφύγων καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγα χρόνια ἐγκατεστάθηκε ὁριστικὰ ἐκεῖ ὅπου βρίσκεται σήμερα.

Τὸ κτίριο τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου χτίστηκε τὸ 1848 ἀπὸ τὸν διακεκριμένο Ἑλληνα ἀρχιτέκτονα Κλεάνθη σὲ ρυθμὸ μικροῦ φλωρεντινοῦ παλατιοῦ καὶ σ' αὐτὸ ἔζησε καὶ πέθανε τὸν καιρὸ τῆς πρώτης βασιλείας τοῦ Ὁθωνος ἡ Δούκισσα τῆς Πλακεντίας. Τὸ ἐξωτερικὸ τοῦ με-

γάρου ἐπισκευάσθηκε, ἀλλὰ τὸ σχεδίο ἔμεινε ὅπως ἦταν καὶ τὸ ἐσωτερικὸ διαρρυθμίσθηκε ἀνάλογα μετὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Μουσείου.

Τὸ Βυζαντινὸ Μουσεῖο ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα συγκρότημα κτιρίων, πού συνδυάζουν τὴν κλασσικὴ ἀπλότητα μετὰ τὴ φλωρεντινὴ χάρι. Μπαίνοντας ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ περιβάλλου ἀντικρύζουμε τὸ παλαιὸ οἶκημα μετὰ τὴν καμαρωτὴ στοὰ στὸ κέντρο καὶ τὰ λυγρὰ κυπαρίσσια στὴ μέση καὶ ἀριστερὰ. Στὸ παλαιὸ οἶκημα στεγάζονται τὰ γραφεῖα, ἡ βιβλιοθήκη καὶ τὰ ἐργαστήρια τοῦ Μουσείου. Μόλις περάσουμε τὴ στοὰ βρισκόμαστε στὸν ἐσωτερικὸ περίβολο μετὰ τὰ κυπαρίσσια, τοὺς πυράκκωντους, τὶς τριανταφυλλίες, μετὰ τὸ κεντρικὸ κτίριο τοῦ Μουσείου στὸ βάθος καὶ τὶς δύο ἀνεξάρτητες πτέρυγες στὰ πλάγια. Στὴν αὐλὴ αὐτὴ βλέπουμε μιὰ μαρμάρινη βυζαντινὴ κολυμπήθρα καὶ τὴ «Φιάλη» σὲ σχῆμα βυζαντινοῦ ἀναβρυτηρίου. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ θοίσκονται διάφορα ἀρχιτεκτονικὰ καὶ διακοσμητικὰ βυζαντινὰ γλυπτὰ ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολι, τὸ Θησεῖο καὶ ἐκκλησίες τῶν Ἀθηνῶν. Στὴν αὐλὴ ἐπίσης ὑπάρχουν καὶ ἑλληνικὲς ἐπιγραφές τῶν χρόνων τῆς τουρκοκρατίας καθὼς καὶ μερικὰ γλυπτὰ ἀπὸ τζαμιά τῶν Ἀθηνῶν.

★

Τὸ Βυζαντινὸ Μουσεῖο εἶναι ὑπόδειγμα ὁργανώσεως καὶ τάξεως γιὰ ἴδρυμα τοῦ εἶδους του. Ἡ διάταξις, κυρίως στὸν κάτω ὄροφο, βοηθεῖ τὸν ἐπισκέπτη νὰ παρακολουθήσῃ ἐξελίξεις, νὰ κάνῃ συγκρίσεις, νὰ σχηματίσῃ σαφεῖς εἰκόνας. Ὁλὴ αὐτὴ ἡ θαυμάσια ἐργασία ὁφείλεται κυρίως στὴν ἀκούραστη ἐργατικότητα τοῦ διευθυντοῦ τοῦ, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γ. Α. Σωτηρίου.

Στὸν προθάλαμο τοῦ πρώτου ὁ-

ρόφου ἔχουν τοποθετηθῇ διάφορα χαρακτηριστικὰ παλαιοχριστιανικὰ γλυπτὰ, ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα ξεχωρίζει ἓνα τοξωτὸ θύρωμα ἀπὸ τὸν ἀρχικὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τῆς Θεσσαλονίκης μετὰ σχηματοποιημένα κοσμήματα. Τὸ θύρωμα αὐτὸ ἀντιπροσωπεύει τὴν διακοσμητικὴ γλυπτικὴ τῶν ἀρχῶν τοῦ 5ου μ.Χ. αἰῶνος.

Ἀπὸ τὸν προθάλαμο, δεξιὰ, μπαίνουμε στὴν πρώτη αἴθουσα πού ἔχει διασκευασθῇ σὲ παλαιοχριστιανικὴ βασιλική. Εἶναι μιὰ μικρογραφία ἐκκλησίας τοῦ 5ου-6ου αἰῶνος πού χωρίζεται μετὰ μαρμαρίνους κίονες σὲ τρία κλίτη. Τὸ Ἱερὸ Βῆμα χωρίζεται μετὰ χαμηλὸ τέμπλο ἀπὸ διάτρητα θωράκια. Στὸ βάθος τοῦ ἱεροῦ εἶναι μιὰ ἡμικυκλικὴ ἐξέδρα μετὰ τὸν μαρμαρίνο θρόνο στὸ κέντρο στὴ μέση καὶ ἡ μαρμάρινη Ἀγία Τράπεζα πού στηρίζεται σὲ τρεῖς κιονίσκους. Στὸ κεντρικὸ κλίτος ἔχει τοποθετηθῇ ὁ ἄμβων πού τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν χαμηλὸς καὶ μαρμαρίνους. Ἡ ἀναπαράστασις αὐτὴ τῆς παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς, δηλ. τοῦ πρώτου τύπου χριστιανικῆς ἐκκλησίας, ἔχει γίνῃ μετὰ διάφορα γνήσια τεμάχια καὶ μετὰ πιστὰς γόψινες ἀπομιμήσεις. Στὴν ἴδια αἴθουσα ὑπάρχουν καὶ γλυπτὰ τοῦ 4ου—7ου αἰῶνος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἀρχιτεκτονικὰ αὐτὰ γλυπτὰ, ὑπάρχουν μικρὰ ἀγάλματα, δείγματα κοπτικῆς τέχνης, δηλ. τῆς τέχνης πού ἔνθισε στὴν Αἴγυπτο τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνες, καθὼς καὶ ἀρκετὲς ἐπιγραφές, κυρίως ἀπὸ ἐπιτύμβια.

Στὴν ἐπομένη αἴθουσα εἶναι συγκεντρωμένα ἀρκετὰ γλυπτὰ τῶν κυρίως βυζαντινῶν χρόνων (9ου μέχρι 15ου αἰῶνος).

Ἀπὸ τὴν αἴθουσα αὐτὴ μπαίνουμε στὴν αἴθουσα πού ἔχει διασκευασθῇ σὲ βυζαντινὸ ναὸ, σὲ σχῆμα

Δεῖγμα Βημοθύρου μεταβυζαντινοῦ Τέμπλου.

Κεφαλή του Όρφέως από παλαιο-
χριστιανικό ανάγλυφο.

ασταυροειδές με τρούλλον. Στή γλώσσα τους οι βυζαντινολόγοι με τον όρο αυτό έννοούν τους ναούς εκείνους που ή στέγη τους αποτελείται από δύο διασταυρούμενες καμάρες: μία από βορρά προς νότον και μία από δυσμῶν προς ανατολάς, ή οποία και καταλήγει στην άψίδα του ιερού. Στο σημείο όπου διασταυρώνονται οι δύο καμάρες υψώνεται ο τρούλλος. Το τέμπλο εδώ δέν είναι πιά χαμηλό όπως στους παλαιότερους χρόνους. Και έχει γίνει υψιλότερο γιατί έχουν επικρατήσει οι εικόνες που τοποθετούνται εκεί, δεξιά και αριστερά από την Ωραία Πύλη. Το δάπεδο του ναού είναι κοσμημένο με έκλεκτα «μαρμαροθετήματα» και έναν ανάγλυφο αστό από την Άχροπολι των Άθηνων. Στην αίθουσα αυτή βλέπουμε ακόμη ανάγλυφα διαφόρων εποχῶν, επιγραφές και πάνω από μία πύλη μία τοιχογραφία με τή Θεοτόκο και τὸ Θεῖο Βρέφος.

Και φθάνουμε τώρα στην τελευ-

ταία αίθουσα του κάτω όρόφου που είναι διαρρυθμισμένη σε μεταβυζαντινό παρεκκλήσι. Έδώ βρίσκóμαστε σε γνωστό μας περιβάλλον. Οι δύο άλλες αίθουσες που μᾶς έδωσαν τήν εικόνα των πρώτων βυζαντινῶν ἐκκλησιῶν είναι κάπως ξένες για τόν επισκέπτη, με τὰ γλυπτά τους, τή μαρμάρινη Άγία Τράπεζα, τόν μαρμαρίνο ἄμβωνα, τὸ λευκό φῶς που απλώνεται παντού. Για τόν μη ειδικό βυζαντινή ἐκκλησία σημαίνει εικόνες, τοιχογραφίες, ξυλογλυπτικές διακοσμήσεις, χρώματα θαμπά, φῶς μετριασμένο. Στην αίθουσα αυτή βρίσκουμε όλα τὰ στοιχεῖα που έχουμε συνηθίσει νὰ βλέπουμε στις βυζαντινές ἐκκλησίες που κτίστηκαν τήν ἐποχή τῆς Τουρκοκρατίας. Τὸ τέμπλο είναι υψιλό, ξυλόγλυπτο, με πλούσια διακοσμητικά θέματα, με εικόνες τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Χριστοῦ, των Ἀρχαγγέλων καὶ τοῦ Δωδεκαόρτου. Ξυλόγλυπτος είναι ὁ ἐπισκοπικός θρόνος (ἀπό κειμήλια τῆς Μ. Ἀσίας), πολλά πλαίσια εικόνων, μικρά κηροπήγια καὶ μανουάλια. Ὁ πολυέλαιος που κρέμεται στή μέση έχει μία ωραιότατη στεφάνη ἀπό δώδεκα ξυλόγλυπτα κομμάτια, στα ὁποία διακρίνονται 3 κύριες παραλλαγές τοῦ σχεδίου. Στους τοίχους έχουν τοποθετηθῇ τμήματα ἀπό τοιχογραφίες, άλλες αὐστηρές, τῆς κρητικῆς σχολῆς, καὶ άλλες λαϊκότερες καὶ δουλεμένες με μεγαλύτερη ἐλευθερία. Εκεί υπάρχει μιὰ παράστασι (ἀρ. 62) ἀπό τὸ "Άγιον Όρος, που δυσκόλα μπορεί νὰ τήν προσπέραση κανείς χωρίς νὰ σταματήσει. Είναι τὸ κεφάλι ἐνός γέρου ασκητῆ. Μορφὴ αὐστηρή με ἔκφρασι καρτερίας καὶ κατανύξεως.

Έδώ τελειώνει ὁ πρώτος όροφος. Ἐπάνω, προτοῦ μπῆ κανείς μέσα, ἀξίζει νὰ ρίξη μιὰ ματιά ἀπό τή σκεπαστὴ βεράντα. Κάτω ή αὐτὴ τοῦ Μουσείου με τὰ λυγρὰ κυπα-

ρίστια καὶ τὰ τριαντάφυλλα, πιὸ πέρα τὸ οἶκημα των γραφείων με τήν ἁρμονικὴ χαμηλὴ ἁψίδα καὶ μακρύτερα πάνω ἀπὸ τίς στέγες των σπιτιῶν ὁλόκληρος ὁ Λυκαβηττός με τὰ πράσινα στεφάνια των πύκνων του χαμηλά, καὶ τὸν λευκὸ Ἄη-Γιώργη στήν κορυφή.

Σε δύο αίθουσες τοῦ ἐπάνω όρόφου είναι ἐκτεθειμένες φορητές βυζαντινές εικόνες καὶ στίς άλλες δύο ἔργα βυζαντινῆς μικροτεχνίας (ξυλογλυπτική, χρυσοχοία, μεταλλουργική, κεντητά ἄμφια, κοσμήματα κλπ.).

"Όπως ξέρουμε στίς θρησκευτικές εικόνες τὰ πρόσωπα γίνονται μορφές πνευματικές, ἐξιδανικευμένες. Ἡ βυζαντινὴ τεχνოτροπία προσπαθεῖ νὰ σχηματοποιήση τή μορφὴ καὶ νὰ ἐξάρη τὸ θρησκευτικὸ στοιχεῖο. Στὴ βυζαντινὴ ζωγραφικὴ υπάρχουν δύο παραδόσεις: Ἡ ἐλληνοριστική, δηλ. ἡ ἐξελιγμένη τέχνη που ἀναπτύσσεται στήν πρωτεύουσα καὶ στὰ μεγάλα κέντρα καὶ ἡ ἀνατολική, ἡ χωρίς προοπτικὴ λαϊκὴ τέχνη. Μετὰ τήν Ἄλωσι οἱ εικόνες κατασκευάζονται στίς ἐπαρχίες, σε μοναστήρια, στήν Βενετία ὅπου υπάρχει ἀκαία ἐλληνικὴ κοινότης καὶ μετὰ τὸν 17ον αἰῶνα στήν Ἐπτανήσο. Παντοῦ σχεδὸν ἐπικρατοῦν οἱ Κρήτες καλλιτέχνες. Ἡ τεχνοτροπία τους είναι αὐστηρή, τυπική, ἐντονα γραμμικὴ με ἀπότομες ἐναλλαγές φωτός καὶ σκιάς. Στὴν Ἰταλία ζωγράφοι τῆς σχολῆς αὐτῆς ζητοῦν νὰ φέρουν στήν ἰδεαλιστικὴν τέχνην τὸ αἶσθημα τοῦ πραγματικοῦ που έχει ἡ τέχνη τῆς Ἀναγεννήσεως, χωρίς νὰ ἀλλάξουν τὸν βασικὸ βυζαντινὸ χαρακτήρα. Ἐτσι δημιουργεῖται ἡ ἰταλοκρητικὴ σχολὴ που τήν ἀκολουθεῖ ἡ σχολὴ τῆς Ἐπτανήσου καὶ άλλων ἐλληνικῶν περιοχῶν που κατέχονται ἀπὸ τοὺς Βενετούς. Οἱ σχολές αὐτές ἀναδει-

Ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρείας

κνούν ἀξιολόγους καλλιτέχνες κυρίως τὸν 16ο καὶ 17ο αἰῶνα. Τὸν 18ο αἰῶνα ἡ βυζαντινὴ τεχνοτροπία συνεχίζεται στίς ἐπαρχίες καὶ στὰ μοναστήρια με φανερά ὅμως πιά σημάδια παρακμῆς. Στὴν Ἐπτανήσο πάλι οἱ ζωγράφοι εικόνων ἀκολουθοῦν τὸν νατουραλισμὸ τῆς Δύσεως. Στο Βυζαντινὸ Μουσεῖο υπάρχουν πάλι καὶ θαυμάσια δείγματα ὅλων αὐτῶν τῶν κατευθύνσεων τῆς βυζαντινῆς τέχνης.

Στὴ σύντομη αὐτὴ περιγραφή τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου δέν είναι θέβαια δυνατό νὰ δώσουμε λεπτομέρειες γιὰ ὅλα τὰ ἐνδιαφέροντα ἔργα που υπάρχουν ἐκεῖ. Θὰ ἀρκεσθοῦμε λοιπὸν νὰ ἀναφέρουμε μερικὰ γιὰ παράδειγμα. Κι' οὔτε σημαίνει πῶς ὅλα ὅσα θὰ ἀναφέρουμε είναι ἐκείνα που θεωροῦν οἱ εἰδικοί πιὸ ἀξιόλογα. Είναι μᾶλλον ἔργα που κάνουν ἐντύπωσι στὸν ἀπλὸν ἐπισκέπτη. Βλέποντας ὅλα αὐτὰ τὰ ἐκθέματα σκέπτεται κανείς πόσα ὁμορφα πράγματα τοῦ ἔχουν κληρονομήσει οἱ βυζαντινοὶ του πρόγονοι καὶ πόσο

φτωχή και ἄδικη γνώμη ἔχει συχνὰ σχηματισμένη γι' αὐτά.

Στὸν μικρὸ προθάλαμο τοῦ ἐπάνω ὀρόφου εἶναι μία ὠραία παλιὰ εἰκόνα τῆς Παναγίας Ὁδηγητρίας (15ου αἰῶνος) ἀπὸ χειμῆλια τῶν προσφύγων τῆς Ἀδριανουπόλεως. Ἐνα νέο ἀπόκτημα τοῦ Μουσείου εἶναι μιὰ ἄλλη Παναγία μετὰ τὸν Χριστὸ (ἀριθ. 1513) μετὰ ἓνα θαυμάσια ἀνθρώπινο μητρικὸ βλέμμα. Μιὰ εἰκόνα (ἀριθ. 307) τοῦ Χριστοῦ ξεχωρίζει κι' αὐτὴ γιὰ τὸ βλέμμα, ἥπιο καὶ αὐστηρὸ συγχρόνως, καὶ γιὰ τὰ χρώματα, θαυμάσια σκοῦρα καφέ, κόκκινα, πράσινα.

Στὴν πρώτη αἴθουσα ὑπάρχουν πάνω ἀπὸ πενήντα εἰκόνες ἀνώνυμες τοῦ 12ου μέχρι 16ου αἰῶνος. Ἡ Ἁγία Μαρίνα σὲ ἐπιθλητικὸ αὐστηρὸ ἀρχαῖο τύπο, μετὰ θαυμάσια πτυχωμένο κόκκινο ἔνδυμα. Μιὰ εἰκόνα τοῦ Παντοκράτορος ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην μετὰ ἔντονο σχέδιο καὶ φωτιστικὰς μὲ καὶ ἔκφρασι Θεοῦ τιμωροῦ. Ἐνα ὠραιότατο δεῖγμα τῆς ἐποχῆς τῶν Παλαιολόγων, μιὰ ψηφιδωτὴ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου μετὰ τὸν Χριστὸ μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν «Μήτηρ Θεοῦ ἢ Ἐπίσκεψις» τὴν διακρίνει ἔκφρασις τρυφερότητος καὶ ἡρεμῶν μεγαλείου. Μιὰ ἄλλη εἰκόνα εἶναι τῆς Θεοτόκου Γλυκοφιλοῦσας μετὰ ὁμορφες πράσινες ἀποχρώσεις καὶ καθαρῶτα ὀλιμμένο βλέμμα. Ἡ Σταύρωσις (ἀριθ. 169) εἶναι μιὰ ἐξοχὴ εἰκόνα τῆς ἐποχῆς τῶν Παλαιολόγων πάλι. Φόντο χρυσοῦ, στὴ μέση ὁ σταυρὸς σκοῦρος, δεξιὰ τοῦ ἱ Παναγία, σὰν στήλη ἐπιτύμβια, ἀριστερὰ τοῦ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος. Χαρακτηριστικὸ δεῖγμα τῆς λεπτῆς κρητικῆς τεχνολογίας εἶναι ἓνα κεφάλι τοῦ Ἁγίου Νικολάου (ἀριθ. 172).

Στὴν δευτέρην αἴθουσα βλέπουμε εἰκόνες νεωτέρων χρόνων τοῦ 16ου - 18ου αἰῶνος, τῆς Κρητικῆς, Ἰτα-

λοβυζαντινῆς καὶ ἀνατολικῆς σχολῆς τῶν μονῶν. Πολλὲς ἔχουν καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ζωγράφου ποὺ τὶς ἔκαμε.

Ἀπὸ τὶς πρώτες εἰκόνες ποὺ θὰ προσέξῃ κανεὶς ἐδῶ εἶναι μιὰ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου (ἀριθ. 211). Μορφὴ ἀσκητικὴ, ὠραῖος φωτισμὸς, ἔκφρασι θαθεία. Ἀπὸ τὰ καλύτερα δείγματα τῆς Κρητικῆς σχολῆς, ἔργο τοῦ Μιχαὴλ Δαμασκηνοῦ, παλαιῶν καὶ καλοῦ ζωγράφου εἰκόνων. Μὰς ἄφησε ἀξιόλογα ἔργα ποὺ ἀκολουθοῦν πιστὰ τὰ βυζαντινὰ πρότυπα. Πολὺ ὑποβλητικὸ τὸ κεφάλι τοῦ Προδρόμου σὲ μιὰ εἰκόνα μικρῆ, πολὺ σκοτεινὴ, μετὰ ἐλάχιστες φωτεινὲς γραμμές. Στὴν ἴδια αἴθουσα ὑπάρχουν δύο μεγάλες εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου καθὼς καὶ δύο ἄλλες τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου σὲ θρόνο. Εἶναι ἔργα τοῦ Ἑμμανουὴλ Τζάνε Μπουνιαλῆ, τοῦ Κρητικοῦ λογίου καὶ ζωγράφου τοῦ 17ου αἰῶνος, ποὺ ἐργάστηκε στὴν Κρήτη, στὴν Ἑπτάνησο καὶ στὴ Βενετία. Εἰκόνες τυπικῆς τῆς βυζαντινῆς τεχνολογίας, μὰ τὰ πρόσωπα ἔχουν κλασσικὴ ὠραιότητα καὶ ὁ φωτισμὸς εἶναι ἀρκετὰ φυσικὸς. Τοῦ ἴδιου ζωγράφου ὑπάρχει καὶ μιὰ εἰκόνα τῆς Βασίλισσας Θεοδώρας ποὺ κρατεῖ τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἡ Ἁγία Θεοδώρα ἢ Βασίλισσα, ἡ ποιήσασα τὴν ὀρθοδοξίαν». Πολὺ ἐνδιαφέρον δεῖγμα τῆς μοναχικῆς τέχνης τοῦ 18ου αἰῶνος εἶναι μιὰ εἰκόνα σὲ χρυσοῦ φόντο τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου μετὰ μικρὲς εἰκόνες ἁγίων καὶ ἐορτῶν γύρω-γύρω.

Ἀπὸ τὶς ὀγδόντα καὶ πλέον εἰκόνες τῆς δευτέρας αἴθουσας δὲν ἀναφέραμε παρὰ λίγες, τὶς πρὸ χαρακτηριστικῆς, ἀπλῶς σὰν παράδειγμα, γιατί καμμιά περιγραφή δὲν μπορεῖ νὰ δώσῃ οὔτε καὶ ἀμυδρὴν ἰδέαν τῶν πρωτοτύπων.

Οἱ δύο ὑπόλοιπες αἴθουσες περι-

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, ἔργο τοῦ Ἑμμ. Τζάνε, τοῦ 1664.

λαμβάνουν ὅπως εἶπαμε ἔργα μικροτεχνίας, κι' ἐδῶ, ἀκόμη περισσότερο, ἡ περιγραφή εἶναι πολὺ φτωχή μπροστὰ στὰ πρωτότυπα. Πῶς νὰ περιγράψῃ κανεὶς τὰ πολύτιμα Εὐαγγέλια, τοὺς λεπτότατα ἔργασμένους σὲ ξύλο καὶ σὲ χρυσὸ σταυρούς, τὰ κιβωτίδια μὲ πολύτιμες πέτρες, τὶς μικρὲς εἰκόνες μὲ τὰ λεπτοδουλεμένα πλαίσια, τὰ σματωμένα δίπτυχα, τὰ ξυλόγλυπτα τρίπτυχα, τὰ ὠραιότατα μετάλλινα ποτήρια, τὶς λειψανοθήκες μὲ ἔκτυπα ἀνάγλυφα, τὰ κοσμήματα, τὶς πόρπες, τὰ δαχτυλίδια, τὶς σφραγίδες;

Τὴν ἴδια λεπτότατη ἐργασία ἔχουν καὶ τὰ πολύτιμα ἄμφια καὶ τὰ διάφορα βυζαντινὰ κεντητὰ ὑφάσματα. Τὰ ἄμφια εἶναι πολλὰ καὶ πλούσια, χρυσοκέντητα μὲ σχέδια ἢ καὶ

Ἅγιος Χριστόφορος ὁ «Κυνοπρόσωπος», τὸν ὁποῖο ἡ Βυζαντινὴ τέχνη παρουσιάζει ἔτσι ἐπειδὴ, ὅπως λέγεται, ἦταν ἀσχημὸς καὶ ἀγριωπός.

μορφὲς ἁγίων. Ἀπὸ τὸ τμήμα αὐτὸ ὅμως τὸ ὠραιότερο ἔκθεμα καὶ τὸ πολυτιμότερο ἀσφαλῶς κόσμημα τοῦ Μουσείου εἶναι ἕνας κεντητὸς Ἐπιτάφιος τοῦ 14ου αἰῶνος ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην. Σχέδιο θαυμασιόν, ἐργασία τέλεια, χρώματα ἁρμονικὰ συνδυασμένα μὲ χρυσόν, κίνησι καὶ ἔκφρασι ἐξαιρετικὴ. Στὴ μέση ὁ Ἐπιτάφιος Θρῆνος μὲ ἀγγέλους ἐπάνω καὶ κάτω Χερουβείμ. Ἀριστερὰ ὁ Χριστὸς μπροστὰ στὴν Ἁγία Τράπεζα δίνει στοὺς Ἀποστόλους τὸν ἄρτο («Λάβετε φάγετε τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμα μου») καὶ δεξιὰ ἡ σκηνὴ τῆς μεταλήψεως τῶν Ἀποστόλων («Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, τοῦτο ἐστὶ τὸ αἷμα μου»). Εἶναι ἕνα ἔξοχο ἔργο ποὺ ὄχι μόνον ἔχει καλλιτεχνικὴ ἀξία ἀλλὰ μᾶς δείχνει καὶ τὸν τρόπο ποὺ κεντοῦσαν τότε. Ἡ «ἀνεβατὴ» βελονιά ἀποδίδει λεπτότατα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν προσώπων καὶ τὶς κινήσεις.

Ἀπὸ τὰ διάφορα κειμήλια ξεχωρίζουν τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ὁ σταυρὸς τῶν Κομνηνῶν ἀπὸ τὴ Μονὴ Σουμελά τῆς Τραπεζοῦντος, μία εἰκόνα ἀπὸ τρεῖς ποὺ ἀποδίδονται στὸν Εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ, μιὰ λάρναξ μὲ ὅστ' αὐτοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Ἀλεξίου Α', ἕνα χρυσόβουλλο τοῦ 1292 τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ Πρεσβυτέρου καὶ τρία ὠραῖα Εὐαγγέλια, δῶρο τῆς Αὐτοκράτειρας τῆς Ρωσίας Αἰκατερίνης Β' στὴν ἑλληνικὴ κοινότητα Λιθόρου.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ κεντρικὸ κτίριο ὑπάρχουν καὶ δύο πτέρυγες ὅπου εἶναι συγκεντρωμένα ἱστορημένα χειρόγραφα, δηλ. χειρόγραφα μὲ μικρογραφίες, ἀντίγραφα μωσαϊκῶν καὶ τοιχογραφιῶν, εἰκονογραφικοὶ τύποι εἰκόνων κ.ἄ. Τώρα μὲ χρέματα τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ ἡ μία πτέρυξ θὰ ἐπεκταθῇ καὶ θὰ κτισθῇ μιὰ ὠραία μεγάλη αἴθουσα στὴν ὁποία

θὰ συγκεντρωθοῦν τὰ πολυτιμότερα καὶ πρὸ ἀντιπροσωπευτικὰ ἀντικείμενα τοῦ Μουσείου.

Αὐτὸ εἶναι, σὲ μιὰ πολὺ σύντομη περιγραφή, τὸ Βυζαντινὸ μας Μουσεῖο. Ὅπως τονίσαμε καὶ προηγουμένως σκοπὸς μας δὲν ἦταν νὰ παρουσιάσουμε μιὰ εἰδικὴ μελέτη. Ἐνῶ ἀπλὸ περίπατο θέλαμε νὰ κάνομε μαζὺ μὲ τοὺς ἀναγνώστες μας, μὲ τὴν πρόθεσι νὰ παρακινήσουμε ὅσους δὲν τὸ ἔχουν ἐπισκεφθῇ νὰ τὸ ἐπισκεφθοῦν. Τακτικώτεροι ἐπισκέπται τοῦ εἶναι σήμερα παιδιὰ τῶν σχολείων καὶ φαντάροι, κυρίως ἀπὸ τὶς ἐπαρχίες, ποὺ θέλουν νὰ σκοτώσουν τὰ Κυριακάτικα πρωῒνά τους.

Ἄξιζε ὅμως τὸ κοινὸ αὐτὸ νὰ πλατύνῃ καὶ καθένας ποὺ ζῇ ἢ ποὺ βρίσκεται περαστικὸς στὴν Ἀθήνα, νὰ περάσῃ λίγες ὥρες στὸ Βυζαντινὸ Μουσεῖο γιὰ νὰ γνωρίσῃ τὰ θαυμάσια καλλιτεχνήματα ποὺ στεγάζει.

☆

Τελειώνοντας τὴν ἐπίσκεψί μας στὸ Βυζαντινὸ Μουσεῖο θὰ θέλαμε νὰ εὐχαριστήσουμε τὸν Διευθυντὴ του, Πρύτανη τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γεώργιον Σωτηρίου ποὺ εἶχε τὴν εὐγενῆ καλωσύνη νὰ μᾶς δώσῃ ὅσες πληροφορίες τοῦ ζητήσαμε καὶ νὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ νὰ δημοσιεύσουμε καὶ φωτογραφίες μερικῶν ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Μουσείου.

Φωτογραφίες Τζίμα.

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ δουλεύει μὲ τὰ χέρια του εἶναι ἐργάτης. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ δουλεύει μὲ τὰ χέρια καὶ μὲ τὸ μυαλὸ του εἶναι τεχνίτης. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ δουλεύει μὲ τὰ χέρια, μὲ τὸ μυαλὸ καὶ μὲ τὴν καρδιά του εἶναι καλλιτέχνης.

André Maurois

Οἱ ἄνθρωποι γεννιοῦνται μὲ δυὸ μάτια ἀλλὰ μὲ μιὰ γλῶσσα, γιὰ νὰ βλέπουν δυὸ φορές περισσότερα ἀπὸ ὅσα λένε.

Charles Caleb Colton

Ἡ διαφορὰ ἀνάμεσα σὲ μιὰ προκατάληψιν καὶ σὲ μιὰ πεποίθησιν εἶναι ὅτι τὴν πεποίθησιν μπορεῖτε νὰ τὴν ἐξηγήσετε χωρὶς νὰ γίνετε ἔξω φρενῶν.

Quote

Γιατί νὰ ἔχουμε ἀρκετὴ μνήμη ὥστε νὰ θυμώμασθε καὶ τὴν παραμικρὴ λεπτομέρεια τῶν ὅσων μᾶς συμβαίνουν καὶ νὰ μὴν ἔχουμε ἀρκετὴ μνήμη ὥστε νὰ θυμώμασθε πόσες φορές διηγηθήκαμε τὰ ἴδια πράγματα σὲ ἴδιο πρόσωπο;

La Rochefoucauld

ΤΙ ΕΚΑΝΑΝ ΤΟ 1901 ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΑΝΔΡΕΣ ΤΟΥ 1951;

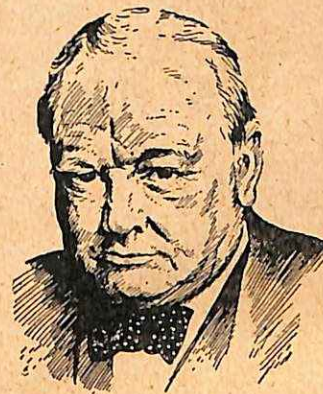
ΤΡΟΥΜΑΝ. 'Ο Χάρρυ Τρούμαν, 17 χρόνων, είχε μόλις τελειώσει το γυμνάσιο και δοκίμασε βαθιὰ ἀπογοήτευσι όταν δὲν μπόρεσε νὰ μπῇ στὴ Στρατιωτικὴ Ἀκαδημία τοῦ Γουέστ Πόιντ μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ δὲν ἔβλεπε καλά. Ἔτσι, ἔγινε ἐπόπτης στοῦ σιδηρόδρομο τῆς Σάντα Φέ μὲ 35 δολλάρια τὴν ἐβδομάδα, τροφὴ καὶ κατοικία. — (1901).

«Ἡ ἀσφάλειά μας καὶ οἱ ἐλπίδες τοῦ κόσμου γιὰ τὴν εἰρήνην δὲν βρίσκονται στὰ ἀμυντικὰ μέτρα ἢ στὸν ἔλεγχον τῶν ὅπλων, ἀλλὰ στὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐξάπλωσιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως. Τὰ ἰδανικὰ αὐτὰ τὰ δέχονται κάθε μέρα καὶ περισσότεροι λαοὶ κι' ἔτσι ἀποτελοῦν τὴ μεγάλη δύναμιν τοῦ κόσμου στὴν προσπάθειά του γιὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς εἰρήνης». — (1950).

ΣΤΑΛΙΝ. 'Ο Ἰωσήφ Τζουγκάσβιλι 22 χρόνων εἶχε ἐγκαταλείψει τὴν Θεολογικὴ σχολὴ καὶ ἦταν ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς πρώτους ποὺ διακρίθηκαν στὶς ἐκδηλώσεις τῆς Πρωτομαγιάς, στὴν Τιφλίδα. Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ προκάλεσε τὴν προσοχὴ τῆς ἀστυνομίας. Ἀπὸ κείνη τὴ χρονιά ἄρχισε τὴ ζωὴ τοῦ ἐπαγγελματία παράνομου ἐπαναστάτη. — (1901).

«Ὅταν ὁ σοσιαλισμὸς νικήσῃ σὲ μιὰ μόνο χώρα ἐνῶ σ' ὅλες τὶς ἄλλες θὰ ἐπικρατῇ ἡ κεφαλαιοκρατία, ἡ Σοσιαλιστικὴ χώρα πρέπει νὰ ἐνισχύῃ τὸ Κράτος, τὰ ὄργανα τοῦ Κράτους, τὴν ὑπηρεσία πληροφοριῶν καὶ τὸ Στρατό της. Πρέπει νὰ τὸ κάνῃ αὐτὸ ἂν δὲν θέλῃ νὰ καταστραφῇ ἀπὸ τοὺς καπιταλιστὰς ποὺ τὴν περιβάλλουν». — (1950).

ΤΣΩΡΤΣΙΑ. 'Ο Ουΐνστον Τσώρτσιλ, 27 ἐτῶν, μόλις εἶχε ξεφύγει ἀπὸ μιὰ φυλακὴ τῶν Μπόερς, κέρδιζε τὴν πρώτη του ἐκλογὴ ὡς συντηρητικὸς βουλευτής, στὴν περιοχὴ Ὀλνταμ. Μάθαινε τοὺς λόγους τοῦ ἀπ' ἔξω καὶ θριάμβευε μ' αὐτοὺς στὴ Βουλὴ. Γρήγορα, ὅμως, διαφώνησε μὲ τὸ κόμμα του, ἰδίως γιὰ τὴ στάσιν ἀπέναντι στοὺς Μπόερς. «Εἶχα τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ γίνονταν μιὰ τίμια εἰρήνη ποὺ θὰ μᾶς ἔωνε γιὰ πάντα μὲ τοὺς γενναίους αὐτοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἡγέτες τους». — (1901).

Τὸ πρόβλημα τοῦ κόσμου αὐτὴ τὴ στιγμὴ εἶναι ἀδιάλειπτο, γιατί ἡ ἰδέα τῆς Εὐρώπης εἶναι ταυτοσημὴ μὲ τὴν ἰδέα τῆς παγκοσμίου προόδου καὶ ἐλευθερίας». — (1950).

ΜΠΕΒΙΝ. 'Ο Ἔρνεστ Μπέβιν, 20 χρόνων, ὡδηγοῦσε ἓνα φορτηγὸ αὐτοκίνητο μιᾶς Ἑταιρίας Μεταλλικῶν Ὑδάτων τοῦ Μπρίστολ, μὲ μισθὸ 15 σελλ. τὴν ἐβδομάδα καὶ ἄλλα 7 σελλ. γιὰ ἐπίδομα. Μιλοῦσε τακτικὰ σὲ θρησκευτικὰ συγκεντρώσεις, ὅπου εἰσήγαγε ἓνα σοβαρὸ πολιτικὸ χρώμα. Συγχρόνως πῆγαινε σὲ συγκεντρώσεις τῶν ἐργατῶν γιὰ πρώτη φορὰ καὶ ἄρχισε νὰ σκέπτεται τὴ δρᾶσιν στὸν τομέα τῆς πολιτικῆς. — (1901).

«Μὲ ὑγιᾶ ὁργάνωσι, ἀπόλυτη κατανόησιν καὶ καλὴ ἐκμετάλλευσιν τῶν πόρων μας, πιστεύω ὅτι μποροῦμε νὰ ἀποφύγουμε ἓναν τρίτον παγκόσμιον πόλεμον ἢ ἄλλες σοβαρὰς ταραχάς». — (1950).

ΠΑΠΑΣ ΠΙΟΣ 12ος. Ο Εὐγένιος Πατσέλλι, 25 ἐτῶν, εἶχε ἤδη δυὸ χρόνια παππᾶς. Τότε ἀποσπάστηκε στὴ Σύνοδο Ἐξαιρετικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ζητημάτων καὶ ὅταν πέθανε ἡ Βασίλισσα Βικτωρία, ὁ τότε Πάπας Λέων 13ος τὸν ἔστειλε στὸ Λονδίνο μὲ ἕνα προσωπικὸ γράμμα συλλυπητηρίων πρὸς τὸν Ἐδουάρδο 7ο. — (1901).

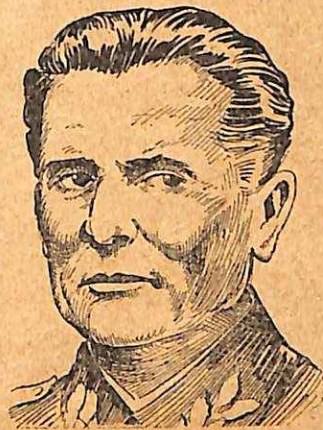
«Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἔδειξε μόνο τις καταχρήσεις τοῦ καπιταλισμοῦ καὶ τὰ δικαιώματα τῆς ἰδιοκτησίας ποὺ τὸ σύστημα αὐτὸ ἐνισχύει καὶ προστατεύει. Ἐδίδαξε ἐπίσης ὅτι τὸ κεφάλαιο καὶ ἡ ἰδιοκτησία πρέπει νὰ εἶναι ὄργανα παραγωγῆς πρὸς ὄφελος ὅλης τῆς κοινωνίας καὶ συγχρόνως μέσα προστασίας τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀνθρώπου».

Λόγος πρὸς ἱερεῖς ὅλου τοῦ κόσμου. — (1950).

ΝΕΧΡΟΥ. Ὁ Γιαβαχαρλάλ Νεχροῦ, 12 ἐτῶν ζοῦσε στὸ πλουσιώτατο μέγαρο τοῦ πατέρα του Μοτιλάλ Νεχροῦ στὸ Ἀλλαχμπάντ, μελετοῦσε τὴν Ἀγγλικὴ λογοτεχνία μὲ ἕναν Ἀγγλο καθηγητὴ καὶ ἀπ' αὐτὸν ἐμμεῖτο γιὰ πρώτη φορὰ στὴ Θεοσοφία στὴν ὁποία, ὅμως δὲν ἔμεινε πιστὸς γιὰ πολὺν καιρό. — (1901).

«Ἡ εἰρήνη μιᾶς χώρας δὲν μπορεῖ νὰ ἐξασφαλιστῇ ἂν δὲν ὑπάρχει καὶ ἄλλου εἰρήνη. Σ' αὐτὸν τὸν μικρὸ καὶ γεμᾶτο ἀντιθέσεις κόσμον ὁ πόλεμος, ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἐλευθερία δένονται ἀναπόσπαστα. Γι' αὐτὸ δὲν εἶναι ἀρκετὸ μιὰ χώρα νὰ ἔχη εἰρήνη στὸ ἐσωτερικὸ της. Πρέπει μὲ ὅλες τῆς δυνάμεις νὰ βοηθᾷ στὴ διατήρησι τῆς εἰρήνης σὲ ὅλο τὸν κόσμον».

Λόγος πρὸς τὸ Καναδικὸ Κοινοβούλιο. — (1950).

ΤΙΤΟ. Ὁ Τλόζεα Μπρόζ, 9 ἐτῶν τότε, πῆγαινε στὸ σχολεῖο τοῦ χωριοῦ του στὴν Κροατία. Ὅπως ὅμως λέει ὁ βιογράφος του, δὲν εἶχε διακριθῇ παρὰ στὰ παιχνίδια καὶ στὶς ἀπειρες φορές ποὺ μενε τιμωρία στὸ διάδρομο.

— (1901).

«Πρέπει κάποτε νὰ θρεθῇ κάποια λύσι γιὰ τὸν ψυχρὸ πόλεμον καὶ εἶναι πολὺ πιθανώτερο ἢ λύσι αὐτὴ νὰ δοθῇ εἰρηνικά, καὶ ὅχι μὲ πόλεμον, γιατί ἡ εἰρήνη κοστίζει λιγώτερο». — (1950).

Ἐὰν ἡ ὑπηρεσία τῆς σιαιτιστικῆς δὲν ἔχη λάθος, καὶ ἐὰν ἡ ζωὴ ἐξακολουθήσῃ «κανονικῇ» ὁ «ἐκατομμυριοστὸς Ἀμερικανὸς θῦμα τοῦ αὐτοκινήτου» θὰ πατηθῇ κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1952.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν θνύμάτων ἀπὸ τότε ποὺ γεννήθηκε τὸ ἐπικίνδυνον αὐτὸ τετρατάροχο εἶναι: 927.260 μέχρι καὶ τοῦ Ἰουλίου 1950.

(News Week)

Τράπεζα εἶναι καὶ τὸ ὁποῖο προθυμοποιεῖται νὰ σᾶς δανείζῃ χρήματα ἐφ' ὅσον εἴσθε σὲ θέσι νὰ ἀποδεικνύετε πὺς δὲν τὰ χρειάζεστε.

(Τσάρλυ Τσάπλιν)

ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΜΑΡΣΑΛ Ὁ Τζώρτζ Κάτλεττ Μάρσαλ, ποὺ τὴν τελευταία μέρα τῆς χρονιάς ἔκλεινε τὰ 21, τελείωσε ὕστερα ἀπὸ τέσσερα χρόνια τὸ Στρατιωτικὸ Ἰνστιτοῦτο τῆς Βιρτζίνια. Οἱ βαθμοὶ δὲν πῆγαιναν κάτω ἀπὸ ἄριστα. Ἦρθε πρῶτος σὲ ὅλα καὶ φεύγοντας πῆρε μαζὺ του τὴν ὠραιότερη κοπέλλα τοῦ τόπου γιὰ γυναῖκα του. — (1901).

«Νομίζω πὺς θὰ ἔπρεπε νὰ καταβάλουμε κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ βροῦμε εἰρηνικὲς λύσεις στὰ παγκόσμια προβλήματα. Ἡ εἰρήνη δὲν θὰ πρέπει νὰ εἶναι παθητικὴ ἀλλὰ μιὰ δυναμικὴ κατάσταση, ἀπὸ τὴν ὁποία νὰ λείπουν ἀπλῶς οἱ ἐνοπλεις ἐχθροπραξίες». — (1950).

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ τῆς ἐπιτυχίας ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Τοῦ

DALE CARNEGIE

Πρὶν ἀπὸ λίγον καιρὸ ρώτησα τὸν Τζιμ Φάρλεϋ ποῖο ἦταν τὸ μυστικὸ τῆς ἐπιτυχίας του. «Σκληρὴ δουλειά» μοῦ ἀπήντησε. Ἐγὼ ὅμως τοῦ εἶπα: «Ἀφῆσε τὰ ἀστεῖα».

Μὲ ρώτησε τότε ποῖα ἦταν κατὰ τὴ δική μου γνώμη ἡ αἰτία τῆς ἐπιτυχίας του.

— Ἐχῶ ἀκούσει ὅτι μπορεῖς νὰ φωνάξεις 10.000 ἀνθρώπους μὲ τὸ μικρὸ τους ὄνομα.

— Ὅχι, ἔχεις ἄδικο, εἶπε ὁ Φάρλεϋ. Μπορῶ νὰ φωνάξω 50.000 ἀνθρώπους μὲ τὸ μικρὸ τους ὄνομα.

Μὴν τὸ νομίζετε ὑπερβολή. Ἡ ἱκανότης αὐτὴ βοήθησε τὸν Τζιμ Φάρλεϋ νὰ ὑποστηρίξη τὸν Φραγκλῖνο Ροϋζβέλτ γιὰ νὰ φθάσῃ στὸν Λευκὸ Οἶκο. Τὰ χρόνια ποὺ ὁ Φάρλεϋ ταξίδευε ὡς ἀντιπρόσωπος μιᾶς ἐταιρίας τσιμέντων, ὠργάνωσε ἓνα δικό του σύστημα γιὰ νὰ θυμᾶται τὰ ὀνόματα τῶν ἀνθρώπων ποὺ γνώριζε. Ὅποτε ἔκανε μιὰ καινούργια γνωριμία, μάθαινε ὁλόκληρο τὸ ὄνομα τοῦ

ἀνθρώπου, πόσα παιδιά εἶχε, τι δουλειὰ ἔκανε καὶ ποῖα ἦταν τὰ πολιτικά του φρονήματα. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐντύπωνε καλὰ καὶ ὅταν ξανασυναντοῦσε τὸν ἄνθρωπο μποροῦσε νὰ τὸν χαιρετήσῃ φιλικὰ καὶ νὰ τὸν ρωτήσῃ τί γινόταν ἢ γυναικὰ καὶ τὰ παιδιά του καὶ ἂν φύτρωναν καλὰ τὰ ἀγγουράκια στὸν κῆπο του. Δὲν εἶναι λοιπὸν περίεργο ποὺ ἀπέκτησε τόσους φίλους.

Ἀνεκάλυψε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς σταδιοδρομίας του ὅτι ὁ μέσος ἄνθρωπος ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ ὄνομά του περισσότερο ἀπὸ ὅλα μαζί τὰ ἄλλα ὀνόματα τῆς γῆς. Ὅταν θυμᾶστε τὸ ὄνομά του καὶ τὸ λέτε εὐκόλα, νὰ εἰστε βέβαιος ὅτι αὐτὸ εἶναι ἓνα λεπτὸ καὶ πολὺ ἀποτελεσματικὸ κομπλιμέντο. Ἄν ὅμως τὸ ξεχάσετε ἢ τὸ πῆτε λανθασμένο τότε θὰ πέσετε σὲ δυσμένεια.

Ὁ Ἄντριου Κάρνεγκυ ἀπὸ δέκα χρόνων παιδί ἀνεκάλυψε τὴ σημασία ποὺ ἔδιναν οἱ ἄνθρωποι στὰ ὀνόματά τους. Καὶ χρησιμοποίησε αὐτὴ τὴν ἀνακάλυψι γιὰ νὰ κερδίσῃ τὴν ὑποστήριξί τους.

Εἶχε θρῆ κάπου μερικά κουνελάκια, δὲν εἶχε ὅμως μὲ τι νὰ τὰ θρέψῃ. Τότε τοῦ ἦλθε μιὰ θαυμασία ἔμπνευσις. Εἶπε στὰ παιδιά τῆς γειτονιάς ὅτι ἂν τοῦ μάζευαν ἀρκετὰ τριφύλλια καὶ ἄλλα χόρτα θὰ βᾶφτιζε τὰ κουνέλια πρὸς τιμὴν τους μὲ τὰ ὀνόματά τους.

Τὸ σχέδιο πέτυχε σὰν νὰ ἦταν μαγικό. Καὶ ὁ Κάρνεγκυ δὲν τὸ ξέχασε ποτέ. Ὅταν ὁ Κάρνεγκυ καὶ ὁ Τζώρτζ Πούλλμαν πολεμοῦ-

σαν μετὰξὺ τους ποῖος θὰ πάρῃ τὴν ἑταιρία τῶν θαγκῶν—λί, ὁ Βασιλεὺς τοῦ Χάλυθος ὁ Κάρνεγκυ θυμῆθηκε πάλι τὸ μάθημα τῶν κουνελιῶν.

☆

Ἡ Κεντρικὴ Ἑταιρία Μεταφορῶν τοῦ Ἄντριου Κάρνεγκυ ἦταν σὲ ἀνταγωνισμό μὲ τὴν Ἑταιρία τοῦ Πούλλμαν. Καὶ οἱ δύο ἐταιρίες ἤθελαν νὰ ἀγοράσουν τὴν ἐπιχείρησι τῶν θαγκῶν—λί τῆς Ἑνώσεως Σιδηροδρόμων Εἰρηνικοῦ, κατεβάζοντας τίς τιμές τους, χτυπώντας ἢ μία τὴν ἄλλη, καταστρέφοντας κάθε εὐκαιρία κέρδους. Ὁ Κάρνεγκυ καὶ ὁ Πούλλμαν εἶχαν πάει στὴν Νέα Ὑόρκη νὰ δοῦν τοὺς διευθυντὰς τῆς Ἑνώσεως Εἰρηνικοῦ. Ἐνα βράδυ ὁ Κάρνεγκυ συνάντησε σ' ἓνα ξενοδοχεῖο τὸν Πούλλμαν καὶ πρότεινε τὴν συγχώνευσι τῶν δύο ἐταιριῶν τους. Ζωγράφισε μὲ ζωηρὰ χρώματα τὰ πλεονεκτήματα μιᾶς συνεργασίας σὲ ἀντίθεσι μὲ τὰ δυσάρεστα τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τους. Ὁ Πούλλμαν τὸν ἄκουσε προσεκτικά, μὰ δὲν πείσθηκε ἐντελῶς. Στὸ τέλος ρώτησε.

— Πῶς θὰ ὀνομάσετε τὴν καινούργια ἐταιρία;

Καὶ ὁ Κάρνεγκυ ἀπάντησε ἀδίστακτα. «Ἑταιρία Ὁχημάτων Πούλλμαν, βέβαια».

Τὸ πρόσωπο τοῦ Πούλλμαν φωτίστηκε.

— Ἐλᾶτε στὸ δωμάτιό μου νὰ κουβεντιάσουμε.

Ἡ κουβέντα ἐκείνη ἐδημιούργησε ὁλόκληρη βιομηχανικὴ ἐπιχείρησι.

☆

Οἱ ἄνθρωποι εἶναι τόσο ὑπερήφανοι γιὰ τὰ ὀνόματά τους ὥστε ἀγωνίζονται νὰ τὰ διακρίνουν μὲ κάθε θυσία. Πρὶν ἀπὸ διακόσια χρόνια πολλοὶ πλούσιοι πλήρω-

ναν συγγραφεῖς γιὰ νὰ τοὺς ἀφιερῶσουν ἓνα βιβλίο τους. Πολλοὶ ἑκατομμυριοῦχοι χρηματοδότησαν τὴν ἀποστολὴ στὸν Ἀνταρκτικὸ τοῦ Ναυάρχου Μπέρντ μὲ τὴν προϋπόθεσι ὅτι οἱ μεγάλες παγωμένες ὁροσειρές θὰ ἔπαιρναν τὸ ὄνομά τους. Ἐνας πλούσιος Ἀμερικανός, ὁ Π. Τ. Μπάρνομ, ἀπογοητευμένος ποὺ δὲν εἶχε ἀγόρια πρόσφερε στὸν ἑγγονό του Κ. Σήλυ, 25.000 δολλάρια ἂν ἔπαιρνε τὸ ὄνομα Μπάρνομ Σήλυ.

☆

Ἐνας ἀπὸ τοὺς ἀπλουστέρους, φυσικωτέρους καὶ πιὸ σημαντικούς τρόπους γιὰ νὰ κερδίζετε τὴν καλὴ θέλησι τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ τοὺς κάνετε νὰ αἰσθάνωνται σπουδαῖοι εἶναι νὰ θυμᾶστε τὸ ὄνομά τους. Καὶ ὅμως πόσοι ἀπὸ μᾶς τὸ κάνουν; Τίς περισσότερες φορὲς μᾶς συστήνουν σὲ ἓναν ξένο, κουβεντιάζουμε λίγα λεπτὰ μαζί του καὶ ὅταν τὸν ἀποχαιρετίσουμε ἔχουμε ἤδη ξεχάσει τὸ ὄνομά του. Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι δὲν θυμοῦνται ὀνόματα γιὰτὶ δὲν παίρνουν τὸν κόπο νὰ συγκεντρωθοῦν, νὰ ἐπαναλάβουν καὶ νὰ χαράξουν τὰ ὀνόματα θαθεῖα στὸ μυαλό τους.

☆

Ὁ Ναπολέον ὁ Γ' καυχιῶταν ὅτι μποροῦσε νὰ θυμᾶται τὸ ὄνομα κάθε ἀνθρώπου ποὺ συναντοῦσε. Πῶς τὰ κατάφερνε; Ἄν δὲν ἄκουγε τὸ ὄνομα καλὰ ἔλεγε: «Μὲ συγχωρεῖτε, μὰ δὲν ἄκουσα καλὰ τὸ ὄνομά σας» κι' ἂν τὸ ὄνομα ἦταν παράξενο ρωτοῦσε «Πῶς τὸ γράφετε;»

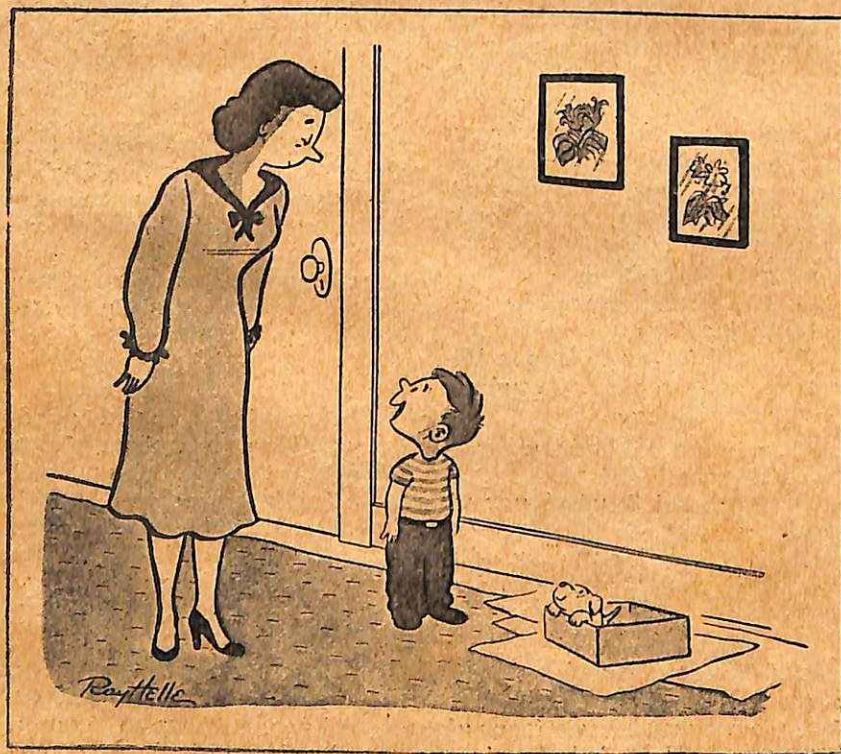
Τὴν ὥρα ποὺ κουβεντιάζε ἐπανελάμβανε τὸ ὄνομα ἀρκετὲς φορὲς καὶ προσπαθοῦσε νὰ τὸ συνδέσῃ στὸ νοῦ του μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ἔκφρα-

σί του και την γενική του εμφάνιση. "Αν ο άνθρωπος ήταν κάποιος σημαντικό πρόσωπο ο Ναπολέων έκανε και κάτι άλλο. Μόλις έμενε μόνος έγραφε το όνομα σ' ένα χαρτί, το κύτταζε, συγκεντρωνόταν σ' αυτό, το χάραζε στο μυαλό του και ύστερα έσκιζε το χαρτί. Με τον τρόπο αυτό έντύπωνε το όνομα με τα μάτια όσο και με το αυτί.

"Όλα αυτά βέβαια χρειάζονται καιρό, αλλά, όπως λέει ο Έμερσον, «Οί καλοί τρόποι γίνονται από μικρές θυσίες».

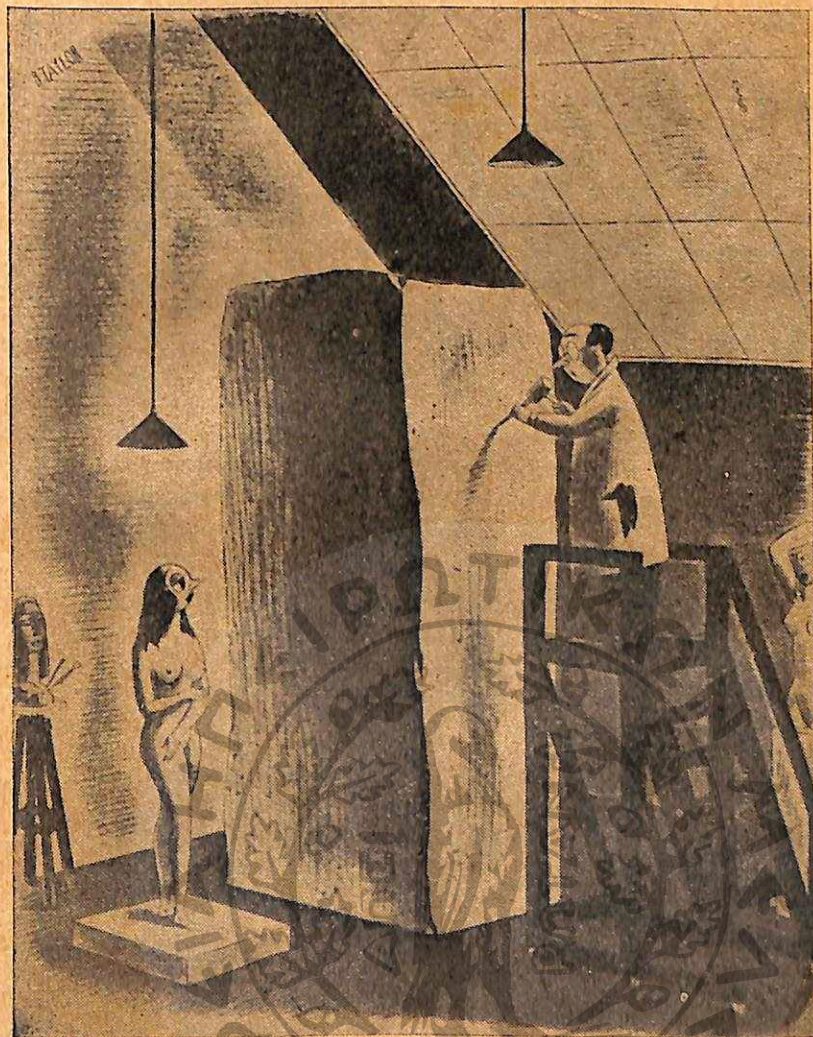
Νά θυμάστε ότι το όνομα ενός ανθρώπου είναι γι' αυτόν ή πιο γλυκειά και πιο σημαντική λέξι της γλώσσας του.

ΤΟ ΘΕΡΙΟ...

— Δεν χείρεσαι πού σου έφερα φύλακα μέσα στο σπίτι ;

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΥΣΥΝΕΙΔΗΣΙΑ

— Χαμογελάστε, δεσποινίς ..

(Dan Taylor)

ΤΑ ΝΕΙΑΤΑ ΠΕΡΝΑΝΕ...

Τοῦ

CORET FORD

Τὰ γεράματα εἶναι μιά ὑπόθεσι πού λίγο-πολύ μᾶς στενοχωρεῖ ὅλους. Μᾶς στενοχωρεῖ, καί μᾶς προκαλεῖ δυσάρεστους ἐκπλήξεις καί ἀπροσδόκητες ἀπογοητεύσεις. Δέν μιῶ γιὰ τὸν ἑαυτὸν μου, γιὰτὶ εὐτυχῶς μέχρι στιγμῆς τὰ γεράματα δέν μὲ ἔχουν κἄν πλησιάσει. Ἀλλὰ δέν μπορῶ νὰ κρύψω πόσο θλίβομαι ὅταν βλέπω τὴ σωματικὴ καὶ πνευματικὴ κατὰπτωση πού φαίνεται νὰ τριγυρίζη πολλοὺς—πάρ-

α πολλοὺς—ἀπὸ τοὺς συνομηλί-
κους μου.

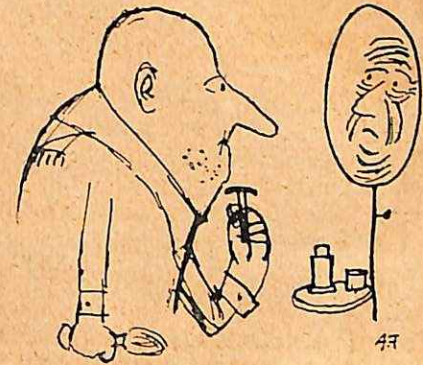
Μὲ κάνει νὰ καταλαβαίνω πῶς, μέσα στὴν ἀναπότρεπτη πορεία τοῦ χρόνου, ὠρισμένα ἀπὸ τὰ φαινόμενα πού παρακολουθῶ στοὺς ἄλλους θὰ συμβοῦν κάποτε καὶ σὲ μένα. Πραγματικὰ μέσα στὰ τελευταῖα λίγα χρόνια μερικὰ ἀνησυχητικὰ φαινόμενα—τελειῶς παροδικὰ εἶναι ἀλήθεια—μὲ ἀνάγκασαν νὰ προετοιμασθῶ καὶ νὰ δοκιμάσω νὰ συνηθίσω στὴν ἰδέα ὅτι κάποτε θὰ παρουσιάζω καὶ ἐγὼ τὰ ἴδια χάλια πού παρουσιάζουν τόσοι φίλοι μου.

Ἄς πάρουμε σὰν πρῶτο παράδειγμα τὸ ζήτημα τοῦ θάρους. Εἶχα τόση δουλειά, πού δέν πρόφταινα νὰ κάνω διόλου γυμναστική, ὅπως συνήθιζα ὅλα μου τὰ χρόνια. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ὅτι ἀπόκτησα πέντε - ἕξη καινούργια, μὰ, ἡ ἀλήθεια, τελειῶς περιττὰ κιλά, καὶ φυσικὰ κανένα κουστούμι μου δέν μὲ χωράει.

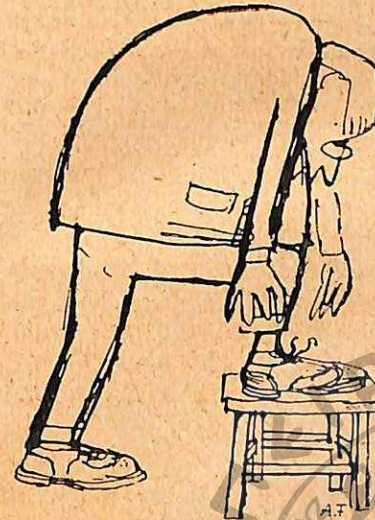
Ἔρχονται ὕστερα στιγμῆς πού κυττάζω τὸν ἑαυτὸ μου στὸν καθρέφτη. Τὸ θέαμα ἀσφαλῶς θὰ μὲ ἀπέλπιζε ὀριστικὰ ἂν δέν ἤξερα ὅτι γρήγορα μπορῶ, ἂν τὸ ἀποφασίσω, νὰ ξαναθρῶ τὸ παλιό μου σχῆμα.

Τὸ παραδέχομαι πῶς τελευταῖα οὔτε ξύλα θγαίνω νὰ κόψω στὸ δάσος, οὔτε στὰ βουνὰ σκαρφαλώνω, οὔτε τέννις παίζω ὅπως

ἔκανα ἄλλοτε. Μὴ φανταστῆτε ὁμῶς ὅτι αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ στὶς παληές συνήθειες ἔχει σχέσι μὲ ἡλικία. Τὸ ζήτημα εἶναι ἀπλό. Ἀλλοτε ζοῦσα περισσότερο στὴν ἐξοχή, ἐνῶ τώρα ἡ ἐργασία μου μὲ ἀναγκάζει νὰ θρῶσκωμαι συνεχῶς στὴν πόλι καὶ γι' αὐτὸ ἄλλωστε ἀναγκάστηκα νὰ πουλήσω τὸ σπίτι πού εἶχα στὴν ἐξοχή. Πῶς νὰ κάνω λοιπὸν πεζοπορίες

Σήμερα τὸ πρῶτὸ κυτταζόμουν στὸν καθρέφτη. Κάποτε ἔβαζαν ὠραία κρύσταλλα στοὺς καθρέφτες. Τώρα φοβάσαι νὰ κυτιάξεις... Σὲ παραμορφώνουν !

Οὐφ πιά κι' αὐτὰ τὰ κορδόνια πού βάζουν στὰ παπούτσια. Δέν μπορεῖ νὰ τὰ φτάσῃ κανεὶς.

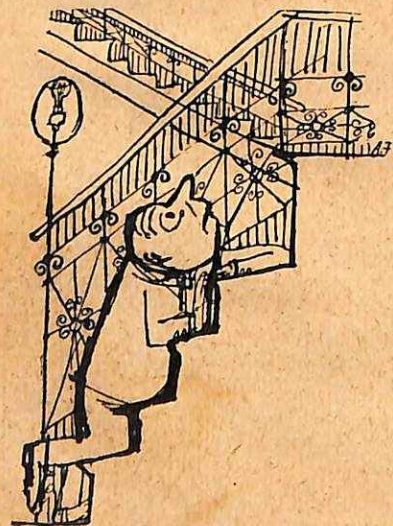
καὶ ὀρειβάσεις; Ὅταν ἀποσυρθῶ ἀπὸ τὴ δουλειά μου, ὕστερα ἀπὸ μερικὰ ἱχρόνια, θὰ ξαναγυρίσω στὴν ἐξοχή. Καὶ τότε, εἰμαι θεβαῖος πῶς θὰ ξαναρχίσω τὴν παλιὰ μου ζωὴ.

Ἀλλὰ τί βασανίζομαι; Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ἀποτελῶ ἐξαίρεσι. Ὅταν κυττάζω γύρω μου καὶ βλέπω ὅλους αὐτοὺς τοὺς κου-

Κι' αὐτὰ τὰ ὑφάσματα... Κάποτε τὰ κουστούμια μου στρώνανε μιά χαρά. Τώρα ἀλλοῦ μαζεύουν, ἀλλοῦ τραβάνε, ἰδίως σὲ ὠρισμένα ση-

μεῖα...

θαρρεῖς καὶ τὸ κάνουν ἐπίτηδες καὶ φτιάχνουν τὶς σκάλες ὅλο καὶ πιὸ ἀπότομες. Κι' αὐτὰ τὰ σκαλοπάτια τί τὰ θέλουν τόσο πολλὰ...

Ο εργοδότης φώναξε έναν υπάλληλο του στο ιδιαίτερο γραφείο του.

— Παρατήρησα, Τζώνς, πώς είδικα εσύ απ' όλους μου τους υπαλλήλους δίνεσαι πραγματικά στη δουλειά ψυχή και σώμα. Ούτε η παραμικρότερη λεπτομέρεια δεν σου ξεφεύγει. Όσο για την ώρα, ποτέ δεν την λογαριάζεις.

Ο Τζώνς έλαμψε ολόκληρος από υπερηφάνεια, όλος χαρά στην ιδέα πως θα προαγόταν φυσικά και θα έπαιρνε και μεγαλύτερο μισθό.

— Έτσι λοιπόν, Τζώνς, εξακολούθησε ο εργοδότης, παρά τη θέλησή μου, είμαι αναγκασμένος να σε διώξω. Υπάλληλοι σαν κι' εσένα είναι συνήθως οι πιο επικίνδυνοι. Λόγω ακριβώς της ικανότητάς τους ανοίγουν δική τους δουλειά και γίνονται οι πιο σκληρότεροι συναγωνιστάι.

The Tatler

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ...

— Θα αγοράσετε κάτι τώρα κυρία μου, ή πρέπει να γυρίσω όταν θα είναι σπίτι ο σύζυγός σας;

— 'Επί τέλους αποφάσισα πως θα βγάλουμε την κορούλα μας, είπε η νεαρή μητέρα. Θα την βγάλουμε Νανέττ.

Ο νεαρός πατέρας έγινε έξω φρενών. Το όνομα ήταν φρικτό. Άλλα σαν λογικός και φρόνιμος άνθρωπος δεν έδειξε τίποτε.

— Θαυμάσια, είπε. Η πρώτη γυναίκα που αγάπησα λεγόταν Νανέττ. Πολύ χαίρομαι. Η κόρη μας θα μου ξυπνά παληές αναμνήσεις!

Για λίγη ώρα σιωπή απόλυτη. Και σέ λίγο: «Ξέρεις, λέω να τη βγάλουμε Μαίρη που είναι το όνομα της μητέρας μου» είπε αποφασιστικά η νεαρή σύζυγος.

The Tatler

Μαίρη: Θα ήθελα να ήξερα αν ο Τζίμ μ' αγαπά.

Κίττυ: Μα βέβαια σ' αγαπά χρυσή μου, Γιατί να κάνη εξάρσει σε σένα;

«The Kellogg News»

ΑΝΔΡΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ...

— Δηλαδή θ' αγοράσεις άμέσως το πρώτο καπέλλο που δοκίμασες με μόνη δικαιολογία ότι το βρήσκησ καλό;

Πώς μετρούνται τα άπειρως μικρά και τα άπειρως μεγάλα

"Μικρό...", "Νανό...", "Πικό..."

Πρό δλίγου καιρού έκυκλοφόρησεν ένα ωραιότατο γαλλικό βιβλίο με τον τίτλο «50 χρόνια έφευρέσεων» των Άννα και Άντρέ Λεζάρ που αποτελεί άνασκόπησι των μεγάλων επιστημονικών προόδων που έσημειώθησαν από το 1901—1950. Μέσα από το βιβλίο αυτό είναι σταχυολογημένο και το ακόλουθο άρθρο που δίνει μιá γενική ιδέα της προόδου που έπραγματοποιήθη στην μελέτη των «πολύ μεγάλων» και των «πολύ μικρών».

Η μετρολογία είναι κλάδος των Φυσικών Έπιστημών που άσχολείται κυρίως με την εύρεσιν άσφαλών μεθόδων και όργάνων άκριβείας δια την μέτρησιν δι' επιστημονικάς μελέτας και έρεύνας. Από καιρού εις καιρόν συνέρχονται διεθνή συνέδρια μετρολογίας κατά τα όποια εξετάζονται αι νέαι άνάγκαι αι δημιουργούμεναι όπό την συνεχή πρόοδον και εξέλιξιν των Έπιστημών και υλοθετούνται νέαι μονάδες μετρήσεως καθώς και ή όνομασία τους που άποκτά διεθνή ίσχύν.

Αί πρόοδοι που έχουν πραγματοποιηθή εις ό,τι άφορά τα όργανα άκριβείας είναι καταπληκτικά. Ένα χαρακτηριστικώτατον παράδειγμα άποτελεί το υπό κατασκευήν ώρολόγιον ή άκριβέστερον χρονόμετρον, με θάσιν τον «ύδράργυρον 198». Συμφώνως προς τους ύπολογισμούς των κατασκευαστών του, το χρονόμετρον αυτό δεν θά σφάλη εις την μέτρησιν του χρόνου περισσότερον από έν τρίτον του δευτερολέπτου μέσα εις διάστημα ενός αιώνος.

Χάρις εις τας νέας μεθόδους και τὰ νέα όργανα μετρήσεως

κατέστη δυνατόν να διαπιστωθή ότι πολλοί από τας μετρήσεις που είχαν γίνει έως σήμερα δεν ήσαν άπολύτως άκριβείς. Τοιούτοτρόπως διεπιστώθη από του έτους 1941 ότι ή μέση άπόστασις μεταξύ γής και ήλιου δεν είναι — όπως έπιστεύετο έως τότε — 149.481.000 χιλιόμετρα, αλλά 149.667.000 με ένδεχομένη διαφοράν το πολύ - πολύ 15.000 χιλιομέτρων προς τα άνω ή προς τα κάτω. (Η άκρίβεια αυτή ή μάλλον ή ένδεχομένη αυτή διαφορά ίσοδυναμεί με το πάχος μιás κοινής τρίχας παρατηρουμένης από άπόστασιν 15 χιλιομέτρων, δηλαδή πρακτικώς με μηδέν). Η νέα αυτή διαπίστωσις της άκριβοϋς άποστάσεως μεταξύ γής και ήλιου δεν άποτελεί μιάν απλήν ικανοποίησιν της περιεργείας των επιστημόνων. Με την άπόστασιν αυτήν είναι άλληλένδετα πολλά ζητήματα και προβλήματα του ήλιακού συστήματος έν γενεί. Μερικά από τα προβλήματα αυτά είχαν φέρει τους έπιστήμονας εις άμηχανίαν άκριβώς έπειδή δεν εύρίσκετο ή λύσις των έν άρμονία με την μέχρι του έτους 1941 παραδεδεγμένην άπόστασιν με-

ταξύ γης και ήλιου. Οί επιστήμονες διησθάνοντο με άλλους λόγους ότι κάπου υφίστατο κάποια άνακρίβεια, κάτι δεν ήτο έν τάξει. Καί έδέησε νά έπινοηθούν νέαι μέθοδοι και νέα όργανα μετρήσεως διά νά διορθωθή τό κάτι αυτό.

Τό ίδιο συμβαίνει και όσον άφορά την σελήνην. Η άπόστασις μεταξύ της γης μας και του δορυφόρου της μās είναι σήμερα γνωστή, χάρις εις τό ραντάρ, με άκρίβειαν πολύ μεγαλύτεραν άπό εκείνην πού είχαν τά παλαιότερα κτηματολόγια. Διά της ταυτοχρόνου χρησιμοποιήσεως πολλών ραντάρ (σύστημα Λοράν, Ντέκκα, Τζή) είναι δυνατή ή μέτρησις μεγάλων άποστάσεων με πιθανότητα λάθους ένός χιλιοστού ανά 500 χιλιάμετρα.

Ακόμη καταπληκτικώτεροι είναι αί πρόοδοι αί όποίαι έχουν πραγματοποιηθή εις την λεγόμενην «μικρομετρίαν» πού άσχολείται με την μέτρησιν των άπειρώς μικρών. Χάρις εις την τελειοποίησιν των μεθόδων και όργάνων των μικροσκοπικών έρευνών έχει πράγματι άναπτυχθή μία σειρά «μικροεπιστημών», έπιστημών δηλαδή πού έχουν ως αντικείμενον την εξέταση του μικροκόσμου και των σχετικών με αυτόν έμφανίσεων. Τό χαρακτηριστικώτερον παράδειγμα έν προκειμένω μās τό παρέχουν άναμφιβόλως ή «μικροανατομία» και ή «μικροχειρουργική», χάρις εις τās όποίας είναι δυνατά αί χειρουργικά έπεμβάσεις εις τά μικρόβια και εις τά μεμονωμένα κύτταρα. Οί έπιστήμονες πού προβαίνουν εις τās έπεμβάσεις αυτές χρησιμοποιούν ένα πλήθος μικροσκοπικών εργαλείων

τά ούσιωδέστερα μέρη των όποιων είναι άόρατα διά τόν γυμνόν όφθαλμόν. Ο «μικροτόμος», ή «μικροσυρίγξ» με την «μικροβελήνην» της, ό «μικροκαυτήρ», ό «μικροσίφων» άποτελούν μερικά άπό τά σύνεργα πού ή κατασκευή των προϋποθέτει έπίσης τά αντίστοιχα «μικροτεχνήματα».

Αί κατακτήσεις αυτές των μικροεπιστημών κατέστησαν έπιβεβλημένην και την εισαγωγήν νέων μονάδων μικρομετρήσεως. Κατά τόν περασμένον αιώνα και κατά τās άρχάς του παρόντος ήτο άρκετή διά τās μικρομετρήσεις ή λεγομένη «μονάς Αγγστραιμ» (ώνομάσθη ούτω πρós τιμήν του Σουηδου φυσικού Κνουτ Αγγστραιμ ό όποιος και την εισήγαγε πρώτος) ή όποία ίσοϋται με τό έν δεκάκις έκατομμυριοστόν του χιλιοστού του μέτρου ή —έναν αυτό είναι σαφέστερον— με τό έν έκατοστόν του έκατομμυριοστού του έκατοστομέτρου. Η μονάς αυτή έχρησιμοποιήθη και χρησιμοποιείται πάντοτε εις κάθε είδους μικρομετρήσεις. Τοιούτρόπως προσδιωρίσθη ότι ή διάμετρος του άτόμου του ύδραργύρου ίσοϋται με 0,54 Αγγστραιμ, ότι ή άπόστασις των Ιόντων νατρίου και χλωρίου εις τόν κρύσταλλον του άλατος είναι ίση με 2,8 Αγγστραιμ, ότι τό μήκος κύματος των ακτίνων Ραίντγκεν εύρίσκεται εις την τάξιν μεγέθους ένός ή έλαχίστων Αγγστραιμ κ.λ.π. Αλλά διά την νεωτέραν έπιστήμην ήτο ή μονάς αυτή, παρ' όλην της την μικροσκοπικότητα, άκόμη πολύ μεγάλη. Διά τόν λόγον αυτόν εισήχθη ή μονάς Χ πού άντιστοιχεί εις τό έν χιλιοστόν του Αγγστραιμ ή εις τό έν δεκάκις δισεκατομμυριοστόν του χιλιοστομέτρου. Ούτε όμως και ή

νέα αυτή μονάς εύρέθη άπολύτως ίκανοποιητική και τοιουτοτρόπως συνεπληρώθη ή όρολογία της μικρομετρήσεως διά της προσθήκης των χαρακτηριστικών «μικρό», «νανό» και «πικό», κάθε ένα άπό τά όποία ύπονοεί μεγέθη κατά έν έκατομμύριον φορές μικρότερα του προηγούμενου. Τοιουτοτρόπως ένα «μικροχιλιοστόν» αντιπροσωπεύει τό έν έκατομμυριοστόν του χιλιοστού, ένα «νανοχιλιοστόν» είναι τό έκατομμυριοστόν του «μικροχιλιοστού» και ένα «πικοχιλιοστόν» τό έν έκατομμυριοστόν του «νανοχιλιοστού».

Έννοείται ότι ή κλίμαξ δεν θάινει μόνον πρós τά κάτω αλλά και πρós τά άνω διότι όπως προώδευσαν και έξειλιχθησαν αί έπιστήμαι αί άσχολούμεναι με την μελέτην και την παρατήρησιν των άπειρώς μικρών άλλο τόσον προώδευσαν και αί άσχολούμεναι με τά άπειρώς μεγάλα. Διά την μέτρησιν των μεγάλων κοσμικών άποστάσεων χρησιμοποιείται συνήθως τό «έτος φωτός» πού αντιπροσωπεύει την άπόστασιν την διανυομένην υπό του φωτός εις διάστημα ένός έτους. Δοθέντος ότι τό φώς τρέχει με ταχύτητα 299.780 χιλιομέτρων ανά δευτερόλεπτον, ή με ταχύτητα περίπου 18.000.000 χιλιομέτρων εις ένα λεπτόν, αντιπροσωπεύει τό έτος φωτός άπόστασιν—χονδρικόως ύπολογιζομένην—ίσην με δέκα τρισεκατομμύρια χιλιάμετρα. Διά νά φθάση τό φώς άπό τόν ήλιον εις την γήν χρειάζεται 8,3 λεπτά της ώρας. Διά νά φθάση άπό τόν Σείριον χρειάζεται όκτώ έτη και έπτά μήνες. Καί ό Σείριος είναι ένας άπό τούς άπλανείς άστέρας πού εύρίσκεται πλησιέστατα πρós τό ήλιακόν μας σύστημα. Υπάρ-

χουν πολλοί άλλοι πού ή άπόστασις των είναι άφαντάστως μεγαλύτερα, εις τρόπον ώστε νά μη είναι τό «έτος φωτός» άρκετόν διά την μέτρησιν της. Διά τόν λόγον αυτόν (άλλά και έπειδή είναι άκριβεστέρα) χρησιμοποιείται διά την μέτρησιν των μεγάλων κοσμικών άποστάσεων και μία άλλη μονάς, ή όνομαζόμενη «παρσέκ». Η μονάς αυτή άντιστοιχεί πρós 206.265 φορές την άκτίνα της γης ή πρós 30.836.617.500.000 χιλιάμετρα. (Ένα έτος φωτός ίσοϋται πρós περίπου 0,31 παρσέκ). Ούτε όμως και ή μονάς αυτή ίκανοποιεί άπολύτως την έπιστήμην, ή όποία, όπως και προκειμένου περί της μικρομετρήσεως, χρησιμοποιεί τά χαρακτηριστικά «μέγα», «γίγα» και «τέρα» διά νά πολλαπλασιάξη τās άποστάσεις κατά ένα έκατομμύριον φορές. Τοιουτοτρόπως ένα «μεγάμετρον» αντιπροσωπεύει ένα έκατομμύριον μέτρα, ένα «γιγάμετρον» ένα έκατομμύριον «μεγάμετρα» και ένα «τεράμετρον» ένα έκατομμύριον «γιγάμετρα». Ένα «μεγαπαρσέκ» ίσοϋται με 3.300.000 έτη φωτός και ένα «τεραπαρσέκ» με τόν αριθμόν αυτόν πολλαπλασιαζόμενον δύο φορές επί ένα έκατομμύριον.

Είναι πράγματι καταπληκτικά αί διαστάσεις του Σύμπαντος, τόσον πρós τά έπάνω όσον και πρós τά κάτω. Είναι όμως άκόμη καταπληκτικώτερος ό ανθρώπινος νους πού κατώρθωσε νά κατανοήση τό μεγαλείον και την μικρότητά του και πού κατώρθωσε νά εύρη μεθόδους και όργανα διά νά μετρά με άπίστευτην άκρίβειαν τās διαστάσεις αυτές και νά κάμνη έγχειρήσεις ή ένέσεις εις τά μικρόβια.

ΟΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΕΩΝΕΣ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Του
R. TOURTE

Τὰ κτίσματα αὐτὰ δίνουν στὸ τοπίο κάτι τὸ ἐξαίσιον : Λευκοὶ πύργοι μὲ ἀέρινα φεστόνια, εἶναι τὰ παλάτια τῶν περιστεριῶν.

Καθὼς πυργώνονται πάνω στὰ πλατώματα τῶν ἀμπελιῶν, στὶς γωνιῆς τῶν ξανθῶν χωραφιῶν τοῦ κριθαριοῦ ἢ ὑψώνονται πάνω ἀπὸ τὶς ἐλῆες, τὶς ξεθωριασμένες ἀπὸ τὸ καλοκαίρι, ὁ δαντελλένιος τους διάκοσμος προσελκύει τὸν περίεργο.

☆

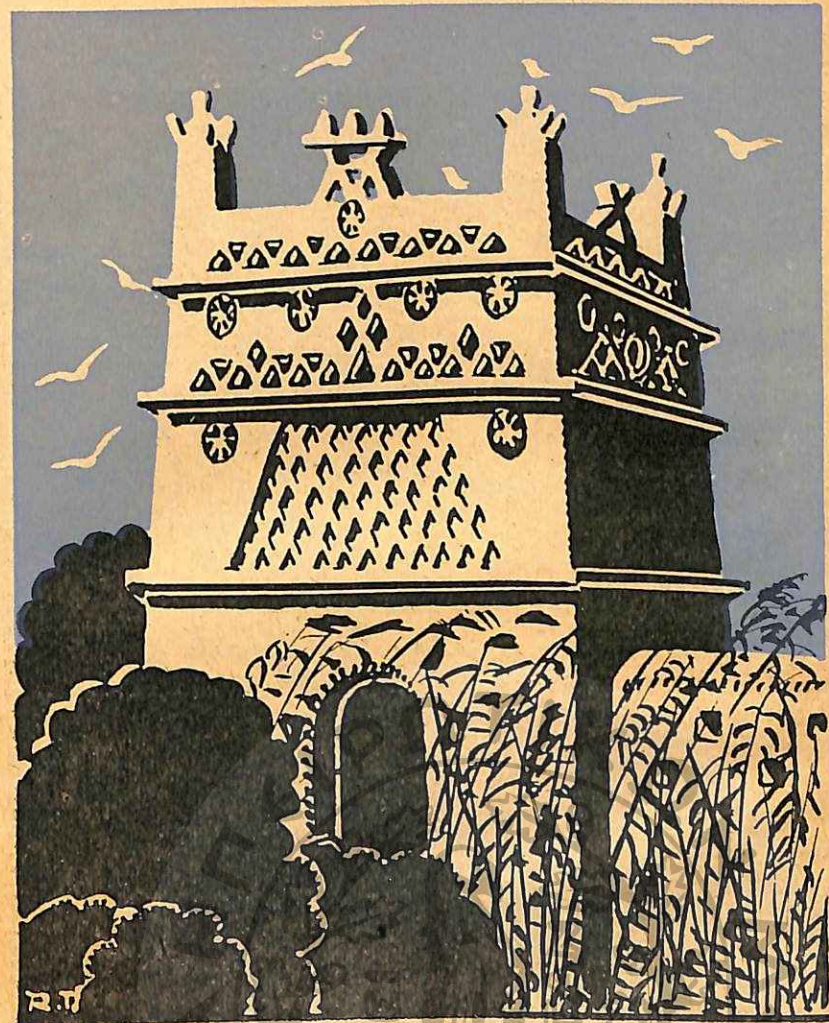
Γιὰ νὰ πλησιάσω ἕναν ἀπ' αὐτοὺς σκαρφαλώνω πάνω σ' ἕνα τεῖχος ἀπὸ μαυρισμένες πέτρες. Ὑστερα ἀπὸ μερικά τραβήγματα μὲ τ' ἀγκάθια καὶ μερικὲς... διαπραγματεύσεις μὲ τὰ θάτα ποὺ στέκουν σὰν φρουροὶ γύρω, ἔρχομαι σ' ἐπαφή μὲ τὸ θράχο. Ζυγῶν καὶ... ξαφνικά, τί θαῦμα! Ὅλο τὸ ἀέρινο παλατάκι... σκορπιέται στὸν οὐρανὸ σ' ἕνα ἐκτύφλωτικὸ φτεροκόπημα.

Στὴν Τήνηο αὐτὸ ποὺ κάνει ἰδιαίτερη ἐντύπωση εἶναι τὸ πλῆθος τῶν περιστερεῶνων — δὲν ὑπάρχει ἄλλο νησί μὲ τόσοσους πολλούς. Εἶναι πιὸ πολυτελεῖς ἀπὸ τὶς κατοικίες τῶν ἀνθρώπων καὶ ὁ κάθε ἰδιοκτήτης κατέχει ἐκτὸς ἀπὸ τὸ σπίτι του, ἕνα ἐξωκκλήσι κι' ἕνα περιστερεῶνα.

Γενικὰ εἶναι τετράγωνοι: τὸ κάτω μέρος χρησιμεύει γιὰ ἀποθήκη. Ἐκεῖ θάζουν τὰ ἐργαλεῖα, ἐκεῖ διατηροῦν τὸ μέλι, ἐκεῖ βρίσκεται τὸ ρακοκάζανο. Ἀπὸ πάνω : ὁ καθαυτὸς περιστερεῶνας, ἡ αἰωνίως θορυβώδης κατοικία τῶν περιστεριῶν.

Γιατί τόσο περιστέρια; Γιατί δίνουν στοὺς νησιῶτες τὸ τρυφερὸ καὶ νόστιμο κρέας τους. Τὰ παλῆα χρόνια τὰ θάζανε στὸ ξύδι γιὰ τὸ χειμῶνα. Ἐπίσης τοὺς δίνουν τὸ καλύτερο λίπασμα γιὰ τὰ χωράφια: τὴν κολομπίνα.

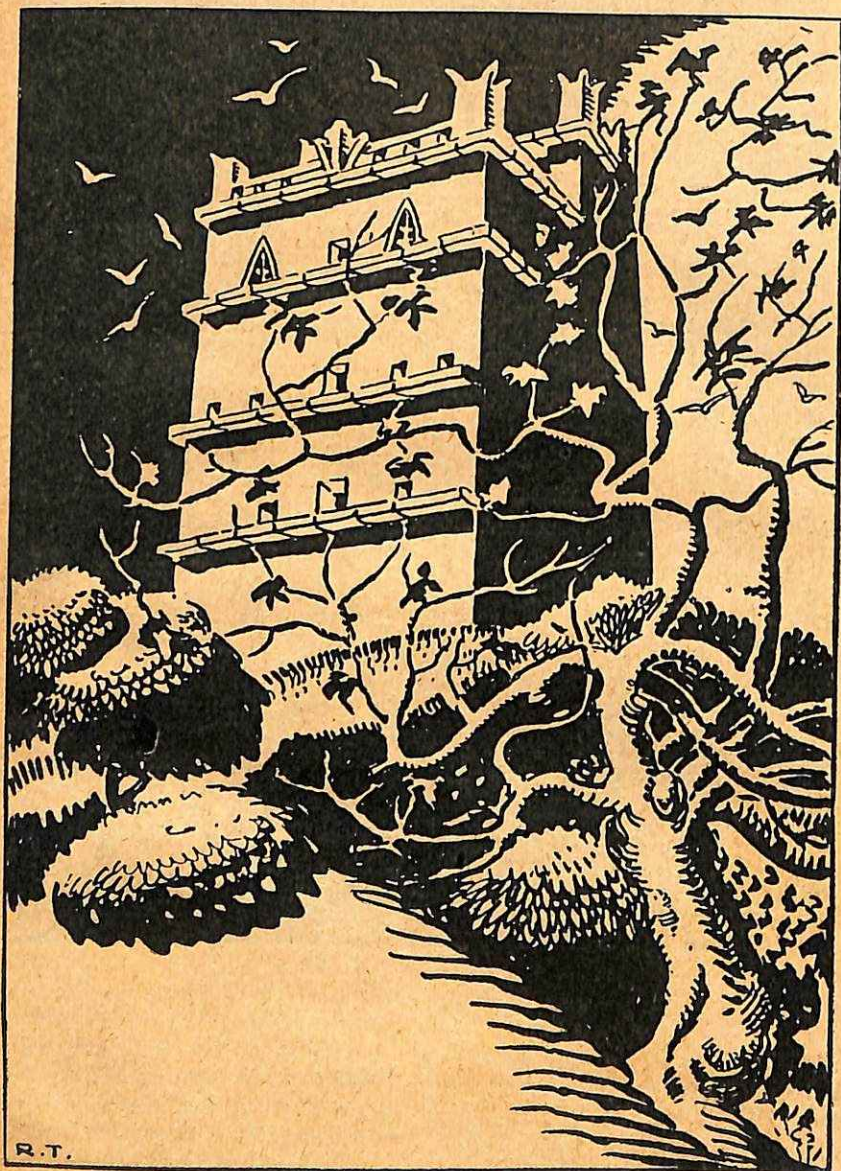
Ταξιδάρικα περιστέρια καὶ οἱ ἴδιοι οἱ καρaboκῆρδες ἔπαιρναν

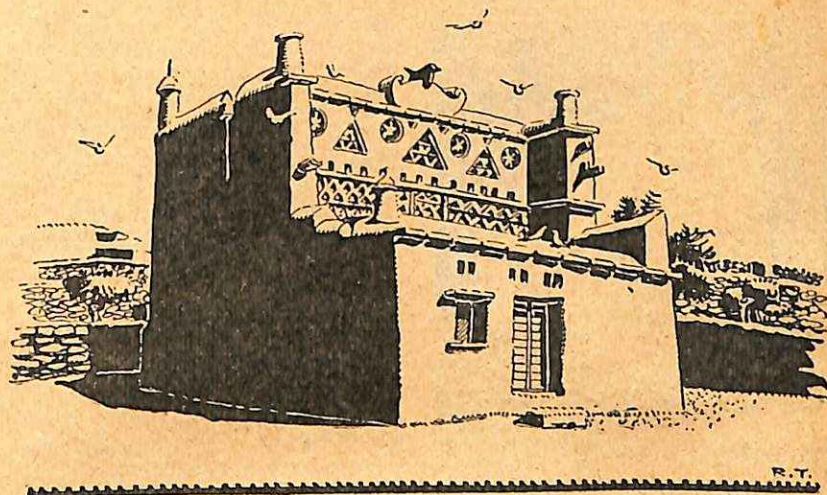
σὲ παλιότερες ἐποχὲς μαζί τους πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ πουλιὰ στὰ μακρινὰ τους ταξίδια. Ἦταν οἱ μοναδικοὶ τους ἀγγελιαφόροι, ποὺ ἔφερναν τὰ νέα στὶς οἰκογένειές τους. Τότε δὲν ὑπῆρχε οὔτε ταχυδρομεῖο οὔτε ραδιόφωνο. Ἀφίναν λοιπὸν ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ἀπὸ ἕνα περιστέρι. Καὶ ὁ πιστὸς γραμματοκομιστὴς ἔφτανε γρή-

γορά καὶ ἀλάθητα στὴν ὁμορφὴ κατοικία του.

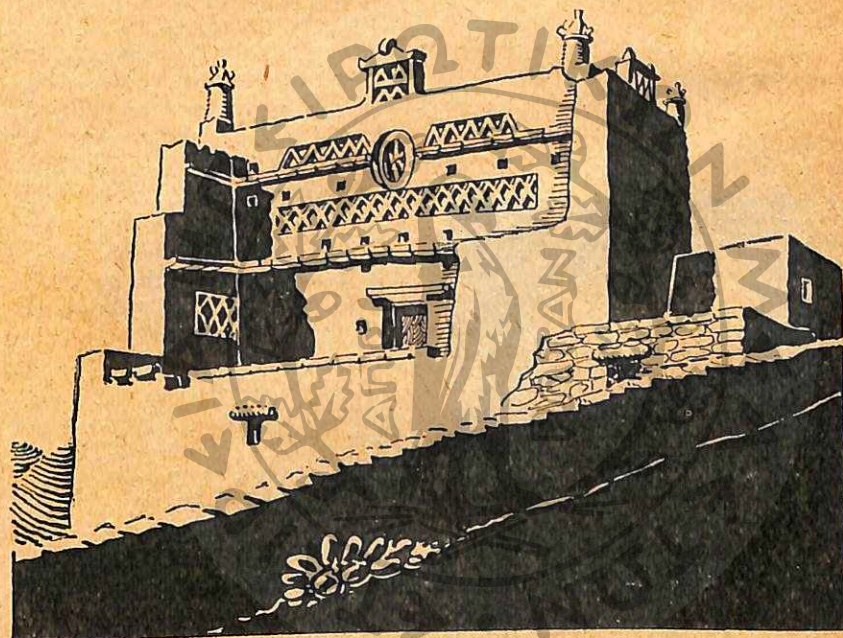
Οἱ Βενετσιάνοι, μεγάλοι περιστερόφιλοι, ἀνάμεσα στὰ τιμητικὰ τους προνόμια εἶχαν καὶ τὸ «δικαίωμα τῶν περιστερεῶνων», γιὰ τὸ ὁποῖο τόσο πολὺ παραπονιόνταν οἱ χωρικοὶ τοῦ Μεσαίωνα, γιὰτὶ τὰ πουλιὰ αὐτὰ κατὰστρεφαν τὰ γεννήματά τους. Ἡ καταγωγὴ τῶν περιστεριῶν εἶ-

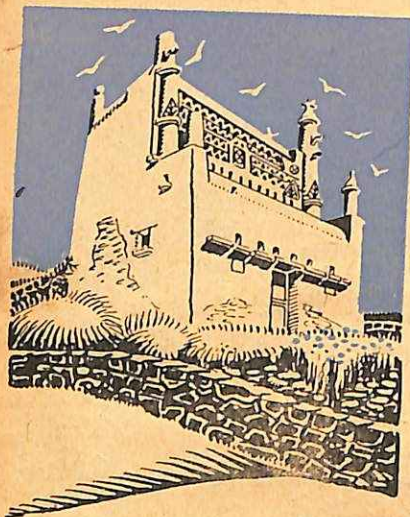
Περιστερώνας της Άνδρου

Σπίτι με περιστερώνα

Περιστερώνας της Σίφου

P.T.

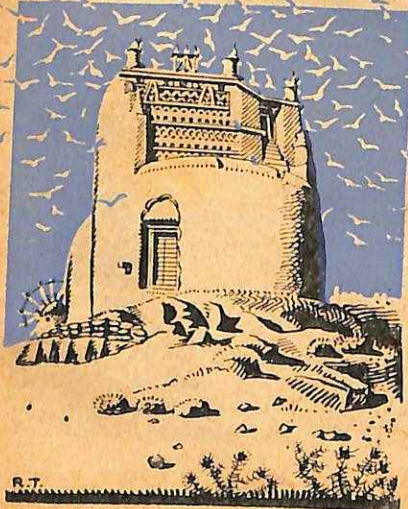
ναι πολύ παληά—φτάνει νά θυμηθῇ κανεῖς τίς ἀναριθμητές περισσότερες τῆς Δήλου, πού ἦταν ἀφιερωμένες στήν Ἀφροδίτη. Ἡ Δήλος δὲν ἔχει πιά περισσότερες, ἀλλά στή Μύκονο, τῇ γειτόνισσά της, μπορεῖς νά ἰδῇς πολλούς, ἐξαιρετικά ὁμορφους καὶ κάτασπρους: τὸ φῶς πού τοὺς τυλίγει λές καὶ τοὺς δίνει ψυχή.

☆

Στὴν Ἀνδρο ἐπίσης ὁ οὐρανὸς δονεῖται ἀπὸ φτεροκοπήματα, ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρη τοῦ νησιοῦ ὡς τὴν ἄλλη. Ὁ θρύλος μᾶς διηγεῖται ἔτσι τὴν ἱστορία τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλῆα Ἀνίου: Ὁ Βάκχος τίς εἶχε προικίσει μὲ τὴ δύναμι νά μεταβάλλουν τὸ κάθε τι πού ἄγγιζαν μὲ τὰ χέρια τους, σὲ σῆτος, σὲ λάδι, σὲ κρασί... Ὁ Ἀγαμέμνων τὸ ἔμαθε καὶ θέλησε νά τίς ἀναγκάσῃ νά τὸν ἀκολουθήσουν στήν ἐκστρατεία του στήν Τροία γιὰ νά εἶναι ἐξασφαλισμένος ὅτι ὁ στρατός του δὲν θά πεινάσῃ. Αὐτὲς τὸ σκάσανε καὶ κατέφυγαν στήν Ἀνδρο. Ἐκεῖ, ἐργατικές καὶ ἔμπειρες, πλουτίζανε ὡς τὴν ἡμέρα ὅπου ὁ Ἀγαμέμνων ἦρθε νά τίς ληστέψῃ, μὲ τὴν ἀπειλὴ πὼς θά τίς φυλάκιζε. Οἱ κοπέλλες παραπονέθηκαν στὸ Βάκχο καὶ τότε αὐτὸς τίς ἔκανε περισσότερες... καὶ ἀπὸ τότε, πάνω ἀπὸ τίς ροδοδάφνες, μέσα στὸν ἥλιο πού βασιλεύει πάνω στὰ τραχεῖα βράχια, γουργουρίζουν γεμάτες εὐθυμία οἱ περισσότερες... οἱ κόρες τοῦ βασιλῆα Ἀνίου.

☆

Στὴ Σίφνο οἱ περισσότερες προκαλοῦν τὸ θαυμασμό. Μέσα στὸ μεθῦσι τοῦ φωτὸς βλέπεις στὰ πυργωτὰ αὐτὰ κτίσματα

P.T.

σφηνωμένα κομμάτια ἀπὸ ἀρχαῖα μαρμάρινα κιονόκρανα καὶ ἡ σκέψι σου ταξιδεύει. Τὰ μάτια ἀγγιζουν τίς στρογγυλεμένες γωνιές, τὸ βλέμμα ἀκολουθώντας τὰ ἀνθοπλέγματα χάνεται μέσα στὰ σκιερὰ κράσπεδα καὶ τὸ πνεῦμα πετᾷ σὲ δικούς του κόσμους.

Πρὸ τῶν ἀνεμιστήρων

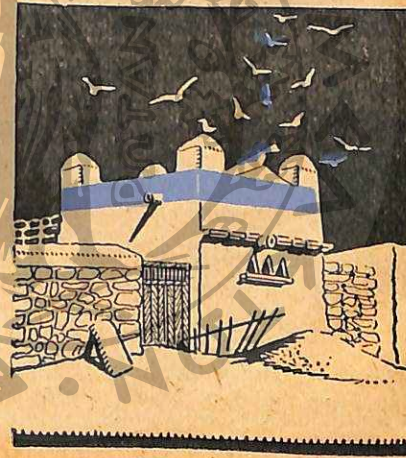
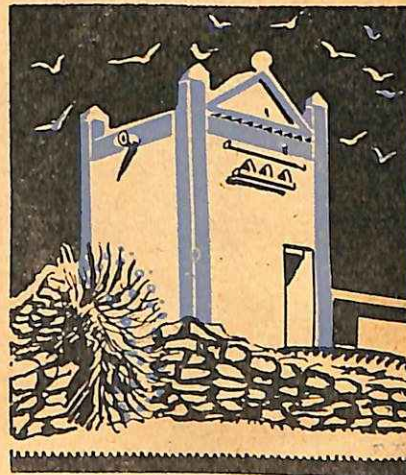
Ὁ ποιητὴς Ἀντιφάνης εἰρωνεύεται τὴ μαλθακότητα ἑνὸς βασιλῆα τῆς Πάφου (Κύπρος) πού τὸν παρουσιάζει νά τοῦ κάνουν ἀέρα τὰ περιστέρια.

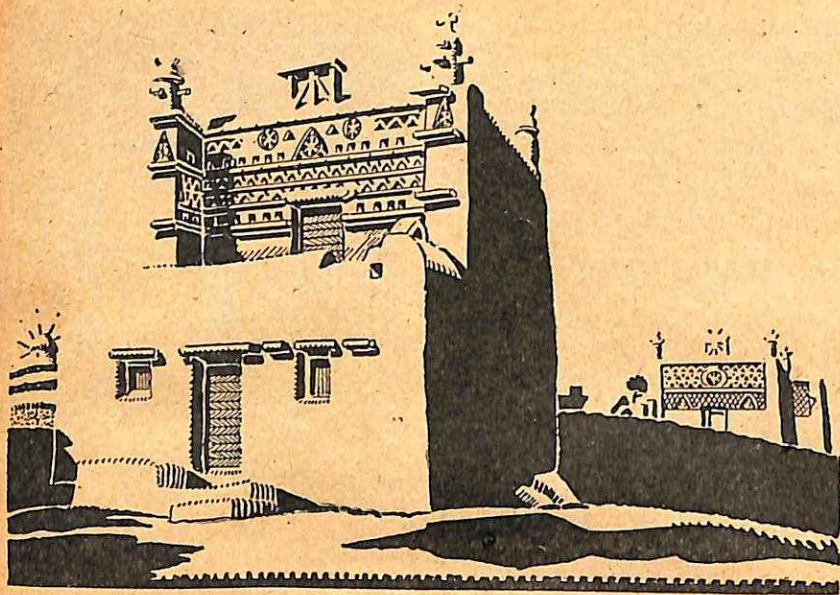
Τὶ ἡδονὴ ἀλήθεια! Ὅταν ὁ βασιλῆας κάθεται στὸ τραπέζι, τοῦ κάνουν ἀέρα τὰ περιστέρια καὶ κανέναν ἄλλον δὲν θά εἶχε τὴν ἔμπνευσι αὐτῇ. Μὰ πὼς ὅμως; Πὼς γίνεται αὐτό; Ὁ βασιλῆας ἀλειθότανε μὲ ἕνα ἄρωμα πού τοῦ ἔφερναν ἀπὸ τὴ Συρία. Τὸ θγάζαν ἀπὸ ἕνα φρούτο, πού ἦταν ἡ καλύτερη λιχουδιὰ γιὰ τὰ περιστέρια. Προσελκύνονταν λοιπὸν ἀπὸ κείνο τὸ ἄρωμα καὶ τολμοῦσαν μάλιστα νά κάθωνται στὸ κεφάλι τοῦ βασιλῆα. Οἱ ὑπῆρέτες πού ἦταν παρόντες τᾶδιωναν μὰ ἐκεῖνα σηκώνονταν λίγο χωρὶς νά φεύγουν. Κι' ἔτσι, δροσίζανε τὸ βασιλῆα φτερουγίζοντας ἀπαλὰ τὸν ἀέρα.

☆

Στὴ Σύρο οἱ περισσότερες εἶναι θαμμέναι μὲ χτυπητὰ χρώματα. Ὅλοι οἱ περισσότερες αὐτοῦ τοῦ νησιοῦ, πού οἱ κάτοικοι του ἔχουν ἰδιαίτερη ἀδυναμία στὰ χρώματα, δὲν ἔχουν τὰ συνηθισμένα διάτρητα στολίδια μὰ ἕνα διάκοσμο ἀπὸ μπλὲ καὶ ροζ κορδέλλες.

Παρά τίς σατανικὲς ἐναλλαγὲς τῶν μορφῶν, οἱ περισσότερες

του Αιγαίου έχουν κάτι που τους κάνει να μοιάζουν.

‘Από πόσους αιώνες διατηρείται ή λαϊκή αυτή αρχιτεκτονική; Τι εξέλιξι ακολούθησε; Ποιές επιδράσεις της Ανατολής και της Δύσεως αφήκαν τη σφραγίδα τους; Για ποιούς λόγους έχει την

τάσι να ξεχωρίζει από την αρχιτεκτονική των σπιτιών;

Το πέταγμα των περιστεριών σκορπάει τον περιστερεώνα στον ουρανό και μαζί του και κάθε απάντησι στις απορίες μου.

(Αί εικόνες του συγγραφέως κ. R. Tourt σχεδιάστηκαν για την «Έκλογή»).

ΣΚΕΨΕΙΣ

‘Η εύτυχία; Είναι αυταπάτη να νομίζουμε ότι περισσότερη άνεσις σημαίνει περισσότερη εύτυχία. ‘Η εύτυχία έρχεται από την ικανότητα που έχει κανείς να αισθάνεται βαθειά, να χαίρεται απλά, να σκέπτεται ελεύθερα, να διακινδυνεύη τη ζωή του και να νοιώθη ότι τον χρειάζονται.

☆

Storm Jameson

‘Ιδεολόγος είναι ο άνθρωπος που παρατηρώντας ότι ένα τριαντάφυλλο μυρίζει ωραιότερα από ένα λάχανο, βγάζει το συμπέρασμα ότι το τριαντάφυλλο θα βγάξη και πιο ωραία σούπα.

Cutting Remarks

Στην Αυτοκρατορική Κίνα...

ΕΝΑ ΦΛΥΤΖΑΝΙ ΤΣΑΪ

Του

RICHARD SIDNET

Όταν θρισκόμουν στην Σαγκάη συζητούσα μιὰ μέρα μ' ένα Κινέζο φίλο μου για τὸ τσαΐ. Εἶχα με μπροστά μας ἀχνιστά φλυτζάνια τσαΐ καὶ τὸ ρουφούσαμε σιγά-σιγά. Ὁ φίλος μου, ὅταν τοῦ ζήτησα νὰ μοῦ μιλήσῃ γιὰ τὴ θέσι πού ἔχει τὸ τσαΐ στὴ ζωὴ τῶν Κινέζων, χαμογέλασε, ἀκούμπησε πίσω στὴν πολυθρόνα του καὶ κρατώντας μὲ τὰ δυὸ χέρια τὸ φλυτζάνι του μοῦ εἶπε πολλὰ ἐνδιαφέροντα πράγματα. Στὴν Κίνα ὁ τρόπος πού πίνει κανεὶς τὸ τσαΐ θεωρεῖται τέχνη, ἀνώτερη καὶ ἀπὸ τὴν τέχνη πού ἀπαιτεῖται γιὰ νὰ πίνῃ κανεὶς κρασί. Οἱ Κινέζοι καλοφαγάδες δὲν πίνουν τσαΐ γιὰ νὰ ξεδιψάσουν ἀλλὰ γιὰ νὰ ἀπολαύσουν τὴ γεῦσι του πού δίνει τὴν αἴσθησι—ὅπως πιστεύουν—ὅτι «ταξιδεύεις στὰ σύννεφα». Τὸν παλιὸ καιρὸ κάθε Κινέζος σοφὸς ἔπρεπε νὰ ξερῇ νὰ πίνῃ τσαΐ «μὲ τέχνη» καὶ νὰ μπορῇ νὰ διακρίνῃ ὄχι μόνον τὸ εἶδος τοῦ τσαγιοῦ μὰ καὶ τὸ εἶδος τοῦ νεροῦ πού χρησιμοποιήθηκε γιὰ νὰ γίνῃ τὸ τσαΐ. Γιὰ νὰ φτιάξουν τσαΐ οἱ Κινέζοι προτιμοῦν τὸ νερὸ τῆς πηγῆς. Τὸ νερὸ πού πιέζεται—ὅπως π.χ. τὸ νερὸ τῆς βρύσης—λένε πὼς εἶναι νερὸ «καταπονημένο» καὶ ἀκατάλληλο γιὰ τσαΐ. Ἕνας μεγάλος αὐτοκράτωρ τῆς ἐποχῆς τῶν Μαντσού ἀγαποῦσε τόσο πολὺ τὸ καλὸ τσαΐ, ὥστε ἔκανε περιοδεῖα στὴ χώρα του γιὰ

νὰ βρῇ τι εἶδους νερὸ ἔδινε κάθε πηγὴ. Ἀπὸ ὅλες τὶς πηγὲς ἔφτιαχναν τσαΐ πού τὸ δοκίμαζε ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὠριζε ὁ ἴδιος, ἀναλόγως μὲ τὴν ποιότητά του, τὴν κατηγορίαν τῆς πηγῆς. Ὅσο πιὸ ἐλαφρὸ ἦταν τὸ νερὸ τόσο πιὸ κατάλληλο τὸ θεωροῦσαν γιὰ τσαΐ. Τὸ καλύτερο νερὸ πηγῆς πού θρῆκε ὁ αὐτοκράτωρ μποροῦσε νὰ συγκριθῇ μόνον μὲ τὸ λυωμένο χιόνι. Ὁ αὐτοκράτωρ αὐτὸς διέταξε νὰ φέρουν στὸ παλάτι του ἑκατοντάδες στάμνες μὲ νερὸ ἀπὸ τὶς καλύτερες πηγές. Γρήγορα ὅμως διαπίστωσαν ὅτι μὲ τὴν μεταφορὰ τὸ νερὸ εἶχε «καταπονηθῇ» καὶ δὲν ἔφτιαχνε καλὸ τσαΐ. Τότε ὁ αὐτοκράτωρ εἶχε τὴν ἐμπνευσι νὰ «πλύνουν» τὸ εἰδικὸ αὐτὸ νερὸ μὲ νερὸ ἀπὸ ἄλλες κατώτερες πηγές. Σύμφωνά μὲ τὶς ὁδηγίες του μέτρησαν μιὰ ὠρισμένη ποσότητα ἀπὸ τὸ εἰδικὸ νερὸ, τὸ ἔχυσαν σὲ μιὰ μεγάλη στάμνα καὶ ὕστερα πρόσθεσαν νερὸ ἀπὸ ἄλλες πηγές. Κατόπι τάραξαν δυνατὰ τὸ νερὸ μὲ ἓνα ξύλο καὶ τὸ ἄφησαν γιὰ μιὰ ὥρα. Τὸ «καταπονημένο» νερὸ τώρα ἦταν ἔτοιμο γιὰ τὸ τσαΐ. Ἐπειδὴ ἦταν ἐλαφρότερο ἀπὸ τὰ ἄλλα ἀσφαλῶς θὰ θρισκόταν στὴν ἐπιφάνεια. Ἔτσι τὸ πήραν εὐκολὰ καὶ ἔφτιαξαν θαυμάσιο τσαΐ. Ὁ Κινέζος φίλος μου μοῦ εἶπε ἀκόμα πὼς γίνεται τὸ καλὸ τσαΐ: Παίρνετε μιὰ μικρὴ

τσαγιέρα και την ξεπλένετε με βραστό νερό. Χύνετε τὸ νερό και ρίχνετε στην τσαγιέρα τὸ τσάι. Ὑστερα γεμίζετε μιὰ μεγαλύτερη τσαγιέρα με βραστό νερό. Ὁταν ἡ θερμοκρασία τοῦ νεροῦ πέση λίγο, τὸ χύνετε μέσα στη μικρὴ τσαγιέρα ὥσπου νὰ γεμίση. Κουνάτε ἐπὶ 1-2 λεπτά την τσαγιέρα και ἀνακατώνετε ἐλαφρὰ τὰ φύλλα τοῦ τσαγιοῦ με ἓνα ξυλάκι ἀπὸ μπαμποῦ ἢ ἐλαφαντόδοντο.

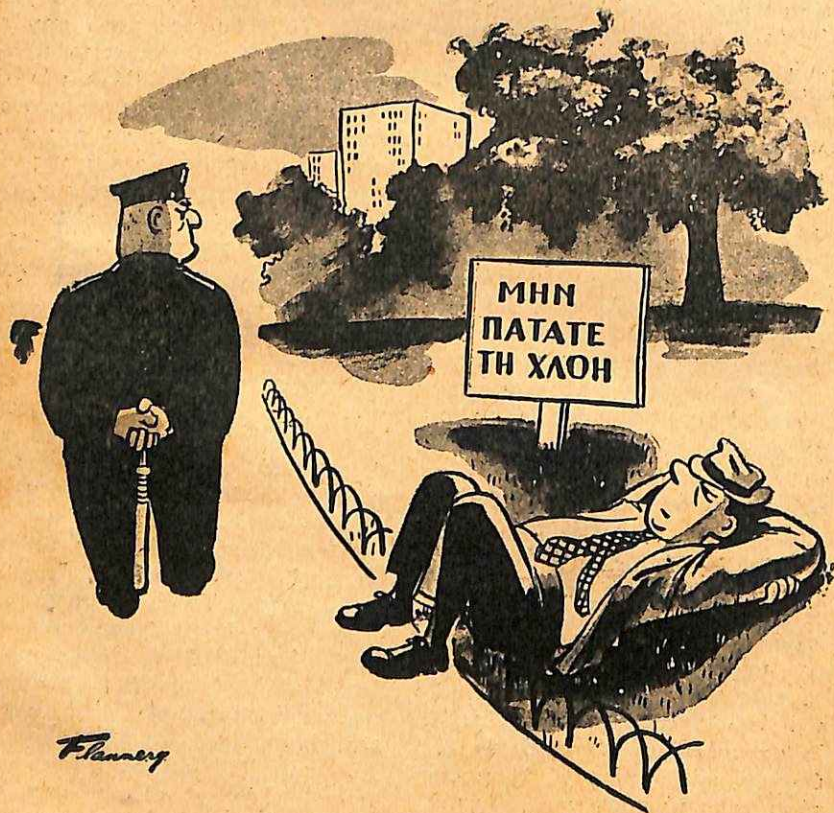
—Ἐμεῖς οὐ Κινέζοι πίνουμε τὸ

τσάι μας σὲ φλυτζάνια με καπάκι, συνέχισε ὁ φίλος μου. Ἔτσι τὸ τσάι κρατιέται πολὺ ζεστό. Ἀλλωστε τὸ καπάκι, ὅπως ἀφίνει πολὺ μικρὸ ἀνοιγμα, μᾶς ἀναγκάζει νὰ ρουφούμε τὸ τσάι λίγο—λίγο και αὐτὸ μᾶς βοηθεῖ νὰ ἀπολαύσουμε τὸ ἄρωμά του.

Ὅσο γιὰ ζάχαρη και γάλα πολὺ σπάνια θὰ δῆτε Κινέζο νὰ καταστρέφῃ τὸ τσάι του με περιττὰ πράγματα.

Ἀπὸ τὸ «Housewife», Λονδῖν

ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ...

(Collier's)

3

Γιορτινά

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ

Τοῦ Γ. Α. ΒΛΑΧΟΥ

ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ

Τοῦ Ο. ΗΕΝΡΙ

ΕΝΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΑΣΤΕΡΙ

Τοῦ GERALD KERSH

Τοῦ
Γ. Α. ΒΛΑΧΟΥ

Κ αθὼς ἐφυσούσε δυνατὰ ὁ Βορρᾶς, ἔσκυψε τὸ ἐλατάκι τὴ μικρὴ τοῦ κορφῆ κοντὰ σὺν γειτονικὸ :

— Παραμεγαλώσαμε, κί' ἔτσι θαρρῶ πὼς δὲν θὰ γλυτώσωμε φέτος...

— Ἀπὸ τί ;

— Ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Σὲ λίγο θ' ἄρθουνε μὲ τὰ προϊόνια καὶ τὶς ἀξίνες καὶ γκάπ καὶ γκοῦπ θὰ μᾶς κόβουν, θὰ μᾶς φορτώσουν σὲ καρροτσάκια καὶ θὰ μᾶς ἀφήσουν κάπου κάτω στὴν πόλι, στὴν ἄσφαλι. Ἔτσι κατὰ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς θὰ θρεθοῦμε στημένα στὴ γωνιά ἐνὸς σπιτιοῦ μὲ κεριά, μὲ καρύδια, μὲ φουσκες, μὲ χρυσόχαρτα, μὲ ψεύτικα χιόνια. Κί' ἅμα περάσουν ἕνα δυὸ ἐβδομάδες; «Τί θὰ κάνουμε τὸ δέντρο, Κυρία;» «Σιὸ τζάκι, Καίνα, ἐπέρασαν οἱ γιοιές». Καὶ θὰ γίνουμε σιάχη.

— Κρο, κρο, κρο... ἀκούστηκε δίπλα ὁ γέρω ἔλατος.

— Βέβαια, ἐσεῖς γελάτε, παπποῦ. Τί σᾶς νοιάζει; Οὔτε καρροτσάκι σᾶς χωρεῖ ἐσᾶς, οὔτε σπῖτι. Εἶστε μεγάλος...

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἐφτερνίστηκε ὁ παπποῦς, ἐσκόρπισε φουχτες τὰ χιόνια ἀπὸ τὰ γένεια του κί' ἔγειρε λίγο:

— Καὶ ποῦ καταλάβατε πὼς γελῶ ; Εἶναι γέρικο τὸ κορμί μου καὶ μὲ τὸ κάθε κούνημα τρίζει. Ρευματισμός; Κρο, κρο. Νά τα πάλι. Μὰ ξέρετε τί λέω ; Λέω νὰ μὴ φοβάστε γιὰ φέτος. Φέτος εἶναι οἰκονομικὴ στενοχώρια. Θὰ κάνουν Χριστοῦγεννιάτικα δέντρα κάτω στὴν πόλι, ἀλλὰ ψεύτικα, μιὰ σπιθαμὴ. Ἄλλοτε μάλιστα ! Ἄλλοτε γιὰ τὴν πρωτοχρονιά τοῦ Συγγροῦ ἔχασα τὴ γυναῖκα μου, μιὰ νέα καταποράσινη ἐλατάρα ὡς ἀμ' ἐκεῖ πάνω: «Μωρέ, ποῦ τὴν πάτε;» τοὺς λέω. Τίποτα ἐκείνοι ; «Σιὸ Συγγροῦ». «Στὶς φυλακὲς τοῦ Συγγροῦ; Τί ἔκανε;» «Ὅχι» λένε, «τὴν πᾶμε σιὸ Κυρίου Συγγροῦ πὸν θάχη ἀπὸψε χορό».

Κί' ἔτσι τὴν ἔχασα. Σιὸ τέλος, τί σημασίαν ἔχει ; Μὴν ἀκούτε αὐτὰ πὸν λένε πὼς ὁ προορισμὸς τῶν δέντρων εἶναι νὰ μεγαλώσουν,

ν' ἄρθῃ ἢ ἀνοιξί, νὰ κάνουν λουλούδια, νὰ πάρουν οἱ πεταλοῦδες τῶν λουλουδιῶν τοὺς τὸ ἄρωμα, νὰ τὸ ρίξουν σπύρο στὴ γῆ κί' ἔτσι νὰ γίνουν ἄλλα δέντρα, ἄλλα παιδιά. Ὁ προορισμὸς τοῦ δέντρου εἶναι νὰ γίνῃ μπουφές. Μάλιστα, κύριοι, μπουφές. Τ' ἀδέλφια μου ἔγιναν ὅλα μπουφές. Οἱ μπαρμπάδες μου τραπέζια καφενείου, κάποιος συγγενὴς μας κατάρτι. Ἐνας ἄλλος—αὐτὸς ἔπεσε—ἔγινε σκάφη. Καλύτερα λοιπὸν δὲν εἶναι νὰ γίνεσαι δέντρο τῶν Χριστοῦγεννῶν; Ἐνα θράδν κατάφωτο, ὁλόχρυσο, στολισμένον, μὲ γύρω ἕνα σωρὸ φωτεινά, χαρούμενα, ματάκια παιδιῶν ;

— Καὶ ἔπειτα; Τζάκι, εἶπε τὸ ἐλατάκι, κί' ἕνα δάκρυ πηκτὸ (ἦταν ρετιόνι) ἐκύλισε πρὸς τὸ χῶμα.

— Ἐγὼ τὸ ἤθελα αὐτὸ τὸ τέλος, εἶπε ὁ γέρω Ἐλατος. Καὶ νὰ σᾶς πῶ...

— Σιωπὴ ἐπὶ τέλους, ἀκούστηκε μιὰ κυρία—ἡ γρηὰ κυρία Ἐλάτη. Ὁ ἥλιος ἐβασίλευε ἐδῶ καὶ μιὰ ὥρα, οἱ ὁμιλίες πρέπει νὰ παύσουν, τὰ μικρὰ εἶναι ὥρα νὰ κοιμηθοῦν. Καληνύχτα σας κύριε παπποῦ.

— Καληνύχτα σας κυρία Ἐλάτη.

— Γύριτε λίγο πρὸς τὸ βουνὸ τὸ κεφάλι σας, κύριε παπποῦ, νὰ μὴν σᾶς κιντᾶ πολὺ ὁ ἄερας.

— Εὐχαριστῶ κυρία Ἐλάτη. Κρο, κρο. Εἶναι, βλέπετε, αὐτὸς ὁ ἀναθεματισμένος ρευματισμός...

Νύχτα. Τὸ φεγγάρι ἐφάνηκε δειλὰ δειλὰ πίσω ἀπὸ τὸ μακρονδὸ βουνὸ καὶ φώτισε γύρω τὸ δάσος. Καὶ ἄρχισε τότε μέσα στὴν ἡσυχία τὸ πῆγαινε κί' ἔλα τῶν τελευταίων ἐντόμων πὸν δὲν εἶχαν ἀκόμη πάρει τὸν ὀριστικὸν τοὺς ὕπνο γιὰ τὸν χειμῶνα, τὸ ἕνα νὰ σκάψῃ μιὰ τρύπα στὴ φλούδα τοῦ δέντρου, τὸ ἄλλο νὰ παραχωθῇ σὺν χῶμα κάποια πουλιά ἄρχισαν κί' αὐτὰ νὰ παλεύουν γιὰ τὴ φωλιά τους, μιὰ πέρδικα παραστρατημένη ἀκούστηκε νὰ φτερουγίζῃ κί' αὐτὴ. Ὡς κί' ἕνας λαγός. Μὰ τί τρεχάλα! Εἶχε ἰδῇ τὸν ἴσκιον τῶν αὐτιῶν του σὺν θράχο ἐπάνω καὶ ἐφοβήθηκε ! Φρ, φρ, ἔκανε μέσα στὶς ἀργιόκουμαριές.

— Σιωπὴ ἐπὶ τέλους ! Ἀκούστηκε γιὰ τελευταία φορὰ μέσα στὸν ὕπνο τῆς ἡ κυρία Ἐλάτη: Κάνετε ἡσυχία. Ἐρχεται ὁ πρίγκηπας τοῦ παραμυθιοῦ, ὁ κύριος Βασιλᾶς—ἔβλεπε ὄνειτρο—τὸ μεγαλύτερο δέντρο τοῦ κόσμου, ἀπὸ τὰ κατὰβαθα τοῦ Σουδάν, γιὰ νὰ μὲ πάρῃ γυναῖκα του. Μόλις προφταίνω νὰ στολιστῶ...

Ἡ χαρούμενη συνοδεία ἐσιάθηκε.

— Ἐδῶ παιδιά!

— Ἐλα Μαρία ἐδῶ, ἐσὺ μικρὴ μὲ τὴν κοιτίδα, ἐδῶ Ἐλενάκι, ἔ-

λα Βιολέτα, πάρε' τη μικρή απ' το χέρι. Έλάτε να σταθούμε εδώ στο βουνό. Να ένα μεγαλούτινο ελαιάκι. Θάναι πέντε χρονών.

— Θα το κόψουμε ;

— Να το κόψουμε, να κάνουμε ένα σπιτάκι, να το στήσουμε και να το στολίσουμε με χρυσόχαρτα. Έχω φέρει και φουσκες έγώ.

— Όχι, να τις κρατήσης τις φουσκες και τα χρυσόχαρτα. Αυτά στο βουνό δεν χρειάζονται.

— Κορρ, κορρ, άκούσθηκε ο παππούς.

— Ο ρευματισμός σας; Έσκυψε κοντά ή κυρία Έλάτη.

— Όχι, γελώ από τη χαρά μου. Ίσως τώρα απαγορευθή και ή Υλοτομία και έτσι θα γλυτώσω κ' έγώ...

— Υλοτομία ; Και τι θέλει να πη ; ρώτησε ένα ελαιάκι.

Και ή δασκάλα μας, ή κυρία Έλάτη :

— Υλοτομία: έκκοπή δένδρων, εκ της αρχαίας ελληνικής λέξεως ύλη, τόπος δασώδης...

Μα άκούσθηκε πάλι ή φωνή :

— Έλάτε, παιδιά. Θα καθήσουμε εδώ γύρω στο ελαιάκι, θα βάλουμε σε λίγα φρύγανα και σε λίγα ξύλα φωτιά και θα στήσουμε απάνω τη χύτρα, για να ζεσταθώ το τοάι μας του βουνού. Θα τυλιχτούμε έπειτα καλά καλά στα παλιά μας και στις κουβέρτες μας κι' έτσι θα περιμένουμε νάρθη ο καινούργιος χρόνος, μεσάνυχτα. Τότε θα πάρωμε—για κυτάξετε γύρω στον ουρανό—χίλια άστέρια και θα τα κατεβάσουμε οίγά οίγά με το νου μέσα στα φύλλα του δέντρου μας. Θα φωνάξουμε έπειτα τις χρυσόμυγες και τους σκαρβαίους από τους θάμνους και θα τους παρακαλέσουμε να σκαρφαλώσουνε γρήγορα και να σταθούν στα κλαριά του για να μās φέγγουν. Χιόνι έχουμε μπόλικο, χιόνι άληθινό. Θα πούμε και σ' αυτό το μικρό σκαντζόχοιρο, που είναι έτοιμος για ύπνο κι' αυτός, ν' ανέβη επάνω στην κορυφή και θα του βάλουμε, παράξενο στολίδι, σε κάθε κεντρί του από ένα κόμμαρο. Κι' έχει γύρω το δάσος κάτι άργοπορημένες απ' το καλοκαίρι πυγολαμπίδες και θάρουν κι' αυτές να στήσουν κατάφωτο χορό γύρω στο Χριστουγεννιάτικο δέντρο μας.

Μπά!.. Δεν απαντάει κανείς; Κοιμήσαστε παιδιά;

— Καλώς όρισαιτε, Άγιε Βασίλη, άκούσθηκε να λήη ένα παιδάκι μέσα στον ύπνο του.

— Περάσιτε, Κύριε Βασιλό, άνεοτέναξε κοιμισμένη ή κυρία Έλάτη. Μόλις προφταίνετε. Ο καινούργιος χρόνος μπαίνει σε λίγα λεπτά.....

(Περιοδικό «Η Όδηγός»)

ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ

Του

O. HENRT

Ενα δολλάριο και 87 σέντς. Αυτό ήταν όλο. Και να σκεφτή κανείς πώς τα 60 σέντς ήταν όλο ψιλά, ψιλά που τα μάζεψε παζαρεύοντας πότε το μπακάλη, πότε το μανάβη, πότε το χασάπη, σε σημείο που και ή ίδια ντρεπόταν για τα χάλια της. Τρεις φορές τα μέτρησε ή Ντέλλα. Ένα δολλάριο και 87 σέντς. Και την άλλη μέρα ήταν Χριστούγεννα.

Άλλο δέν της έμενε παρά να τρέξη στο φτωχικό κρεβάτι να τρυπώσει μέσα και να κλάψη, να κλάψη με την ψυχή της. Έτσι και έκανε. Αυτό κάνει κανέναν να σκεφτή πώς ή ζωή είναι φτιαγμένη από κλάμα και άναστενεγμούς και χαμόγελα και πώς εκείνο που κυριαρχεί είναι οί άναστεναγμοί.

Ένώ περνά σιγά - σιγά από το ένα στάδιο στο άλλο, ρίχνει μια ματιά στο σπίτι. Ένα έπιπλωμένο διαμέρισμα για 8 δολλάρια την έβδομάδα. Η αλήθεια δέν είναι και πολύ άυποφορο, μα όπωσδήποτε είναι πολύ φτωχικό.

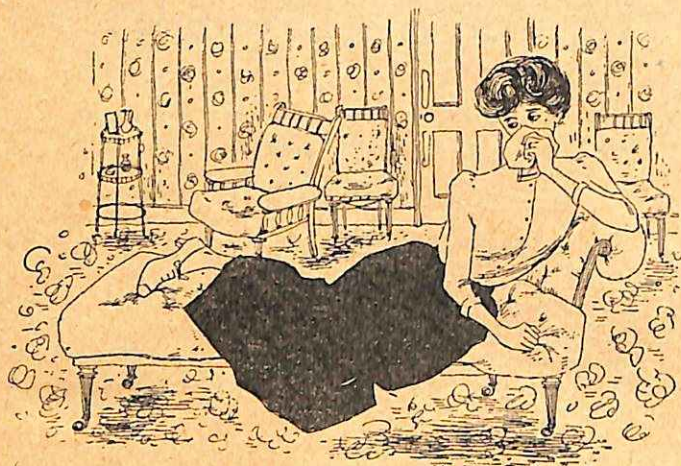
☆

Κάτω από το χερούλι της πόρτας είναι ένα γραμματοκιβώτιο που ποτέ δέν πρόκειται να δεχθή κανένα γράμμα, και ένα ήλεκτρικό κουμπι που ποτέ χέρι ανθρώπου δέν πρόκειται να το γυρίση. Έκτός απ' αυτά, υπάρχει μια κάρτα με το όνομα «κ. Τζέμς Ντίλλινγκαμ Γιάνγκ».

Το Ντίλλινγκαμ έχει σθηστή

πρό πολλού, σε εποχή ευημερίας, τότε που ο κάτοχός του έπαιρνε 30 δολλάρια την έβδομάδα. Τώρα που το εισόδημά του είχε περιοριστή στα 20 δολλάρια, τα γράμματα της λέξεως Ντίλλινγκαμ είχαν ξεθωριάσει, λες για να πάνε κόντρα κι' αυτά. Όταν όμως ο κ. Τζέμς Ντίλλινγκαμ έμπαινε στο σπίτι του, ήταν ο «Τζίμ» και ή κ. Τζέμς Ντίλλινγκραμ, ή «Ντέλλα». Όλα αυτά πάνε καλά.

Η Ντέλλα έπαψε τα κλάματα. Πήρε το πομπόν της πούδρας και βάλθηκε να συνφέρει τα μάγουλά της. Στάθηκε μπρος στο παράθυρο και κύτταξε έξω μια γκριζα γάτα που περπατούσε πάνω στο φράχτη μιας αυλής. Την άλλη μέρα ήταν Χριστούγεννα και αυτή είχε 1.87 για να πάρη ένα δώρο στον Τζίμ. Μήνες δολόκληρους έκανε οικονομία και τη δεκάρα, και να το άποτελεσμα! Δώδεκα δολλάρια την έβδομάδα τι να σου κάνουν ; Τα έξοδα ήσαν περισσότερα από ό,τι υπελόγιζε. Πάντα έτσι γίνεται 1.87 για να αγοράση ένα δώρο του Τζίμ, του Τζίμ της. Όρες δολόκληρες είχε περάσει ευτυχισμένη σχεδιάζοντας κάτι καλό. Κάτι φινό και σπάνιο, κάτι που να είναι κάπως αντίξιο αυτού που θα το φορούσε. Άνάμεσα στα παράθυρα τουωματίου υπήρχε ένας καθρέφτης. Ίσως να

Ἐνα δάκρυ κύλισε ἀπὸ τὰ μάτια της...

ἔχετε δὴ αὐτοὺς τοὺς παραμορφωτικούς καθρέφτες ποὺ ὑπάρχουν συνήθως στὰ διαμερίσματα τῶν 8 δολλαρίων. Ἐνας πολὺ ἀδύνατος καὶ εὐκίνητος ἄνθρωπος, κυττάζοντας τὸν ἑαυτὸ του μπορεῖ ἀνάμεσα στὶς κάθετες γραμμὲς τοῦ τζαμιοῦ νὰ δῇ σὲ κάποια στιγμή τὴ μορφή του σχεδὸν ὅπως εἶναι στὴν πραγματικότητα. Ἡ Ντέλλα, ἀδύνατη καθὼς ἦταν, εἶχε μάθει τὴν τέχνη. Ξαφνικά ἄφησε τὸ παράθυρο καὶ στάθηκε μπρὸς στὸν καθρέφτη. Τὰ μάτια της λάμπανε, μὰ μέσα σὲ δυὸ λεπτὰ εἶχε γίνει ἄσπρη. Νευρικά, ἔλυσε τὰ μαλλιά της καὶ τὰ ἄφησε νὰ πέσουν.

Δυὸ ἦταν οἱ θησαυροὶ τοῦ Τζέιμς Ντίλλινγκαμ Γιάνγκς. Καὶ γιὰ τοὺς δυὸ ἦταν πολὺ περήφανος. Ὁ ἕνας ἦταν τὸ χρυσὸ ρολοὶ ποὺ εἶχε κληρονομήσει ἀπὸ τὸν πατέρα του καὶ τὸν παπποῦ του. Ὁ ἄλλος ἦταν τὰ μαλλιά της Ντέλλα. Ἄν ἡ Βασίλισσα τοῦ Σαβῶά ἔμενε στὸ ἀντικρινὸ διαμέρισμα, ἡ Ντέλλα εὐχαρί-

στως θὰ κρέμαγε κάποια μέρα τὰ μαλλιά της ἀπὸ τὸ παράθυρο γιὰ νὰ στεγνώσουν, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ἐξευτελίῃ τὰ διαμαντικά καὶ τὰ πλούτη τῆς Βασίλισσας. Ἄν ὁ Βασιλεὺς Σολομὼν φύλαγε τοὺς θησαυροὺς του συγκεντρωμένους στὸ ὑπόγειο τοῦ σπιτιοῦ, κάθε φορὰ ποὺ θὰ περνοῦσε, ὁ Τζίμ θὰ ἔβγαζε τὸ ρολοὶ του ἐπιδεικτικά, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ τὸν βλέπῃ νὰ χαϊδεύῃ τὰ γένεια του ἀπὸ τὸ κακὸ του.

Ἔτσι τὰ ὁμορφα μαλλιά της Ντέλλα ἔπεφταν γύρω της καὶ κυμάτιζαν καὶ γυάλιζαν σάν ἀστραφτερὸ νερό. Ἔφταναν ὡς κάτω ἀπὸ τὰ γόνατά της καὶ σχεδὸν τὴν ἔντυναν. Μετὰ τὰ μάζεψε πάνω, νευρικά καὶ γρήγορα. Στάθηκε δισταχτική γιὰ μιὰ στιγμή καὶ ἕνα δάκρυ κύλησε ἀπὸ τὰ μάτια της στὸ τριμμένο χαλί.

Φόρεσε τὴν παλῆ ἀκαφὲ ζακέτα της, φόρεσε καὶ τὸ παλῆ καφέ της καπέλλο. Ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ κατέβηκε βιαστικά τὶς

σκάλες μὲ τὴν ἴδια λάμψη στὰ μάτια.

Ἐκεῖ ποὺ στάθηκε ἔγραφε: «Κα Σωφρονία. Μαλλιά δλων τῶν εἰδῶν». Μὲ μιὰ ἀναπνοή ἡ Ντέλλα βρέθηκε ἐπάνω. Προσπάθησε νὰ συγκεντρώσῃ τὶς δυνάμεις της καὶ νὰ ξελαχναίσῃ. Ἡ κυρία Σωφρονία πελώρια, ἄσπρη, ψυχρή.

— Θέλετε νὰ ἀγοράσετε τὰ μαλλιά μου ;, ρώτησε ἡ Ντέλλα.

— Ναι, ἀγοράζω μαλλιά, εἶπε ἡ κυρία. Βγάλε τὸ καπέλλο σου νὰ τὰ δῶ.

Ἡ Ντέλλα ἔλυσε τὰ μαλλιά της καὶ τὰ ἄφησε νὰ τὴν σκεπάζουν.

— Εἴκοσι δολλάρια, εἶπε ἡ κυρία, πιάνοντάς τα μὲ τὸ χέρι τοῦ εἰδικοῦ.

— Δώστε τὰ μου γρήγορα, εἶπε ἡ Ντέλλα.

Ἀχ! ἐπὶ τέλους! Ἐπὶ δύο ὧρες ἡ Ντέλλα ἔπλεε σὲ πελάγη εὐτυχίας. Εἶχε λησμονήσει τὴν πραγματικότητα. Τριγύριζε στὰ μαγαζιά ζητώντας νὰ βρῇ τὸ δῶρο τοῦ Τζίμ.

Ἐπὶ τέλους τὸ βρῆκε. Αὐτὸ ἀσφαλῶς ἦταν φτιαγμένο μόνο γιὰ τὸν Τζίμ. Δὲν εἶχε τὸ ὅμοιό του. Εἶχε γυρίσει ὅλα τὰ μαγαζιά. Ἦταν μιὰ ἀλυσίδα ἀπὸ πλατῖνα, τελειῶς ἀπλή, ποὺ ἐπιβαλλόταν μόνο μὲ τὴν ἀξία της, ὅπως ὅλα τὰ καλὰ πράγματα. Καὶ τὸ σπουδαιότερο ἀπ' ὅλα ἦταν ἀντάξια τοῦ ρολοιοῦ. Μόλις τὴν εἶδε ἡ Ντέλλα, ἀμέσως κατάλαβε πὼς ἔπρεπε νὰ ἀνήκῃ στὸν Τζίμ. Ἦταν σάν αὐτόν. Ἀξία χωρὶς θόρυβο—τίποτα δὲν περιἔγραφε καλύτερα καὶ τὸν Τζίμ.

Εἰκοσιένα δολλάρια πλήρως γι' αὐτὴν καὶ ἔτρεξε βιαστικὰ στὸ

σπίτι, μὲ 87 σέντς ρέστα. Μὲ τοια ἀλυσίδα, ὁ Τζίμ, ὅπου καὶ νὰ βρισκόταν, θὰ χαίροταν νὰ κυττάξῃ τὴν ὥρα. Ὡς τώρα, μεγάλο καθὼς ἦταν τὸ ρολοὶ, ἀναγκαζόταν νὰ κυττάξῃ τὴν ὥρα στὰ κλεφτὰ γιὰ νὰ μὴν δείχνῃ τὸ παλῆ πετσάκι ποὺ χρησιμοποιοῦσε γιὰ ἀλυσίδα.

Ὅταν ἔφθασε στὸ σπίτι ἄφησε τὴ λογικὴ νὰ κατανικήσῃ τὴ μέθη της. Πῆρε τὸ ψαλίδι τῶν μαλλιῶν, ἀνάψε τὸ γκάζι καὶ προσπάθησε νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν καταστροφὴ ποὺ εἶχε κάνῃ ἡ γεναιοδωρία της σὲ συνεργασία μὲ τὸν ἔρωτα.

Μέσα σὲ λίγα λεπτὰ τὸ κεφάλι της σκεπαζόταν ἀπὸ μικρὲς - μικρὲς μπουκλίτσες, τὴ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη, ποὺ τὴν ἔκαναν νὰ μοιάζῃ μὲ ὁμορφὸ ἀγοράκι. Κύτταξε στὸν καθρέφτη της μὲ προσοχή.

«Ἄν δὲ μὲ σκοτώσῃ ὁ Τζίμ! εἶπε μοναχὴ της. Μόλις μὲ ἀντικρύσῃ θὰ πῇ πὼς μοιάζω μὲ ὁρφανὰ τοῦ Φιλανθρωπικοῦ Ἰδρύματος. Μὰ τί μπορούσα νὰ κάνω ; Τί μπορούσα νὰ κάνω μὲ ἕνα δολλάριο καὶ 87 σέντς ;».

Στὶς ἑπτὰ ὁ καφὲς εἶχε γίνει καὶ ὅλα ἦταν ἑτοιμα γιὰ νὰ ἀρχίσουν νὰ ψήνωνται τὰ παιδάκια.

Ὁ Τζίμ ποτὲ δὲν ἀργοῦσε. Ἡ Ντέλλα καμάρωσε λιγάκι τὴν ἀλυσίδα καὶ κάθησε στὴ γωνιά τοῦ τραπεζιοῦ, κοντὰ στὴν πόρτα ἀπ' ὅπου ἔμπαινε συνήθως ὁ Τζίμ. Σὲ λίγο ἄκουσε τὰ βήματά του ἀπὸ τὸ πρῶτο πάτωμα. Γιὰ μιὰ στιγμή ἔγινε κάτασπρη. Καὶ γιὰ τὰ πιὸ ἀπλὰ πράγματα συνήθιζε νὰ προσεύχεται ἀπὸ μέσα της: «Θεέ μου, κάνε νὰ τοῦ ἀρέσω καὶ ἔτσι», ψιθύρισε.

Ἡ πόρτα ἀνοιξε καὶ μπῆκε ὁ Τζίμ. Φαίνόταν ἀδύνατος καὶ πο-

Είκοσι δολλάρια... είπε η κυρία Σωφρονία

λύ σοβαρός. 'Ο καυμένος! είκοσιδυό χρόνων μόνο και νά έχη και οικογένεια στο κεφάλι του. Χρειάζόταν καινούργιο παλτό και δέν είχε και γάντια.

Μπήκε μέσα και στάθηκε ακίνητος σά λαγωνικό που μυρίζεται τη λεία του. Τά μάτια του σπηλώθηκαν στη Ντέλλα και είχαν μιá έκφρασι που δέν μπορούσε νά την διαβάση, μά που την τρόμαζε. Δέν έδειχναν θυμό, ούτε έκπληξι, ούτε αποδοκιμασία, ούτε φρίκη, ούτε κανένα από τά αισθήματα που είχε προετοιμαστή νά άντιμετωπίση. 'Απλώς την κυττούσε επίμονα, με μιá παράξενη έκφρασι στο πρόσωπό του.

'Η Ντέλλα σηκώθηκε και πήγε κοντά του.

— Τζίμ, αγαπημένε μου, φώναξε, μη με κυττάζεις έτσι. 'Εκοψα τά μαλλιά μου και τά πούλησα γιατί δέν μπορούσα νά κάνω Χριστούγεννα δίχως νά σου χαρίσω κάτι. Θά ξαναμεγαλώσουν. Μη στενοχωριέσαι! 'Επρεπε νά τό κάνω αυτό. Τά μαλλιά μου μεγαλώνουν πολύ γρήγορα. Εύχηση μου καλά Χριστούγεννα και έλα νά είμαστε ευτυχισμένοι. Δέν ξέρεις τι ώραίο, τι όμορφο δώρο σου έχω πάρει.

— 'Εκοψες τά μαλλιά σου ;, ρώτησε ό Τζίμ, σκεπτικός.

— Τά έκοψα και τά πούλησα, είπε ή Ντέλλα. Δέν σου άρέσω ; 'Εγώ είμαι πάλι Τζίμ, και χωρίς τά μαλλιά. Πές μου δέν είμαι ή ίδια ;

'Ο Τζίμ κύτταξε τριγύρω περιέργα.

— 'Εκοψες τά μαλλιά σου είπες ;, ρώτησε με ένα ύφος σχεδόν ήλίθιο.

— Μη ζητήσης νά τά θρής. Σου είπα πώς τά πούλησα—τά πούλη-

σα και πάνε. Είναι παραμονή Χριστουγέννων. 'Ελα νά είσαι καλός μαζί μου, γιατί για σένα τά έδωσα. 'Ισως τά μαλλιά μου νά τά κατέστρεψα, συνέχισε γλυκειά και σοβαρή, μά τίποτα δέν συγκρίνεται με την άγάπη μου για σένα. Νά θάλω τά παιδάκια νά γίνονται Τζίμ ;

Σιγά-σιγά ό Τζίμ άρχισε νά θγαίνει από την έκστασί του. 'Αγκάλιασε τη Ντέλλα του. Και τώρα άς έρθουμε σέ ένα άνόητο θέμα και άς τό δούμε για λίγο με διάκρισι. Τι όχτώ δολλάρια την έβδομάδα τι ένα εκατομμύριο τό χρόνο. Ποιά είναι ή διαφορά ; 'Ενας μαθηματικός ή ένας έξυπνος φυσικά θά σάς έδινε στραβή άπάντησι. Οί μάγοι έφεραν άκριβά δώρα, μά ή δυσάρεστη επιβεβαίωσι θά γίνη άργότερα.

'Ο Τζίμ έβγαλε ένα πακετάκι από την τσέπη του παλτού του και τό πέταξε στο τραπέζι.

— Μη με παρεξηγήσης Ντέλλα, είπε. Δέν νομίζω πώς τά κομμένα μαλλιά ή ένα σαπούνι θά μπορούσε νά με κάνη νά αγαπάω λιγότερο κορίτσι μου. 'Αν όμως άνοιξης αυτό τό πακετάκι θά δής γιατί σέ κυττούσα έτσι.

Τά άσπρα ευκίνητα δάκτυλά της έλυσαν γρήγορά τό σπάγγο και ξεδίπλωσαν τό χαρτί. Και τότε μιá κραυγή χαράς άκούστηκε και μετά, αλλοίμονο ! ή γρήγορη μετάπτωσι της γυναίκας στα δάκρυα και τους λυγμούς που για νά σταματήσουν χρειάστηκαν όλες οι προσπάθειες του κυρίου του σπιτιού.

Μέσα στο δεματάκι ήταν τά χτενάκια, τά χτενάκια που επί τόσον καιρό ή Ντέλλα είχε λατρέψει σέ κάποια θιτρίνα του

Μπρόντγουαϊ. "Ομορφα χτενάκια από πραγματική ταρταρούγα, με πέτρες στο πάνω μέρος, δ,τι χρειαζόταν για τὰ μαλλιά της—τὸ ἤξερε καὶ ἡ καρδιά της τὰ ἤθελε καὶ τὰ λαχταροῦσε καὶ ποτέ της δὲν εἶχε τὴν παραμικρὴ ἐλπίδα νὰ τὰ ἀποκτήσῃ. Καὶ τώρα τὰ εἶχε δικά της, μὰ τὰ μαλλιά πὺ θὰ στόλιζαν τὰ λατρεμένα στολίδια δὲν ὑπῆρχαν πιά.

Τὰ ἔσφιξε ὁμως στὸ στήθος της καὶ γιὰ ὥρα τὰ κυττοῦσε μὲ τὰ μάτια θολά, χαμογελοῦσε καὶ ἔλεγε: «Τὰ μαλλιά μου μεγαλώνουν τόσο γρήγορα, Τζίμ!»

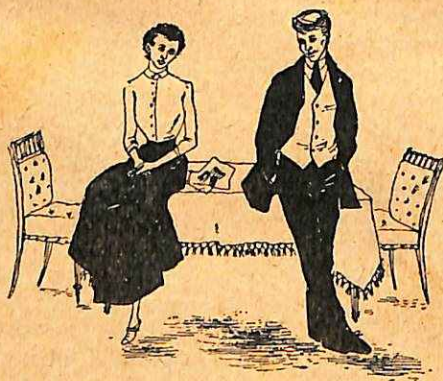
Ὁ Τζίμ δὲν εἶχε δὴ ἀκόμη τὸ ὁμορφο δῶρο του. Τὸ πῆρε στὴ χούφτα της καὶ τοῦ τὸ ἔδειξε γεμάτη περηφάνεια. Τὸ ἄψυχο πολύτιμο μέταλλο ἔλαμπε, λές καὶ ἀντικαθρέφτιζε τὴ φωτεινότητα καὶ τὴ θερμὴ της.

— Δὲν εἶναι κομψό, Τζίμ; Γύρισε ὅλη τὴν πόλι γιὰ νὰ τὸ θρῶ. Τώρα θὰ μπορῆς νὰ κυττάζης τὴν ὥρα ἑκατὸ φορές τὴν ἡμέρα. Δῶ-

σε μου τὸ ρολόϊ σου. Θέλω νὰ δῶ πῶς θὰ πηγαίνει.

Ἀντὶ νὰ κάνῃ αὐτὸ ποὺ τοῦ εἶπε, ὁ Τζίμ ἔπεσε σχεδὸν στὴν πολυθρόνα καὶ χαμογέλασε πικρά. «Ντέλλα, εἶπε, ἄς ξεχάσουμε τὰ δῶρα μας γιὰ λίγον καιρό. Εἶναι πάρα πολὺ ὁμορφα γιὰ τώρα. Πούλησα τὸ ρολόϊ γιὰ νὰ θρῶ τὰ χρήματα γιὰ τὰ χτενάκια σου. Καὶ τώρα θάλε τὰ παιδάκια νὰ γίνωνται».

Οἱ μάγοι, ὅπως ἔερετε, ἦταν οἱ σοφοὶ ἄνθρωποι—φοβερὰ σοφοὶ—ποὺ ἔφεραν δῶρα στὸ θρέφος ποὺ γεννήθηκε στὴ φάτη. Αὐτοὶ ἐπινόησαν τὴν τέχνη τοῦ Χριστουγεννιάτικου δώρου. Ἐδῶ σὰς διηγῆθηκα τὴν ἱστορία δύο τρελῶν παιδιῶν ποὺ θυσίασαν τὸ ἑνα γιὰ τὸ ἄλλο τοὺς πιὸ πολύτιμους θησαυροὺς τοῦ σπιτιοῦ τους. Πολλοὶ μπορεῖ νὰ τοὺς ποῦνε ἀνόντους. Ὡστόσο ὁμως, οἱ σοφοὶ αὐτῶν τῶν ἡμερῶν ἄς ξέρουν πῶς αὐτοὶ ἦταν οἱ σοφώτεροι ἀπ' ὅλους. Παντοῦ ὑπάρχουν αὐτοὶ οἱ σοφοί. Εἶναι οἱ μάγοι.

ΕΝΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΑΣΤΕΡΙ

Τοῦ

GERALD KERSH

— Όταν ταξιδεύεις σ' αὐτὲς τις ἐρημικὲς πεδιάδες, εἶπε ὁ ἔμπορος—ἀρώματα ἔμπορευόταν—καλύτερα εἶναι νὰ παίρνης μαζί σου μερικοὺς ἔμπιστους ἀνθρώπους. Δυὸ—τρεῖς ὀπλισμένοι ὑπηρετές εἶναι καλύτεροι ἀπὸ καθετὶ ἄλλο. Ἐγὼ δὲν θὰ ἀπεφάσιζα ποτὲ νὰ ξεκινήσω χωρὶς ἕνα σπαθὶ στὸ πλευρό μου καὶ ἕνα κοφτερό μαχαίρι κρυμμένο στὸ μανίκι μου καὶ μιὰ μικρὴ συνοδεία ἀπὸ τρεῖς—τέσσερις ὀπλισμένους καθολάρηδες. Τὴν περασμένη ἐβδομάδα ἀκόμα παρυσίαστηκαν ληστὲς σὲ ἕναν τέτοιο ἐρημικὸ δρόμο. Ἀλλά...

— Μὲ συγχωρεῖς μιὰ στιγμή, εἶπε ὁ οἰκοδεσπότης καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ δωμάτιο. Σὲ λίγο ξαναγύρισε μὲ τὸ κεφάλι σκυφτό. «Ἄν τὰ βγάλῃ πέρα, ἡ καὶ μὲν... Θεέ μου, τοῦλάχιστον ἄς μὴν ὑποφέρῃ πολὺ...»

Ὁ ἔμπορος χαμογέλασε μὲ ἐπιείκεια καὶ εἶπε.

— Μὴ φοβάσαι. Ἐτοί ἔκανα καὶ γὼ ὅταν γεννήθηκε τὸ πρῶτο μου παιδί. Νεῦρα, συγκίνησι... Ἡ γυναίκα σου εἶναι νέα καὶ γερή. Ἐχετε καλὴ μαμή. Εἶσαι καλὸς ἄνθρωπος, ποτὲ δὲν ξεχνᾷς τὴν προσευχή σου στὸ Θεὸ καὶ κάνεις τὸ καθήκον σου. Μὴ στενοχωριέσαι. Νὰ εἶσαι εὐχαριστημένος ποὺ ἡ γυναίκα σου βρίσκειται κάτω ἀπὸ στέγη καὶ εἶναι

ξαπλωμένη σὲ ἀναπαυτικὸ κρεβάτι.

— Ἄν θελήσῃ ὁ Θεὸς καὶ εἶναι γυιὸς, θὰ τοῦ δώσω τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα μου. Ἄς εἶναι ἀναπαυμένη ἢ ψυχὴ του.

— Ἄν θελήσῃ ὁ Θεὸς θὰ εἶναι γυιὸς. Κι' ἂν εἶναι κόρη, πάλι νὰ τὸν δοξάζης τὸ Θεό. Μιὰ καλὴ γυναίκα ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ ρουμπίνια. Οἱ καιροὶ εἶναι καλοὶ γιὰ νὰ γεννιοῦνται παιδιά, νὰ εἶσαι βέβαιος γι' αὐτό. Ἀλήθεια, σοῦ εἶπα τί ἔγινε ἀκριβῶς πρὶν ἀπὸ ἕνα χρόνον σάν ἀπόψε; Ἐλα κάθησε καὶ ἡρέμησε. Ἀκουσέ με καὶ πᾶψε γιὰ λίγα λεπτά νὰ σκέπτεσαι ἄλλα πράγματα. Ξέρεις πῶς ταξιδεύω πολὺ καὶ ξέρω τί γίνεται στὸν κόσμο. Ἀφήσέ με λοιπὸν νὰ σοῦ μιλήσω γιὰ τὸ θράδυ ἐκεῖνο, ἀκριβῶς σάν κι' ἀπόψε.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ σπιτιοῦ ἀκούσθηκε μιὰ λιγόλεπτη, ἔντονη κραυγὴ, ἡ κραυγὴ μιᾶς γυναίκας. Ὁ νέος ἄνδρας ἔκλεισε μὲ τὰ χέρια τ' αὐτιά του.

— Πήγαινα στὴ Βηθλεέμ, ἄρχισε ὁ ἔμπορος, ὅπου εἶχα μιὰ δουλειὰ μ' ἕναν Ρωμαῖο ἀξιωματοῦχο, καταραμένος νᾶναι... Οἱ δρόμοι ἦταν ἀδιάβατοι γιὰτὶ ὅλος ὁ κόσμος ἔτρεχε νὰ φύγῃ. Ὁ Καίσαρας—ποῦ ὅλα τὰ κρίματα Παναγία μου, νὰ πέσουν ἀπάνω του—ἔκανε τότε τὴν ἀπογραφὴ. Προχωρούσαμε λοιπὸν πολὺ ἀργὰ γι-

αὐτὶ μαζί μας πήγαιναν χιλιάδες ἄνθρωποι. Σὲ κάποιο σημεῖο σχεδὸν ἔπεσα πάνω σ' ἓναν ἄνθρωπο καὶ στὴ γυναῖκα του ποὺ πήγαιναν κι' αὐτοὶ μὲ τὸ ἴδιο ἀργά-ἀργὰ στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου. Ἦταν γέρος μὲ τὴ γυναῖκα του. Γέρος αὐτός, νέα ἐκείνη. Δὲν μπορούσα νὰ δῶ τὸ πρόσωπό της γιατί τὸ εἶχε σκεπασμένο μ' ἓνα πέπλο. Καθόταν σ' ἓνα γέρικο γαϊδούρι καὶ ἦταν εὐκολο νὰ καταλάβω πὼς θὰ ἦταν στὶς μέρες της νὰ γεννήσῃ, ἡ καύμένη. Τοὺς ἔκανα τόπο νὰ περάσουν μπροστά, ἔτσι ἀπὸ συνήθεια πὶο πολὺ νὰ φέρουμε καλὰ σὲ ὄλους. Ὁ ἄντρας μὲ εὐχαρίστησε πολὺ ταπεινὰ καὶ προχώρησε. Γρήγορα κατάλαβα πὼς κάθε προσπάθεια νὰ πᾶμε πὶο γρήγορα ἦταν ματαιοπονία κι' ἔτσι σταμάτησα μὲ τὴ μικρὴ μου συνοδεία. Καθίσαμε νὰ φῶμε καὶ νὰ πιοῦμε κάτω γιατί ποτὲ δὲν ξεκινᾶω γιὰ κάπου χωρὶς προμήθειες.

— Ἡ θραδυὰ ἦταν ὁμορφὴ. Οἱ ἄντρες μου ἀναψαν φωτιά γιὰ τὴν χρειαζόταν θὰ περνούσαμε ἐκεῖ ὅλη τὴ νύχτα. Ἐχῶ, βλέπεις, πάντα μαζί μου γοῦνες καὶ κουβέρτες γιὰ τέτοιες περιστάσεις. Ἐκεῖ ποὺ ξεκουραζόμουν κοντὰ στὴ φωτιά ἄκουσα θήματα νὰ πλησιάζουν. Οἱ ἄνθρωποι μου ἄρπαξαν τὰ σπαθιά τους ἀγριεμένοι: «Ποιὸς εἶναι;» φώναξαν δυνατά. Μιά φωνὴ μὲ καθαρὰ καὶ συγχρόνως ἓνας πολὺ παράξενος ἄνθρωπος ἦρθε κοντά μου. Ἦταν Αἰγύπτιος καὶ πολὺ καλοντυμένος. Κάτι τέτοια, ξέρεις, πάντα τὰ προσέχω καὶ μπορῶ νὰ σοῦ πῶ ὅτι τὸν χιτῶνα του καὶ στὴ μισὴ τιμὴ νὰ τὸν πουλοῦσε κανεὶς ἀπ' ὅ, τι ἄξιζε, θὰ μπορούσε νὰ ζήσει τὸ σπῆτι του πέντε

χρόνια. Πίσω του ἐρχόταν ἄλλοι δύο ἄντρες, ὁ ἓνας πολὺ χλωμὸς καὶ ὁ ἄλλος πολὺ μελαχρινός. Δὲν ἦταν ὑπηρέτες, ὄχι. Ἦταν ὅμοιοι μὲ τὸν Αἰγύπτιο. Ἀνθρωποὶ πλούσιοι, ἀληθινοὶ ἄρχοντες.

— Ὁ Αἰγύπτιος πῆκε ἀμέσως στὸ θέμα. «Εἰσαι γνωστός, μοῦ εἶπε. Τὸ ὄνομά σου εἶναι Γιοχανὰν καὶ κάνεις ἐμπόριο ἀρωμάτων». «Στὶς διαταγές σου, ἀφέντη μου, μὰ πὼς τὸ ξέρεις;» ρώτησα. «Δὲν ἔχει σημασία, μοῦ ἀπάντησε. Θέλουμε νὰ ἀγοράσουμε ἀρώματα». Καὶ ἐγὼ τοῦ εἶπα: «Τιμὴ μου καὶ εὐχαρίστησι. Περιμένετε μιὰ στιγμή καὶ θὰ σᾶς δείξω τὰ πὶο σπάνια, στὶς πὶο καλὰς τιμές...» Νὰ μὴ σοῦ τὰ πολυλογῶ λοιπὸν ἀγόρασαν μιὰ γυάλα μὲ μύρο, μιὰ μὲ λιθάνι καὶ μιὰ μὲ σμύρνα, χωρὶς ἓνα παζάρι, καταλαβαίνει; Οὕτε μιὰ λέξη γιὰ τὴν τιμὴ, πλήρωσαν μὲ ρωμαϊκὰ χρυσὰ νομίσματα καὶ γύρισαν νὰ φύγουν.

— Καθὼς πήγαινε νὰ φύγῃ ὁ Αἰγύπτιος—τοῦλάχιστον ἔτσι μοῦ φάνηκε ἐμένα, πὼς ἦταν Αἰγύπτιος—μὲ χτυπάει φιλικὰ στὸν ὦμο μου καὶ μοῦ λέει: «Τὰ ἀρώματά σου, φίλε μου, προορίζονται γιὰ τὸ λίκνο ἐνὸς Βασιλῆα ποὺ εἶναι κάτι παραπάνω ἀπὸ Βασιλῆα». «Καὶ ποιὸς μπορεῖ νὰ εἶναι αὐτός;» ρώτησα. «Θὰ γεννηθῇ ἀπόψε». «Ποῦ;». Ὁ Αἰγύπτιος δὲν εἶπε τίποτα, μόνο ἔδειξε τὴ Βηθλεὲμ καὶ μὲ κύτταξε στὰ μάτια μὲ ἓναν τέτοιο τρόπο, ποῦ μ' ἔκανε νὰ τὰ χάσω. Ὑστερὰ ἔφυγαν καὶ οἱ τρεῖς καὶ ἐγὼ πέρασα τὴ νύχτα κοντὰ στὴ φωτιά, γεμάτος περιέργους συλλογισμούς. Ἐκείνη τὴ νύχτα φάνηκε στὸν οὐρανὸ ἓνα παράξενο ἀστέρι. Ἐλαμπε ἐκεῖ ὡς ἀργὰ τὸ πρωῒ, πολὺ ὕστερα ἀπὸ τὰ χαρά-

ματα, σὰν καθαρὸ χρυσάφι.

— Τὸ πρωῒ ἐτοιμάστηκα νὰ συνεχίσω τὸ δρόμο μου. «Βασιλῆας!» εἶπα μέσα μου καὶ γέλασα. Ὑστερὰ, γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ, δοκίμασα τὰ νομίσματα τοῦ ξένου στὰ δόντια μου. Ἦταν ἐν τάξει. Καὶ ἔτσι πήγα στὴ Βηθλεὲμ καὶ κανόνισα τὶς δουλειές μου. Ἐκεῖ ἄκουσα τὰ νέα.

— Φαίνεται πὼς ὁ ἡλικιωμένος ἄντρας μὲ τὴ νέα γυναῖκα ἦταν ξυλουργός. Λεγόταν Ἰωσήφ. ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τοῦ Δαβὶδ. Δὲν μπόρεσε νὰ βρῇ δωμάτιο στὴν πόλι καὶ ἦταν τυχερὸς ποὺ βρῆκε ἓνα σταῦλο γιὰ νὰ περάσουν τὴ νύχτα. Ἐκεῖ μέσα ἡ γυναῖκα του γέννησε ἓνα ἀγοράκι. Σκέψου λοιπὸν τὴν ἔκπληξί του ὅταν παρουσιάστηκαν στὸ σταῦλο τρεῖς ξένοι, γονάτισαν καὶ ἀπόθεσαν μπροστὰ στὸ γεογέννητο τὰ βαρύτιμα ἀρώματα ποὺ ἀγόρασαν ἀπὸ μένα ἐκεῖνο τὸ βράδυ. Φαίνεται πὼς κάτι ἤξεραν, κάποια προφητεία εἶχαν ἀκούσει, κάποιο σημάδι εἶχαν, κάποια προειδοποίησι, ὅτι ἓνας Προφήτης—πολλοὶ λένε Μεσσίας—θὰ γεννιῶταν σὲ κεῖνο τὸν τόπο. Τὸ ἀστέρι ποὺ εἶχα δῆ, εἶχε ταξιδέψῃ μαζί τους καὶ τοὺς ὡδηγοῦσε. Αὕτῃ εἶναι ἡ ἱστορία, φίλε μου.

— Γιὰ τοὺς περισσότερους ἀνθρώπους ἓνα νεογέννητο εἶναι ἔ-

να νεογέννητο καὶ τίποτ' ἄλλο. Τὸ μωρὸ ἐκεῖνο, ὅμως, μπορεῖ νὰ γίνῃ Προφήτης, μπορεῖ νὰ γίνῃ κάτι μεγάλο, μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ Βασιλῆας. Ποιὸς ξέρει; Μπορεῖ ὁ ἀγαθὸς Θεὸς νὰ φύλαξε κάποια ξεχωριστὴ τύχη καὶ γιὰ τὸ δικό σου παιδί. Μὴ φοβάσαι. Ἐλα νὰ πιοῦμε λίγο κρασί.

Γιὰ λίγη ὥρα βασίλεψε σιωπὴ. Ξαφνικὰ ὁ οἰκοδεσπότης πετάχτηκε πάνω, ἔτρεξε στὴν πόρτα ἔβαλε τὸ αὐτί του ν' ἀκούσῃ. Ὁ ἔμπορος πρόσεξε καὶ αὐτὸς καὶ ἄκουσε τὴ λεπτὴ, καθαρή, παραπονιάρικη φωνούλα ἐνὸς μωροῦ ποὺ μόλις ἔβγαине στὴ ζωὴ.

Ἐκείνη τὴν ὥρα μπήκε μιὰ γυναῖκα.

— Καλότυχος!, εἶπε. Ἐχεις ἓνα γυιό, ὁμορφὸ καὶ γερό. Καὶ ἡ γυναῖκά σου εἶναι καλὰ νὰ ὅπως ἐγώ.

Ὁ νεαρὸς πατέρας δάκρυσε ἀπὸ χαρὰ. «Ἄς εἶναι εὐλογημένο τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ!»

— Τί σοῦ ἔλεγα; εἶπε ὁ ἔμπορος χαμογελώντας εὐχαριστημένος.

— Θὰ τοῦ δώσω τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα μου, εἶπε ὁ πατέρας. Ἄς εἶναι ἀναπαυμένη ἡ ψυχὴ του. Θὰ τὸ ὀνομάσω Ἰούδα.

— Σίμων Ἰσκαριώτῃ, δέξου τὰ συγχαρητήριά μου, εἶπε ὁ ἔμπορος.

Ἡ εὐδυμη πλευρά

Πολλοὶ ἔξυπνοὶ ἐπιχειρηματίες μά-
ζεψαν τὰ πιὸ ἀτίθιμα ἀποθέματα τῆς
ἐποχῆς τοῦ πολέμου καὶ τὰ μετέτρεψαν
σὲ εἶδη χρήσιμα. Τὰ κράνη ἔγιναν
κορνίζες καὶ σταχτοδοχεῖα· τὰ λουριά
τῶν ἀντισφύγιόγων προσωπίδων ἔ-
γιναν καλτσοδέτες κλπ.

Ὑπάρχει ὅμως ἓνα εἶδος ποῦ κανέ-
νας δὲν μπορεῖ νὰ βρῇ τί μπορεῖ νὰ γί-
νῃ: μιὰ κρέμα τοῦ προσώπου. Φαίνε-
ται ἴσως παράξενο καὶ ὅμως ὑπάρ-
χουν χιλιάδες βάζα ποῦ θὰ στέκωνται
στὶς κρατικές ἀποθήκες γιὰ πάντα.
Ἡ δυσκολία εἶναι ὅτι ἡ κρέμα αὐτὴ
ἔγινε γιὰ τὰ τάγματα τῶν κομμάτων
καὶ εἶναι κατάμαυρη...

«This Week»

Μιά φορά, ὁ μακαρίτης Σέρ Ἀρθουρ
Κόναντ Ντόυλ πήρε ἓνα ταξί γιὰ νὰ
πάη στοῦ ξενοδοχείου του. Ὅταν πλή-
ρωσε, πρὸς μεγάλη του ἐκπληξι, ἄκου-
σε τὸν σωφὲρ νὰ τοῦ λέη: Εὐχαριστῶ
κύριε Κόναντ Ντόυλ.

— Πῶς ξέρεις τὸ ὄνομά μου; ρώ-
τησε ὁ συγγραφεὺς.

— Διάβασα στὴν ἐφημερίδα πὼς
φθάνετε σήμερα στοῦ Παρίσι ἀπὸ τῆ
Νότιο Γαλλία, ἐξήγησε ὁ σωφὲρ. Πρῶ-
τα πρῶτα τὸ παρουσιαστικὸ σας δείχ-
νει καθαρὰ πὼς εἶσθε Ἀγγλος. Ὑ-
στερα εἶναι φανερὸ πὼς κόψατε τὰ
μαλλιά σας ἐδῶ καὶ μιὰ βδομάδα, καὶ
μάλιστα ὅτι τὰ κόψατε στὴ Νότιο
Γαλλία.

— Ἔ, αὐτὸ εἶναι καταπληκτικὸ!,
ξέσπασε ὁ συγγραφεὺς. Ἄλλη καμμιὰ
ἀπόδειξι;

— Καμμιὰ ἀπολύτως κύριε, ἀπάν-
τησε ὁ σωφὲρ, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὅτι τὸ ὄ-
νομά σας εἶναι γραμμένο στὶς βαλί-
τσες σας.

The Tatler, Λονδῖνο

Ὁ μεγαλύτερος θρίαμβος τοῦ ἀν-
θρώπου μετὰ τὴν ἀνακάλυψι τοῦ ρα-
διοφώνου, εἶναι ἀσφαλῶς τὸ κουμπὶ
ποῦ κλείνει τὸ ραδιόφωνο.

Τζῶν Μπούκαν

Κάποτε ἓνα ταξί μὲ τρεῖς Γάλλους
παπάδες ἀπὸ τὸν Καναδὰ χτύνησε
σ' ἓνα ἄλο ταξί.

Ὁ σωφὲρ τοῦ χτυπημένου αὐτοκι-
νήτου πετάχτηκε ἔξω καὶ ἀφοῦ ἐπιθε-
ώρησε τὰ μικρογραντζουνίσματα ποῦ
εἶχε τὸ αὐτοκίνητό του, θυμωμένος,
ἄρχισε νὰ βρίζει θεοὺς καὶ δαίμονες
καὶ ὅλο τὸ σόϊ τοῦ ἄλλου σωφὲρ.

Ξέροντας πὼς οἱ παπάδες τοῦ κατα-
λάβαιναν περίφημα γαλλικά, ὁ ἄλλος
σωφὲρ δὲν ἔβγαλε λέξη. Ἀναμμένος ἀ-
πὸ θυμὸ περίμενε νὰ τελειώσῃ τὸ ὑ-
βρεολόγιο.

Κάποτε, ἀφοῦ ὁ ὕβριστὴς ἐξήντησε
ὅλο του τὸ μένος καὶ ὅλο του τὸ λε-
ξιλόγιο, ἱκατοποιημένος ποῦ εἶχε αὐ-
τὸς τὴν πρώτη καὶ τὴν τελευταία λέ-
ξι, ἀποφάσισε νὰ γυρίσῃ στοῦ αὐτο-
κίνητό του. Τώρα ὅμως ἦταν ἡ σειρά
τοῦ ἄλλου σωφὲρ.

— Τοὺς χαιρετισμούς μου, κύριε,
φώναξε μελετημένα, στὴ δεσποινίδα μα-
μά σου!

X. T. Κίλλεν

Ἐνας πλούσιος Ἀμερικανὸς ποῦ πέ-
θανε πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ στὴν Καλι-
φόρνια χωρὶς κληρονόμους, ἄφησε δύο
σφραγισμένα γράμματα: τὸ ἓνα γιὰ τὸ
γραφεῖο κηδεῶν μὲ οδηγίες γιὰ τὴν τα-
φή του καὶ τὸ ἄλλο γιὰ τὸν δικηγόρο
του μὲ τὴν ἐντολὴ νὰ τὸ ἀνοίξῃ μετὰ
τὴν κηδεία.

Σύμφωνα μὲ τὶς οδηγίες τῆς πρώ-
της ἐπιστολῆς ἡ κηδεία ἔγινε στὶς 4
τὸ πρωῒ. Ἀπὸ τοὺς φίλους τοῦ νεκροῦ
τέσσερις μόνον ἦλθαν στὴν κηδεία
αὐτὴ τὴν ἀτίθιαν ὥρα. Ἡ ἀνταμοιβή
τοὺς ὅμως ἦταν μεγάλη γιατί ὅταν ὁ
δικηγόρος ἀνοίξῃ τὸ δεύτερο γράμμα ἔ-
μαθαν ὅτι ὁ φίλος τους ἄφινε ὅλη του
τὴν περιουσία κάπου 400.000 δολλ. γιὰ
νὰ μοιρασθῇ ἐξ ἴσου στοὺς φίλους του
ποῦ θὰ παρακολουθοῦσαν τὴν κηδεία.

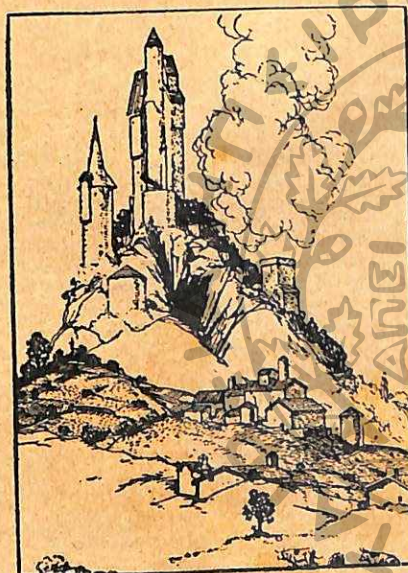
Nashua N. H. «Cavalier»

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΥ

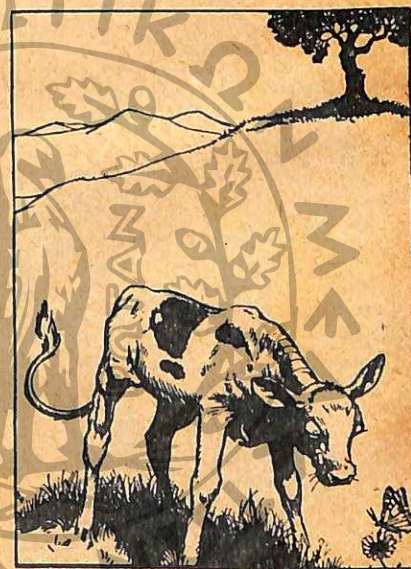
Τὰ παραμύθια ποῦ γράφονται γιὰ τοὺς μικροὺς, γίνονται κάποτε
ἢ ἀπόλαυσι τῶν μεγάλων. Ἡ ἱστορία τοῦ Φερδινάνδου, γραμμέ-
νη ἀπὸ τὸν Munro Leaf, παρουσιάστηκε στὸν παιδικὸ κόσμον ἐδῶ καὶ
δέκα χρόνια, σ' ἓνα μικρὸ χρωματιστὸ Χριστουγεννιάτικο βιβλια-
ράκι.

Δὲν ξέρετε κανεὶς νὰ πῇ γιατί ἀκριβῶς ἡ ἱστορία αὐτὴ βρῆκε ἀμέ-
σως πολλὴ περισσότερη ἀπήχησι ἀπὸ τόσες ἄλλες ποῦ δημοσιεύον-
ται χρόνια τώρα. Αὐτὸ ποῦ εἶναι γνωστὸ, εἶναι ὅτι ὁ Φερδινάνδος
πολὺ γρήγορα γνώρισε τὴ δημοσιότητα καὶ ἔγινε ἡ συμπάθεια μι-
κρῶν καὶ μεγάλων.

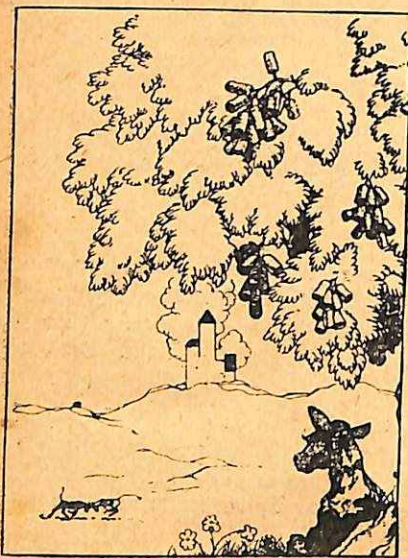
Τὸ μεγάλο ἀγγλικὸ περιοδικὸ «Life» τύπωσε εἰκονογραφημένη
τὴν ἱστορία τοῦ Φερδινάνδου—ὅπως ἐμεῖς τώρα—καὶ ὁ καλλιτέ-
χνης Οὐῶλτερ Ντίσνεϋ τὴ ζωντάνεψε σὲ μιὰ ἀπὸ τίς πιὸ χαριτωμέ-
νες δημιουργίες του.

Μιά φορά κι ἓναν καιρὸ ζοῦσε
στὴν Ἰσπανία

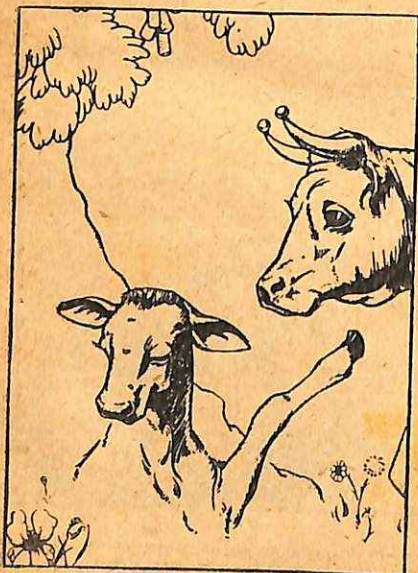
Ἐνας μικρὸς ταῦρος ποῦ τὸν ἔλε-
γαν Φερδινάνδο.

*Όλοι οι άλλοι σύντροφοί του έτρεχαν και πηδούσαν και έπαιζαν κουτουλιές. Ό Φερδινάνδος δεν έκανε τίποτε απ' όλ' αυτά. Του έφρεσε να κάθεται ήσυχα και να μυρίζη τὰ λουλούδια.

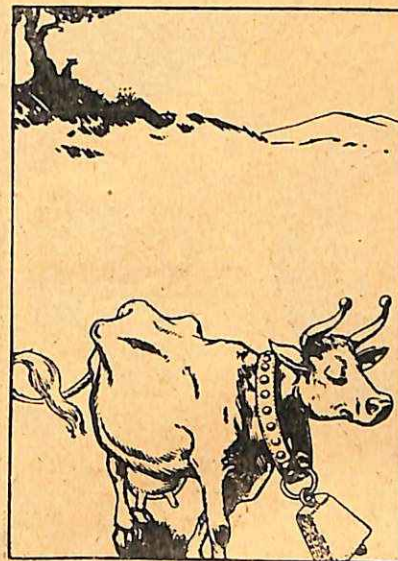

Τò πιό αγαπημένο μέρος γι' αυτόν ήταν σ' ένα λειβάδι ένα πλατάνι. Ήταν τò δικό του δέντρο. Στη σκιά του καθόταν όλη τήν ήμέρα και χαιρόταν τò άρωμα τών λουλουδιών.

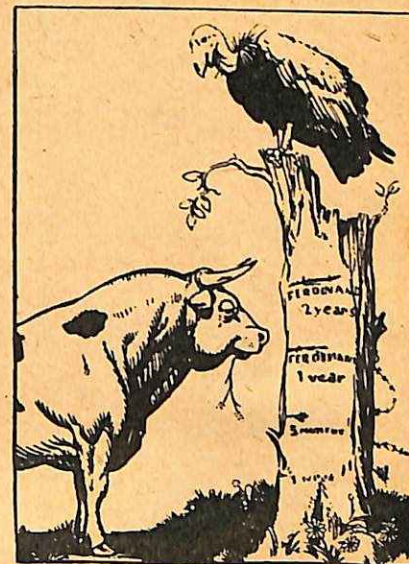

Καμμιά φορά ή μητέρα του, μιá συμπαθητική άγελάδα, στενοχωριόπου τόν έβλεπε έτσι. Φοβόταν πώς θά ένοιωθε πολύ μόνος. «Γιατί δεν πηγαίνεις και σù με τὰ άλλα ταυράκια να πηδάς και να κουτουλιέσαι όπως εκείνα;» τού έλεγε. Ό Φερδινάνδος κουνούσε άπλως τò κεφάλι.

«Προτιμώ να κάθωμαι εδώ και να μυρίζω τὰ λουλούδια». Στò τέλος ή μητέρα του τò πήρε άπόφασι πώς ό Φερδινάνδος δεν αισθανόταν καθόλου μόνος. Καί, έπειδή ήταν μη-

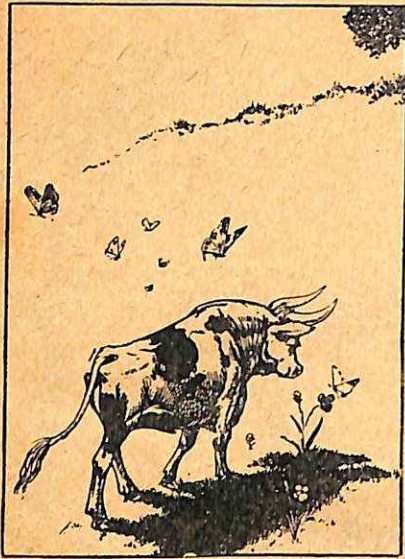
τέρα που καταλάβαινε, —ας ήταν και άγελάδα— τόν άφησε να χαιρείται τήν εύτυχία του. Τὰ χρόνια περνούσαν

και ό Φερδινάνδος όλο και μεγάλωνε, ώσπου έγινε ένας μεγάλος και δυνατός ταύρος.

Όλοι οι ταύροι που είχαν μεγαλώσει μαζί του, άλλο δεν έκαναν παρά να πολεμούνε όλη τήν ήμέρα μεταξύ τους, να κουτουλιώνται και να φοβερίζη ό ένας τόν άλλον. Τò όνειρό τους ήταν να τούς πάρουν για τις ταυρομαχίες τής Μαδρίτης. Μά ό Φερδινάνδος εξακολουθούσε πάντα να προτιμά τò δέντρο του και τὰ λουλούδια. Μιά μέρα όμως είδε καμμιά δεκαριά ανθρώπους με κάτι πολύ άστεία καπέλλα. Είχαν έρθει για να διαλέξουν τόν πιό μεγάλο, τόν πιό εύκίνητο, τόν πιό άγριο ταύρο για τις ταυρομαχίες στη Μαδρίτη. Όλοι οι άλλοι ταύροι έτρεχαν εδώ κι' εκεί, χλιμίντριζαν, κουτούλαγαν και πηδούσαν για να δείξουν στους ανθρώπους που είχαν έρθει πόσο δυνατοί και άγριοι-ήταν.

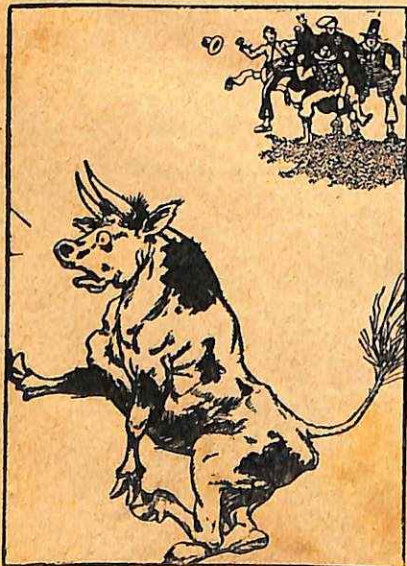

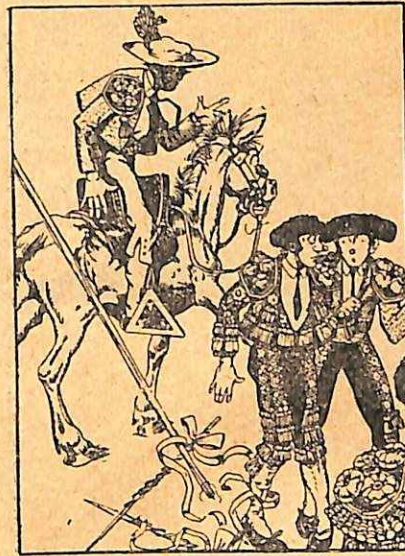
Ὁ Φερδινάνδος ἤξερε πῶς δὲν ἐπρόκειτο ποτὲ νὰ τὸν διαλέξουν καὶ ἔτσι δὲν τὸν ἐνοιαζε. Ξεκίνησε λοιπὸν γιὰ τὸ δέντρο του. Ἀφηρημένος ὅμως καθὼς ἦταν, ἀντὶ νὰ καθῆται στὸ δροσερὸ

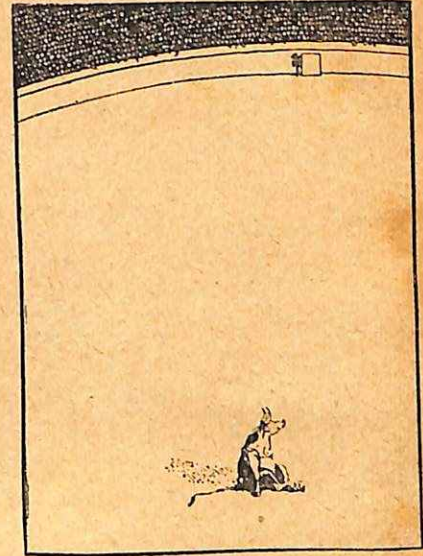
χορτάρι, κάθησε ἀπάνω σὲ μιὰ μέλισσα. Καὶ τώρα θέλω νὰ μοῦ πῆτε, ἂν ἦσατε ἐσεῖς μέλισσα καὶ καθόταν ἀπάνω σας ἕνας ταῦρος, τί θὰ κάνατε; Φυσικὰ θὰ τὸν τσιμπούσατε. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἔκανε κι' ἐκεῖνη στὸν Φερδινάνδο.

Ὁχι! τί πόνος! καὶ ὁ Φερδινάνδος πετάχτηκε ἀπάνω. Ἀρχισε νὰ χοροπηδάει καὶ νὰ χλιμιντρίζει, νὰ κουτουλάει καὶ νὰ χτυπάει τὰ πόδια του χάμω σὰν τρελλός. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ εἶχαν ἔρθει τὸν εἶδαν καὶ ξεφώνισαν ἀπὸ χαρά. Νὰ ὁ ταῦρος ποὺ ἤθελαν γιὰ τὴ Μαδρίτη; ὁ πιὸ ἄγριος ἀπ' ὅλους. Ἔτσι τὸν ξεχώρισαν γιὰ τὶς ταυρομαχίες. Τὴ ἡμέρα καὶ κείνη, Θεέ μου! Σημαίες νὰ ἀνεμίζουν στὸν ἀέρα καὶ μουσικὲς νὰ παίζουν... καὶ οἱ ὀραϊότερες γυναῖκες μὲ λουλούδια στὰ μαλλιά... Πρῶτα ἔγινε ἡ παρέλασι μέσα στὸ στίβο. Μπροστὰ πῆγαιναν οἱ Μπαντεριλλέρος μὲ τὶς σημαίες τους—μακρυὰ, λεπτὰ καὶ αἰχμηρὰ κοντάρια στολισμένα μὲ κορδέλλες—μ' αὐτὰ ποὺ θὰ πείραζαν τὸν ταῦρο γιὰ νὰ τὸν

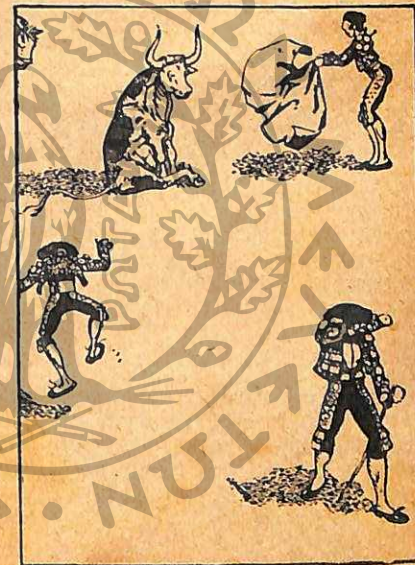

θυμῶσουν. Ἀκολουθοῦσαν οἱ Πικαντόρες, πάνω σὲ ἀδύνατα ἄλογα μὲ τὰ μακρυὰ κοντάρια τους, ποὺ θὰ θυμωσαν τὸν ταῦρο ἀκόμη περισσότερο. Μετὰ ἔρχονταν ὁ Ματαντόρ—ὁ πιὸ περήφανος ἀπ' ὅλους.

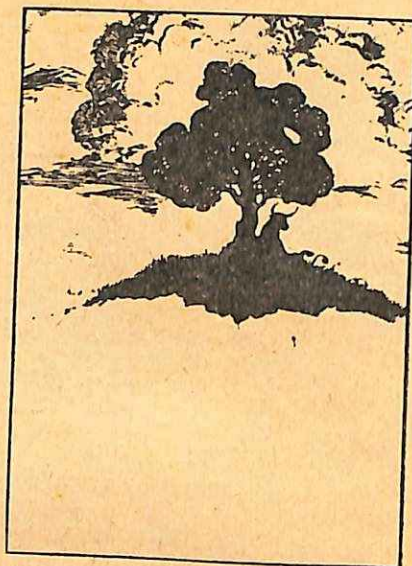
Νόμιζε πῶς ἦταν πολὺ ὁμορφος καὶ ὅλο ὑποκλινόταν στὶς κυρίες. Φοροῦσε κόκκινη κάπα, καὶ ξίφος καὶ αὐτὸς ἐπρόκειτο νὰ τὰ δάλλῃ μὲ τὸν ταῦρο τελευταίος. Ἀπὸ πίσω ἔρχόταν ὁ ταῦρος, καὶ φυσικὰ ξέρετε

ποῖος ἦταν. Ὁχι; Ἦταν ὁ Φερδινάνδος. Τὸν εἶχαν βαφτίσει Φερδινάνδος ὁ Ἄγριος, καὶ οἱ Μπαντεριλλέρος τὸν ἔτρεμαν ὅπως τὸν ἔτρεμαν καὶ οἱ Πικαντόρες καὶ ὅπως τὸν φοβόταν καὶ ὁ Ματαντόρ. Ὁ Φερδινάνδος ἄρχισε νὰ προχωρῇ πρὸς τὸ κέντρο τοῦ στίβου καὶ ὅλοι χειροκροτοῦσαν καὶ φώναζαν γιὰτὶ περίμεναν πῶς σὲ λίγο θὰ ἄρχιζε νὰ ἀγριεύει καὶ νὰ πηδάει καὶ νὰ κουτουλάει. Τίποτα ὅμως ἀπ' αὐτὰ δὲν ἔκανε ὁ Φερδινάνδος. Μόλις ἔφθασε στὴ μέση τοῦ στίβου καὶ εἶδε ἀπὸ μακριὰ τὰ ὠραῖα λουλούδια στὰ μαλλιά τῶν ὁμορφῶν γυναικῶν κάθησε χάμω εὐχαριστημένος γιὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὴ μυρωδιά τους. Αὐτὸς δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἀγριέψῃ, καὶ ἄς νόμιζαν ὅλοι αὐτοὶ ὅτι ἤθελαν. Οἱ Μπαντεριλλέρος ἦταν θυμωμένοι, καὶ οἱ Πικαντόρες ἀκόμη περισσότερο. Ὅσο γιὰ τὸν Ματαντόρ τόσο φουρκισμένος ἦταν, ποὺ ἔκλαιγε ἀπὸ τὸ κακό του.

Καί τότε αναγκάστηκαν νά στείλουν πίσω τόν Φερδινάνδο στὸν τόπο του Κι ἀπ' ὅσα ξέρω ἐξακολοθεῖ

νά κάθεται ἥσυχος κάτω ἀπὸ τὸ ἀγαπημένο του δέντρο, καὶ νά χαίρεται τὸ ἄρωμα τῶν λουλουδιῶν :

Εἶναι πολὺ εὐτυχισμένοι .

ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ

Ἡ μικρὴ αὐτὴ ἀγγελία δημοσιεύθηκε σὲ μιὰ ἐφημερίδα... φυσικὰ στὴν Ἀμερικὴ ! «Γεωργὸς 38 ἐτῶν θὰ ἤθελε νά παντρευτῇ νέα ἕως 30 ἐτῶν, κάτοχο ἑνὸς τρακτέρ. Ἀποστείλτε φωτογραφία τρακτέρ».

☆

«Carrefour», Παρίσι

Κυρία 25—30 ἐτῶν ζητεῖ νά ἀναλάβῃ τὴ φροντίδα ὀρφανοῦ ἕως 52 ἐτῶν.

«Carrefour», Παρίσι

☆

Κάποτε μιὰ κυρία ρώτησε τὸν γνωστὸ Γάλλο συγγραφέα Ἀνρὺ ντὲ Μοντερλάν.
— Πές τε μου κάτι· νομίζετε πὼς οἱ ἐξυπνοὶ ἄνδρες εἶναι συνήθως καλοὶ σύζυγοι ;

— Ἀγαπητὴ μου κυρία, ἀπάντησε ὁ Μοντερλάν οἱ πραγματικὰ ἐξυπνοὶ ἄνδρες δὲν παντρεύονται ποτέ.

Revue de la Pensée Française, N. Ὑόρκη

ΚΑΤΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ

Πόσο εὐχάριστο καὶ ἀνακουφιστικὸ εἶναι, μὲ τὴ συνεχῆ ἀνοδο τοῦ τιμαρίθμου καὶ τὴ σημερινὴ ἀκρίβεια, νά βρῖσκη κανεὶς μιὰ γωνιά φθινὴ καὶ πολιτισμένη, ὅπου μὲ εὐκολία νά μπορῇ νά συμπληρώνη κάθε τόσο τὶς ἐλλείψεις του...

Ἡ γωνιά αὐτή, στὴν ὁδὸν Πατησίων, ποὺ τὴν ἔμαθε καὶ τὴν ἀγάπησε καὶ τὴν ἐπισκέπτεται τακτικὰ ὅλη ἡ Ἀθήνα, ὅλη ἡ Ἑλλάδα, ἀκόμη καὶ οἱ ξένοι, εἶναι — ἴσως νά περριτεῖ νά σᾶς τὴν ποῦμε γιατί θὰ τὴν μαντέψατε ἀσφαλῶς ἀμέσως, γιατί τὴν γνωρίζετε πολὺ καλὰ καὶ σεῖς — εἶναι τὸ «MINION».

Τὸ «MINION» δὲν εἶναι ὁ συνηθισμένος κοινὸς τύπος καταστήματος. Εἶναι κάτι διαφορετικὸ. Εἶναι ὁ κλασικὸς τύπος τῆς ἐξυπηρέτησεως τοῦ κοινοῦ. Στὸ «MINION» βρίσκετε ὅτι θέλετε : ἀπὸ τὴν ἀνδρική, γυναικεία καὶ παιδικὴ ἐπένδυσι καὶ εἶδη οἰκιακῆς χρήσεως, ἕως τὰ ἀνδρικά καὶ γυναικεία ἀξεσουάρ. Πρὸ παντὸς ὅμως βρίσκετε εἶδη νέα καὶ μοντέρνα. Διότι τὰ εἶδη τοῦ «MINION» μὲ τὴν συνεχῆ κατανάλωσι δὲν μένουν. Διαρκῶς ἀνανεοῦνται. Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἀκόμη, ποὺ ἐνδέχεται νά μείνουν ἢ νά παρουνσιάζουν τὸ παραμικρότερο ἐλάττωμα, ἐκτίθενται κάθε πρωτομηνιά στὴν κλασικὴ «Σκούπα» του, ὅπου προσφέρονται πάμφθινα καὶ φεύγουν μέχρις ἑνός. Ὡς ἐγγύησιν τῆς ποιότητος, τῆς μόδας καὶ τῶν χαμηλῶν τιμῶν τῶν εἰδῶν, ποὺ θὰ σᾶς προσφέρῃ τὸ «MINION», ἔχετε τὸ δικαίωμα ἀλλαγῆς ἢ καὶ ἐπιστροφῆς ἀκόμη τοῦ εἶδους ποὺ ἀγοράσατε.

Ξεπουλήματα πρωτοφανή, Ντοῦπλεξ πρωτότυπα καὶ ἐξυπηρετικά εἶναι ἡ σπεσιαλιτέ τοῦ «MINION». Πὼς τὸ κατορθώνει ; Ἀπλούστατα : συνεχῆς ἐργασία, μακροχρόνιος πείρα, ἐξεύρεσις φθινῶν πηγῶν, ἀπ' εὐθείας εἰσαγωγαὶ καὶ, πρὸ παντὸς ἄλλου, ἐπιτευξεις μικροῦ κέρδους διὰ τὴν μεγάλην κατανάλωσιν, τοῦ ἐπιτρέπουν νά δημιουργῇ τὰ γνωστὰ καὶ ἐπωφελεῖ διὰ τὸ κοινὸν Ξεπουλήματα καὶ νά κρατᾷ τίς τιμές του γενικῶς σ' ἓνα λογικὸ καὶ προσιτὸ ἐπίπεδον.

Αὐτὸ εἶναι τὸ «MINION», τὸ γνωστὸ σᾶς «MINION», ποὺ δὲν ἀποταμιεύει εἶδη, ἀλλὰ τὰ διαφημίζει συνεχῶς, σᾶς τὰ προσφέρει καὶ πιστεῖται ὅτι σᾶς ἐξυπηρετεῖ καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον.

• Αὐτὸ τὸ κρίνετε καὶ μόνοι σας.

Καὶ τώρα σᾶς περιμένει. Πάντοτε ἔχει κάτι ἐνδιαφέρον νά σᾶς προσφέρῃ. Πάντοτε ἐκλεκτό. Πάντοτε φθινόν.

Ἡ ζωὴ μπορεῖ ν' ἀκριβαίνει. Τὸ «MINION» εἶναι μιὰ μικρὴ πόλις μὲ δικὸν τῆς σταθερὸ τιμάρθμο καὶ δικές τῆς ἀρχές. Στὴν εἰσοδὸ τοῦ διαβάζετε : Ἐξυπηρέτησις.